

ទស្សនាវដ្តីនៃបង្រួបបង្រួមឯកសារកម្ពុជា

ស្វែងរក ការពិត

- ◆ ការផ្សះផ្សាពីការបំផ្លិចបំផ្លាញនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍
- ◆ ការអប់រំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា

ទស្សនាវដ្តីនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

លេខ១៩៧/ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦

មាតិកា

- ◆ ការផ្សះផ្សាពីការបំផ្លិចបំផ្លាញនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍១

ផ្នែកឯកសារ

- ◆ ម៉ូរ៉េ វ៉ិន ហេង ម៉ូរ៉េ ជា ប្រធានពេទ្យស្រុកពាមរ តំបន់២៤២

- ◆ ដំណឹងយុវជន-យុវនារី បដិវត្តន៍១៣

ផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រនិងការស្រាវជ្រាវ

- ◆ ការកាប់សម្លាប់នៅក្នុងតំបន់៤១ ក្រោមការគ្រប់គ្រង១៧

- ◆ ថ្ងៃ២០ ឧសភា ថ្ងៃព្រឹកពីមរណភាពឪពុកខ្ញុំ២០

- ◆ អ៊ុក ញ៉ា អតីតអនុប្រធានសហករណ៍ព្រៃផ្តៅ២៥

- ◆ ចាប់ពីរបបខ្មែរក្រហម ដល់ឧប្បត្តិហេតុ ហាំ បាលី២៦

- ◆ អាថ៌កំបាំងរបស់ ប៉ុល ពត៣៤

ផ្នែកច្បាប់

- ◆ មន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល និងការបោសសម្អាត៤០

វេទនាពិភាក្សាសាធារណៈ

- ◆ ការអប់រំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា៤៤

ទំព័រស្រាវជ្រាវរកគ្រួសារ

- ◆ រសាត់តាមខ្យល់៥៦

កុរុសិស្សនៅខេត្តតាកែវកំពុងអានសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ
ពីឆ្នាំ (១៩៧៥-៧៩)

រក្សាសិទ្ធិ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

អនុញ្ញាតឱ្យបោះពុម្ពផ្សាយដោយ

ក្រសួងព័ត៌មាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ប្រកាសទេសរដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មាន

លេខ០២៩១ពម.៩៩

ចុះថ្ងៃទី២២ខែសីហាឆ្នាំ១៩៩៩

រូបថតឯកសារ: មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា
និងសារមន្ទីរទ្រឹស្តីកម្ពុជាប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្វែង

ការផ្សះផ្សាពីការបំផ្លិចបំផ្លាញនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍

ការផ្សះផ្សាដោយសំខាន់នៅលើយុត្តិធម៌ ការចងចាំ និង ការព្យាបាលរបស់អតីតកាល ។ វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត និងដាក់បញ្ចូលគ្នាតែមួយនូវគ្រឹះស្ថានដែលមានមុខងារផ្សេងៗគ្នា រួមមាន សារមន្ទីរនៃការចងចាំ មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ គ្រឹះស្ថានទុក្ខមសិក្សាដែលផ្ដោតលើទុក្ខក្នុងកម្មវិធីការពារ បណ្តុះបណ្តាលនៃឯកសារទាក់ទងនឹងរបបខ្មែរក្រហម ព្រមទាំងបណ្តាលយស្រាវជ្រាវ ក៏ដូចជាមជ្ឈមណ្ឌលព័ត៌មាន ។ លោក ឆាន់ យុ ជាសកម្មជនសិទ្ធិមនុស្សម្នាក់ដែលមិនចេះរាថយ ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាសកលថាជាអ្នកស្រាវជ្រាវ និងបង្កើតនូវបណ្តុះបណ្តាលនៃឯកសារទាក់ទងនឹងអំពើហេរោនៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ជាងនេះទៅទៀត លោកក៏ជាជនរងគ្រោះផ្ទាល់ម្នាក់នៃរបបខ្មែរក្រហម ។ ទស្សនវិស័យរបស់លោក គឺធ្វើឲ្យវិទ្យាស្ថានស្ទីករីតក្លាយជាមជ្ឈមណ្ឌលអន្តរជាតិមួយសម្រាប់ការគ្រិះរិះ ការព្យាបាលរបស់អតីតកាល ការផ្សះផ្សា និងការអប់រំដើម្បីបំភ្លឺ និងផ្តល់ដល់ប្រយោជន៍ដល់ប្រជាជនកម្ពុជា ក៏ដូចជាទេសចររាប់លាននាក់ដែលមកដល់ប្រទេសកម្ពុជារៀងរាល់ឆ្នាំ ។ គោលគំនិតចម្បងនៃវិទ្យាស្ថានស្ទីករីត គឺរំលឹកដល់ជនរងគ្រោះនៃអតីតកាលតាមរយៈការកសាងនូវអនាគតដ៏ត្រចះត្រចង់ ។

អស់រយៈពេលជាង៣៥ឆ្នាំ ប្រជាជនកម្ពុជាបានចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងយូរអង្វែង និងខ្ជាប់ខ្ជួន ដើម្បីព្យាបាលរបួសបន្ទុលពីរបបខ្មែរក្រហម និងបានកសាងឡើងវិញនូវសង្គមវប្បធម៌ និងរាជរដ្ឋាភិបាលរបស់ខ្លួន ។ របបខ្មែរក្រហមបានសម្លាប់អ្នកដែលមានចំណេះដឹង សិល្បករ អ្នកជំនាញ និងប្រជាជនកម្ពុជាតាមរយៈការធ្វើទារុណកម្ម ការបង្ខំតម្កល់ និងការសម្លាប់ដែលបង្កឲ្យមានការបំផ្លាញយ៉ាងដំណំទៅលើការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សរបស់កម្ពុជា ។

នៅប៉ុន្មានទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះ ប្រជាជនកម្ពុជាបានស្វែងរកវិធីសាស្ត្រចាំបាច់ជាច្រើន ដើម្បីថែរក្សាការចងចាំអំពីអតីតកាល ការអប់រំខ្លួនឯង និងបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដឹកនាំសម្រាប់

ថ្ងៃអនាគត ស្របពេលនឹងការបង្កើតនូវសង្គមសន្តិភាព និងយុត្តិធម៌មួយ ដែលវប្បធម៌ និងគំនិតដូចជាមរតកជាអាចរីកចម្រើនទៅមុខបាន ។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនេះ ទើបតែសម្រេចបាននូវផ្នែកខ្លះតែប៉ុណ្ណោះ ។ ជាក់ស្តែង បូជនីយដ្ឋានព្យាបាលការចងចាំ បានបង្ហាញអំពីអំពើហេរោនៃរបបខ្មែរក្រហមដែលបានកើតឡើងនៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០ ប៉ុន្តែមិនបានបង្ហាញអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏យូរលង់ និងថ្ងៃថ្ងារបស់កម្ពុជានាកាលនោះឡើយ ។

មកទល់នឹងបច្ចុប្បន្ន ការគាំទ្រប្រឆាំងនឹងការកើតឡើងវិញនៃទុក្ខក្នុងកម្មវិធីការពារ មិនទាន់បានលុបបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយទាំងស្រុងនៅឡើយទេ ។ ទុក្ខក្នុងកម្មវិធីការពារទាំងនោះនៅតែបន្តរាតត្បាត និងកើតមានឡើងនៅក្នុងប្រទេសស៊ីរី អ៊ីរ៉ាក់ ដាហ្វី និងភូមា ។ ហេតុដូច្នេះ វិទ្យាស្ថានស្ទីករីតនឹងពង្រីកការងាររបស់ខ្លួនលើសពីការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងតាមរយៈការស្រាវជ្រាវ និងកម្មវិធីសិក្សាមិត្តភាពសិក្សាអំពីមនោគមវិជ្ជាបញ្ចេញនៃការជ្រើសរើសមនុស្សឲ្យចូលរួមប្រព្រឹត្តទុក្ខក្នុងកម្មវិធីការពារ ដែលបានតម្រង់លើយុវជនក្មេងៗ តាមរយៈការឈោសនាដោយឈរលើគោលការណ៍ជាតិពន្ធនយោបាយ និងការដុះរុក្ខជាតិស្មារតី ។

កម្មវិធីសិក្សានេះ នឹងផ្ដោតលើវិធីសាស្ត្រនៃការវិភាគ និងឆ្លើយតបទៅនឹងការឈោសនា ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឲ្យយុវជនអាចផ្ដាច់ចេញពីភាពឯកស័ក និងគំនិយម ព្រមទាំងបំបាក់បំបែនដល់យុវជនឲ្យចេះវិភាគ និងប្រើប្រាស់គំនិត និងស្មារតីប្រកបដោយការគ្រិះរិះពិចារណា ។

វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត រំពឹងថា នឹងបែងចែកនូវការស្រាវជ្រាវនិងកម្មវិធីសិក្សារបស់ខ្លួនឲ្យស្របទៅនឹងអាយុ និងកម្រិតយល់ដឹងរបស់មនុស្ស ដោយបញ្ជ្រាបចូលក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំរបស់កម្ពុជា និងចែករំលែកដល់ប្រទេសជិតខាងក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងប្រទេសដទៃទៀត ។

បង្អួចបណ្តុះបណ្តាលអ្នកកម្ពុជា

ម៉្លវ វីន ហៅ ម៉្លវ ជា ប្រធានពេទ្យស្រុកពាមរ តំបន់២៤ ភូមិភាគបូព៌ា

ដកស្រង់ចេញពីឯកសារចម្លើយសារភាព D២១២៦៧

ម៉្លវ វីន ហៅ ម៉្លវ ជា ភេទប្រុស មានអាយុ៤១ឆ្នាំ (ឆ្នាំ ១៩៧៨) មានស្រុកកំណើតនៅភូមិស្វាយតាយាន ឃុំស្វាយតាយាន ស្រុកស្វាយទៀប តំបន់២៣ ភូមិភាគបូព៌ា ។ តាមឯកសារចម្លើយសារភាពរបស់ម៉្លវ វីន ហៅ ម៉្លវ ជា មុនពេលអង្គការចាប់ខ្លួនជាប្រធានពេទ្យនៅស្រុកពាមរ តំបន់២៤ ភូមិភាគបូព៌ា បានឆ្លើយសារភាពពីសកម្មភាពដែលខ្លួនបានធ្វើប្រឆាំងនឹងអង្គការ ហើយត្រូវបានវាយអង្គុលីលេខមានចំនួន៣៧ទីតាំង និងមានបញ្ជីរាយឈ្មោះបក្សពួកចំនួនប្រាំទីតាំងផ្សេងទៀត ។ នៅផ្នែកខាងក្រោយនៃចម្លើយសារភាព សារម៉្លវបានចុះហត្ថលេខា និងស្នាមម្ជុំតម្កល់នៅថ្ងៃទី៨ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៧៨ និងមានចុះហត្ថលេខាដោយអ្នកសួរឈ្មោះ សៀក ខន ។ យើងមិនដឹងថា ការឆ្លើយសារភាពរបស់ម៉្លវ ជា

នេះ ពិតឬយ៉ាងណានោះទេ ។ ខាងក្រោមនេះ ជាសេចក្តីដកស្រង់ដោយសង្ខេបចេញពីចម្លើយសារភាពរបស់ម៉្លវ ជា :

នៅឆ្នាំ១៩៥៧ ជា បានរកស៊ីលក់មាន់ និងលក់ជ្រូកនៅផ្សារអ្នកល្បឿន ហើយទស្សនាហ័លកំពូលឈ្មោះ សុន (អតីតទាហានពាក់អាស៊ីដង់) និង សាន (អតីតទាហានពាក់ដោយមួយដាន់) ហើយអ្នកទាំងពីរនៅអ្នកល្បឿនជាខ្សែតិញរបស់សក្តិមួយ ឈ្មោះ ស៊ីប និងសក្តិពីរ នួន ។ ក្រោយមក សុន និង សាន បានអប់រំអូសទាញ ជា និង យ៉ែម (ស្លាប់) ឲ្យចូលធ្វើជាតិញបម្រើឲ្យក្រុមរបស់ខ្លួនដោយឲ្យតាមដានខ្មែរក្រហម និងកសាងកម្លាំងតិញ ។ ក្រោយពីចូលធ្វើជាតិញហើយ សុន និង សាន បានណែនាំ ជា ឲ្យទាក់ទងខ្សែតិញមួយចំនួនទៀតមានឈ្មោះ សារឿន (ឆ្នាំ១៩៧៤

ប្រាសាទភ្នំបឹងកែ អតីតមន្ទីរសុខាភិបាលខ្មែរក្រហមឆ្នាំ១៩៧៤-១៩៧៩ ស្ថិតនៅចុងស្រុកស្វាយជ្រំ ខេត្តស្វាយរៀង

អនុប្រធានឃុំស្វាយតាយាន ស្រុកស្វាយទៀប តំបន់២៣), អ្នន (អតីតប្រធានឃុំព្រែកខ្សែង ចាប់ហើយ), ចូត (ឆ្នាំ១៩៧៤ ធ្វើជាប្រធានភូមិព្រៃប្រសិ), យោ (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), ភោក (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), ហួន, សរ (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), ឥន (អតីតជំទប់លេខ១), ថន (អតីតមេភូមិស្វាយតាយាន), ស៊ាត (អតីតប៉ូលីសនៅផ្សារជីកូ), កយ (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), សៀង (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), យុន (អ្នកលេងភ្លេងការនៅភូមិព្រៃប្រសិ), ឆ្មុវ (អតីតអ្នករត់ពន្ធ), ឆាំ (អតីតជំទប់លេខ៣), ពុម (អតីតអ្នករត់ពន្ធ) ។ ជា បានទាក់ទងអ្នកទាំង១៦ ខាងលើតាំងពីឆ្នាំ១៩៥៧ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧០ ។ ក្នុងរយៈពេលនោះដែរ ជា បានកសាងកម្មវិធីគិតពន្ធនៃនាក់ ។

ឆ្នាំ១៩៧០ នៅពេលកើតមានរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ជា បានដាច់ខ្សែរយៈពេលមួយរយៈ ដោយទាហាន សុន និង សាន មិនដឹងដាស់ទៅណា ។ លុះដល់ខែកក្កដា ជា បានភ្ជាប់ខ្សែឡើងវិញជាមួយឈ្មោះ សំ (អតីតប្រធានឃុំព្រែកអន្ទុះ) មុនអង្គការចាប់ខ្លួនជាអនុលេខាស្រុកពាមរ និងឈ្មោះ យ៉ាន (អតីតសមាជិកស្រុកពាមរ) ។ បន្ទាប់មក សំ បានបញ្ចូល ជា និង បក្សពួកទាំងអស់ឲ្យក្លាយជាសមាជិក សេ.អ៊ី.អា ហើយនៅរក្សាការទាក់ទងគ្នាដដែល ។

ឆ្នាំ១៩៧២ សំ បានចាត់តាំង ជា ឲ្យធ្វើជាប្រធានសេដ្ឋកិច្ចភូមិព្រែកអន្ទុះ ស្រុកពាមរ តំបន់២៤ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ សំ ដដែល បានចាត់តាំង ជា ឲ្យធ្វើជាអនុប្រធានឃុំព្រែកអន្ទុះ ដើម្បីងាយស្រួលទាក់ទងគ្នា ហើយតាមរយៈ សំ និង យ៉ាន បានទទួលនាមខ្សែសេ.អ៊ី.អា ជា បានស្គាល់ និងសហការណ៍ទាក់ទងគ្នាធ្វើសកម្មភាពដែលក្នុងនោះមានឈ្មោះ ជួស (ចាប់ខ្លួនហើយ), នារី ថន (ចាប់ខ្លួនហើយ), មៅ, អៀន (ប្រធានដំបន្តស្រុកពាមរ), បូ (ចាប់ខ្លួនហើយ) ។ ក្រោយពីបានស្គាល់គ្នាហើយ ជា និងបក្សពួកបានរួមគ្នាធ្វើសកម្មភាពយោសនាអប់រំប្រជាជនឲ្យធ្វើផ្ទុយពីទិសរបស់អង្គការគឺឲ្យធ្វើស្រែឯកជន ធ្វើជាក្រុមប្រវាស់ដៃ ហើយថាមិនមានសម្ភារគ្រប់គ្រាន់និងបំផុសប្រជាជនមិនឲ្យចូលសហការណ៍ជាដើម ។

ក្រោយមក សំ បានហៅ ជា និង តៃ ទៅប្រជុំដើម្បីដាក់ផែនការឲ្យយោសនាអប់រំប្រជាជនមិនឲ្យចូលសហការណ៍ បំផុសប្រជាជនឲ្យបែរមករករបបឯកជន និងយោសនាបំភ្លឺមាតិកាបក្ស

ហើយតាមរយៈ សំ ដដែល បានទាក់ទងខ្សែ សេ.អ៊ី.អា មានឈ្មោះ សេង (ចាប់ខ្លួនហើយ), អ្នន (ចាប់ខ្លួនហើយ), ចន រិន (ស្លាប់), លឿន (ចាប់ខ្លួនហើយ), បាន (ចាប់ខ្លួនហើយ), ស៊ុ (ចាប់ខ្លួនហើយ), ឃួន (ចាប់ខ្លួនហើយ), រ៉ាន ប្រធានកងក្នុងនៅភូមិចំការវែង, ឡាត់, ឆាំ (ចាប់ខ្លួនហើយ), ហ្វិន (ចាប់ខ្លួនហើយ), មាក (ចាប់ខ្លួនហើយ), យ៉េន (ចាប់ខ្លួនហើយ), សំ ប្រធានកងក្នុងភូមិថ្មី ស្រុកពាមរ ។

ឆ្នាំ១៩៧៤ សំ បានបើកអង្គប្រជុំមួយដែលមានអ្នកចូលរួម រិន, តៃ, យ៉េន, យន្ត, ស៊ុ, ឡុយ និង ថុល ។ ខ្លឹមសារនៃអង្គប្រជុំគឺ

១) ត្រូវបំផ្លាញទំនប់ និងទឹកកុំឲ្យធ្វើស្រែបាន ដែលធ្វើឲ្យប្រជាជនអត់បាយ

២) ត្រូវដុតបំផ្លាញស្រូវ និងឧបករណ៍កសិកម្មក្នុងសហករណ៍

៣) មិនដោះស្រាយសម្លៀកបំពាក់ឲ្យប្រជាជនធ្វើឲ្យប្រជាជនមានទំនាស់នឹងបដិវត្តន៍ ហើយបំផុសប្រជាជនឲ្យប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍

៤) កសាងកម្មវិធី សេ.អ៊ី.អា នៅតាមមូលដ្ឋានឲ្យបានច្រើន ។ ក្រោយមក ជា បានបំផុសប្រជាជនឲ្យប្រឆាំងបដិវត្តន៍ដោយនិយាយថា ធ្វើសហករណ៍ពិបាក ពិតជាអត់បាយស៊ី មិនដូចយើងធ្វើឯកជនទេ ធ្វើតែមួយហិកតាស៊ីគ្រប់គ្រាន់ ។ តាមរយៈឈ្មោះ ជួប និង សំ បានណែនាំឲ្យ ជា ទាក់ទង និងសហការជាមួយខ្សែ សេ.អ៊ី.អា មានឈ្មោះ យន្ត, ឡុយ, ថុល, រិន, លូក, ឈឹម, ធុច, សាញ់ និង ដុន ។

ឆ្នាំ១៩៧៥ ក្រោយរំដោះទូទាំងប្រទេស ជា បានចូលរួមប្រជុំមួយនៅមន្ទីរស្រុកពាមរ ដែលដឹកនាំដោយឈ្មោះ មាក ហើយអ្នកចូលរួមមានចំនួនប្រាំបីនាក់ ។ ខ្លឹមសារនៃការប្រជុំនោះគឺ :

១) ត្រូវទុកទាហាន១៨ កុម្ម័នដូ និងស្វ័យគ្រាណា ដើម្បីជាកម្លាំងរបស់ សេ.អ៊ី.អា ត្រៀមវាយបកបដិវត្តន៍ ព្រោះអ្នកទាំងនេះចេះកាន់អាវុធស្រាប់ ហើយចាត់តាំងឲ្យភ្ជាប់រដ្ឋអំណាចបដិវត្តន៍

២) បំផ្លាញសម្ភាររបស់បដិវត្តន៍នៅតាមមូលដ្ឋាន និងឧបករណ៍កសិកម្ម

៣) ដាក់ថ្នាំបំពុលនៅក្នុងសហករណ៍ និងបំពុលកម្មាភិបាលបដិវត្តន៍ធំៗ ដែលចុះមកធ្វើការនៅតាមមូលដ្ឋាន

៤) បង្កើតចោរលួចនៅតាមសហករណ៍ និងលួចកាប់ដើងគោ ។ នៅពេលនោះដែរ មាក ក៏បានណែនាំឈ្មោះ អៀន, យោន, សៀន, ចៅ, យន, ជី, អ៊ុក, ប៉ុន, ហៀង និង ជឿន ដែលជាខ្សែ

សេ.អ៊ី.អា ឲ្យ ជា បានស្គាល់ ។ ក្រោយមក ជា បានរួមសកម្មភាពជាមួយ តៃ, ទុយ, ថុល និង យន្ត ដោយបានចាត់តាំងប្រជាជនថ្មីដែលជាប្រពន្ធរបស់ទាហានឲ្យធ្វើជាចុងភៅ និងចាត់តាំងពួកស្វ័យត្រាណា និងទាហាន១៨ ឲ្យចិញ្ចឹមជ្រូក គោ និងលួចបើកទឹកស្រែបង្ហូរចោល ធ្វើឲ្យស្រូវស្តុកខូចអស់ជាច្រើននៅក្នុងសហករណ៍និងបានរួមសហការណ៍ជាមួយ ឡាក់ និង ឆាំ ដុតបំផ្លាញស្រូវដែលគេនៅក្នុងស្រែអស់ចំនួនពីរស្នើម និងដុតផ្ទះរបស់ប្រជាជននោះអស់១២ខ្នង ហើយបានបំផុសប្រជាជនឲ្យទាមទាររបបឯកជនវិញ ។

នៅខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦ សំ បានហៅ ជា ឲ្យចូលរួមប្រជុំជាមួយបក្សពួកចំនួនប្រាំនាក់ទៀតនៅថ្នល់កែង ដើម្បីដាក់ផែនការឲ្យអនុវត្តគឺ បំផ្លាញសម្ភារ និងស្រូវនៅក្នុងសហករណ៍, បំផុសមហាជននៅខាងកាត់ដេរឲ្យខឹង និងបំផ្លាញក្រណាត់ដើម្បីកុំឲ្យដោះស្រាយសម្លៀកបំពាក់ដល់ប្រជាជន និងបំផុសរឿងសីលធម៌បុរស-នារី ធ្វើឲ្យច្របូកច្របល់ ។ តាមរយៈឈ្មោះ ម៉ាន បានឲ្យ ជា ធ្វើការទាក់ទងជាមួយឈ្មោះ ម៉ុន អតីតលេខាស្រុកពាមរ តំបន់២៤ (ចាប់ខ្លួន) និងសេ.អ៊ី.អា ផ្សេងទៀតមានឈ្មោះ ណាំ, ហៀប, ហ៊ុន, លន់ និង បាន រួមសកម្មភាពយកអគ្គរទៅលាក់ទុកបានចំនួន៦០ បាវ និង ពោតបានចំនួន៣០ តោន ត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារនៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៦ ដោយយោសាឲ្យប្រាប់ប្រជាជនថា អគ្គរ និងពោតនេះ ត្រៀមទុកសម្រាប់ខាងយោធា ។

ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៦ ជា បានចូលរួមប្រជុំម្តងទៀត នៅសាលារៀននយោបាយជាមួយ សំ, តៃ, ឆាំ, ឡាក់, យុន, ស៊ី, យ៉ាង, សៀន, សុន, រិន, ហ៊ុយ និង អ៊ុយ ។ សំ និង ម៉ុន បានដាក់ផែនការគឺ

- ១) ត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារវាយបកបដិវត្តន៍នៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៦
- ២) ត្រៀមស្បៀង ថ្នាំពេទ្យ បុគ្គលិកពេទ្យ និងមន្ទីរពេទ្យ
- ៣) បំផ្លាញផែនការធ្វើស្រែរបស់បក្ស និង
- ៤) ត្រូវដកយុទ្ធជន-យុទ្ធនារីធ្វើជាកងចល័តជាគោលការណ៍ទុកជាកម្លាំងត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារ ។ តាមរយៈ សំ បានឲ្យ ជា ទាក់ទងខ្សែ សេ.អ៊ី.អា មានឈ្មោះ កន និង ស៊ុន ។ ក្រោយពីប្រជុំហើយ ជា បានដាក់ផែនការទាំងនេះទៅឲ្យបក្សពួករបស់ខ្លួនអនុវត្ត ធ្វើសកម្មភាពបំផ្លាញសម្ភារបដិវត្តន៍នៅក្នុងសហករណ៍ ទប់ករណ៍

កសិកម្ម និងបំផុសឲ្យប្រជាជនដាំដំណាំជាលក្ខណៈឯកជន ។ ជាទិសដែល សំ បានដាក់ឲ្យ ជា ធ្វើគឺក្រោយពេលដែលយោធាស្រុកពាមរនិងយោធាភូមិភាគឯកចេញអស់ ត្រូវរើសទីពេញបាន ផ្នែកយុទ្ធជនមួយ “យ” និងយុទ្ធនារីឲ្យបានមួយ “យ” ដែរ ហើយដកកម្លាំងសេ.អ៊ី.អា នៅតាមឃុំចាស់ឲ្យមកកាន់ជាកងតូច កងធំ មេក្រុមដើម្បីភ្ជាប់ត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារវាយបកបដិវត្តន៍នៅខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៧៦ ពេលធ្វើបុណ្យខួបបក្ស ។ ចំណែកខ្សែ សេ.អ៊ី.អា មួយចំនួនទៀត ឲ្យមកធ្វើជាកណៈឃុំ ។ នៅពេលរើសយោធាហើយ សំ និង ម៉ុន បានចាត់តាំង សុន ជាប្រធានយោធាស្រុកបង្កាត់បច្ចេកទេសនៅក្នុងយោធាស្រុក, សៀន ទៅបង្កាត់នៅតាមកងធំដើម្បីត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារនៅពេលខាងមុខ ។ នៅក្នុងខែវិច្ឆិកា និងធ្នូ ជា មិនបានរួមធ្វើសកម្មភាពអ្វីជាមួយបក្សពួករបស់ខ្លួនទេ ដោយសារមានជំងឺគ្រុនចាញ់ដើរមិនរួច ។

ឆ្នាំ១៩៧៧ ក្រោយពេលជាសះស្បើយពីជំងឺ ជា បានចូលរួមប្រជុំម្តងទៀតជាមួយបក្សពួកចំនួនប្រាំបីនាក់ ។ ពេលនោះ សំ បានដាក់ផែនការឲ្យអនុវត្តគឺ៖

- ១) បំផ្លាញសម្ភាររបស់បដិវត្តន៍នៅក្នុងសហករណ៍
- ២) កសាងកម្លាំង សេ.អ៊ី.អា ឲ្យបានច្រើន
- ៣) បំផ្លាញកម្លាំងបដិវត្តន៍ និងដាក់ថ្នាំពុលដល់កម្មាភិបាលពេលចុះមកធ្វើការ
- ៤) ត្រូវបំផ្លាញឃ្លាំងគ្រាប់ និងអាវុធរបស់បដិវត្តន៍ និង
- ៥) ត្រៀមធ្វើរដ្ឋប្រហារនៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ នៅពេលនោះដែរ សំ បានណែនាំឲ្យ ជា ទាក់ទងឈ្មោះ ឌឹម, ប៊ិច, ឡី, ហៀន, ជា, ខៀន, អ៊ុយ និង បាន ដើម្បីសហការគ្នាធ្វើសកម្មភាពកសាងកម្លាំង សេ.អ៊ី.អា ។ ខែមីនា ឆ្នាំដែល សំ, ឈួន និង ម៉ុន បានចាត់តាំងឲ្យ ជា ធ្វើជាប្រធានពេទ្យស្រុកពាមរ តំបន់២៤ ដើម្បីភ្ជាប់កម្លាំងពេទ្យក្នុងស្រុកទាំងអស់ ឆ្ងាយស្រួលពេលធ្វើសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងបដិវត្តន៍ ។ ក្រោយមក ជា បានកសាងកម្លាំងបានម្នាក់ឈ្មោះ អៀន ជាប្រធានខាងទិស៥ធ្វើថ្នាំពេទ្យគ្រាប់របស់ស្រុកពាមរ តំបន់២៤ និងបានរួមគ្នាធ្វើសកម្មភាពមិនព្យាបាលប្រជាជនពេលមានជំងឺ ទុកឲ្យប្រជាជនឈឺស្លាប់ក្នុងមួយខែ១ ស្លាប់ពី៣០ - ៤០ នាក់ ហើយអ្នកជំងឺដែលមានសភាពធ្ងន់ មិនរួចរាន់បញ្ជូនទៅ

ព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យធំទេ ក៏ទុកឲ្យស្លាប់ ថ្នាំមានមិនយកមកប្រើ ព្យាបាលជំងឺជាដើម ។

ជា បានសហការណ៍ជាមួយបក្សពួកផ្សេងទៀត ធ្វើឲ្យលិច អំបិលនៅក្នុងទឹកខូចអស់ចំនួន៣០ បាវ មុនចំនួន៤០០ និងស្បែក មុនចំនួនមួយម៉ឺនប្រាំពាន់ម៉ែត្រ ដែលអង្គការបានឲ្យយកមកចែក ជូនប្រជាជន ។ នៅក្នុងព្រៃកន្លះ បានបំផ្លាញពោតអស់ប្រហែល ៣០ ហិកតា បំផ្លាញដីឡូងឈើអស់៤០ តោន និងបានបំភ្លេចមាត់ បង្កើតនូវ នៅពេលទឹកឡើងប្រជាជនកាប់ព្រៃឈើនៅខាងលើទុក ធ្វើស្រែប្រាំង ហើយពេលទឹកស្រកទៅវិញ ព្រៃនៅពេញស្រែធ្វើ មិនទាន់ដល់ពេលស្ទូនឲ្យយកស្រូវស្រាលដាក់ស្រែដង្រៅ និងឲ្យ យកស្រូវដូនដាក់ដីទួល ឲ្យលើកភ្លឺ និងដឹកប្រឡាយតូចៗ ហើយលើក ឡើងទៀតថា ទិសអង្គការមិនឲ្យដឹកប្រឡាយទេ ក៏ទុកពេលឲ្យប្រជាជន រកស៊ីឯកជននៅតាមផ្ទះ ពេលព្យាបាលប្រជាជន មិនយកថ្នាំណាដែល ល្អប្រើការទេ គឺយកថ្នាំដែលខូចៗមកចាក់ឲ្យប្រជាជន ធ្វើឲ្យអាប់សែ និងបំផុសរឿងសីលធម៌បុរស-នារី ធ្វើឲ្យប្រកួតប្រហែលជាបន្តបន្ទាប់ ។ បន្ទាប់មក សំ បានណែនាំ ជា ឲ្យស្គាល់ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា ចំនួនប្រាំមួយ នាក់ផ្សេងទៀត ។

ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨ ជា, អ៊ុយ និង ហ៊ិន បានទាក់ទង ជាមួយ គ្រីយ៉ា នៅកោះតាដា តាមការណែនាំពីម៉ុន និង សំ ហើយ បានទទួលអារុដពី គ្រីយ៉ា ចំនួនហាសិបដើម ។ បន្ទាប់មក ជា បានចូល រួមប្រជុំនៅសាលារៀនស្រុកពាមរ ដែលមានសមាជិកចូលរួមចំនួន ១៣នាក់ ហើយ គ្រីយ៉ា ក៏មានវត្តមាននៅទីនោះដែរ ។ ពេលនោះ គ្រីយ៉ា បានមានយោបល់ថា “តាមការក្តាប់បានពីសភាពការណ៍ ខាងលើ គឺមានខ្មាំងដើរចាប់កម្មាភិបាលណាៗ នៅតាមផ្លូវជាតិ លេខ៧ ដូច្នេះយើងត្រូវត្រៀមរៀបចំកងទ័ពយើងឲ្យបានស្រួលចូល ដើម្បីទប់ទល់នៅសភាពការណ៍ខ្មាំងដែលដើរចាប់កម្មាភិបាល បើ មកតាមជើងគោក មានកងទ័ពស្រុក និងកងទ័ពភូមិភាគទប់ទល់ បើ មកខាងជើងទឹកគឺមានលេខាធិ (គ្រីយ៉ា) ទទួលខុសត្រូវដាច់ខាតមិន ឲ្យខ្មាំងចាប់បាន” ។ គ្រីយ៉ា បានចោទសួរថា តើកងទ័ពយើងអាច ទប់ទល់ជាមួយទ័ពខ្មាំងបានឬមិនបានទេ តាមបច្ចេកទេស? សុន បានសន្លឹយតបថា “ខាងយុទ្ធជនអាចទប់ទល់បាន ឯខាងនារីទប់ ទល់បានមួយចំនួនធំ ចំណែកមួយចំនួនតូចមិនទាន់ចេះស្ទាត់ខាង

បច្ចេកទេស” ។ ពេលនោះ ម៉ុន បាននិយាយថា សមមិត្តទាំងអស់ យល់ហើយ នៅសភាពការណ៍នេះ ហេតុដូច្នេះ ទាំងអស់គ្នាត្រូវប្រុង ប្រយ័ត្នឲ្យបានខ្ពស់ថែមទៀតលើសភាពការណ៍នេះ ។ បន្ទាប់មក ម៉ុន បានដាក់ផែនការឲ្យអនុវត្តគឺ :

- ១) ផ្នែកកងទ័ពស្រុក ស្មើមិត្តសុន ពេលចុះទៅវិញ ត្រូវរៀបចំ កងទ័ពចុះទៅត្រៀមគ្រប់ទីកន្លែង ក្រែងលោមានខ្មាំងបន្តិចលមកបាន កន្លែងយើងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នឲ្យខ្ពស់ កុំឲ្យខ្មាំងចាប់បានដាច់ខាត ។
 - ២) បើមានសភាពការណ៍មិនស្រួល ស្មើមិត្តមកជួបជុំគ្នានៅ វត្តព្រែកខៀង ដើម្បីរៀបចំកម្លាំងយើងឲ្យបានស្រួលចូល ។
 - ៣) មិត្ត ជួប ទៅទាក់ទងមិត្ត យ៉ន យកកាណូតបីគ្រឿងមក ដឹកគ្រាប់ទៅព្រៃវែង ទុកចាំនៅដីក្រហមខាងក្រោយស្តៅ ។
 - ៤) ផ្នែកមូលដ្ឋានតាមកងតូច កងធំ ត្រូវដឹកស្រូវយកទៅ ទុកនៅកងធំបារាយ ព្រោះនៅដីត្រក្រងព្រៃវែងខ្មាំងអាចចូលមិន ចុះទេ និងបំផុសប្រជាជននៅពេលមានបាតុភាពកើតឡើង ឲ្យរៀបចំ របបឯកជនទាំងអស់ និងដុតរោងសហការណ៍ចោល ឯផ្នែកខាងមន្ទីរ ពេទ្យ ត្រូវរៀបចំឲ្យស្រួល ហើយប្រជាជនណាដែលនៅដេកពេទ្យ ហើយដើររួចឲ្យទៅផ្ទះ ដោយយកមន្ទីរពេទ្យដាក់អ្នកបួស ។ ក្រោយពី ប្រជុំចប់ ជា និងបក្សពួកបានចុះទៅអនុវត្តតាមផែនការរៀងៗខ្លួន ។
- ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៨ ក្រោយពីមកពីទាក់ទងខាងសេនាធិការ ក្រុងព្រៃវែងមក ម៉ុន និង សំ បានណែនាំបក្សពួក ឲ្យបានដឹងពីសភាព ការណ៍ដែលខ្មាំងបានចាប់កម្មាភិបាល (សេ.អ៊ី.អា) រឹតតែខ្មាំង ឡើងៗ និងចាប់គាំទ្រពីមេក្រុម ដល់គណៈស្រុក គណៈតំបន់ មិនថា ប្រុសឬស្រីទេ ។ ម៉ុន បានបញ្ជាក់ថា លើសភាពការណ៍នេះ ស្មើមិត្ត កុំភិតភ្លេចឲ្យសោះ ឲ្យបង្កើនការប្រុងប្រយ័ត្នឲ្យដាច់ខាតកងទ័ពនៅ ស្រុក ទាំងកងទ័ពនៅតំបន់ ទាំងភូមិភាគ ហើយត្រូវចាត់គាំទ្រកម្លាំង មួយចំនួនឲ្យការពារនៅឡូត៍ផ្លូវរបស់ស្រុក ដើម្បីការពារជើងទឹកកុំឲ្យ ខ្មាំងចូលមកបាន ហើយយោសនាឲ្យប្រជាជនមានកំហឹងជាមួយ បងវត្តន៍ដែលចាប់កម្មាភិបាលរបស់យើង ។

ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៨ ជា បានដឹងតាមរយៈ ម៉ុន និង សំ ថា សោភឹម លេខាភូមិភាគបូព៌ា បានចុះមកក្រុងព្រៃវែង តាមរយៈ សេចក្តីជូនដំណឹងមួយច្បាប់របស់ សោភឹម ដែលមានខ្លឹមសារថា : “សេចក្តីជូនដំណឹង សូមគោរពជូនមកគណៈបម្រើប្រជាជនស្រុក

ពាមរជាទីគោរព តាមការក្តាប់បានរបស់យើងខ្ញុំថា ក្បាលម៉ាស៊ីន ដឹកនាំបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាទាំងពីររូបនេះ ខ្លាំងចាប់បានហើយ ។ សមមិត្តទាំងពីររូបនេះមិនច្បាស់ទេ តាមការក្តាប់វិទ្យុភ្នំពេញថា “សមមិត្តទាំងពីរនេះទៅទទួលភ្ញៀវបរទេសរ៉ូម៉ានីមកកម្ពុជា ដូច្នេះ សមមិត្តទាំងអស់រង់ចាំរយៈពេលក្រោយ ចាំខ្ញុំទៅដោះស្រាយនៅឯ ភ្នំពេញ ។ កងទ័ពដែលមករាតត្បាតនេះ កាន់តែច្រើនរាល់មកមុខ ដូច្នេះសមមិត្ត ដែលនៅក្នុងស្រុកត្រូវសហការជាមួយកងទ័ព ភូមិភាគដែលបោះប្រចាំនៅក្រុងព្រៃវែង ដើម្បីទប់ទល់ខ្លាំងដែល ដើររាតត្បាត បើជួបគេកន្លែងណា ត្រូវឲ្យគេនៅកន្លែងនោះ បើយាត់ មិនស្លាប់យើងត្រូវបាញ់ ហើយបើចាប់បានគេ ត្រូវទុកគេមួយ កន្លែង តែកងទ័ពយើង មិនឲ្យខ្លាំងចាប់បានទាំងអារ៉ុដ ទាំងមនុស្ស “ជ” គណៈបម្រើប្រជាជនភូមិភាគបូព៌ា សោ ភឹម ហៅ យ៉ាន់”

ក្រោយពីបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងនេះ ជា បានយកទៅ ប្រកាសនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យទាំងមូល ហើយបានទាក់ទងជាមួយ មិត្ត តែ នៅកងទ័ពព្រៃកន្ទុះដើម្បីមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ថែមទៀត សហការណ៍ជាមួយកងទ័ពស្រុកដែលបោះនៅរោងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ស្រុកពាមរ ហើយចាំបំផុសប្រជាជនឲ្យរំលាយសហករណ៍ទៅជាឯក ជន និងឲ្យប្រជាជនដឹកត្រង់សេនៅតាមផ្ទះ និងនៅគ្រប់ទីកន្លែង តាម ផ្លូវ ។ នៅថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧៨ សំ បានមកស្រុកពាមរ ហើយ បានហៅបក្សពួកមកប្រជុំណែនាំថា បើយើងវាយឈ្នះ យើងទុកមន្ទីរ ពេទ្យនេះដាក់ព្យាបាលអ្នករបួស បើយើងវាយមិនឈ្នះទេ យើងត្រូវ ប្រមូលយកសម្ភារ ប្រដាប់ប្រដាពេទ្យទាំងអស់នេះរត់ទៅក្រុង ព្រៃវែង បើយកមិនអស់ យើងត្រូវដឹកដឹកបំបែក បើកបំបែកទាន់ទេ យើងត្រូវបំផ្លាញចោល កុំទុកឲ្យខ្លាំងយកបានដាច់ខាត ។ បន្ទាប់មក ត្រីយ៉ា បានប្រាប់ ជា ថា និរសារដែលអង្គការចាត់តាំងឲ្យទៅយក ព័ត៌មាននៅភ្នំពេញនោះ ត្រូវខ្លាំងចាប់បានហើយ ។

នៅខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៨ សំ បានបើកអង្គប្រជុំម្តងទៀត ដែលមានសមាជិកចូលរួមចំនួន១៦នាក់ ។ សំ បាននិយាយថា សមមិត្តក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជានៅមិនទាន់ចាប់ ខ្លួនទេ ឯសភាពការណ៍ខ្លាំងដែលដើរចាប់កម្មាភិបាលនោះ គឺជិតដុះ ទូទាំងភូមិភាគបូព៌ាទាំងមូលហើយ ។ កងទ័ពដែលដើររាតត្បាតនេះ គឺកាន់តែខ្លាំងមកពីកំពង់ចាម និងផ្លូវព្រៃវែង ហើយបើទ័ពព្រៃវែង

វាយមិនឈ្នះ ឲ្យវាយដកឃ្លាមកទល់កងទ័ពដើរទឹក ត្រីយ៉ា នៅឯពាមរ ហើយបើនៅតែទប់មិនឈ្នះទៀត យើងត្រូវឡើងម៉ារីន ចុះទៅទល់ ទ័ពនៅឯពាមរ ហើយចុះទៅស្រុកយួនតែម្តងដើម្បីត្រៀមទ័ព ត្រៀមកម្លាំងឲ្យបានស្រួលចូលចំសហការជាមួយយួន វាយបក ចូលមកបដិវត្តន៍ម្តងទៀត ។ សំ បានបន្ថែមថា អ្នកដែលបានមកចូល រួមប្រជុំនេះ ត្រូវជួបជុំគ្នាទៅព្រៃកន្ទុះជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីបំពាក់ អារុធិការពារឲ្យបានដាច់ខាត សុខចិត្តស្លាប់ទាំងអស់គ្នា ជាគោល ដំបូងរបស់យើងទាំងអស់គ្នា យើងពិតជាឈ្នះបដិវត្តន៍ទាំងស្រុង ។

ថ្ងៃទី៥ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៨ យើងបានបាញ់គ្នាមួយប្រាំ ជាមួយកងទ័ពបដិវត្តន៍នៅផ្សារពាមរ និងនៅបឹងក្អែក នៅពេលនោះ កងទ័ពអង្គការបានចាប់យកម៉ារីនអស់ ៤កងទ័ពរបស់ ត្រីយ៉ា បានរត់មកឡើងវិញរបស់តំបន់ ។ បន្ទាប់មក កងទ័ពរបស់អង្គការបាន មកទល់ទ័ពនៅស្ថានពាមរត្រើយម្ខាងម្នាក់ បាញ់គ្នាអស់រយៈពេល បីថ្ងៃ ។ ការវាយប្រហារគ្នាចេះតែបន្តរយៈពេលប្រាំថ្ងៃ រហូតដល់ ថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា កងទ័ពស្រុក និងកងទ័ពភូមិភាគ បានបើកមក ដល់ព្រៃ និងបានដកមកនៅថ្នល់កែង ហើយបានដាក់អារុធិការ មួយៗ ទ័ពខ្លះបានរត់ទៅក្រុងព្រៃវែង ២ខ្លះទៀត បានរត់ទៅវត្តព្រែក ខ្សែជ្រុងជាបន្តបន្ទាប់ ។ បន្ទាប់មក ទ័ពអង្គការបានបុកចូលវត្តព្រែកខ្សែ ទៀត នៅពេលនោះ ម៉ុន, សំ, សុន និងបក្សពួកមួយចំនួនទៀត ត្រូវបាន ទ័ពអង្គការចាប់ខ្លួន ។

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៨ ក្រោយពីមានការបាញ់គ្នានៅ ភូមិភាគបូព៌ាមក ជា បានចូលមកធ្វើការនៅក្នុងមន្ទីរពិញដដែល នៅ ពេលនោះ ជា បានដាច់ខ្សែរយៈជាមួយ ម៉ុន និង សំ ។ បន្ទាប់មក ជា ក៏បានភ្ជាប់ខ្សែ សេ.អ៊ី.អា ជាមួយឈ្មោះ ឈួន អនុលេខាស្រុក ពាមរ ឈ្មោះ សារ៉ាន សមាជិកគណៈកសិកម្មតំបន់២៤ និងឈ្មោះ ឈួន ប្រធានឈោសនាការ តំបន់២៤ ។ នៅពេលជួបគ្នា ឈួន បាននិយាយថា យើងត្រូវដាក់ធ្វើសកម្មភាព សេ.អ៊ី.អា មួយរយៈ ពេលសិន ព្រោះបច្ចុប្បន្ននេះ អង្គការកំពុងដើរចាប់ខ្សែក្បត់ ។ នៅ ពេលដែលសភាពការណ៍នេះស្ងប់ស្ងាត់ធម្មតាវិញ យើងនឹងចាប់ អនុវត្តសកម្មភាពរបស់យើងបន្តទៀត ហើយយើងត្រូវចេះបិទបាំង ខ្លួនយើងឲ្យជិត កុំឲ្យបែកការណ៍ឲ្យសោះ ។ លុះដល់ថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៧៨ ជា ក៏ត្រូវបានអង្គការចាប់ខ្លួនតែម្តង ។ **រង រង**

កាលវិភាគបញ្ចាំងខ្សែភាពយន្ត ឯកសារ ចាប់ពីខែមេសា ដល់ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦

កាលបរិច្ឆេទបញ្ចាំង : រៀងរាល់ថ្ងៃសុក្រ វេលាម៉ោង ១០ : ០០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល

ទីតាំង : អគារ H នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ (មហាវិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ)

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង :

លោក ម៉ែន ពិចិត្រ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទលេខ ០២៣២១៤ ០០៩

អ៊ីម៉ែល: truthmpechet@dccam.org

គេហទំព័រ: www.dccam.org | www.cambodiasri.org

ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី១ ខែមេសា វេលាម៉ោង ១ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “កុកតតជញ្ជាំង” ដោយទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា (៩៥ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី៨ ខែមេសា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ការងារសម្ងាត់នៅមន្ទីរស-២១” ដោយ ដេវីត អូកូហ្គុណា (David Okuefuna) (៣០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២២ ខែមេសា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ប៉ាន់នរកស៍ជាន់” ដោយ Cinema Dept. FPD ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៧ (១៣១.២៨នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ប្រាសាទអង្គរវត្តដែលកំបាំង” ដោយ Discover Magazine ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ (៣០.១៥ នាទី)

ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “កម្ពុជា : ការស្ទាប និង ការចាប់ កំណើត” ដោយ Germany ក្នុងឆ្នាំ១៩៨០ (៩០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “អង្គការ” ដោយ Germany ក្នុងឆ្នាំ ១៩៨១ (៩០ នាទី)

ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី៣ ខែមិថុនា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “សង្គ្រាមក្នុងព្រៃ” ដោយ Germany ក្នុងឆ្នាំ ១៩៨៣ (៩០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “រវាងសន្តិភាព និងយុត្តិធម៌ : រឿងកន្លង ហួសទៅសូមឲ្យកន្លងហួសទៅចុះ” ដោយ ប្រណូ ការ៉ាតេ (Bruno Carrette) ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ (៣៧នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ជំរំ២ (ជំរំជនភៀសខ្លួន)” ដោយ វិទ្យា ប៉ាន់ ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៩ (៦០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី១៧ ខែមិថុនា វេលា ម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ប៉ូល ពត : ការសម្លាប់” ដោយ ភីធើ ហើរ៉ូ (Peter Hercombe) (៥១ នាទី)

ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦

◆ ថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “សាក្សីកម្ពុជា” បណ្ណសាររបស់ ដេវីត ហក (David Hawk Archives) (១១១.២នាទី)

◆ ថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “សកម្មភាពការពារពិញ្ញាណក្ខន្ធនៅ បួននិយដ្ឋានជើងឯក” ដោយ FPD ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨

◆ ថ្ងៃទី១៥ ខែកក្កដា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ព្រះអាទិទេពចុងក្រោយ” ដោយ ដេមស៍ ជេរ៉ាន (James Gerrard) (១១៨នាទី)

◆ ថ្ងៃទី២២ ខែកក្កដា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “តំបន់អន្លង់វៃ (តាម៉ុក)” ដោយ ដេមស៍ ជេរ៉ាន (James Gerrard) (១៧៤.៥៧នាទី)

◆ ថ្ងៃទី២៩ ខែកក្កដា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “កម្ពុជា ៣បូក៤ ឆ្នាំទីសូន្យ និងឆ្នាំទី១” ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ (១៥៦នាទី)

ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៦

◆ ថ្ងៃទី៥ ខែសីហា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ស្រមោលអតីតកាល : រឿងចំនួន បួនដែលនិយាយអំពីការផ្សះផ្សា” ដោយ Express TV (១២០ នាទី)

◆ ថ្ងៃទី១២ ខែសីហា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ស្រមោលរបស់ ប៉ុល ពត” ដោយ អាមេនដា ផែក (Amanda Pike) ក្នុងឆ្នាំ២០០២ (២៥នាទី)

◆ ថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ភ្លឺសឡឹមដ៏តិចតួចចេញពីវាលពិឃាត” ដោយ ធារី ដេលហ្គាដូ (Tiara Delgado) (៣៨នាទី)

◆ ថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ទម្លាយភាពស្ងប់ស្ងាត់” ដោយ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា (៦៩នាទី)

ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៦

◆ ថ្ងៃទី២ ខែកញ្ញា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “បទសម្ភាសន៍ជាមួយ ប៉ុល ពត” ដោយ ភីដេ ហ្វ្រូប៊ែក (Peter Froberg) ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ (៥១នាទី)

◆ ថ្ងៃទី៩ ខែកញ្ញា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ប៉ុល ពត : ដំណើរទៅកាន់វាលពិឃាត” ដោយ ជេន ចនស្តុន (Jane Johnston) (៥០ នាទី)

◆ ថ្ងៃទី១៦ ខែកញ្ញា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “យុត្តិធម៌ដែលបានពន្យារពេល និងយុត្តិធម៌ ដែលបានបដិសេធ (ការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម)” ក្នុងឆ្នាំ២០០៥ (៥៤.២៤នាទី)

◆ ថ្ងៃទី២៣ ខែកញ្ញា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “រឿងរ៉ាវពីទឹកដីកម្ពុជាក្រោម” (៧០ នាទី)

ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី៧ ខែតុលា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “នៅក្រោយជញ្ជាំងមន្ទីរស-២១” ដោយ មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ (៣០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី១៤ ខែតុលា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ដំណើរទៅកាន់វាលពិឃាត” ដោយ ជេន ចនស្តុន (Jane Jonhston) (៥០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២១ ខែតុលា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ដល់ពេលស្វែងរកយុត្តិធម៌” ដោយ KMF Films ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ (៤០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “មើលទៅមុខ មើលទៅក្រោយ” ដោយ DMC ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ (៥២.៣០ នាទី)

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី៤ ខែវិច្ឆិកា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ការរំលោភការស្លាប់ : សត្វស្វា មន្តអាគម និងភាពរីលវល់របស់កម្ពុជា” ដោយ ចេនេត ហ្គាតនេ (Janet Gardner) ក្នុងឆ្នាំ២០១០ (៥៦ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី៤ ខែវិច្ឆិកា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ការកាត់ទោស ប៉ុល ពត នៅអន្តរជាតិ នៅថ្ងៃទី២៥ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៧” ដោយ ឡង់ សារិន ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៧ (៤៣.៣០ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី៤ ខែវិច្ឆិកា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “៣ឆ្នាំ ៨ខែ ២០ថ្ងៃ” ដោយ រ៉ូសេន សេដណាតា (Roshane Saidnattar) ក្នុងឆ្នាំ២០០៩ (៩៨.០៦ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ក្មេងសម្រាប់ដាក់លក់” ដោយ NBC TV ក្នុងឆ្នាំ២០០៤ (៤៣នាទី)

ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦

- ◆ ថ្ងៃទី២ ខែធ្នូ វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “វិប្បដិសារី” ក្នុងឆ្នាំ២០០៨ (Royal Archives)
- ◆ ថ្ងៃទី៩ ខែធ្នូ វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “កងទ័ពខ្មែរក្រហម” ដោយ ប្រូណូ ការ៉ាតេ (Bruno Carrette) និង សេន មេតា (Sien Meta) ក្នុងឆ្នាំ២០០៧ (៩៥ នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ពេលព្រះអាទិត្យអស្ចន្តត” ដោយ ព្រះបាទ នរោត្តម សីហនុ
- ◆ ថ្ងៃទី២៣ ខែធ្នូ វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “កុំស្មានបងភ្លេច : ខ្មែរបាត់បង់តម្លៃរំក” ដោយ ចន ពីរ៉ូស៊ី (Jonh Pirozzi) (១០៧នាទី)
- ◆ ថ្ងៃទី៣០ ខែធ្នូ វេលាម៉ោង ១០ ព្រឹក និង ម៉ោង ៥ : ១៥ រសៀល បញ្ចាំងរឿង “ក្បួនទឹកខ្មែរ” ដោយ កល្យាណី ម៉ម ក្នុងឆ្នាំ២០១២ (៨៣នាទី)

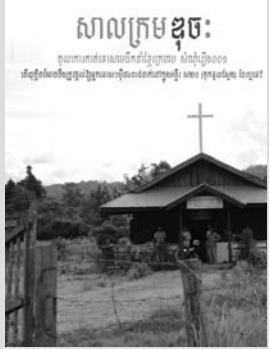
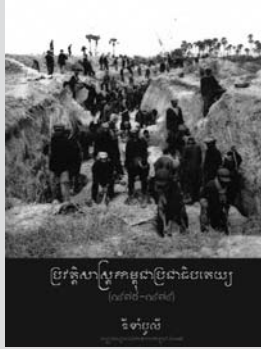
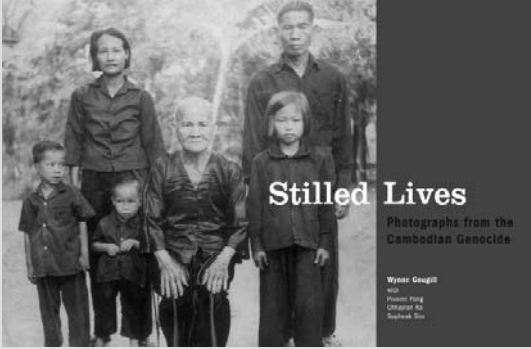
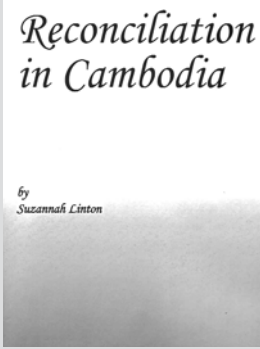
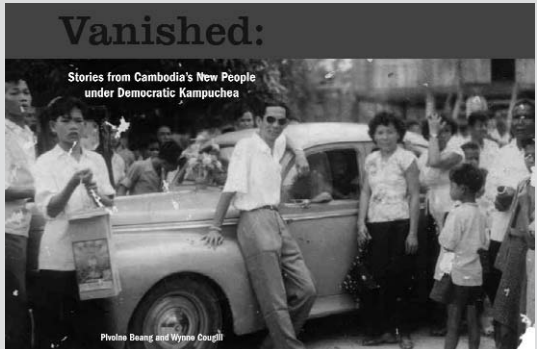
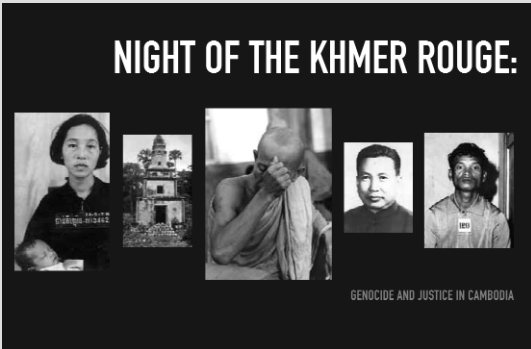
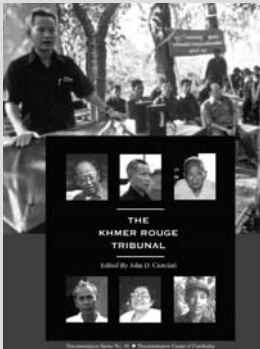
ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

“ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ” របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបើកបម្រើដូនតិស្សិត អ្នកស្រាវជ្រាវ បុគ្គលិករាជការ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល និងបុគ្គលទាំងឡាយដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ចង់យល់ដឹងអំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងព្រឹត្តិការណ៍វិវាទរបស់អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ឬសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំ និងចងក្រងឯកសារអំពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបានច្រើនបំផុត ។ ឯកសារនៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាមានប្រភេទ ។ ប្រភេទឯកសារទីមួយគឺឯកសារជាក្រដាសសន្លឹកដែលមានចំនួនដ៏តម្លៃយលានទំព័រ ។ ប្រភេទឯកសារទីពីរគឺជាបទសម្ភាសន៍ដែលបុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាចុះទៅធ្វើសម្ភាសន៍ជាមួយជនរងគ្រោះនិងអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ។ ប្រភេទឯកសារទីបីគឺជារូបថតទាំងអស់នៃខ្មែរក្រហម ។ ប្រភេទឯកសារទីបួនគឺជាឯកសារទាំងអស់នៃការធ្វើផែនទីរណ្តៅសាកសព និងទីតាំងសម្លាប់របស់ខ្មែរក្រហម និងឯកសារប្រភេទទីប្រាំគឺជាខ្សែភាពយន្តឯកសារដែលបានផលិតឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងសម័យក្រោយមកទៀត ។

តាមរយៈការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ សាធារណជនអាចអាននិងស្រាវជ្រាវឯកសារទាំងនេះបាន ។ ឯកសារខ្លះទៀតរួមមាន : ប្រវត្តិរូបកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ចម្លើយសារភាព កំណត់ហេតុរបស់បក្ស ទូរលេខឆ្លើយឆ្លងព័ត៌មានដែលបានមកពីការសម្ភាសន៍ជាមួយអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម និងទិន្នន័យគន្លឹះនៃសប្តាញពីររណ្តៅសាកសពទីតាំងកុក និងបូជនីយដ្ឋានប្រល័យពូជសាសន៍ ។

ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈមានទីតាំងនៅអគារលេខ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុ ខាងកើតវិមានឯករាជ្យ ។ ការិយាល័យរបស់យើងបើកជូនសាធារណជនពីថ្ងៃច័ន្ទដល់ថ្ងៃសុក្រ ពេលព្រឹកពីម៉ោង៨ដល់ម៉ោង១២ និងពេលរសៀលពីម៉ោង២ដល់ម៉ោង៥ ។ ប្រសិនបើអស់លោកអ្នកមានចម្ងល់ ឬចង់រៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ជាក្រុមណាមួយ សូមទាក់ទងបុគ្គលិករបស់យើង ស៊ុន សុធីតា តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ ០២៣២១១ ៨៧៥ ឬអ៊ីម៉ែល truththida.s@dccam.org ។

ថ្នាក់រៀននៅទូលស្នែង

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានបង្កើតថ្នាក់រៀនសាធារណៈមួយនៅសារមន្ទីរទ្រឹស្តីកម្ពុជាប្រល័យពូជសាសន៍ទូលស្នែង ។ ថ្នាក់រៀននេះត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ ដោយមានកិច្ចសហការរវាងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ។ សារមន្ទីរទូលស្នែងគឺជាអតីតសាលារៀនដ៏ទំនើបមួយដែលបានសង់ឡើងជាលើកដំបូងនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦២ ។ ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ខ្មែរក្រហមបានប្រែក្លាយសាលារៀននេះទៅជាកន្លែងសម្ងាត់បំផុតមួយក្នុងចំណោមកុកចំនួន១៩៦ទូទាំងប្រទេស ។ អ្នកទោសភាគច្រើនដែលត្រូវបញ្ជូនទៅទូលស្នែង គឺជាកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទប្រព្រឹត្តិអំពើក្បត់ជាតិដូចជា ការសហការជាមួយរដ្ឋាភិបាលបរទេស ឬធ្វើជាអ្នកស៊ើបការណ៍ឲ្យសេ.អ៊ី.អា ឬ កា.ហ្សេ.បេ ជាដើម ។

ចាប់តាំងពីការប្រែក្លាយពីកន្លែងរៀនសូត្រមួយទៅជាកន្លែងដឹកនាំកម្មវិធី និងមហន្តរាយមួយ ទូលស្នែងមិនដែលទទួលបានមុខងាររបស់ខ្លួនដូចកាលពីដើមវិញឡើយ ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី នៅពេលអនាគតដើម្បីទាមទារមកវិញនូវកេរដំណែលអប់រំដែលមានលក្ខណៈវិជ្ជមាន

របស់ទូលស្នែង និងដើម្បីបន្ថែមសមាសភាពអប់រំមួយទៅក្នុងសារមន្ទីរនេះ ថ្នាក់រៀននេះ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីផ្តល់ការបង្រៀននិងការពិភាក្សាដោយឥតគិតថ្លៃអំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបបខ្មែរក្រហម និងប្រធានបទដែលជាប់ទាក់ទង ដូចជា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ។ ថ្នាក់រៀននេះ ក៏ជាវេទិកាសាធារណៈមួយសម្រាប់ឲ្យអ្នកមកទស្សនា និងអ្នកដែលនៅរស់រានមានជីវិតចែករំលែកពីគំនិតក្នុងការថែរក្សារយៈកាលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាដ៏មានសារសំខាន់មួយទុកឲ្យអ្នកជំនាន់ក្រោយបានរៀនសូត្រ ។

បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងសារមន្ទីរទ្រឹស្តីកម្ពុជាប្រល័យពូជសាសន៍ទូលស្នែង ដែលមានសញ្ញាបត្រមកពីបរទេសនិងបានទទួលវិញ្ញាបនបត្រពីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ផ្នែកការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (១៩៧៥-៧៩) ព្រមទាំងមានការចូលរួមពីអ្នកជំនាញជាតិ និងអន្តរជាតិដែលមានជំនាញលើប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា និងអ្នកដែលនៅរស់រានមានជីវិតពីមន្ទីរ-២១ និងបង្រៀននៅថ្នាក់រៀននេះ ។ ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងថ្នាក់រៀននេះ សូមទាក់ទង ម៉ែន ពិចិត្រ តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ : ០២៣២១១ ៨៧៥ ឬអ៊ីម៉ែល : truthmpechet@dccam.org ។

◆ ទីកន្លែង : អគារ “ក” ជាន់លើ ◆ ពេលវេលា : ច័ន្ទ ២-៣រសៀល, ពុធ ៩-១០ព្រឹក, សុក្រ ២-៣រសៀល

ដំណឹងយុទ្ធជន-យុទ្ធនារីបដិវត្តន៍

ឯកសារយុទ្ធជន និងយុទ្ធនារីបដិវត្តន៍លេខ២ ខែកុម្ភៈ ១៩៧៤ (D២១៣៧/៩)

១) ឆាកប្រយុទ្ធយ៉ាងគំនិតស្មោះ និងការពេញទៅដោយវិវាទបដិវត្តន៍សង្គមស្ថាប័នសម្រាប់យុទ្ធជនយើង នៅលើកំពូលភ្នំក្រវាត់

ភ្នំក្រវាត់តាតន់ ស្ថិតនៅតាមបណ្តោយផ្លូវជាតិលេខ៤ ចម្ងាយ ៤គីឡូម៉ែត្រ ខាងនិរតីត្រពាំងក្រឡឹង (ខេត្តកំពង់ស្ពឺ) ។ ភ្នំនេះមានកម្ពស់១២៣ម៉ែត្រ ។ ដូច្នេះហើយបានជាខ្មាំង វាសន្តកហៅភ្នំនេះថា “កំពូលភ្នំលេខ១២៣” ។ ពីលើកំពូលភ្នំនេះ គេអាចមើលឃើញ

ការពារយ៉ាងរឹងមាំ ។ នៅចន្លោះភ្នំ ខ្មាំងវាធ្វើរបងការពារយ៉ាងរឹងមាំមួយជាន់ទៀត ។ នៅលើកំពូលភ្នំ វាសង់កំពែងយ៉ាងមាំ ក្រាស់ហ៊ុមព័ទ្ធការពារទីតាំងវាមួយជាន់ទៀត ។ នៅភ្នំនេះ វាដាក់ទាហានបួនកងអនុសេនាតូច ឲ្យនៅប្រចាំការពារជាបីដំណាក់ តាំងពីជើងភ្នំ ចន្លោះភ្នំ រហូតដល់កំពូលភ្នំ ក្រោមកិច្ចបញ្ជារបស់អាសក្តិ២ ឈរឈរម្នាក់ ។ នៅលើកំពូលភ្នំ វាតាំងកាំភ្លើងធំ ១០៥ លីពីរដើម និងកាំភ្លើងតូចៗ គុណ៨០ លី និង៦០ លី បួនដើមទៀត សម្រាប់បាញ់ផ្ទាំងជួយធ្វើ

កងទ័ពដឹកជញ្ជូនប្រចាំនៅសមរភូមិអង្គេយ្យភ្នំពេញ កំពុងវាយសម្រុកដឹកជញ្ជូនគ្រាប់សែវ-ស្បៀងអាហារ យកទៅឲ្យកងទ័ពបដិវត្តន៍នៅខ្សែត្រៀមជួបមុខបំផុតយ៉ាងអន់អាចក្លាហាន

ផ្លូវជាតិលេខ៤ បានយ៉ាងរឹងមាំ មើលឃើញត្រពាំងក្រឡឹង មើលឃើញតាឡាត់ កាប់កង់ និងស្រែខ្ពង់ផង ។

ខ្មាំងបានយកកំពូលភ្នំនេះ ធ្វើជាទីតាំង និងជាបំបាំងយ៉ាងរឹងមាំ សម្រាប់ការពារផ្លូវជាតិលេខ៤ផង ការពារត្រពាំងក្រឡឹងផង និងការពារទីតាំងវានៅតាឡាត់ កាប់កង់ និងស្រែខ្ពង់ផង ។ នៅជុំវិញភ្នំនេះ ខ្មាំងកាប់គ្រាប់ព្រៃអស់ ឲ្យទៅជាវាលស្រឡះធេង ដើម្បីវាងាយមើលចលនាទីពាយ័នពីចម្ងាយ ។ ភ្នំនេះទៀត ក៏វាកាប់ឈើព្រៃ ឲ្យត្រជាក់អស់ដែរ ដើម្បីការពារកុំឲ្យយើងចូលមកសម្លៀកពួន ធ្វើការវាយប្រហារវាបាន ។ នៅជុំវិញតាមជើងភ្នំខ្មាំងធ្វើរបង

អន្តរាគមន៍ទីតាំងវាខ្លាំងបួនទៀត ដែលនៅជុំវិញនោះ ។ ដូច្នេះឃើញថា ភ្នំក្រវាត់តាតន់នេះ ជាទីតាំងរឹងមាំណាស់ ហើយមានលក្ខណៈភូមិសាស្ត្រល្អប្រសើរចំពោះខ្មាំងទៀតផង ។ ដូច្នេះ ខ្មាំងជឿជាក់ថា គ្មានអ្នកណាអាចវាយវាក្នុងទីតាំងនេះបែកទេ ។ តែនេះ គ្រាន់តែជាការយល់ស្តីរបស់ខ្មាំងប៉ុណ្ណោះ ។ ចំពោះវា យុទ្ធជននៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធបដិវត្តន៍យើងវិញ គ្មានឧបសគ្គអ្វីអាចមករាំងស្កាត់ទប់ដំណើររុលទៅមុខ នៃសន្ទុះវាយរុករបស់យើង ដែលខ្មាំងក្លាបីដូចព្យុះសង្សារនោះបានឡើយ ។

នៅដើមរដូវប្រាំងឆ្នាំនេះ បក្សបានលើកគោលការណ៍វាយ

កាត់ផ្ដាច់ផ្លូវយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ៗ ដែលនៅកាន់ក្រុងភ្នំពេញទាំងអស់ ។ ក្នុងនោះក៏មានផ្លូវលេខ៤ ដែលជាផ្លូវអាយុជីវិតរបស់ខ្មាំង ដូចជា ភ្ជាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ ទៅនឹងកំពង់ផែកំពង់សោម ។

ដើម្បីវាយកាត់ផ្លូវលេខ៤ នៅមុខខាងលិចកំពង់ស្ពឺបាន យើងចាំបាច់ត្រូវវាយកម្ទេចកំពូលភ្នំក្រាំងតាតន់នេះឲ្យបានជា មុនសិន ។ ដូច្នេះ បក្សកុំម្មុយនិស្តបានលើកផែនការវាយកម្ទេចទីតាំងក្រាំង តាតន់នេះឲ្យបានដាច់ខាត ។

នៅយប់ថ្ងៃ១០ - ១១ - ១២/៧ វិរយ្យជនយើង ក៏បាន ចាប់ផ្ដើមបើកវត្តវាយសម្រុកទៅលើទីតាំងនេះភ្លាម ។ ខ្មាំងបាន ជ្រាងគ្រាប់កាំភ្លើងធំដាក់យើង បីដូចគ្រាប់ភ្លៀង ។ តែវិរយ្យជន យើងបានពុះពារគ្រោះថ្នាក់គ្រប់បែបយ៉ាង ប្រយុទ្ធដឹកលេណដ្ឋាន រិកិលចូល រហូតដល់ធ្វើឲ្យកាំភ្លើងធំវាអស់ប្រសិទ្ធភាព ។ ខ្មាំងបានប្រើ កាំភ្លើងយន្ត និងកាំភ្លើងដៃ ស្រោចមកលើយើងយ៉ាងក្រាស់ក្រែល ទៀត ។ តែវិរយ្យជនយើង ចេះតែប្រយុទ្ធរិកិលចូលទៅមុខជាទីចុះ រហូតបានដល់ជើងភ្នំដោយជោគជ័យ ។ គ្រាន់តែបានទៅដល់ជើងភ្នំ ភ្លាម មិត្តយើងគ្មានបង្អង់ឲ្យយូរពេលឡើយ មិត្តយើងស្ទុះឡើង រត់ កាត់គ្រាប់រំសេវ សម្រុកចូលគប់គ្រាប់បែកពីលេណដ្ឋានមួយទៅ លេណដ្ឋានមួយយ៉ាងអង្គអាចក្លៀវក្លាបំផុត ។ ឆាកប្រយុទ្ធដ៏សាហាវ តឹងតែងបំផុតនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅអស់រយៈពេលបីថ្ងៃ បីយប់ ទើបយើង ដណ្ដើមយកជើងភ្នំនេះបាន ។

គ្រាន់តែពុំថា ជើងភ្នំក្រាំងតាតន់នេះ ធ្លាក់ក្នុងកណ្តាប់ដៃយើង ភ្លាម ពួកអាក្យត់ភ្នំពេញភិតភ័យ ស្ទុះស្មោះស្ទើរលោះព្រលឹង ។ អាក្យត់សុស្តែន បានជិះយន្តហោះមកដល់លើកំពូលភ្នំនេះភ្លាម ដើម្បី បញ្ជាផ្ទាល់ដល់ទាហាន កុំឲ្យដកថយដាច់ខាត ព្រោះទីតាំងនេះ ជាទីតាំងយុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ណាស់ ។ បើទីតាំងក្រាំងតាតន់នេះដួល ហើយ ទីតាំងសំខាន់ៗ ដែលនៅមុខនេះមួយចន្លោះ ក៏នឹងត្រូវរលំ រលាយមិនខានឡើយ ។ ផ្លូវលេខ៤ ក៏នឹងត្រូវកាត់ផ្ដាច់នៅមុខនេះ ជារៀងរហូតដែរ ។

ដើម្បីលើកទឹកចិត្តដល់ទាហានវាឲ្យក្រាញប្រយុទ្ធនៅទីនេះ បន្តទៀត អាក្យត់សុស្តែន បានទម្លាក់សត្វជាច្រើនពីលើអាកាសឲ្យ ទាហាន និងនាយទាហានវា ។ នៅក្នុងនោះ អាសត្តិពីរមេបញ្ជាការ គ្រាន់តែក្នុងរយៈពេលមួយខែដែលយើងហ៊ុមព័ទ្ធ វាយប្រហារទីតាំង

នេះ ត្រូវឡើងសត្វដល់ទៅពីរដង ។ ដូច្នេះ លើកនេះ អាមេបញ្ជាការ ក្បត់នៅទីតាំងក្រាំងតាតន់ ត្រូវឡើងដល់សត្វបួនភ្លាម ។

តែទោះបីពួកអាទាហានក្បត់បានឡើងសត្វ ដល់ប៉ុន្មានរយ ពាន់ក៏ដោយ វិរយ្យជនយើងគ្មានទៅខ្វល់ទេ ។ គ្រាន់តែវាយដណ្ដើម យកបានជើងភ្នំភ្លាម មិត្តយើងក៏សម្រុកប្រវែងទៅចង្កេះភ្នំទៀត ទោះយន្តហោះខ្មាំងទម្លាក់គ្រាប់បែក ទោះពួកអាក្យត់កំពូលភ្នំ និងចង្កេះ ភ្នំ បាញ់ស្រោចមកលើយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ វិរយ្យជនយើង ដែល មានឆន្ទៈប្រយុទ្ធវិជ័យជាន់ដែកថែបទៅទៀត នៅតែសម្រុកឡើងទៅ មុខពីគ្រប់ទិស ។ ឆ្លងតាមការប្រយុទ្ធយ៉ាងតឹងតែង ស៊ុតស្វាញ ក្នុង រយៈពេលមួយយប់នេះ យើងក៏ដណ្ដើមបានទីតាំងនៅចង្កេះភ្នំនោះ ទៀត ។ ខ្មាំងបានរត់ទៅប្រមូលផ្ដុំគ្នានៅលើកំពូលភ្នំអស់ ហើយគប់ គ្រាប់បែកយ៉ាងខ្លាំងក្លាមកលើយើង ។

ការប្រយុទ្ធដាច់ព្រ័ត្រដណ្ដើមយកកំពូលភ្នំនេះ មានសភាព តឹងតែង ស្ទាបរស់បំផុត ព្រោះខ្មាំងវាទាល់ច្រក អស់ផ្លូវរត់ហើយ ដូច្នេះ វាក្រាញប្រយុទ្ធស្ទាបរស់ យ៉ាងសាហាវបំផុតជាមួយយើង ។ ដើម្បី ជៀសវាងនូវការទូចខាតដែលអាចជៀសវាងបាន និងដើម្បីសម្រេច ជោគជ័យឲ្យបានមួយរយភាគរយ ក្នុងការកម្ទេច និងដណ្ដើមយក កំពូលនេះ បក្សបានអំពាវនាវរកយុទ្ធដនស្ម័គ្រចិត្តដប់នាក់ ដើម្បីលូន ចូលទៅកម្ទេចបញ្ជាការ និងទីតាំងកាំភ្លើងធំ កាំភ្លើងយន្តខ្មាំងជាមុន ។ ពេលនោះ វិរយ្យជនយើងទាំងអស់ បានលើកដៃស្ម័គ្រចិត្តសុំខ្លួនទៅ បំពេញបេសកកម្មប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់នេះ ។ ក្រោយមក គណៈ កម្មាធិការបក្សក្នុងអង្គភាព ក៏បានប្រជុំពិនិត្យប្រវត្តិរូបរបស់យុទ្ធជន ស្ម័គ្រចិត្តយ៉ាងហ្មត់ចត់ ហើយសម្រេចជ្រើសរើសយុទ្ធជនឈានមុខ ដប់នាក់ ។

នៅយប់ថ្ងៃទី២២ - ២៣ - ២៤/៧ វិរយ្យជនឈានមុខយើង ទាំងដប់នាក់ ក៏បានលូនចូលដល់ទីតាំងលើកំពូលភ្នំដោយជោគ ជ័យ ។ មិត្តយើងបានលូនចូលដាក់មីន និងគប់គ្រាប់បែកកម្ទេច បញ្ជាការខ្មាំង និងទីតាំងកាំភ្លើងធំ កាំភ្លើងយន្តខ្មាំងយ៉ាងអង្គអាចក្លាហាន បំផុត ។ រួចហើយ យុទ្ធមិត្តឯទៀត ក៏បានឡើងតាមក្រោយ លូន សម្រុកចូលចាក់ខ្មាំង និងចំពុះទុរ នៅក្នុងលេណដ្ឋានវាតែម្តង ។ ស្ទុះ មីន និងស្ទុះគ្រាប់បែកដៃ ដុះកក្រើតរញ្ជួយអស់ទាំងកំពូលភ្នំ លាយ ជាមួយនឹងស្ទុះគ្រាប់កាំភ្លើងគ្រប់គុណរបស់ខ្មាំង ។ កំពូលភ្នំក្រាំងតា

តន់នៅវេលាយប់នោះ បានក្លាយទៅជាជុំភ្លើងមួយយ៉ាងធំ ឆាប់នោះ សន្ទោរសន្ទោរពេញមួយយប់ ។ ទីតាំងដ៏រឹងមាំរបស់ខ្មាំង នៅក្នុងក្រាំង តាតន់ ហៅក្នុងលេខ១២៣នេះ ត្រូវវិវឌ្ឍន៍នៃកងកម្លាំងប្រដាប់ អាវុធប្រជាជនដោះជាតិកម្ពុជាយើង វាយកម្ទេច និងរំដោះបាន ទាំងស្រុង នៅក្នុងយប់ថ្ងៃទី២២-១២-៧៣ នោះ ។ ខ្មាំងដែល បោះនៅប្រចាំការពារទីតាំងនេះ ត្រូវយើងកម្ទេច និងចាប់រស់បាន ទាំងអស់ គ្មានរត់រួចម្នាក់ឡើយ ។ កាំភ្លើងធំៗ១០៥ លី ទាំងពីរដើម ព្រមទាំងអាវុធយុទ្ធភណ្ឌរបស់ខ្មាំង នៅក្នុងទីតាំងនេះ ត្រូវយើងរឹប យកបានទាំងអស់ ។

ជ័យជម្នះដ៏ត្រចះត្រចង់នេះ មានអត្ថន័យយុទ្ធសាស្ត្រ ព្រោះវាជាកន្លឹះសំខាន់សម្រាប់យើងឈានទៅវាយកម្ទេចទីតាំងខ្មាំង សំខាន់ៗ ផ្សេងទៀតនៅម្តុំនោះ ដូចជាទីតាំងត្រពាំងក្រឡឹង តាឡាត់ កាប់កង់ និងស្រែខ្ពង់ជាដើម ។ ម្យ៉ាងទៀត ការបាត់បង់ទីតាំងនេះ ក៏ បានសេចក្តីថា ខ្មាំងត្រូវបាត់បង់ផ្លូវលេខ៤ ជារៀងរហូតដែរ ។

២) វិភាគបដិវត្តន៍ខ្ពស់របស់យុទ្ធជនឈ្នួប នៅក្នុងទីក្រុង ភ្នំពេញ

ទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលជាសំបុកចុងក្រោយបង្អស់របស់ពួក អាក្សត្រ និងជាទ្រនំសុខស្រួលរបស់វា តាំងពីដើមរៀងមក នៅដើម ឆ្នាំ១៩៧៤នេះ បានប្រែក្លាយទៅជាសមរភូមិប្រយុទ្ធត្តៅជាងគេ បំផុតហើយ ។ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធដ៏អង្គអាចក្លាហាននៃយើង បានហ៊ុមព័ទ្ធជាមួយសម្រុកបុកទម្លាយខ្សែរបងការពារទីក្រុងនេះ ពីជុំ ទិស ។ ព្រមជាមួយនេះ យើងក៏បានវាយប្រហារដោយកាំភ្លើងធំ យ៉ាងខ្លាំងក្លា ទៅលើទីក្រុងភ្នំពេញជារៀងរាល់ថ្ងៃយប់ទៀត ធ្វើឲ្យ ពួកអាក្សត្រឈោរឈៅដែលនៅក្នុងទីក្រុងនេះ មានការភិតភ័យតក់ ស្លុតញ្ជើររន្ធត់គ្រប់ពេលវេលា ។

ដើម្បីការពារក្បាលពួកវា និងការពាររបបក្បត់ជាតិវាឲ្យ រស់រានមានជីវិតបានយូរតទៅទៀត ពួកអាក្សត្រភ្នំពេញ បានចាត់ វិធានការឈោរឈៅហួសសីលច្រើន បង្កើនការរាតត្បាតចាប់ចង ឆែកឆេរ រុះរើតាមផ្ទះសម្បែង តាមផ្លូវថ្នល់ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃតាមតែ អំពើចិត្តវា ។ ទីក្រុងភ្នំពេញបានស្ថិតក្រោមច្បាប់យោធានិយមហា ស៊ីស “ប្រទេសជាតិស្ថិតក្នុងភ័យអន្តរាយ” នោះ ជិតបួនឆ្នាំមក ហើយ ។ តែចូលមកដល់ឆ្នាំ៧៤នេះ ទីក្រុងភ្នំពេញ បានធ្លាក់ទៅក្នុង

រណ្តៅជ្រោះមហន្តរាយរឹតតែជ្រៅ រឹតតែងងឹតស្លូតស្រួល ជាងពេល មុនៗណាស់ទៅទៀត ។ ប្រជាជនក្រុងភ្នំពេញ រស់នៅក្នុងសភាព ភ័យភិត ព្រួយបារម្ភ នៅគ្រប់ដង្ហើមចេញចូល មិនដឹងជាអាត្មានឹង ត្រូវពួកអាក្សត្រវាចាប់ចង ឬវាចាប់បញ្ជូនទៅស្ថាប័នសក្តានុពល ពួកវានៅពេលណាទេ ។ នៅតាមផ្លូវថ្នល់ នៅតាមផ្សារ តាមហាង- តៀមកាហ្វេ នៅតាមក្រសួងរដ្ឋការផ្សេងៗ រហូតដល់តាមមន្ទីរពេទ្យ ទៀត គេឃើញតែទាហាន គិញ ប៉ូលីស តម្រួតយោធារបស់ពួកអាក្សត្រ ដើរប្រវត់ចុះប្រវត់ឡើង ឆែកឆេរ កំរាមកំហែង ចាប់ចងបាញ់ សម្លាប់មនុស្សម្នា ស្រីប្រុស ចាស់- ក្មេងគ្មានលោះម៉ោងពេលណា ឡើយ ។ ដូច្នេះ ទីក្រុងភ្នំពេញ បានទៅជាទីក្រុងមួយដែលចង្អៀតទាំង ផ្លូវកាយ ទាំងផ្លូវចិត្ត ទាំងខាងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួនទៀត ។ ឯកទេសខាង ណាក៏ឃើញខ្លាំងៗ ។ គ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត តាមកំរាមកំហែងអ្នក ស្នេហាជាតិតែគ្រប់ជំហាន ។

តែទោះបីជាសភាពការណ៍នៅទីក្រុងភ្នំពេញ មានសភាព តឹងតែង និងចង្អៀតយ៉ាងនេះក៏ដោយ ក៏វិវឌ្ឍន៍ឈ្នួបយើង ដែលមានភារកិច្ចធ្វើសកម្មភាពនៅក្នុងទីក្រុង នៅតែពុះពារសម្រេច ភារកិច្ចខ្លួន បានជាហូរហែររៀងរាល់ពេល ។

ទាហានដូចជាការបាញ់បេ៤០ ចូលភូមិត្រី អានល់ នៅ ទំនប់ទឹកពេទ្យរុស្ស៊ី ការបាញ់កាំជ្រួចធំស្រាលចូលទីស្តីការនាយករដ្ឋ មន្ត្រីរបស់អា ហង់ ធុនហាក់ ការបោកគ្រាប់បែកទៅលើប៉ុស្តិ៍ប៉ូលីស តម្រួតយោធាជាច្រើនកន្លែង ការបោកគ្រាប់បែកទៅលើឡានអាស៊ីត ដឹកថាញ់ អាហង់ ធុនហាក់ កាលពេលវាធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី និង ថ្មីៗនេះ ការបោកគ្រាប់បែកទៅលើឡាន អាថាប ណានិន រដ្ឋមន្ត្រី ការពារប្រទេសក្បត់ និងការបាញ់ដេកា ទៅលើផ្ទះអា សុស្តែន នៅ ទួលគោកជាដើម ។

មានថ្ងៃមួយ ឡានអាសុស្តែន បើកលឿនស្ទើរនៅតាមថ្នល់ យុទ្ធជនឈ្នួបយើងដែលតែងតាមដានសកម្មភាពរបស់ពួកអាក្សត្រ ភ្នំពេញជារៀងរាល់ថ្ងៃ ដើម្បីរកកម្ទេចក្បាលពួកវានោះ ត្រាន់តែ ក្រឡេកឃើញក៏ស្គាល់ភ្លាម ។ យុទ្ធជនឈ្នួបយើងពីរនាក់ក៏ស្ទុះឡើង ម៉ឺងដេញតាមឡាននោះភ្លាមមួយរំពេច ។ លុះទៅតាមទាន់ឡាននោះ ហើយ មិត្តយើងក៏បើកម៉ឺងទៅកៀកដៃបដិស្តានភ្លាម ។ មិត្តដែល ជិះខាងក្រោយ ក៏ទាញកាំភ្លើងស្វ័យប្រវត្តិបាញ់រះទៅលើឡាន

នោះ ។ រួចមិត្តជិះខាងមុខ ក៏បើកម៉ូតូបញ្ឆេះយ៉ាងលឿនរត់គេចខ្លួន ទៅមុខបាត់ ។ ឡានអាសុរស្តនៃ ត្រូវគ្រាប់គ្នាឆ្ងាយ បែកកញ្ចក់ខ្ទេចខ្ទី អស់ ។ អ្នកជិះនៅក្នុងនោះទាំងប៉ុន្មាន ត្រូវស្លាប់ និងរបួសទាំងអស់ ។ តែជាចៃដន្យក្លាយស្តាយ ពេលនោះអាសុរស្តនៃ មិនបានជិះឡាននេះ ទេ ។ កុំអីប្រហែលជាត្រូវគ្រាប់កាំភ្លើងយុទ្ធជនឈ្មួញយើង ផ្ដន្ទាទោស ឲ្យស័ក្តិសមពុំខានឡើយ ។

ពេលនោះ សូរកញ្ចក់រត់រួចរាល់ ពាសពេញផ្លូវ ។ ឡាន ម៉ូតូ ប៉ូលីសតម្រួតយោធាដែលយាមប្រចាំផ្លូវតាមគ្រប់ច្រកល្អក បានបើក បរដេញតាមមិត្តយើងម៉ូតូមិត្តយើងពីគ្រប់ទិស ។ មើលតែម៉ូតូខ្លាំង ដេញប្រកិតដិតពេក មិត្តយើងក៏ផ្ដល់ម៉ូតូ ហើយលោតចុះគ្រាបនៅដី ទាញកាំភ្លើងយន្តនិងស្វ័យប្រវត្តិ បាញ់ស្រោចទៅលើខ្លាំងវិញយ៉ាង ស្ងាត់ដ៏នាញ និងរហ័សបំផុត ធ្វើឲ្យខ្លាំងត្រូវស្លាប់ និងរបួសមួយចំនួន ទៀត ។ ឆក់ឱកាសដែលពួកខ្លាំងកំពុងភិតភ័យស្ទើរស្មោះ ច្របូកច្របល់ មិត្តយើងទាំងពីរនាក់ក៏ស្ទុះឡើងម៉ូតូ រត់គេចខ្លួនទៅបាត់ដោយជោគ ជ័យ ។

ស្មៅដៃឆើតៗ របស់យុទ្ធជន-យុទ្ធនារីឈ្មួញយើង នៅក្នុង ទីក្រុងភ្នំពេញនេះ បានធ្វើឲ្យពួកអាក្បាត់ ភិតភ័យភ័យស្ទើរតែកក្កា ដេក មិនលក់ ស៊ីមិនឆ្ងាញ់ ។ ពេលយប់ក៏ពុំហ៊ានដេកផ្ទះ ។ ពេលចេញដើរ ទៅណាមកណាម្តងៗ សុទ្ធតែមានរថក្រោះ ឡានពាសដែក ខ្ទេចខ្ទីក្រប រាប់សិបគ្រឿងតាមហែហម ការពារជុំទិស ។ សកម្មភាពដ៏អស្ចារ្យ ក្លាហានទាំងអស់នេះ របស់យុទ្ធជន-យុទ្ធនារីឈ្មួញយើង រួមផ្សំជាមួយ នឹងជោគជ័យនៅលើសមរភូមិនានា ទូទាំងប្រទេសបានធ្វើឲ្យមហាជន ប្រជាជននៅទីក្រុងភ្នំពេញ គោរព កោតស្ងប់ស្ងែន និងទប់ស្កាត់កម្លាំង គ្រប់ៗគ្នា និងធ្វើឲ្យអត្តភាព និងកិត្យានុភាព នៃចលនាស្និបដីវត្តន៍ យើង លេចធ្លោឡើងខ្លាំងពេញទាំងសកលលោក ។

៣) ចលនាប្រឡងប្រណាំងរៀនសូត្រ តាមគំរូវិវភាពបដិវត្តន៍ ខ្ពស់ នៅសមរភូមិមុខ

នៅរដូវប្រាំងឆ្នាំនេះ បក្សបានលើកភារកិច្ចវាយសម្រុកខ្លាំង ឲ្យខ្លាំងក្លាបំផុត ទាំងផ្នែកប្រជាជាតិ ទាំងខាងផ្នែកប្រជាធិបតេយ្យ ទាំងនៅសមរភូមិមុខ ទាំងនៅសមរភូមិក្រោយ ។ យុទ្ធជន-យុទ្ធនារី បដិវត្តន៍យើងទាំងអស់ សុទ្ធតែប្តេជ្ញាចិត្តពុះពារប្រយុទ្ធសម្រេចភារកិច្ច បដិវត្តន៍រដូវប្រាំងនេះ ជូនបក្សបដិវត្តន៍ និងប្រជាជនឲ្យបានជោគជ័យ

ជាអតិបរមា ។

នៅសមរភូមិមុខ យុទ្ធជន-យុទ្ធនារី កម្មាភិបាល និងប្រជាជន យើង បានពុះពារទប់ស្កាត់កម្លាំង-ធំ និងការលំបាកវេទនាសព្វបែបយ៉ាង បង្កើនក្លាយ បង្កើនឈាម ចោលសាច់ចោលឆ្អឹង ដើម្បីវាយកម្ទេចខ្លាំង ដណ្ដើមជ័យជម្នះដ៏គ្រប់គ្រងជូនប្រទេសជាតិ បក្ស និងបដិវត្តន៍ កម្ពុជាយើងយ៉ាងអង្គអាចក្លាហានបំផុត ។ ក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ ទោះបីមានការខ្វះខាតយ៉ាងណា ខ្វះខាតអាវស្បែកពាក់ អត់ស្បែកជើង អត់ក្បាល អត់មុខ ជួនកាលខ្វះខាតពីបាយទឹកទៀត ពិសេសពេល ដែលកំពុងតែជាប់ដៃប្រយុទ្ធនឹងខ្លាំងខ្លាំង ឬខ្លាំងវាយជាប់ ទោះបី គ្រាប់រំសេវមិនសូវគ្រប់គ្រាន់យ៉ាងណា ក៏មិត្តយើងមិនដែលត្អូញត្អែរ ឬទាមទារអ្វីឡើយ ព្រោះយល់ច្បាស់ថា បក្សបដិវត្តន៍យើងក្រ ប្រជាជនយើងក៏នៅលំបាកវេទនាច្រើន ។ ម្ល៉ោះហើយ បងប្អូនចេះ តែពុះពារប្រយុទ្ធ សម្រេចភារកិច្ចវាយកម្ទេចខ្លាំងបានល្អជាតិ និង ទទួលបានជ័យជម្នះធំៗ ជាបន្តបន្ទាប់ ។

ទាំងអស់នេះ សុទ្ធសឹងជាវិវភាពបដិវត្តន៍ ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់អស្ចារ្យ ច្រើនរាប់មិនអស់ ដែលយុទ្ធជន-យុទ្ធនារី កម្មាភិបាល និងប្រជាជន យើងនៅសមរភូមិមុខ បានសម្ដែងចេញឡើងនៅគ្រប់ទិសទី ជារៀង រាល់ថ្ងៃ ។ ចំណែកឯ នៅតាមមន្ទីរ ការដ្ឋាន និងក្រសួងនានា យុទ្ធជន យុទ្ធនារីបដិវត្តន៍យើង ក៏ប្តេជ្ញារៀនសូត្រតាមគំរូវិវភាពដ៏ថ្លៃថ្លា នេះ ពីសមរភូមិមុខ ដោយបំផុសជាចលនាប្រឡងប្រណាំងដូចតទៅ

១) ខិតខំបំពេញភារកិច្ចគ្រប់បែបយ៉ាង ដែលបក្សប្រគល់ឲ្យ ដោយអស់ពីចិត្តពីថ្ងៃម ឲ្យបានច្រើន ទ្រេ ១ ជា ៤ - ៥ ១០ ដង និង បានល្អជាអតិបរមា ។

២) ខិតខំរៀនសូត្រកសាងខ្លួនឲ្យបានទៅជាយុទ្ធជន យុទ្ធនារី ល្អ របស់បក្សគ្រប់ពេលវេលា ។

៣) ខិតខំបង្កើនផល ទប់ស្កាត់ខ្លួន កែប្រែជីវភាពក្នុងមន្ទីរ និងទប់ស្កាត់អង្គការឲ្យបានជាអតិបរមា ។

៤) ខិតខំសន្សំសំចៃស្បៀង និងរបស់របរប្រើប្រាស់ផ្សេង ឲ្យខ្ពស់ដល់កម្រិត ទុកសម្រាប់ជួយទប់ស្កាត់សមរភូមិមុខ ។

ដើម្បីរួមចំណែកយ៉ាងសកម្មក្នុងការវាយសម្រុកខ្លាំងឲ្យ ខ្លាំងក្លាបំផុតនៅរដូវប្រាំងនេះ សមស្របតាមភារកិច្ចបដិវត្តន៍ជា ប្រវត្តិសាស្ត្រដែលបក្សបានលើកឡើង ។ **រេង រេង**

ការការប្រកាសសម្លាប់ក្នុងតំបន់៤១ ក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ គាតាន

ស្រី សារ៉ែន

ឈ្មោះ ម៉ា យ៉ិន មានបងប្អូន៣នាក់ ។

អាយុ៧៧ឆ្នាំ សារ៉ែន បានចូលរៀននៅសាលាបឋមសិក្សា ខែជ័យផលថ្នាក់ទី១០ “បាស់” ។ សារ៉ែន ឈប់រៀនដោយសារតែ កើតមានរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចសីហនុឆ្នាំ១៩៧០ ។ ពេលឈប់ រៀន គាត់ក៏បានមកជួយធ្វើស្រែចម្ការឪពុកម្តាយវិញ ។ ស្រប ពេលនោះ សង្គ្រាមក៏ចាប់ផ្តើមកើតឡើងរវាងយោធាខ្មែរក្រហម នៅក្នុងព្រៃ ដែលបានទៅពឹងកងទ័ពវៀតណាមខាងជើង “វៀត កុង” ឲ្យជួយវាយទាហានខាងរដ្ឋាភិបាល លន់ នល់ ដែលបានទៅពឹង កងទ័ពវៀតណាមខាងត្បូង “ធឿវ៉ាត” ដូចគ្នា ។ ក្នុងអំឡុងពេល សង្គ្រាម ឆ្នាំ១៩៧២ ទាហានធឿវ៉ាត បានចូលមកក្នុងភូមិរបស់អ្នក ស្រុក និងដើរបាញ់មាន់ប្រជាជន ថែមទាំង ចាប់កូនក្រមុំប្រជាជន ទៀតផង ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទើបធ្វើឲ្យប្រជាជនតែមានចិត្តស្អប់ ទាហានទាំងនេះ និងរដ្ឋាភិបាលរបស់ លន់ នល់ ហើយលើកទឹកចិត្ត កូនចៅរបស់ខ្លួនឲ្យចូលព្រៃតស៊ូជាមួយកងទ័ពរំដោះជាតិ (ដឹកនាំ ដោយខ្មែរក្រហម) ទៀតផង ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៣ យោធាខ្មែរក្រហមបានជម្លៀសប្រជាជន រស់នៅក្នុងភូមិខែជ័យទាំងអស់ឲ្យទៅរស់នៅស្រុកចម្ការលើខាង តំបន់រំដោះ ប៉ុន្តែក៏មានប្រជាជនខ្លះរត់ទៅខាងរដ្ឋាភិបាលលោក លន់ នល់ ដែរ ។ ពេលនោះ មានយន្តហោះមកទម្លាក់គ្រាប់បែកស្ទើរ គ្រប់កន្លែងទាំងអស់ធ្វើឲ្យប្រជាជនស៊ីវិលខ្វះឥន្ធនៈ និងស្លាប់ ហើយ រោះផ្ទះសម្បែងអស់ជាច្រើនខ្ទង់ទៀតផង ។ គ្រួសារ សារ៉ែន និង

ប្រជាជនមួយចំនួនទៀតបានរត់ទៅលាក់ខ្លួននៅក្នុងវត្តទួលដើម្បីគេច ពីការទម្លាក់គ្រាប់បែក ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៤ សារ៉ែន បានវិលត្រឡប់ មករស់នៅភូមិស្តេចនុង (ស្ថិតនៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីភូមិកំណើត របស់គាត់) ដោយកាលនោះអង្គការមិនទាន់ឲ្យហូបបាយរួមទេ គឺ ហូបបាយនៅតាមផ្ទះរៀងខ្លួន និងនៅធ្វើស្រែប្រវាស់ដៃនៅឡើយ ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៥ ពេលឡើងកាន់អំណាច អង្គការបានប្រមូល ទ្រព្យសម្បត្តិប្រជាជនរួមមានដីធ្លីស្រែចម្ការ គោ- ក្របី មាស-ប្រាក់ មកដាក់ជារបស់រួម ។ អង្គការបានប្រមូលផ្តុំមនុស្សរួចហើយបង្កើត ទៅជាសហករណ៍ ហូបបាយរួម ធ្វើការងារលើកទំនប់ និងដឹកប្រឡាយ រួមគ្នា ។ នៅក្នុងឆ្នាំដដែល សារ៉ែន បានឃើញមានប្រជាជនថ្មី “ប្រជាជន១៧ មេសា” ចូលមករស់នៅក្នុងភូមិរបស់គាត់ជាច្រើន រួមទាំងជនជាតិចាមទៀតផង ។ ប្រជាជនមួយចំនួនទៀតត្រូវអង្គការ បែងចែកឲ្យរស់នៅក្នុងភូមិចិនយ៉ ។ នៅពេលនោះ សារ៉ែន ដែលមាន អាយុត្រឹមតែ១៥ឆ្នាំ ត្រូវអង្គការចាត់តាំងឲ្យរែកដី ដកសំណាប និង រើសអាចម៍គោ ។

នៅខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គការបានជ្រើសរើសយុវជន មួយចំនួនឲ្យធ្វើជាឈ្នួប ដែលកាលនោះ សារ៉ែន មានអាយុ១៦ឆ្នាំ និងមិត្តភក្តិរបស់គាត់ម្នាក់ទៀតឈ្មោះ រ៉ែន ដែរ បានស្ម័គ្រចិត្តចូល ជាមួយគ្នា ដោយមានឈ្មោះ តាហួយ ជាគណៈឃុំអូរស្វាយមើល ការខុសត្រូវ ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៦ អង្គការបានផ្លាស់ តាហួយ ឲ្យទៅគ្រប់គ្រង ប្រជាជននៅឃុំដង្កាវ ស្រុកបាធាយ រួចហើយដាក់គណៈឃុំថ្មីឈ្មោះ សុដាត មានអាយុ២០ឆ្នាំ និងជាស្រីក្រមុំ មកពីភូមិកាតនិរតី មក គ្រប់គ្រងឃុំអូរស្វាយជំនួសវិញ ។ សុដាត ថ្វីត្បិតតែជាស្រី តែ មានចិត្តក្លាហានហ៊ានចាប់មនុស្ស និងធ្វើការងារទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។ សារ៉ែន បានធ្វើការងារជាមួយមិត្តនារី សុដាត ដោយពេលថ្ងៃ ដឹកនាំប្រជាជនធ្វើស្រែ និងពេលយប់ដឹកនាំកងឈ្នួបចំនួន៥ នាក់ ដើរស៊ើបការណ៍តាមផ្ទះប្រជាជន ថាតើប្រជាជនមានល្អឯងស្ទើរពេល

យប់ ឬនិយាយអ្វីខ្លះពីអង្គការ? ប្រសិនបើប្រជាជនណានិយាយ មិនល្អពីអង្គការ ឬហ៊ានលួចដាំស្ល ល្មើសពីវិន័យរបស់អង្គការ ប្រជាជនទាំងនោះនឹងត្រូវបានហៅយកទៅកសាង ឬចាប់យកទៅ មន្ទីរសន្តិសុខមិនខាន ។ ដោយធ្វើការងារជាមួយគ្នារាល់ថ្ងៃ នឹងមាន ការស្និទ្ធស្នាលគ្នាកាន់តែខ្លាំងឡើង ទើបធ្វើឲ្យមិត្តនារី សុដាត មានចិត្ត ស្រឡាញ់ សារ៉េន តាមផ្លូវស្នេហា ។ ដូច្នេះហើយ រាល់លើក នៅពេល ទៅយកការណ៍ប្រជាជននៅតាមផ្ទះ សុដាត បានបញ្ជាឲ្យកងឈ្នួប តែបីនាក់ប៉ុណ្ណោះទៅស៊ើប ដោយទុក សារ៉េន ឲ្យនៅអង្គុយលេង ជាមួយខ្លួននៅលើភ្លើងស្រ ។ នារី សុដាត ថែមទាំងបានសួរអាយុរបស់ សារ៉េន ដែលពេលនោះ សារ៉េន ទើបតែមានអាយុ១៦ឆ្នាំ ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុន្តែ សារ៉េន បានកុហកថា “គាត់មានអាយុ១៨ឆ្នាំហើយដើម្បីឲ្យ ស័ក្តិសមជាមួយអាយុរបស់មិត្តនារី សុដាត (១៩ឆ្នាំ) ។ សុដាត ក៏បាននិយាយលែងខាយទៀតថា “អាយុប៉ុណ្ណឹងអាចរៀបការ ជាមួយគ្នាបានទៀតផង” ។

សារ៉េន និង នារី សុដាត បានលួចជួបគ្នាជាច្រើនលើក រហូត ដល់ពេលអង្គការប្រកាសជ្រើសរើសកងឈ្នួបឃុំមួយចំនួនទៅ ធ្វើការនៅខាងតំបន់វិញ ។ ពេលនោះ មិត្តនារី សុដាត ជាគណៈឃុំ បានបញ្ជូនមនុស្សចំនួន៥ នាក់ ក្នុងចំណោមនោះក៏មាន សារ៉េន ដែរ ឲ្យទៅខាងតំបន់៤១ ។ មុននឹងបែកគ្នា នារី សុដាត បានសរសេរ សំបុត្ររៀបរាប់ពីស្នេហារបស់ខ្លួនមួយច្បាប់ទុកឲ្យ សារ៉េន ។ ពេល សារ៉េន អានសំបុត្រចប់ សារ៉េន មានចិត្តអាណះអាណិត និងក្អកក្អល ក្នុងចិត្តដោយមិនចង់បែកពីមិត្តនារី សុដាត ឡើយ តែទោះជាយ៉ាងណា ក៏គាត់មិនអាចបដិសេធនឹងចាត់តាំងរបស់ថ្នាក់លើបានដែរ ។ សារ៉េន និងមិត្តភក្តិបានធ្វើដំណើរចេញពីឃុំអូរស្វាយ ទៅនៅតំបន់៤១វិញ ដោយគាត់បានឃើញយុវជនប្រមាណ១០០ នាក់ មកពីគ្រប់ស្រុក ក្នុងខេត្តកំពង់ចាម មកនៅទីនោះដែរ ។ ទៅដល់ដំបូង អង្គការបាន បញ្ជូនគាត់ទៅធ្វើការនៅចម្ការកប្បាសរយៈពេលបីខែ ។ សារ៉េន បានដឹងថា រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងក្នុងតំបន់៤១នៅពេលនោះ រួមមាន តាអាន គណៈតំបន់, អូន ប្រធានមន្ទីរតំបន់, ប៉ុក ប្រធានមន្ទីរ កាត់ដេរតំបន់, ទ្រី ប្រធានយោធាតំបន់, យាយ យុត និង តាស៊ី គណៈស្រុកកំពង់សៀម ។ កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមទាំងនោះសុទ្ធតែ មកពីភូមិភាគនិរតី ចំណែកគណៈស្រុក និងគណៈតំបន់ចាស់ ត្រូវ

អង្គការដកចេញទាំងអស់ ។ ពេលនោះ ទ្រី ជាប្រធានយោធា បាន ហៅយុវជនទាំងអស់នាក់មកតម្រង់ជួរ រួចហើយក៏ហៅឈ្មោះម្នាក់ ម្តងៗ ។ ពេលហៅចំឈ្មោះអ្នកណា អ្នកនោះ ត្រូវដើរមកខាងមុខជួរ បន្ទាប់មកទើប ទ្រី សួរសំណួរ ដូចជា “តើមិត្តចេះអក្សរដែរឬទេ? ចំពោះមិត្តណាដែលឆ្លើយថា “មិនចេះ” ទ្រី ឲ្យឈរនៅមុំ ។ ចំណែក សារ៉េន ដែលឆ្លើយថា “ចេះ” ទ្រី ឲ្យឈរនៅម្ខាង ។ បន្ទាប់ពីសួរចប់ អង្គការចាត់តាំងឲ្យអ្នកដែលមិនចេះអក្សរ ទៅយាមកុកតំបន់នៅ ក្រូច-គរ រួមទាំងមិត្តភក្តិរបស់ សារ៉េន ម្នាក់ដែរ ។ ចំណែក សារ៉េន អង្គការបានចាត់តាំងឲ្យធ្វើជានិរសារ និងកងការពារគណៈតំបន់ តាអាន ។ ក្រៅពីសារ៉េន ក៏មានអ្នកបើកឡានឲ្យ តាអាន ដែរ គឺមិត្ត ម៉យ និង មិត្តប៉ុន ដែលអ្នកទាំងពីរមកពីភូមិភាគនិរតី ។ តាអានមាន រាងស្តើង ខ្ពង់កំពឹស និងមានចរិតកាចសាហាវ ។ រាល់ការចាប់ខ្លួន មនុស្សនៅក្នុងតំបន់៤១ នៅពេលនោះ គឺសុទ្ធតែទទួលបញ្ជាពីតា អាន ។ ចំណែកកន្លែងធ្វើការងារ រួមមាន មន្ទីរតំបន់ មន្ទីរនិរសារ មន្ទីរ យោធា មន្ទីរសួរចម្លើយ កន្លែងសួរចម្លើយអ្នកទោសដែលចាប់មក ដំបូង (មុននឹងបញ្ជូនទៅឃុំឃាំងនៅមន្ទីរសុខក្រូច-គរ) និងមន្ទីររបស់ តាអាន គឺសាងសង់ឡើងនៅក្នុងវាលស្រែ ស្ថិតនៅព្រៃទទឹង ព្រោះ នៅទីនេះមានទីតាំងធំទូលាយ ។

ដំបូង សារ៉េន និងកងការពារចំនួន៥នាក់ផ្សេងទៀត បាន ទទួលបញ្ជាពីឈ្មោះ អូន ប្រធានមន្ទីរតំបន់ឲ្យទៅចាប់អតីតទាហាន លន់ នល់ ឈ្មោះ ជា នៅពេលយប់ៗ កាលនោះ ក្រុម សារ៉េន បានរៀបចំផែនការ ដោយចាត់តាំងឲ្យយោធាពីរនាក់ចូលទៅទៅ ហៅឈ្មោះ ជា ចំណែកបួននាក់ទៀត ពួនចាំស្នាក់ចាប់នៅកុម្មុបេក ។ នៅពេលឈ្មោះ ជា ដើរចេញមកក្រៅ យោធាបានចេញមកក្នុង ប៉ុន្តែ ជា បានកុហកយោធានោះថា គាត់មិនមែនឈ្មោះ “ជា” គឺអ្នកដើរ តាមក្រោយទើបឈ្មោះ “ជា” ឮដូច្នេះ យោធាក៏ស្ទុះទៅក្រោយ ។ ឆ្លៀតឱកាសនោះ ជា ក៏បានរត់គេចខ្លួនទៅតំបន់ផ្សេងទៀតទៅ ។

នៅមន្ទីរ សារ៉េន បានតែពួស្ម័គ្រឡើងអ្នកទោសស្រែកយ៉ាង ច្បាស់នៅពេលយប់ ដូចជា “ម៉ែអើយដួលកូនផង និងស្រែក អូយៗ” រហូតដល់បាត់សំឡេងតែម្តង ។ ពេលព្រឹកឡើង ទើប សារ៉េន ប្រទះឃើញសាកសពជនរងគ្រោះ ដោយត្រូវអ្នកសួរចម្លើយ យកអំបែងដបចាក់ ។ នៅឆ្នាំ១៩៧៧ សារ៉េន ពួស្ម័គ្រឡើងមនុស្ស

ស្រែកស្ទើរតែរៀងរាល់យប់។ អ្នកទាំងនោះ មានទោសដូចជា លួចមាន់ ឬធ្វើការងារឆ្កេសប្រហែស និងធ្វើឲ្យខូចខាតសម្ភាររបស់ អង្គការ។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ដដែល សារ៉េន បានឃើញជនរង គ្រោះជាមនុស្សស្រីពីរនាក់បង្អួចត្រូវប្រធានកងការពារឈ្មោះ ហ៊ុម ធ្វើទារុណកម្មរហូតដល់ស្លាប់ ដោយយកក្បាលគ្រាប់សេ រិនឆឺណែរកចូលប្រដាប់ភេទរបស់ជនរងគ្រោះ។

បន្ទាប់ពីមានព្រឹត្តិការណ៍ចោទ សោ ភឹម ថា “ក្បត់” អង្គការ ក៏ចាប់ផ្តើមបញ្ជាឲ្យចាប់មនុស្សកាន់តែច្រើនឡើងៗ។ សារ៉េន និង ប្រធានមន្ទីរតំបន់ឈ្មោះ អូន បានទទួលបញ្ជាពី ភាសាន ឲ្យទៅចាប់ គណៈស្រុកកោះស្ទឹង ឈ្មោះ ពិន និងឈ្មោះ ភិន។ ពេលនោះ ទ្រី ប្រធានយោធា, សារ៉េន រួមទាំងយោធា៥ នាក់ទៀត បានចុះទៅ ចាប់បានឈ្មោះ ពិន និងឈ្មោះ ភិន ដាក់ទុកយកមកមន្ទីរតំបន់។ ពេលមកដល់ក្រុមសួរចម្លើយធ្វើទារុណកម្មអ្នកទោសទាំងពីរនេះ ដោយឆក់ខ្សែភ្លើង រហូតទទួលបាន ទើប ភាសាន បញ្ជាឲ្យ សារ៉េន និង មិត្តភក្តិម្នាក់ទៀតឈ្មោះ មិត្តភៀន ដែលយាមទារ ជួយឲ្យលើកពិន និងភិនដាក់លើម្លូតដឹកយកទៅទុកនៅវត្តតាមះ។ ពេលដឹកយកទៅ ដល់វត្ត សារ៉េន មិនទាន់ចាក់ចេញភ្លាមទេ គឺគាត់នៅឈរមើលពី លើម្លូត ឃើញមានរណ្តៅនៅក្រោមដើមត្របែក។ សារ៉េន ឃើញ ក្រុមយោធាប្រចាំនៅទីនោះ ដែលមានឈ្មោះ ផ្លូវ (ភ្នែកភ្លើង ក្រហម) ជាប្រធាន។ យោធាម្នាក់យកកាំបិតអាក និងវះពោះ រួចហើយក៏រុញសាកសពទម្លាក់ចូលទៅក្នុងរណ្តៅ។ បន្ទាប់មក សារ៉េន ឃើញយោធាម្នាក់ដោយដៃកាន់កាំបិត ដើរចេញពីក្រោយ កុដិមកវិញ ហើយស្រែកហៅ គាត់ថា “បងមកពិសារនេះបន្តិចសិន មក!” ប៉ុន្តែដោយសារគាត់សង្ស័យថា ជាសាច់មនុស្ស ទើបគាត់ ប្រកែកមិនព្រមហូប រួចហើយជិះម្លូតត្រឡប់មកមន្ទីរតំបន់វិញ។ នៅព្រឹកបន្ទាប់ សារ៉េន បានជួប ឈ្មោះ ផ្លូវ ម្តងទៀត ក៏សួរថា “យប់មិញមិត្តបានអីហូប?” ផ្លូវ ក៏ឆ្លើយតបថា មានអី “ថ្ងៃអាពីរ នាក់ហ្នឹង”។ មិនយូរប៉ុន្មាន កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមទាំងនេះ ក៏ត្រូវ អង្គការចាប់ខ្លួនបន្តគ្នាដែរ ដូចជា ឈ្មោះ ហ៊ុម និងឈ្មោះ ថន ជា និរសារតំបន់ដាមើម។ នៅពេលនោះ សារ៉េន ក៏ធ្លាប់បានទទួល បញ្ជាឲ្យទៅចាប់មនុស្សនៅក្នុងក្រសួងឧកញ៉ាដែរ និងធ្លាប់បានចេញ ចូលមន្ទីរសន្តិសុខ ក្រុង-ករ ញឹកញាប់ទៀតផង។

នៅឆ្នាំ១៩៧៨ អង្គការបានចាត់តាំង សារ៉េន, ថន និង ស្រីសា ឲ្យទៅរកជាងធ្វើផ្ទះនៅព្រែកក្តាម ដោយពេលនោះជិះម្លូត សេ.អ៊ុល ចំនួនពីរគ្រឿង។ ពេលត្រឡប់មកវិញ សារ៉េន បានជួប រថយន្តធំមួយគ្រឿង ដែលបើកមិនព្រមជៀសពីផ្លូវម្លូត។ ពេល នោះអ្នកជិះនៅក្រោយគាត់ស្រែក និងបាញ់មួយគ្រាប់ ទើបឡាននោះ បើកគេចចេញ។ បន្ទាប់មក នៅពេលគាត់កំពុងដេកវេលាម៉ោង ១២យប់ ក៏មានយោធាម្នាក់មកស្រែកហៅ “បងរើនដូនមិត្តយើង ទៅខេត្តកំពង់ចាមបន្តិច?” ពេលនោះ គាត់ក៏ឆ្លើយតបវិញថា “អត់ទេទ្រោះឆ្អឹងដេកណាស់”។ រយៈពេលមួយម៉ោងក្រោយ មកគឺនៅម៉ោង១យប់ យោធានោះមកម្តងទៀត ទើប រើន ងើបឡើង ស្រាប់តែយោធានោះក្លែងគាត់ជាប់ ចំណែកមិត្តភក្តិរបស់គាត់ផ្សេង ទៀតត្រូវយោធាចាប់យកទៅមុនបាត់ទៅហើយ។ យោធាខ្មែរ ក្រហមបានចាប់ សារ៉េន យកទៅដាក់នៅវត្តតាមះ។ ខណៈនោះគាត់ ក៏ជួបបងជីដូនមួយឈ្មោះ ឈ្មោះ ប្រធានមន្ទីរកសិកម្មតំបន់ តែគាត់ បានប្រាប់ទៅបងជីដូនមួយគាត់ថា “កុំឲ្យធ្វើស្កាល់គ្នា”។ ពេលនោះ ប្រធានកងសួរចម្លើយឈ្មោះ សុខ បានបញ្ជាឲ្យយោធាដាក់ខ្នោះ ជើងគាត់។ បន្ទាប់មក សុខ បានហៅអ្នកទោសទៅសួរចម្លើយម្នាក់ ម្តងៗ។ សុខ បានសួរ សារ៉េន ថា យ៉ាងម៉េចបានជាក្បត់អង្គការ? និងមាននរណាខ្លះអប់រំ? សារ៉េន ឆ្លើយថា “គ្មាននរណាអប់រំខ្ញុំទេខ្ញុំ គ្រាន់តែបាញ់ឡានប៉ុណ្ណោះ”។ ពេលនោះ សុខ ខឹងយ៉ាងខ្លាំង ហើយ ទាត់គាត់បីជើងទៀតផង ព្រមទាំងស្រែកកំរាមថា “អានេះមាត់រឹង ណាស់”។ ក្រោយមកទៀត ដោយសួរមិនចេញចម្លើយ ទើបអង្គការ ដោះលែង សារ៉េន រួមជាមួយឈ្មោះ ស្រីសា។ លើកលែងតែ ឈ្មោះ ថន ដែលយោធាខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់ចោល។ រើន និង ស្រីសា ត្រូវបានកងការពារ ភាសាន ឈ្មោះ ម៉យ យកឡានហ្ស៊ីប មកទទួលទៅធ្វើការងារនៅតំបន់៤១វិញ។

នៅឆ្នាំ១៩៧៩ សារ៉េន និង កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមកពី ភូមិភាគនិរតី បាននាំគ្នារត់ភៀសខ្លួនចេញដោយសារខ្លាចប្រជាជន សងសឹក ព្រោះខ្មែរក្រហមធ្វើឲ្យស្លាប់បងប្អូនកូនចៅរបស់គេយ៉ាង ច្រើន។ សារ៉េន បានភៀសខ្លួនចូលព្រៃមួយរយៈ ក៏គេចមកស្នាក់ នៅផ្ទះមិត្តភក្តិរបស់គាត់វិញ។ ក្រោយមក មានអ្វីម្នាក់បាននាំគាត់ ត្រឡប់មករស់នៅក្នុងភូមិរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។ **សុខ ឆន្ទៈ**

ថ្ងៃ២០ ឧសភា : រំលឹកពីមរណភាពឪពុកខ្ញុំ

“រំលឹកពីថ្ងៃនោះ ថ្ងៃនៃការចងចាំ ២០ ឧសភា បានធ្វើឲ្យខ្ញុំនឹក ឃើញដល់របបយង់ឃ្នងខ្មែរក្រហម និងជាពិសេសពីមរណភាពនៃ ឪពុកខ្ញុំ ។ ខ្មែរក្រហមបានបង្ខំឲ្យឪពុករបស់ខ្ញុំដឹករណ្តៅដើម្បីកប់ ខ្លួនឯង ។ បន្ទាប់ពីគាត់ដឹករួច កងឈ្នួបទាំងអស់នោះ បានឲ្យឪពុកខ្ញុំ លុតជង្គង់នៅមាត់រណ្តៅ ហើយប្រាប់ឲ្យគាត់និយាយផ្តែផ្តាំមុននឹង វាយសម្លាប់គាត់ ។ ឪពុកខ្ញុំបាននិយាយបែបនេះឡើយ ហើយអត្តតា ហេតុមួយបានកើតឡើង គឺមានខ្យល់បក់យ៉ាងខ្លាំង ព្រមជាមួយ សំឡេងហ្វូងសេះរត់យ៉ាងរន្តើន ដែលជាហេតុធ្វើឲ្យឈ្នួបទាំងនោះ ភិតភ័យ និងបានដោះលែងគាត់ឲ្យមានសេរីភាពវិញ ។ បន្ទាប់ពីឈ្នួប ដោះលែង ឪពុកខ្ញុំនៅតែមានអារម្មណ៍ភិតភ័យនូវព្រឹត្តិការណ៍ដែល បានជួបប្រទះ ជាហេតុធ្វើឲ្យសុខភាពគាត់កាន់តែទ្រុឌទ្រោមពីមួយ ថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ រហូតដល់ស្លាប់ ហើយរឿងនេះនៅតែដក់ជាប់នៅ

ក្នុងចិត្តខ្ញុំជានិច្ច នៅពេលដែលរំលឹកពីរបបខ្មែរក្រហម ។”

ទាំងពីរនេះគឺជាការរៀបរាប់ពោរពេញដោយភាពឈឺចាប់ របស់អ៊ីស្រី រស់ វណ្ណត ប្រាប់ខ្ញុំ បន្ទាប់ពីគាត់សម្រាកពីការរៀបចំ អាហារសម្រន់សម្រាប់គុសិស្ស ដែលមកចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល អំពីវិធីសាស្ត្របង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ពីឆ្នាំ ១៩៧៥ - ១៩៧៩) របស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ ជាស្រ្តី ចំណាស់ដែលមើលទៅមានកម្លាំងមាំមួន វណ្ណត ក៏ជាមនុស្សរស់ រាយម្នាក់ ហើយគាត់ក៏ជាជនរងគ្រោះម្នាក់ ដែលរួចរស់ជីវិតពីរបប ខ្មែរក្រហមដែរ ។ មិនខុសពីគ្រួសារជនរងគ្រោះឡើយដែលបាន បែកបាក់ និងបាត់បង់សមាជិកគ្រួសារ បន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួល រលំ វណ្ណត បានបាត់បង់ឪពុកជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្លួន ហើយគាត់នៅ តែចងចាំរឿងរ៉ាវមួយចំនួនដែលគាត់ធ្លាប់ឆ្លងកាត់ក្នុងរបបខ្មែរ ក្រហម ទោះបីវាបានកន្លងហួសជាង៣០ឆ្នាំទៅហើយក្តី ។ ឈោង ដៃយកនំអន្សមចេកអាំង និងទឹកបរិសុទ្ធហូបឲ្យខ្ញុំបណ្តើរ គាត់បាន រៀបរាប់ពីជីវិតរបស់គាត់ និងគ្រួសារដែលបានជួបប្រទះនៅរបប ខ្មែរក្រហមប្រាប់ដល់ខ្ញុំបណ្តើរ ។

ការជម្លៀសដោយបង្ខំទៅដល់វត្តចម្ប៉ា

ជាអ្នកដែលរស់នៅស្រុកទ្រាំង ខេត្តតាកែវ វណ្ណត ជាកូនទី ពីរក្នុងចំណោមបងប្អូនប្រុសស្រី៤នាក់ ដែលមានឪពុកធ្វើជាទាហាន លន់ នល់ និងម្តាយជាអ្នកលក់ទំពូកនៅផ្សារ ។ វណ្ណត ជាសិស្ស រៀនថ្នាក់ទី៤ នៅវិទ្យាល័យតាកែវ (អតីតវិទ្យាល័យសម្តេចឪ ជិនាន់ ស្តីមរាស្ត្រនិយម) ។ ក្រោយជួយជម្នះទូទាំងប្រទេសរបស់ខ្មែរ ក្រហម នៅក្នុងទីរួមខេត្តតាកែវ ក៏មិនខុសពីទីក្រុងភ្នំពេញដែរ ប្រជាជនម្នាក់ៗ នាំគ្នាចេញមកអបអរសាទរវត្តមានកងទ័ពដោះ ដោយមានលើកទង់ជ័យស ដែលជាសញ្ញានៃសន្តិភាព ។ យុវតីវ័យ ១៤ឆ្នាំ វណ្ណត ក៏មិនបានចាប់អារម្មណ៍ថានឹងមានអ្វីកើតឡើងបន្ត ទៀត បន្ទាប់ពីជួយជម្នះនេះដែរ ។ បន្ទាប់មក ខ្មែរក្រហមបានបញ្ជា ឲ្យប្រជាជននៅទីរួមខេត្តទាំងអស់ចាកចេញពីផ្ទះ រួចផ្ញើដំណើរទៅវាល

រស់ វណ្ណត មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា-ខេត្តតាកែវ

ស្រែច្រាំងខាងកើតទីរួមខេត្តតាកែវទាំងអស់គ្នា ។ គ្រួសាររបស់ វណ្ណត បានចាកចេញពីផ្ទះធ្វើដំណើរទៅតាមទិសដែលខ្មែរក្រហម ប្រាប់ ។ ពេលធ្វើដំណើរជិតទៅដល់គោលដៅ ក៏មានបញ្ជាពីអង្គការ លើកប្រជាជនទាំងអស់ ឬទិសធ្វើដំណើរទៅវត្តចម្ប៉ា ខាងអង្គតា សោមវិញ ។ នៅតាមផ្លូវធ្វើដំណើរ វណ្ណត បានប្រជាជនឡើង ខ្សែវត្តាពីមូលហេតុដែលខ្មែរក្រហមឲ្យត្រឡប់ក្រោយវិញ ។ គាត់ បានឮថា ខ្មែរក្រហមជម្លៀសប្រជាជនទៅស្រែច្រាំងដំបូង គឺមាន បំណងសម្លាប់ប្រជាជនទាំងនោះ ។ នៅតាមផ្លូវធ្វើដំណើរដែលមាន មនុស្សណែនាំទៅកាន់កាប់ វណ្ណត បានឃើញខ្មែរក្រហមចាប់ ចងស្លាបសេកទាហាន លន់ នល់ និងអ្នករដ្ឋការរបបចាស់ជាដើម ។ បណ្តើរស្របតាមទិសជាមួយគាត់ដែរ តែមិនដឹងថា ខ្មែរក្រហមនាំ អ្នកទាំងអស់នោះទៅដល់ទីណានោះទេ ។ ចំពោះអ្នកជម្លៀសនៅ ពេលនោះ ក៏មានស្លាប់ច្រើនដែរដោយសារខ្យល់ករ និងជំងឺផ្សេងៗ ។

គ្រួសាររបស់គាត់បានធ្វើដំណើរមកដល់គោលដៅ ដោយ មិនមានការឆែកឆេរពីសំណាក់ខ្មែរក្រហមឡើយ ។ គាត់គិតក្នុងចិត្ត ថា នេះប្រហែលជាឪពុកម្តាយរបស់គាត់មានវ័យចំណាស់ ដែល ធ្វើឲ្យរួចផុតពីការសង្ស័យរបស់ខ្មែរក្រហម ព្រោះឪពុកម្តាយរបស់

គាត់នៅពេលនោះមានវ័យជាន់៦០ ឆ្នាំហើយ ។ ពេលមកដល់វត្ត ចម្ប៉ាមានរឿងពីរដែលធ្វើឲ្យ វណ្ណត មានចម្ងល់គឺ គាត់ឃើញអ្នក ជម្លៀសទាំងក្មេង ទាំងចាស់ ស្លាប់ជាច្រើន ហើយមានយោធាខ្មែរ ក្រហមដើរប្រមូលសាកសពទាំងនោះយកទៅបាត់ ។ គាត់មិនដឹង ថា យោធាខ្មែរក្រហមយកសាកសពទាំងអស់ទៅកប់នៅទីណាទេ តែត្រឹមតែដឹងថា យោធាទាំងនោះហាមមិនឲ្យយំ និងប្រាប់ថា គ្មាន អ្វីក្នុងឲ្យស្តាយទេ ។ រឿងចម្លែកមួយទៀត គឺប្រជាជនសម្លាប់កោ យកសាច់ និងធ្វើនំលក់ឲ្យអ្នកជម្លៀសទៀតផង ។ ខ្មែរក្រហមបាន ប្រាប់ទៀតថា “បងប្អូនចាយឲ្យហើយទៅ បន្តិចទៀតឈប់លែងបាន ចាយហើយ” ។ បន្ទាប់មកបានប៉ុន្មានថ្ងៃ វណ្ណត ក៏លែងឃើញមាន ការលក់ដូរអ្វីទៀតដែរ ខ្មែរក្រហមបានប្រមូលលុយទាំងអស់មក ដុតនៅមុខអ្នកជម្លៀសដើម្បីបង្ហាញថា លុយទាំងអស់នេះ គឺឈប់ ត្រូវការទៀតហើយ ។ នៅពេលស្នាក់នៅវត្តចម្ប៉ា ខ្មែរក្រហមបាន ចែកបាយកញ្ចប់ដល់អ្នកជម្លៀស (មួយកញ្ចប់ ឬពីរកញ្ចប់ធំ) ទៅតាម ចំនួនសមាជិកគ្រួសារនីមួយៗ ។ ពេលមកកាន់ខ្ញុំដោយអស់សំណើច គាត់បានបញ្ជាក់ថា ម្តងដែលនៅក្នុងបាយកញ្ចប់ គឺមិនដូចគ្នាទេ កញ្ចប់ ខ្លះមានបុកអំពិល ខ្លះពង្សា ខ្លះមានតែអំបិល ហើយខ្លះទៀត គឺមាន

ការសម្តែងសិល្បៈដើម្បីរំលឹកពីការចងចាំ ថ្ងៃទី២០ ឧសភា ក្រោមការកាប់សម្លាប់របស់ខ្មែរក្រហម ពីឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩ នៅវាលពិឃាតបឹងជើងឯក

តែបាយប៉ុណ្ណោះ ។

ភូមិទឹកថ្លា

បន្ទាប់ពីស្នាក់នៅវត្តចម្ប៉ាបានមួយរយៈ អង្គការក៏បានប្រកាសប្រាប់អ្នកជម្លៀសទាំងអស់ឲ្យរៀបចំអីវ៉ាន់ដើម្បីធ្វើដំណើរទៅរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដែលបានរៀបចំទុកជាស្រេច ។ ក្រុមសាររបស់ វណ្ណត បានធ្វើដំណើរទៅដល់ភូមិទឹកថ្លា ដែលស្ថិតនៅក្នុងឃុំព្រៃងព្រង ។ ទៅដល់ភូមិទឹកថ្លា អង្គការសាងសង់រោងវែងមួយក្រាលពីបូស្សី និងមានបាំងជាបន្ទប់ៗ សម្រាប់ក្រុមសាមីមួយៗ ដោយមិនទាន់បំបែកទេ ។ អង្គការបានចាត់ វណ្ណត ឲ្យធ្វើការនៅក្នុងកងនារីភូមិ ដោយធ្វើការដាំស្រូវ និងកាប់បូស្សីនៅលើភ្នំ ។ មិនយូរប៉ុន្មានគាត់ត្រូវបានអង្គការចាត់ចូលក្នុងកងចល័តនារី ដែលត្រូវទៅលើកទំនប់ “ទំនប់លោក” ។ វណ្ណត បានឲ្យដឹងថា ទំនប់លោកនេះ គឺខ្ពស់ណាស់ ហើយមានមនុស្សជាច្រើនធ្វើការនៅទីនោះ ។ បើនិយាយពីវេលាធ្វើការវិញ គឺមិនទៀងទាត់ទេ ដូចពេលខ្លះសម្រាកបានតែបន្តិច ក៏ឮសូរជួនបន្តិចឡើងទៅធ្វើការងារបន្តទៀត ។ ក្រោយធ្វើការចប់ ពេលយប់ អង្គការបានកោះប្រជុំយោសនាអប់រំ និងឲ្យកងចល័តទាំងអស់ធ្វើការប្តេជ្ញាធ្វើយ៉ាងណាសម្រេចឲ្យបានផែនការដែលអង្គការដាក់ឲ្យ ។

ក្រឡេកមើលទៅកាន់កុសិស្សដែលកំពុងតែឡើងបន្រ្កន់ កុំរូ វណ្ណត និយាយប្រាប់ខ្ញុំថា ការងារមិនមានពេលសម្រាកទេ ដូចពេលខ្លះ ត្រូវដាស់កងទាំងយប់ ។ ដាស់កង គឺមានន័យថា ដាស់កន្លែងធ្វើការ ។ ពេលខ្លះដាស់កងពេលយប់ ទម្រាំដើរទៅដល់កន្លែងធ្វើការ គឺភ្លឺល្ងម ហើយក៏ចាប់ផ្តើមធ្វើការតែម្តង ដោយមិនបានដេកទេ ។ គាត់នៅចាំថា ពេលមួយអង្គការបញ្ជាឲ្យដាស់កងទាំងយប់ ម្នាក់ៗធ្វើការអស់កម្លាំង ចំណែកគាត់ដើរទាំងដេកលក់មិនដឹងខ្លួនក៏មាន ។ ធ្វើការនៅទំនប់លោកមិនបានប៉ុន្មានផង វណ្ណត កើតជំងឺរាកកម្អល ហើយត្រូវបញ្ជូនមកមន្ទីរពេទ្យដើម្បីព្យាបាល ។ ដោយដឹងថា មន្ទីរពេទ្យមានមនុស្សស្លាប់ច្រើន គាត់បានសុំថ្នាក់លើមកនៅព្យាបាលជំងឺនៅផ្ទះជាមួយម្តាយវិញ ។ ថ្នាក់លើក៏យល់ព្រមតាមសំណើរបស់គាត់ដែរ ។ វណ្ណត ឲ្យដឹងថា នៅទំនប់លោកនោះ មានមនុស្សស្លាប់ច្រើនណាស់ ភាគច្រើនស្លាប់ដោយជំងឺ និងធ្វើការហួសកម្លាំង ។ អ្នកដែលស្លាប់គឺត្រូវកប់នៅទីនោះតែម្តង ។

ការងារភាគចល័ត

បន្ទាប់ពីជាសះស្បើយ វណ្ណត ត្រូវអង្គការចាត់ចូលក្នុងកងចល័តនារីឃុំព្រៃងព្រង ។ គាត់នៅចាំថា មានពេលមួយ គណៈឃុំព្រៃងព្រង ឈ្មោះ តាមាន ធ្វើដំណើរកាត់ភូមិ ក៏ឃើញ វណ្ណត កំពុងទូលកញ្ជើ ក៏លាន់មាត់ថា “មិត្តនារីនោះ កប៉ុនកដប ម៉េចក៏ទូលកញ្ជើធំម្ល៉េះ ? ” (ពេលនោះ វណ្ណត មើលទៅស្តុមយ៉ាងខ្លាំង) ។ តាមាន ក៏បញ្ជាឲ្យក្មេងៗ ពេទ្យបដិវត្តន៍ម៉េចមិនរកថ្នាំចាក់ឲ្យគាត់ ។ វណ្ណត មើលទៅ តាមាន ជាមនុស្សមិនកាចសាហាវនោះទេ និងមានការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ប្រជាជនទៀតផង ។ ក្រោយមក តាមាន ត្រូវអង្គការដាស់ចេញ ដោយជួនសគណៈឃុំថ្មីឈ្មោះ ស៊ី ដែលមានវ័យក្មេងជាង តាមាន និងជាជនផ្តាច់ការមកក្រប់ក្រងវិញ ។ ស៊ី ចូលចិត្តប្រើអំណាចដាក់ប្រជាជន ហើយនិយាយម៉ាត់ណា គឺការអនុវត្តដូចនោះហើយ ។

ការងារនៅកងចល័តនារី វណ្ណត ក៏ដូចអ្នកដទៃទៀត ត្រូវធ្វើការសព្វថ្ងៃបែបយ៉ាង តាមអង្គការដាក់ទិស ដូចជា ស្ទង់ ដឹកជំនប់ ប្រឡាយ នៅតាមភូមិភាគនិរតីតែម្តង ។ ការងារធ្វើចប់សព្វគ្រប់ ទើបអ្នកទាំងអស់គ្នាត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យត្រឡប់មកផ្ទះនៅភូមិវិញ ។ វណ្ណត បន្តថា ការងារនៅកងចល័ត គឺគ្មានម៉ោងពេលច្បាស់លាស់ទេ ហើយរបបអាហារទៀតសោត គឺបានតែពីពេលប៉ុណ្ណោះ (ព្រឹកនិងល្ងាច) ។ តែដោយសារកងចល័តជាកម្លាំងស្រួច ហេតុនេះអង្គការបានឲ្យរបបបរល្បោល (បបរទាប់) ហើយពេលខ្លះក៏លាយជាមួយល្បៅដែរ ។

វណ្ណត រំលឹកថា ការងារនៅកងចល័តកម្រមានពេលឈប់សម្រាកណាស់ បើអង្គការឲ្យសម្រាក គឺលុះត្រាតែមានមីឆ្នឹងធំៗ ដែលតម្រូវឲ្យកងចល័តទាំងអស់ចូលរួម ។ មានពេលមួយ បន្ទាប់ពីបាយល្ងាចរួច អង្គការបានប្រកាសឲ្យកងចល័តទាំងអស់ត្រូវទៅមើលកូននៅស្រុកអង្គតាសោម ។ វណ្ណត គិតថា កូន គាត់ធ្លាប់មើលពីមុនរួចមកហើយ ហេតុនេះគាត់មិនទៅមើលនឹងគេទេ តែបន្ទាប់ពីបាយល្ងាចរួច មេក្រុម មេកង ដើរដេញតាមរោងតែម្តង គឺប្រាប់ឲ្យទៅមើលទាំងអស់គ្នា មិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកណានៅកន្លែងនោះទេ ។ អ្នកដែលមិនទៅ គឺជាអ្នកមានជំងឺសតិអារម្មណ៍ និងប្រឆាំងនឹងអង្គការ ។ វណ្ណត ប្រាប់មកខ្ញុំដោយហួសចិត្តថា ពេលទៅដល់ គាត់ស្មានថាមាន

កុនលូមើល គឺគ្រាន់តែជាកុនឯកសារតែប៉ុណ្ណោះ ។ បន្ទាប់ពីមើលកុន ឯកសារចប់ គាត់ដើរត្រឡប់មកវិញ ទម្រាំមកដល់សហករណ៍គីរី លូម ។ ម្នាក់ៗមិនបានដេកទេគឺត្រូវចាប់ផ្តើមធ្វើការងារតែម្តង ។

ទោះបីជាការងារគ្មានពេលសម្រាកក៏ពិតមែន តែអង្គការ តែងតែមានម្ហូបពិសេសសម្រាប់អ្នក នៅក្នុងចល័តដែរ គឺគេហៅថា “ថ្ងៃដប់ ថ្ងៃម្ភៃ” មានន័យ “១០ ថ្ងៃម្តង” អង្គការមានធ្វើបាយ ដំណើប សាច់ជ្រូក ឬបាយដំណើបទឹកស្ករ ចែកដល់កងចល័តទាំង អស់ហូប ។ ការហូបចុកនៅសហករណ៍របស់ វណ្ណត និងសហករណ៍ ផ្សេងមិនដឹងអនុវត្តដូចគ្នាឬយ៉ាងណានោះទេ ព្រោះនៅសហករណ៍ វណ្ណត មុនពេលហូបបាយ ម្នាក់ៗត្រូវយកបានទៅទុកនៅរោងបាយ សិន ដោយតម្រៀបនៅលើក្រែក្នុងរោងបាយរួម ។ បន្ទាប់មក ចុង ភោជនីដ្ឋសម្បជាក់បានទាំងនោះ ហើយពេលត្រឡប់ពីការដ្ឋាន ទើបអ្នកទាំងអស់គ្នា មកយកបានបាយរៀងៗខ្លួន ដែលដាក់លើក្រែ ។

មរណភាពឪពុកខ្ញុំ

វណ្ណត ត្រូវបែកឆ្ងាយពីឪពុកម្តាយចាប់ពីគាត់បាន ត្រឡប់ពីទំនប់លោកម៉្លេះ ។ ថ្ងៃមួយ វណ្ណត កំពុងតែដើរកាច់ស្ទឹងឈើ តាមព្រៃ ស្រាប់តែឮសំឡេងម្តាយរបស់គាត់ស្រែកហៅខ្លះពេញព្រៃ ថា “កូនអើយ! នៅទីណា? ឪពុកឯងស្លាប់ហើយ!” ។ ពេលមក កាន់ខ្ញុំជាមួយនឹងទឹកភ្នែក វណ្ណត បានរៀបរាប់តាមអ្វីដែលម្តាយរបស់ គាត់ប្រាប់ថា ថ្ងៃមួយឪពុករបស់គាត់បានទៅមើលគោដូចសព្វដង ជាមួយនឹងចាស់ៗ ៦ ទៀត ចែងឲ្យ តាម្នាក់ បានយកមាន់រំលាប់ដោយ ដំងីដង្កោកាច់មួយក្បាលមក ហើយក៏បបួលឪពុករបស់គាត់ធ្វើហូប ដោយប្រាប់ថា “យើងធ្វើវាហូបទៅ គេមិនថាអីឲ្យយើងទេ” ។ ឪពុក របស់ វណ្ណត មានការស្ទាក់ស្ទើរនៅក្នុងចិត្តពេលឮការបបួលនោះ ប៉ុន្តែដោយសារតែគាត់ឃ្លានខ្លាំងពេក ក៏យល់ព្រមធ្វើមាន់នោះហូប ដោយដាក់ស្បែកក្នុងកំស្លៀវទឹក ។

ជាអកុសល មិនទាន់ស្បែកឆ្អិនស្រួលបួលដង ស្រាប់តែឈ្នួប មកទាន់ ។ វណ្ណត មិនដឹងថា ឈ្នួបទាំងនោះធ្វើឲ្យណាមួយ វាយដំឪពុក របស់គាត់យ៉ាងណាទេ គាត់ត្រឹមតែដឹងពីម្តាយគាត់ដែលមានអីប្រស ម្នាក់ស្គាល់ឪពុកគាត់ និងបានឃើញហេតុការណ៍នោះផ្ទាល់ភ្នែកប្រាប់ ថា កងឈ្នួបបានចាប់អ្នកឪពុករបស់គាត់ពីកន្លែងហូលគោទៅដល់ ព្រៃមួយ ។ រឿងដែលក្លរឲ្យសង្កេតបំផុតនោះគឺ ឈ្នួបបានបញ្ជាឲ្យ

ឪពុកគាត់ដឹករណ្តៅខ្លួនឯង ។ ឪពុកគាត់ដឹករណ្តៅបណ្តើរ ឈ្នួបទាំង នោះ វាយគាត់បណ្តើរ និងស្រែកឲ្យទៀតថា “ហ្នឹងហើយ គាត់ចាស់ ហើយ នៅឃ្លាន!” បន្ទាប់មកឲ្យឪពុករបស់គាត់លុតជង្គង់ នៅមាត់ រណ្តៅ និងប្រាប់ថា “គាត់ឯងចង់បន់ស្រន់ ផ្អែផ្អាំអី ធ្វើឲ្យហើយទៅ គេនឹងវាយទម្លាក់រណ្តៅនេះហើយ!” ។

ពេលនោះមានអព្វតហេតុមួយកើតឡើង បន្ទាប់ពីឪពុក របស់គាត់បួនស្នងបន់ស្រន់រួច គឺមានខ្យល់ខ្លាំង និងព្យួរនឹកស្ទុះជើង សេះយ៉ាងទ្រហឹងខ្លះពេញព្រៃ ។ ឈ្នួបទាំងនោះ ឆកមើលមុខគ្នា ដោយអារម្មណ៍ភិតភ័យ រួចស្រាយចំណងឪពុករបស់គាត់ ដោយ គ្រាន់តែរុញទម្លាក់រណ្តៅ ហើយនាំគ្នាគេចចេញបាត់ទៅ ។ ឪពុក របស់គាត់បានត្រឡប់មករកប្រពន្ធវិញ ទាំងខ្លួនប្រាណមានរបួស សព្វសាច់ ដោយសារការចាប់អ្នក និងវាយពីសំណាក់កងឈ្នួប ។

ចាប់ពីពេលនោះមក ឪពុករបស់គាត់មានអារម្មណ៍បាក់ស្បែក និងភិតភ័យរហូត ហើយសុខភាពកាន់តែខ្សោយទៅៗ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ឪពុករបស់គាត់ក៏លាចាកលោកនេះទៅ ដោយបន្សល់នូវភាពសោក ស្តាយ អាឡោះអាល័យពីកូនៗ និងប្រពន្ធ ។ ព្រឹត្តិការណ៍ដ៏គួរឲ្យទន្ទឹម នេះ នៅតែជាស្រមោលដក់ដាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍របស់ វណ្ណត ដល់ បច្ចុប្បន្ន ។ វណ្ណត តែងតែចាត់ទុករបបខ្មែរក្រហមជារបបយង់ឃ្នង និងជារបបកុកឥតជញ្ជាំងជានិច្ច ។ បងប្អូនរបស់គាត់ ត្រូវអង្គការ បែងចែកទៅធ្វើការងារតាមកងផ្សេងៗ យូរៗពេលសម្រាកទើបបាន មកជួបជុំគ្នានៅផ្ទះក្នុងភូមិ និងមានពេលនិយាយលេងជាមួយគ្នា តែបើជួបគ្នានៅតាមការដ្ឋាន ឬតាមផ្លូវ គឺមិនហ៊ាននិយាយរកគ្នា នោះទេ ។ ម្នាក់ៗ បានត្រឹមតែសម្លឹងមុខគ្នា ហើយធ្វើដូចជាមិនដែល ស្គាល់គ្នាអីចឹង ។

បរាជ័យរបបខ្មែរក្រហម

ពេញមួយរបបខ្មែរក្រហម វណ្ណត ធ្វើការនៅកងចល័តនារី ឃុំព្រៃឆ័យ រហូតដល់រៀតណាមរំដោះ ។ ថ្ងៃមួយ អង្គការបានផ្លាស់ កងនារីរបស់ វណ្ណត មកច្រូតនៅខាងស្រែបឹង ដោយសារតែគាត់ មិនស្រួលខ្លួន ក៏ស្នើសុំផ្អាកលើសម្រាកនៅរោងសិន ។ ប្រហែលជា ម៉ោង៩ ព្រឹក គាត់បានឃើញ មេកង ចុងភៅ និងអ្នកមូលដ្ឋាន មក ជួបជុំគ្នា ដោយនិយាយថា “វាជិតចូលមកដល់ហើយ អីចឹងយើង នាំគ្នាទៅ!” ។ វណ្ណត ឆ្ងល់ក្នុងចិត្តថា តើមានរឿងអ្វីកើតឡើង? ហើយ

អ្នកទាំងអស់នោះនាំគ្នាភ័យខ្លាច? មួយសន្ទុះក្រោយមក អ្នកទាំងនោះក៏បានចាកចេញទៅ ហើយក៏ចាប់ផ្តើមមានអ្នកផ្សេងទៀតប្រមូលអីវ៉ាន់ចាកចេញដែរ ។ វណ្ណត ដោយមានជំងឺផង មិនបានយកអីវ៉ាន់អ្វីច្រើនទេ គឺយកតែកូនបង្កើតតូចមួយ ហើយចាកចេញទៅផ្លូវជាតិវិញ តម្រង់ទៅជួបម្តាយនៅសហករណ៍តាតែ ។

មកដល់ជិតផ្លូវ សន្លឹកស្នូររថក្រោះរបស់វៀតណាមបរទ្រហ័នពេញផ្លូវ និងបាញ់ផ្ទាំង លាន់រំពង ។ ដោយភ័យនឹងការបាញ់ផ្ទាំង វណ្ណត បានរត់ត្រឡប់ក្រោយជាមួយអ្នកឯងទៀត ដោយពេលនោះយោធាខ្មែរក្រហមស្រែកប្រាប់ថា “សូមឲ្យបងប្អូនត្រឡប់ទៅជាមួយយើង នៅខាងក្រោយគឺឈាមដាបពោះដើរហើយ” ។ ម្នាក់ៗភ័យស្ទុះស្ទោ និងរត់ត្រឡប់មកទៅដល់ខាងតានីទូកមាស ។ ពេលដែលយោធាខ្មែរក្រហមត្រឡប់ទៅជាមួយនោះ វណ្ណត បានឲ្យដឹងថាមានកងទ័ពខ្មែរក្រហមមួយចំនួនដែលមានចិត្តធម៌ បានប្រាប់ប្រជាជនថា “បងប្អូនត្រឡប់ទៅក្រោយវិញចុះ ព្រោះកងទ័ពវៀតណាម គេរកតែកងទ័ពខ្មែរក្រហមដូចខ្ញុំទេ” ។ គាត់បានធ្វើដំណើរមកដល់ខាងតានីទូកមាស ក៏ជួបកងទ័ពវៀតណាម ហើយត្រូវកងទ័ពវៀតណាមប្រកាសប្រាប់ប្រជាជនទាំងអស់ថា “សូមបងប្អូន ត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញចុះ មិនមានអ្នកណាធ្វើបាបបងប្អូនទេ!”

ជួបជុំគ្រួសារ

វណ្ណត បានរស់នៅជាមួយយាយម្នាក់នៅតានីទូកមាស អស់រយៈពេល៦ខែ ។ ថ្ងៃមួយគាត់ បានសួរអ្នកដំណើរម្នាក់ដែលទើបតែមកដល់ថា “យ៉ាងម៉េចហើយ នៅឃុំព្រៃឆ័ង្វាន?” គាត់តបថា “នៅឃុំមានមនុស្សម្នាមកនៅកុះករហើយ” ។ វណ្ណត ក៏សម្រេចចិត្តសុំយាយដែលគាត់នៅជាមួយ ត្រឡប់មកឃុំព្រៃឆ័ង្វានវិញ ដើម្បីមករកម្តាយ និងបងប្អូន ។ ពេលទៅដល់ភូមិតាតែ ម្តាយ និងបងប្អូនរបស់គាត់បានចាកចេញទៅភូមិកំណើត (ខាងម្តាយ) នៅឯភូមិត្រពាំងល័ក្ខហើយ តែម្តាយគាត់ក៏ផ្តាំធ្វើ អ្នកភូមិឲ្យប្រាប់ វណ្ណត ដែរស្របច្បាប់បានជួប ។ វណ្ណត បានទៅរក និងជួបម្តាយ ក៏ដូចជាបងប្អូន ទាំងអស់ នៅភូមិត្រពាំងល័ក្ខ ដូចបំណង ហើយបានរស់នៅ និងចាប់ផ្តើមជីវិតថ្មីរហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន ។

ចាប់ផ្តើមជីវិតជាថ្មី

ក្រោយរបបខ្មែរក្រហម ដួលរលំ វណ្ណត បានបាត់បង់

ឪពុកជាទីស្រឡាញ់តែម្នាក់គត់ ក្នុងចំណោមសមាជិកគ្រួសារ៦នាក់របស់គាត់ ។ គាត់និងគ្រួសារចាប់ផ្តើមជីវិតជាថ្មី នៅភូមិត្រពាំងល័ក្ខ នេះ ។ វណ្ណត បានរៀបការនៅឆ្នាំ១៩៨១ ហើយនៅឆ្នាំ១៩៨៩ គាត់បានចូលមកបម្រើការងារនៅសាលាករុកោសល្យភូមិភាគ ខេត្តតាកែវ រហូតបច្ចុប្បន្ន ។ ជាស្រ្តីដែលជាជំហរក្នុងគ្រួសារ វណ្ណត ត្រូវផ្គត់ផ្គង់កូនៗទាំងប្រាំរបស់គាត់ ។ ទោះបីជាមានការលំបាកក៏ដោយ ក៏គាត់ខំប្រឹងរហូតឲ្យកូនៗរបស់គាត់រៀនសូត្របានចប់ត្រឹមថ្នាក់ទី១២ដែរ ។ សព្វថ្ងៃនេះ កូនប្រុសច្បងរបស់គាត់បានរៀបការ និងមករស់នៅជាមួយប្រពន្ធនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយកូនៗមួយចំនួនបានការងារធ្វើខ្លះហើយ នៅសល់តែកូនប្រុសពៅរបស់គាត់ កំពុងតែរៀនថ្នាក់មហាវិទ្យាល័យ ដែលជាបន្ទុករបស់គាត់ ក្នុងការផ្គត់ផ្គង់ការរៀនសូត្រ ដែលត្រូវគាត់ចេញពីប្រាក់ខែបន្តិចបន្តួចរបស់គាត់ ។ **ឆាត សារះមុនិន្ទ**

រឿងរ៉ាវពិតដើម្បីប្រវត្តិសាស្ត្រ

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាសង្ឃឹមថា ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូបដែលធ្លាប់ឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហមបាន និងកំពុងសរសេរអត្ថបទ ឬ សៀវភៅអំពីរឿងរ៉ាវពិតផ្ទាល់ខ្លួន ហើយនឹងផ្ញើមកមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាតាមអាសយដ្ឋានខាងក្រោម ÷

ផ្ទះលេខ៦៦ មហាវិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ទូរស័ព្ទលេខ: (៨៥៥) (២៣) ២១១ ៨៧៥

ទូរស័ព្ទលេខ: (៨៥៥) (១២) ៩៩៦ ៧៥០

ទូរសារលេខ: (៨៥៥) (២៣) ២១០ ៣៥៨

Email: truthbunthorn.s@dccam.org

Home page: www.dccam.org

អ្នក ញ៉ អតីតអនុប្រធានសហករណ៍ព្រៃឆ្នាំ

អ្នក ញ៉ កើតនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៤៩ នៅស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ។ គាត់ជាកូនស្រីទី២ ក្នុងចំណោមបងប្អូនប្អូននាក់ ។

ញ៉ បានរៀបការជាមួយ សុខ ជីវ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧០ ហើយនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧២ គាត់មានកូនប្រុសម្នាក់ ឈ្មោះ សុខ វិចិត្រ ។

ប៉ុន្តែគួរឲ្យសោកស្តាយ ក្រោយជ័យជម្នះថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ របស់ខ្មែរក្រហម គាត់បានបែកចេញពីគ្រួសារ ។ នៅក្នុងរយៈពេល ៨ខែ និង២០ ថ្ងៃនេះ ញ៉ ត្រូវបានអង្គការចាត់តាំងឲ្យធ្វើជាអនុប្រធានសហករណ៍នៅភូមិព្រៃឆ្នាំខាងជើង ។ គាត់មាននាទីពិនិត្យ និងទទួលខុសត្រូវលើម្ហូបអាហាររបស់ប្រជាជន ។ ញ៉ បានឲ្យដឹងថា របបអាហារដែលប្រជាជនទទួលបាន គឺមួយបាន ។ ក្រៅពីនេះ ញ៉ ក៏មាននាទីបេះបន្លែ រៀបចំបាយឆ្នាំង និងត្រួតពិនិត្យសម្ភារដែលមាននៅក្នុងសហករណ៍ រួមទាំងអង្ករទៀតផង ។ នៅពេលដែលខ្វះខាតអង្ករ គាត់មាននាទីរាយការណ៍ និងស្នើសុំប្រធានសហករណ៍ដើម្បីសុំអង្ករបន្ថែម ។ ក្នុងករណីដែលអង្ករបញ្ជូនមកមិនទាន់ពេល គាត់ត្រូវបបរលាយនឹងដូចែកដល់ប្រជាជន ។

បន្ទាប់ពីរដូវប្រាំងកាត់រួច ប្រជាជននៅក្នុងសហករណ៍របស់គាត់ ទទួលបានរបបបាយ ហើយក្នុងមួយខែម្តង ខាងចុងកៅធ្វើបង្កើមឲ្យហូបថែមទៀត ។ ប៉ុន្តែនៅពេលដិតដល់រដូវដកស្ទូន របបអាហារដែលទទួលបាន គឺមានតែបបររាវប៉ុណ្ណោះ ព្រោះអង្គការត្រូវសន្សំសំចៃ និងខ្វះខាតអង្ករ ។ ចំណែករបបអាហាររបស់គាត់ផ្ទាល់ គឺគាត់តែងតែហូបបន្ទាប់ពីបើកឲ្យប្រជាជនរួចរាល់ ។ ជួនពេលខ្លះ គាត់សុខចិត្តយករបបរបស់គាត់ចែកឲ្យប្រជាជន ពេលដែលរបបទាំងនោះមិនគ្រប់គ្រាន់ ។

ប៉ុន្តែ អ្វីដែលគាត់សោកស្តាយ និងមានវិប្បដិសារីបំផុត គឺនៅពេលដែលគាត់កំពុងបើកអាហារឲ្យប្រជាជន ប្អូនស្រីរបស់គាត់បានមករកគាត់ទាំងអាការៈស្រែកឃ្លាន ប៉ុន្តែគាត់មិនអាចរំលែកអាហារដែលត្រូវចែកឲ្យប្រជាជនទៅឲ្យប្អូនគាត់បានទេ ព្រោះគាត់ខ្លាចអង្គការចោទថា ក្សត្រីនឹងអង្គការ ក្សត្រីនឹងសមូហភាព ។ ទោស

ក្សត្រីនឹងអង្គការ គឺត្រូវកម្ទេចតែម្តង ។

ទោះបីជាគាត់មាននាទីជាអនុប្រធានសហករណ៍ក៏ដោយ គាត់ក៏គ្មានសិទ្ធិបានរស់នៅជួបជុំគ្រួសារដែរ ។ គាត់បានបែកពីប្តី និងកូនជាទីស្រឡាញ់របស់គាត់ ។ កូនប្រុសគាត់ទើបមានអាយុ ៣ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ត្រូវបានអង្គការយកទៅដាក់នៅកងកុមារ ហើយគាត់ក៏មិនសូវមានឱកាសទៅមើលកូនដែរ ។ ចំណែកប្តីរបស់គាត់ ត្រូវអង្គការចាត់តាំងឲ្យទៅធ្វើការនៅស្រុកអង្គរបុរី ហើយអ្នកទាំងពីរក៏មិនដែលបានជួបគ្នាដែរ ។ គាត់បានត្រឹមតែរក្សាជីវិតខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ ហើយគាត់ក៏គ្មានលទ្ធភាពរក្សាការពារមនុស្សនៅជុំវិញខ្លួនបានដែរ ។

បងប្រុស និងបងប្អូនរបស់គាត់ ដែលជម្លៀសពីភ្នំពេញមកខេត្តតាកែវនេះ ក៏ត្រូវខ្មែរក្រហមយកទៅសម្លាប់នៅទីលំនៅមួយ ឈ្មោះថា “ទួលស្វាយដង្កោល” ជាទីទួលសម្បូរទៅដោយព្រៃដុំដិត ដែលស្ថិតនៅស្រុកសំរោង ខេត្តតាកែវ ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ទួលស្វាយដង្កោល ត្រូវបានប្រជាជនកាប់ឆ្ការព្រៃ និងសាងសង់ជាស្នូបសម្រាប់ដាក់អដ្ឋិធាតុជនរងគ្រោះដែលបាត់បង់ជីវិតនៅទីនោះ ។

ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ គឺជាថ្ងៃដែលរបបខ្មែរក្រហមត្រូវបានដួលរលំ ហើយក៏ជាថ្ងៃដែលប្រជាជនខ្មែររីករាយបំផុតដែរ ។ សម្រាប់ ញ៉ មានសេចក្តីរីករាយជាពន្លឹកដោយបានជួបជុំប្តី និងកូនប្រុសគាត់វិញ ។ ញ៉ និងគ្រួសារ បានចាប់ផ្តើមជីវិតសាជាថ្មីដោយអ្នកទាំងពីរប្រកបរបរជាកសិករនៅស្រុកព្រៃកប្បាស ខេត្តតាកែវ ។

ទោះបីជារបបយង់ឃ្នងខ្មែរក្រហមបានដួលរលំទៅហើយ ក្តីដោយសារតែគាត់ជាអតីតអនុប្រធានសហករណ៍នាសម័យនោះ ទើបធ្វើឲ្យប្រជាជនមួយចំនួនដែលដឹងពីរឿងនេះ មានចិត្តស្អប់ខ្ពើមគាត់ ។ ប៉ុន្តែក៏មានប្រជាជនភាគច្រើន គោរពស្រឡាញ់ និងរាប់អានគាត់ដែរ ។

ឈុប ចង្រ្កា

ចាប់ពីរបបខ្មែរក្រហម ដល់ឧប្បត្តិហេតុ ហាំបាឌី :

អត្តសញ្ញាណជនជាតិចាម នៅក្នុងយុគសម័យសកលកាតូបនីយកម្ម

(ភព៌លេខមុន)

លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានបញ្ជាក់បន្ថែមអំពីគោលដៅហៅវិវត្តន៍យុវជនរបស់លោកប្រធាននៃអំពើកេរ្តិ៍រាជការនៅកម្ពុជាប្រទេស ។ គាត់និយាយថា “ប្រសិនបើមានកេរ្តិ៍រាជការ ចេម៉ាស អ៊ីស្លាមីយ៉ែ ទៅកម្ពុជា យើងនឹងមិនបណ្តោយឲ្យក្រុមកេរ្តិ៍រាជការនោះទៅបញ្ចេញសកម្មភាពនៅប្រទេសថៃនោះទេ ។ យើងនឹងធ្វើការបង្ក្រាបក្រុមនោះភ្លាមៗ ។ បញ្ហាកេរ្តិ៍រាជការមិនមែនតែជាបញ្ហារបស់ប្រទេសថៃនោះទេ តែជាបញ្ហារបស់ប្រទេសកម្ពុជាដែរ” ។ លោកបន្ថែមថា ទោះបីជាជនជាតិចាមក្រីក្រយ៉ាងណា ក៏ពួកគាត់មិនលង់ទៅស៊ីឈ្នួលនៅប្រទេសថៃដែរ ។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស ហេ ណាំហុង បានទាញទៅប្រទេសថៃបង្ហាញភស្តុតាងដែលបញ្ជាក់ថា ជនជាតិចាមបានធ្វើការសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រុមបះបោរមូស្លីមឬមាន

ជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយក្រុមចេម៉ាស អ៊ីស្លាមីយ៉ែ ។ ចាប់តាំងពីមានហេតុការណ៍នោះកើតឡើងមកប្រទេសថៃ មិនទាន់បានបង្ហាញនូវភស្តុតាងណាមួយនៅឡើយ ហើយតាមពិតនៅដើរតាមផ្លូវចាស់ដែលខ្លួនបានអះអាងដដែល ។ ជនជាតិចាមបន្តសិក្សានិងធ្វើការនៅភាគខាងត្បូង ឬបន្តប្រើប្រាស់ថៃខាងត្បូងជាចំណុចឆ្លងកាត់ ដើម្បីទៅសិក្សាឬធ្វើការនៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ។

ការពិភាក្សារបស់កម្មករជនជាតិចាមនៅថៃភាគខាងត្បូង

ជនជាតិចាមភាគច្រើនដែលនៅប្រទេសថៃភាគខាងត្បូង ដើម្បីធ្វើការ និងសិក្សាច្រើនមកពីខេត្តកំពង់ចាម ដែលជាតំបន់ខាងក្នុងរបស់ជនជាតិចាមមានប្រវត្តិទាក់ទងទៅនឹងប្រទេសថៃខាងត្បូងនិងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ។ ទោះបីយ៉ាងនេះក៏ដោយ ជនជាតិចាមមួយចំនួនតូចមកពីខេត្តបាត់ដំបងក៏បានទៅធ្វើការនៅប្រទេសថៃដែរ

ការជួបជុំរបស់សហគមន៍ចាមដើម្បីពិភាក្សាពីដំណើរការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម

ប៉ុន្តែនូវឆ្នាំថ្មីៗ កន្លងមកនេះ ។ ករណីនេះក៏ដូចគ្នាទៅនឹងបាមមូស្លីមមក ពីខេត្តបន្ទាយមានជ័យដែរ ។ នេះជាចំណុចដ៏គួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ បើ គិតទៅលើទីតាំងខេត្តនេះស្ថិតនៅក្បែរព្រំដែនប្រទេសថៃ ។ សុះ ហ៊ីយ៉ានតយ៉េប (Soh Fiyantoyet) អ៊ីម៉ាខេត្តបាត់ដំបងបាន បញ្ជាក់ថា មូលហេតុចម្បងគឺថាអ្នកបាត់ដំបង មានដីស្រែចម្ការ ដែលអាចប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតបាន ហើយបើគិតពីភាពប្រថុយ ប្រថាន និងការបែកពីក្រុមគ្រួសារនោះមិនគួរឲ្យចាស់នៅខេត្តនេះ ផ្សេងទៀតធ្វើដំណើរទៅប្រទេសថៃ ។ ដូចនៅវិញ នៅខេត្តព្រះ សីហនុ ជំនួយការអ៊ីម៉ាខេត្តបាត់ដំបងបានបញ្ជាក់ថា ស្ទើរតែគ្រប់ភូមិទាំង អស់សុទ្ធតែមានសមាជិកគ្រួសារទៅធ្វើការនៅថៃភាគខាងត្បូង និង ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ។

លី ម៉ាត់ មកពីស្រុកស្វាយយ៉ាង ខេត្តកំពង់ចាមបានរៀបរាប់ អំពីបទពិសោធន៍របស់គាត់ធ្វើការនៅលើទឹកនេសាទនៅខេត្តជាតានី ភាគខាងត្បូងប្រទេសថៃ ។ លើកដំបូងដែលគាត់ទៅធ្វើការនៅ ប្រទេសថៃគឺនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ គាត់ស្នាក់នៅលើទឹក៧ ខែ ។ ជនជាតិបាមមកពីប្រទេសកម្ពុជា ធ្វើការនៅការដ្ឋានសំណង់ នៅ រោងចក្រទស្សនាហកម្ម ជាងជួសជុលទូក និងធ្វើការនៅលើទឹកនេសាទ នៅថៃភាគខាងត្បូង ។ គាត់និយាយថា ជនជាតិបាមជាច្រើនធ្វើការ នៅកន្លែងនេសាទ ពីព្រោះពួកគាត់អាចទទួលបានប្រាក់កម្រៃរាប់ ជាងធ្វើការនៅការដ្ឋានសំណង់ ជារឿយៗកម្មករទទួលបានប្រាក់ កម្រៃរៀងរាល់ពីរ ឬបីខែ ។ លី ម៉ាត់ ជ្រើសរើសទៅធ្វើការនៅលើទឹក ពីព្រោះថាគាត់ធ្វើជាអ្នកនេសាទតាំងពីតាត្រស់នៅខេត្តកំពង់ចាម ។ គាត់បញ្ជាក់ថា មូលហេតុចម្បងដែលកម្មករជនជាតិបាមទៅថៃភាគ ខាងត្បូងគឺ ដោយតែបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ។ ពេលដែលសន្សំប្រាក់បានសម ល្មម ពួកគាត់នឹងធ្វើប្រាក់ខ្លះទៅផ្ទះឬក៏ត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញតែម្តង ដោយសារតែនៅថៃភាគខាងត្បូងច្រើនជួបប្រទះនឹងបញ្ហាដង្ហោរ ការរត់ពន្ធក្រឿងញៀនគ្មានការអនុវត្តច្បាប់ពេញលេញ ក្រុមភ្នេង ពាល ការសម្លាប់មនុស្ស និងក្រុមជីវិតពលសាសនា ។ ការបែកពីក្រុម គ្រួសារក៏ជាមូលហេតុមួយទៀតដែលកម្មករជនជាតិបាមពិចារណា ក្នុងការត្រឡប់មកផ្ទះវិញ ។

ដំណើរលើកទីពីររបស់គាត់នៅឆ្នាំ២០០១ លី ម៉ាត់បានធ្វើ ដំណើរទៅប្រទេសថៃតែម្នាក់ឯងដោយមិនមានបងប្រាក់ឲ្យភ្នាក់ងារ

នៅប្រទេសថៃបុគ្គលម្នាក់ទេ ដោយសារគាត់ដឹងផ្លូវអស់ហើយ ។ គាត់ ក៏មិននាំនរណាម្នាក់ពីភូមិគាត់ទៅជាមួយដែរ ដោយសារថា ប្រសិន បើអ្នកភូមិមិនត្រឡប់មកផ្ទះវិញ អ្នកស្រុកនឹងបន្ទោសគាត់ពីរឿង សុវត្ថិភាពរបស់អ្នកដែលទៅជាមួយគាត់ ហើយអាក្រក់ជាងនោះទៅ ទៀត គាត់អាចត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទចាប់ជីវិត ។ លី ម៉ាត់ ទិញ សំបុត្រទេសចរណ៍ស្នាក់នៅរយៈពេលខ្លី ដែលអនុញ្ញាតឲ្យគាត់អាច ឆ្លងកាត់ព្រំដែនប្រទេសថៃ និងថៃនៅច្រកព្រំដែនប៉ាត់បាន ។ ពេលដែលទៅដល់ប្រទេសថៃ គាត់ទិញសំបុត្រឡានជិះទៅបាត់កក ពីកន្លែងដែលគាត់ឡើងឡានក្រុង ដែលត្រូវធ្វើដំណើរមួយថ្ងៃមួយយប់ តាមបណ្តោយឆ្នេរសមុទ្រថៃទៅខេត្តជាតានី ។ ការធ្វើដំណើរទាំងមូល សរុបមិនតិចជាង២ពាន់បាត (៦០ដុល្លារ) ។ សំបុត្រនៅប៉ាត់ អាចឲ្យគាត់ចូលបានត្រឹមជួរនៅតាមបណ្តោយព្រំដែន ហៅថា ជួររ៉ូងឃ្យឿ នៅក្នុងទឹកដីថៃ មិនមែនឲ្យគាត់ធ្វើដំណើរទៅជាតានី ទេ ។ នេះជាវិធីមួយដែលអាចឲ្យកម្មករជាច្រើននាក់ជ្រើសរើសទៅ ធ្វើការនៅភាគខាងត្បូង ដោយសារតែដំណើរការដាក់ពាក្យសុំ ទិដ្ឋាការមានតម្លៃថ្លៃពេក ហើយអ្នកដាក់ពាក្យសុំមិនត្រូវបានធានា ថានឹងបានទិដ្ឋាការការងារទេ ។

លី ម៉ាត់ មានមិត្តភក្តិនៅខេត្តជាតានីដែលគាត់អាចពឹងពាក់ បាន ។ មិត្តភក្តិរបស់គាត់មកពីស្រុកស្ទឹងត្រង់ ខេត្តកំពង់ចាម ។ មិត្តរបស់ លី ម៉ាត់ ផ្តល់កន្លែងឲ្យគាត់ស្នាក់នៅ និងការហូបចុកក្នុង រយៈពេលខ្លីរហូតទាល់តែគាត់រកបានការងារធ្វើ ។ ពីរបីថ្ងៃក្រោយ មក មិត្តភក្តិរបស់គាត់ផ្តល់យោបល់ឲ្យគាត់រកការងារធ្វើនៅលើទឹក នេសាទ ។ លី ម៉ាត់ និយាយថា នៅលើទឹកនេសាទជាច្រើន កម្មករ មកពីប្រទេសកម្ពុជាភាគច្រើនគឺជាជនជាតិបាម តែមេការហៅថា ជីវី (Chiv) ច្រើនជាជនជាតិថៃកាន់សាសនាព្រះពុទ្ធ ។ ចំពោះទូក នេសាទរបស់គាត់ម្ចាស់ទូក និងមេការជាមនុស្សចិត្តល្អ ។ ម្ចាស់ទូកស្តុក សាច់ ដៃឈើ និងថ្នាំពេទ្យ១០០ គោននៅក្នុងទូកដើម្បីទុកឲ្យកម្មករ ទាំងអស់២៩នាក់ប្រើប្រាស់ និងហូបចុកនៅលើទូក កម្មករទាំងអស់ ជាជនជាតិបាមបានទទួលការហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ និងមានសុខភាព ល្អ ។ រៀងរាល់បីថ្ងៃម្តង កប៉ាល់មួយនឹងដឹកបន្លែ និងដៃឈើស្រស់ មកផ្គត់ផ្គង់ទូកនេសាទរបស់គាត់ ។ កម្មករដែលធ្លាក់ខ្លួនឈឺនឹងត្រូវ បញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យតាមរយៈកប៉ាល់នោះ ។ លី ម៉ាត់និយាយថាម្ចាស់

ទុកដួលតែកម្មករជនជាតិចាម ពីព្រោះជនជាតិខ្មែរប្រើសម្លាប់ និង ហូប “សាច់ឆ្កែ និងឆ្ការនៅលើទូក” ដែលម្ចាស់ទូកស្តាប់ ។ ម្ចាស់ទូកមិន បរិភោគសាច់ជ្រូកទេ ទោះបីគាត់កាន់សាសនាព្រះពុទ្ធក៏ដោយ ។ ចំណង់ចំណូលចិត្តនេះបញ្ជាក់ពីការយកចិត្តទុកដាក់ផ្នែកសាសនា និង វប្បធម៌ចំពោះកម្មករ ។ លី ម៉ាត់ មានសំណាងដែលធ្វើការឲ្យម្ចាស់ ទូកចិត្តល្អ ដែលបើកប្រាក់ខែឲ្យគាត់ទៀងទាត់ ដល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភលើក ទឹកចិត្ត និងផ្តល់ការហូបចុកសមរម្យ ។ ការឆរនៅលើទូកខ្លះ កម្មករ មិនមែនសុទ្ធតែមានសំណាងនោះទេ ។ កម្មករខ្លះមិនដែលទទួលបាន ប្រាក់ខែសម្រាប់ការឆរខ្លួនទេ ។ កម្មករខ្លះទៀត ធ្វើការឲ្យម្ចាស់ទូក និងមេការដែលចិត្តអាក្រក់អាចសម្លាប់ ឬបោះបង់កម្មករចោលនៅ លើសមុទ្រ ។

ចំណែកនៅលើដីវិញ លី ម៉ាត់ និយាយពីជនជាតិចាមមួយ ចំនួនដែលប្រើប្រាស់ថ្នាំញៀន ។ ប៉ុន្តែគាត់មិនដែលស្គាល់អ្នកណា ដែលចូលប្រឡូកក្នុងនយោបាយជាមួយក្រុមជីវពលអ៊ីស្លាមនោះ ទេ ។ មនុស្សពីរ-បីនាក់ដែលគាត់ស្គាល់ញៀនថ្នាំម្យ៉ាងហៅថា “រូហ៊ីន” (Rofin) ជាថ្នាំទឹកចាក់ចូលក្នុងខ្លួន ។ គាត់និយាយថា ជន ជាតិចាមពីរបីនាក់បានត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញនៅខេត្តកំពង់ចាមធ្លាក់ខ្លួន ស្តុម ឈឺ ហើយក៏ស្លាប់ទៅ ដោយសារតែអ្នកទាំងអស់នោះប្រើប្រាស់ ថ្នាំញៀននៅប្រទេសថៃ ។ នៅក្នុងរបស់គាត់ មានពីរនាក់ស្លាប់ ដោយ សារជំងឺពេលត្រឡប់មកពីប្រទេសថៃវិញ ។ លី ម៉ាត់ និយាយថា កម្មករម្នាក់បានចាក់ថ្នាំញៀនចូលក្នុងសរសៃឈាមនៅលើដៃរបស់ គាត់ ហើយបានស្លាប់នៅព្រឹកថ្ងៃបន្ទាប់ ។ គាត់និយាយថា អ្នកខ្លះប្រើ ប្រាស់ថ្នាំញៀនដើម្បីជាការសប្បាយ អ្នកខ្លះទៀតសេពគ្រឿងញៀន ដើម្បីឲ្យមាន “កម្លាំងខ្លាំង” ដើម្បីទៅធ្វើការនៅថ្ងៃបន្ទាប់ ។

លី ម៉ាត់ រៀបរាប់ថា មានកម្មករជនជាតិចាមពីរនាក់ត្រូវម្ចាស់ ទូកបាញ់សម្លាប់ ។ ជនជាតិចាមទាំងពីរនាក់ជាឈ្មួញកណ្តាលដែលនាំ កម្មករមកពីប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែពេលនោះបុរសពីរនាក់នោះបាន យកប្រាក់ពីម្ចាស់ទូក ប៉ុន្តែមិនដែលបញ្ជូនកម្មករមកឲ្យម្ចាស់ទូក ។ ពេលស្រាវជ្រាវក៏មានលក្ខណៈរីកសាយភាយណាស់ដែរ ។ តាមដែល គាត់បានដឹង លី ម៉ាត់ និយាយថាស្រ្តីដែលមកធ្វើការឆរនេះ មិនមែនត្រូវគេជួញដូរមកទេ ប៉ុន្តែស្រ្តីគ្រប់គ្នាមកធ្វើការដោយខ្លួនឯង ។

នៅពេល លី ម៉ាត់ ត្រឡប់ទៅផ្ទះវិញនៅឆ្នាំ២០០៨ គាត់

គ្មានឯកសារគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីស្នាក់នៅប្រទេសថៃទេ ។ គាត់ត្រឡប់ ទៅវិញជាមួយកម្មករចាម និងខ្មែរមួយក្រុម ។ ក្រុមនោះស្តាប់លីស ថៃឲ្យរៀបចំសំណុំឯកសារ ដោយបង់ឲ្យប្តូរលីសនោះ៣.០០០ បាត សម្រាប់កម្មករម្នាក់ ។ ប្តូរលីសបានយកគាត់ចេញពីជាតានីទៅ ព្រំដែនឆ្ងាយប៉ុន្មានហើយប្រកាសថា ក្រុមនេះត្រូវបញ្ជូនត្រឡប់ ទៅវិញ ។ ការធ្វើដំណើរទៅប្រទេសថៃនៅឆ្នាំ២០០១ គឺជាដំណើរ ចុងក្រោយរបស់ លី ម៉ាត់ ។ សព្វថ្ងៃ លី ម៉ាត់ មានអាយុ៤៨ឆ្នាំហើយ ហើយគាត់ចង់រស់នៅដោយស្ងៀមស្ងាត់ជាមួយប្រពន្ធ និងកូនរបស់ គាត់នៅក្នុងផ្ទះដែលសង់ដោយប្រាក់ដែលគាត់រកបាននៅពេលគាត់ ទៅធ្វើការនៅប្រទេសថៃខាងត្បូងរយៈពេល៧ឆ្នាំ ។

មូលហេតុដែលបណ្តាលឲ្យកម្មករធ្វើដំណើរទៅប្រទេស ម៉ាឡេស៊ី តាមប្រទេសថៃភាគខាងត្បូង

ដោយសារតែនៅប្រទេសថៃខាងត្បូងមានគ្រោះថ្នាក់ច្រើន ជនជាតិចាមជ្រើសរើសទៅធ្វើការ ឬសិក្សានៅរដ្ឋម៉ាឡេស៊ីខាងជើង ។ ពួកគាត់ច្រើនទៅធ្វើការជាអ្នកធ្វើការតាមផ្ទះ កម្មកររោងចក្រ កម្មករធ្វើការក្នុងចម្ការ អ្នកជំនួញខាតតូច និងអ្នកធ្វើការដោយដៃ ។ យោងទៅតាមអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានម្នាក់ដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការ រៀបចំកម្មករជនជាតិចាមដើម្បីធ្វើដំណើរទៅប្រទេស ជនជាតិចាម ច្រើនរកបានការឆរធ្វើនៅរដ្ឋម៉ាឡេស៊ីខាងជើង ។ នេះជាការពិត នៅរដ្ឋកេឡាន់តាន ដែលមានចំនួនជនជាតិចាមរស់នៅច្រើនគួរសម ចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០ មក តាមរយៈកម្មវិធីការ តាំងទីលំនៅថ្មីរបស់ប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ។ អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានបានបន្ថែម ទៀតថា ការធ្វើដំណើរតាមយន្តហោះទៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ីតាម ច្រកកូឡាឡាំពួរមានតម្លៃថ្លៃ ហើយជួនកាលទៀត អ្នកធ្វើដំណើរត្រូវ បានបដិសេធទិដ្ឋាការដោយគ្មានមូលហេតុច្បាស់លាស់ ។ សន្តិសុខ នៅព្រលាយន្តហោះអាចកំណត់អត្តសញ្ញាណកម្មកមកពីប្រទេស កម្ពុជា ដែលច្រើនធ្វើដំណើរជាក្រុម ហើយមិនចេះនិយាយភាសាខ្មែរ ធ្វើឲ្យពួកគាត់មានការលំបាកចូលទៅក្នុងប្រទេសនេះ បើទោះបីជា ពួកគាត់មានឯកសារគ្រប់គ្រាន់យ៉ាងណាក៏ដោយ ។ រឿងរ៉ាវទាក់ទង នឹងការធ្វើអន្តោប្រវេសន៍ខុសច្បាប់ទៅក្នុងរដ្ឋកេឡាន់តាន ធ្វើឲ្យ មន្ត្រីអន្តោប្រវេសន៍មានការប្រយ័ត្នប្រយែងជាងមុន ហើយជួនកាល ទៀតការត្រួតពិនិត្យច្រើនប្រកបដោយការរើសអើង ។ ចំពោះ

ជនជាតិចាមមួយចំនួន ការធ្វើដំណើរទៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ីតាមច្រក ថៃខាងត្បូងមានតម្លៃថោក (អស់តិចជាង៣ពាន់បាត) ហើយជា ជម្រើសដែលមានភាពសុកស្វាញតិចជាងធ្វើដំណើរតាមយន្តហោះ ទោះបីជាពួកគាត់ត្រូវធ្វើដំណើរតាមរថយន្តរយៈពេលមួយថ្ងៃ មួយយប់ក៏ដោយ ។

មូលហេតុមួយទៀតដែលធ្វើឲ្យគាត់ជ្រើសរើសយកការធ្វើ ដំណើរតាមប្រទេសថៃខាងត្បូងគឺថាសព្វថ្ងៃនេះគ្មានតម្រូវការសុំ ទិដ្ឋាការសម្រាប់ការធ្វើដំណើរទេសចរណ៍ទៅប្រទេសថៃឬម៉ាឡេស៊ី ទេ ។ ទេសចរណ៍កម្ពុជាម្នាក់អាចស្នាក់នៅក្នុងប្រទេសថៃ ១៤ថ្ងៃ ដោយគ្មានទិដ្ឋាការ និងប្រទេសម៉ាឡេស៊ី រយៈពេល៣០ ថ្ងៃ ។ ប្រការ នេះធ្វើឲ្យជនជាតិចាមមានភាពងាយស្រួលក្នុងការនាំយកដលិតផល ផ្សេងៗ ដូចជាប្រហុក ត្រីឆ្មៃ ត្រីឆ្មោត និងដលិតផលផ្សេងៗដោយដៃ ពីប្រទេសកម្ពុជាទៅលក់ឲ្យប្រជាជនកម្ពុជានៅរដ្ឋកេរ្តាន់នានា ។ ដើម្បី ជៀសវាងពីភាពស្មុកស្មាញ ពួកគាត់នឹងស្នាក់នៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី ចំនួន៣០ ថ្ងៃមុនពេលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញដើម្បីរៀបចំ ការធ្វើដំណើរទៅម្តងទៀត ។ ជានេះទៅទៀត ការធ្វើដំណើរទៅ ប្រទេសម៉ាឡេស៊ីដោយរ៉ឺឌីនេះអាចឲ្យពួកគាត់យកដលិតផលក្នុង ស្រុកទៅបានច្រើនជាងធ្វើដំណើរតាមយន្តហោះ ។ ប៉ុន្តែត្រួតពិនិត្យ នៅតាមព្រំដែនមានភាពងាយស្រួលក្នុងការឆ្លងកាត់ជាមួយ ដលិតផលទាំងអស់នេះជាឆ្លងកាត់តែមួយ និងអន្តោប្រវេសន៍នៅ តាមច្រកព្រលានយន្តហោះម៉ាឡេស៊ី ។

៥) បញ្ហារួមនៃអំពើហេរវកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា

នៅខែតុលាឆ្នាំ២០០៤ គណៈកម្មការទាក់ទងនឹងការដាក់ ទណ្ឌកម្មប្រឆាំងនឹងក្រុមអាល់កៃដា និងតាលីបាន របស់ក្រុមប្រឹក្សា សន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិបានចេញរបាយការណ៍សន្និសីទ កាសែត ដែលបានថ្លែងថា “សហគមន៍មូស្លីមនៅប្រទេសកម្ពុជានៅ ភាគខាងត្បូងត្រូវបានទទួលការរើសអើង ហើយមានការរាយការណ៍ មកថាមានអំពើហិង្សានៅក្នុងផ្នែកនោះនៅក្នុងប្រទេស” ។ ប្រទេស កម្ពុជា មានសណ្ឋានដរាប ហើយគ្មានតំបន់ខាងត្បូងដាច់ដោយឡែក ច្បាស់លាស់ដូចប្រទេសវៀតណាម និងថៃទេ ។ តំបន់ដែលប្រជុំ ដោយជនជាតិចាមស្ថិតនៅកណ្តាលប្រទេសមិនមែននៅខាងត្បូង ទេ ។ ទោះស្ថិតនៅក្នុងតំបន់នេះ ជនជាតិចាមនៅតែជាជនជាតិភាគ

តិចដដែល ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត នៅតំបន់នេះឬនៅភាគខាង ត្បូង ប្រទេសគ្មានអំពើហិង្សាណាមួយកើតឡើងឡើយ ។ អ្នកសារ ព័ត៌មាន ស្រ្តុតថៃម៉ស៍ (Straits Times) បានបញ្ជាក់យ៉ាងត្រឹម ត្រូវថា នេះជាការកំណត់ “ខុសទាំងស្រុង” អំពីជម្លោះនៅក្នុងតំបន់ អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ។ របាយការណ៍នេះយោងទៅលើស្ថានភាពនៅ ប្រទេសថៃភាគខាងត្បូងដែលជម្លោះ និងអំពើហិង្សាកំពុងកើត មាន ។ ប៉ុន្តែនេះជាទាហរណ៍មួយទៀតដែលបង្ហាញថា ជនជាតិ ចាមត្រូវបានមើលឃើញថាជាប្រភពនៃក្រុមជ្រុលនិយម ទោះបីជា មានភស្តុតាងតិចតួចដែលបញ្ជាក់ពីភាពភ័យខ្លាចនោះយ៉ាងណា ក៏ដោយ និងភស្តុតាងកាន់តែតិចជាងនេះទៅទៀតពីការវាយប្រហារ អំពើហេរវកម្មអ៊ីស្លាមនៅក្នុង ឬពីប្រទេសកម្ពុជា ។

ទោះជាជាយករណ៍ RAND's Corporation ស្តីអំពីការ កំរាមកំហែងអំពើហេរវកម្មនៅតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍នៅឆ្នាំ២០០៩ ក៏មិនបានបញ្ជាក់ពីកំហុសនៅក្នុងរបាយការណ៍របស់គណៈកម្មការ នោះដែរ ។ របាយការណ៍នោះបានដកស្រង់ផ្នែកប្រទេសកម្ពុជាទាំង ស្រុង ។ របាយការណ៍នេះបានសរសេរថា “នៅខែតុលាឆ្នាំ២០០៤ ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិទី១២៦ ហារ៉ូល មូណូស (Harold Munoz) បានព្រមានថា ប្រទេសកម្ពុជា កំពុងស្ថិតនៅក្នុងគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការក្លាយខ្លួនទៅជាទីកន្លែងក្រុម ហេរវកម្ម ដោយសារតែប្រទេសនេះខ្វះសមត្ថភាពក្នុងការប្រយុទ្ធ ប្រឆាំងនឹងអំពើហេរវកម្ម ។ គាត់បានបន្តអះអាងថា ជនជាតិមូស្លីម នៅប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែមានសភាពជ្រុលនិយមទៅ ដោយសារ តែមានការប្រកាន់រើសអើង យោងតាមរបាយការណ៍ស្តីអំពីអំពើ ហិង្សានៅភាគខាងត្បូង” ។ ប្រាំឆ្នាំក្រោយពីចេញរបាយការណ៍ខុស យ៉ាងធ្ងន់នេះ ក្រុមស្រាវជ្រាវរបស់ RAND នៅតែបន្តការភ័យខ្លាច ជនជាតិចាម ដែលមិនដែលបានប្រព្រឹត្តអំពើហេរវកម្មណាមួយឬ ចូលរួមក្នុងអំពើហេរវកម្មណាមួយទោះជាចូលក្នុងក្រុមចម្រើន អ៊ីស្លាមីយ៉ែក៏ដោយ ។

របាយការណ៍ឆ្នាំ២០០៦ អំពីអំពើហេរវកម្មនៅតំបន់អាស៊ី អាគ្នេយ៍បានកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រទេសកម្ពុជាថាជា “Wild West” របស់អំពើហេរវកម្ម ។ របាយការណ៍នោះសរសេរថា “ដោយ ប្រទេសនេះមានការគ្រប់គ្រងអភិបាលកិច្ចខ្សោយ និងការត្រួតពិនិត្យ

ព្រំដែនផ្ទៃក្នុង ប្រទេសនេះបានក្លាយជាកន្លែងសម្រាប់បង្រៀន សាសនាដើម ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលជាសម្ងាត់ រៀបចំគម្រោង និង ជ្រើសរើសសមាជិកក្រុម ។ សហគមន៍នេះនឹងក្លាយទៅជា ជម្រកដ៏មានសុវត្ថិភាពសម្រាប់ក្រុមភារកិច្ចក្នុងតំបន់ និងអន្តរ ជាតិ ។ របាយការណ៍នេះធ្វើឲ្យអាជ្ញាធរថែទាំនៃតំបន់មានការភ័យ ខ្លាចថា ជនជាតិចាមមានទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមបះបោរថៃខាង ត្បូង ។ របាយការណ៍នេះបន្តថា “យុវជនមួយចំនួនទៅកាន់តាន់ នៅប្រទេសម៉ាឡេស៊ី និងទៅប្រទេសប៊ូតាន ដើម្បីសិក្សាសាសនា អ៊ីស្លាម ហើយអាជ្ញាធរថៃបានកត់សម្គាល់ថា មានការកើនឡើងនៃ ចំនួនជនជាតិចាមចូលទៅក្នុងប្រទេសថៃ ដើម្បីធ្វើដំណើរទៅភាគ ខាងត្បូង” ។

ក្រោយពីមានកំហុសលើកទីមួយមក RAND បានរាយ ការណ៍វិជ្ជមានអំពីជនជាតិចាម ។ ក្រោយពីការភ័យខ្លាចអំពីភារកិច្ច អ៊ីស្លាមនៅកម្ពុជាច្រើនឆ្នាំបានកន្លងផុតទៅចន្លោះពីឆ្នាំ២០០០ និង២០០៩ របាយការណ៍នេះមានឱកាសបានត្រឡប់មើលទៅ ក្រោយវិញ ។ របាយការណ៍នេះបានធ្វើការសរុបថា “តាមការពិត ការកំរាមកំហែងអំពីភារកិច្ចអន្តរជាតិនៅក្នុងប្រទេសនេះមាន លក្ខណៈតិចតួចបំផុត និងនៅតែស្ថិតនៅក្នុងកម្រិតនេះរហូត” ។ របាយការណ៍នេះបានបន្តទៀតថា គ្មានភស្តុតាងណាមួយដែល បញ្ជាក់ថា ក្រុមជីវិតពលដីហាង មានកំណើតនៅប្រទេសកម្ពុជានោះ ទេ ។ របាយការណ៍នេះក៏បានផ្តល់កំណត់សម្គាល់អំពីភារកិច្ចនៅកម្ពុជា ចំពោះអវត្តមាននៃការវាយប្រហារអំពីភារកិច្ចនៅកម្ពុជា ដែល រដ្ឋាភិបាលឈរលើជំហរវិនិច្ឆ័យប្រឆាំងនឹងអំពើភារកិច្ចដោយធ្វើ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក និងអង្គការសហ ប្រជាជាតិ និងស្របពេលជាមួយគ្នានោះនៅបន្តរក្សាចំណងជិត ស្និទ្ធជាមួយប្រជាជនចាម ។

ឯកសារមួយចំនួនទៀតបានចង្អុលបង្ហាញពីទំនោរបស់កម្ពុជា ទៅកាន់អំពើភារកិច្ចអ៊ីស្លាមដោយបញ្ជាក់ថា “ជនជាតិចាមនៅ កម្ពុជារស់នៅក្នុងភាពក្រីក្រខ្លាំង ហើយមានកម្រិតអប់រំទាប អត្រា អ្នកមិនចេះអក្សរខ្ពស់ និងមានអត្រាសុខភាពទាប ។ កម្ពុជាមាន ការគ្រួសារពិតជាតាមប្រកបដោយផ្ទៃក្នុងនឹងប្រព្រឹត្តអំពើពុក រលួយ ដោយស្រួលក្នុងការកែតម្រូវឯកសារ និងទីផ្សារអារុធនធាន

និងមាននីតិវិធីទន់ខ្សោយ” ។ កត្តាទាំងអស់នេះគឺជា “គ្រឿងពុល” ធ្វើឲ្យក្រុមជ្រុលនិយមដោយស្រួលប្រើប្រាស់ដើម្បីកសាងមូលដ្ឋាន នៅកម្ពុជា ។ កម្ពុជាក៏មានប្រព័ន្ធធនាគារដ៏ក្មេងខ្ចី ដែលក្រុមភារកិច្ច អាចផ្ទេរប្រាក់ចូលទៅក្នុងប្រទេសដោយចាប់មិនបាន ។ ទោះបីជា យ៉ាងនេះក៏ដោយ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៨មក រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានរៀបចំយន្តការដែលតម្រូវឲ្យចរាចរណ៍ផ្ទេរប្រាក់ជំនួយទៅ សហគមន៍ចាមទាំងអស់ត្រូវឆ្លងកាត់ការត្រួតពិនិត្យរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ សំណួរគឺថា តើធាតុផ្សំទាំងអស់នេះអាចជួយដើម្បីបង្កើតជាអំពើ ភារកិច្ចនៅកម្ពុជាឬទេ? ចម្លើយគឺថា លទ្ធផលគឺមិននាំឲ្យនឹងកើត មាន ហើយឯកសារសហរដ្ឋអាមេរិកជាច្រើនក៏ធ្វើការសន្និដ្ឋានថា អត្រាដែលអំពើភារកិច្ចអ៊ីស្លាមអាចកើតមាននៅកម្ពុជានៅមាន កម្រិតទាប ។

មានកត្តាជាច្រើននៅកម្ពុជាដែលទប់ស្កាត់មិនឲ្យក្រុមជីវិតពល អ៊ីស្លាមរីកដុះដាលនៅក្នុងប្រទេស ៖

ទីមួយ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាមនៅ ក្រោមរបបខ្មែរក្រហមនិងសង្គ្រាមនៅកម្ពុជាច្រើនឆ្នាំបានបំបាក់ ជនជាតិចាមមិនឲ្យមានចិត្តចង់ចូលរួមតស៊ូប្រយុទ្ធនឹងទៀត ។

ទីពីរ គ្មានមូលហេតុច្បាស់លាស់ណាមួយដែលធ្វើឲ្យក្រុម ជនជាតិចាមប្រឆាំងនឹងលោកខាងលិច ឬសហរដ្ឋអាមេរិកនោះ ទេ ។ តាមការពិត នៅក្នុងការសិក្សានៅឆ្នាំ២០០៨ ដែលបានធ្វើ ឡើងដោយវិទ្យាស្ថានអាមេរិកាំងសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវ បានរក ឃើញថា ៨៣ភាគរយនៃជនជាតិចាមមានទស្សនៈវិជ្ជមានចំពោះ សហរដ្ឋអាមេរិក ។

ទីបី ចាប់តាំងពីរបបខ្មែរក្រហមមក ប្រជាជនកម្ពុជាមិនមាន ទស្សនៈវិជ្ជមានចំពោះលោកខាងលិចថាជាក្រុមអាក្រក់ និងកេង ប្រវ័ញ្ចដូចប្រទេសមជ្ឈិមបូព៌ាមួយចំនួនយល់ឃើញនោះទេ ។ នៅ ក្នុងការស្រង់ស្ថិតិដែលនោះ បានរកឃើញថា ៨៩ភាគរយនៃ ប្រជាជនកម្ពុជាមានទស្សនៈវិជ្ជមានចំពោះសហរដ្ឋអាមេរិក ។

ទីបួន ជនជាតិចាមគ្មានប្រាជ្ញាចង់បានស្វ័យភាពនៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ឬក្នុងតំបន់ឥណ្ឌូចិននោះទេ ។ ចលនាណាសិរូប រួមសម្រាប់ការតស៊ូនៃពូជសាសន៍ទទួលបានការជះជាន់ FULRO ដែល បានបង្កើតនៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ ដើម្បីរំដោះចម្ប៉ា និងដែនដី

សណ្តទន្លេមេគង្គខាងក្រោមពីប្រទេសវៀតណាម បានបាត់សាបសូន្យ ទៅវិញនៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ។ ចាប់តាំងពីរបបប្រល័យពូជ សាសន៍ និងសង្គ្រាមជាបន្តបន្ទាប់មក ជនជាតិចាមដែលចង់ត្រឡប់ ទៅរកជម្លោះប្រដាប់អាវុធទៀតហើយ រីឯក្តីសង្ឃឹមដែលថានឹងទទួល បាននូវប្រទេសចម្បាំងត្រឡប់មកវិញក៏រលាយសាបសូន្យអស់ដែរ ។ សព្វថ្ងៃ ជនជាតិចាមប្រាថ្នាចង់បានការអភិវឌ្ឍអត្តសញ្ញាណនយោ បាយរបស់ខ្លួនដែលអាចភ្ជាប់ខ្លួននឹងប្រទេសកម្ពុជាផង និងទៅសហ គមន៍អ៊ីស្លាមពិភពលោកផង ។ ចាមដែលចង់ភ្ជាប់ខ្លួនទៅនឹងចម្បាំង ទៀតហើយ ។

ទីប្រាំ ជនជាតិចាមគ្មានប្រាថ្នាចង់បានអំណាចនយោបាយ នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានោះទេ ។ គោលបំណងសំខាន់របស់ជនជាតិ ចាមសព្វថ្ងៃគឺចង់ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល ។ សកម្មភាព នយោបាយរបស់ជនជាតិចាមត្រូវបានកម្រិតនៅត្រឹមបម្រើដល់ សហគមន៍របស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

ទីប្រាំមួយ ជនជាតិចាមរីករាយនឹងសេរីភាពក្នុងការប្រណិ បតន៍សាសនា ការអត់ឱនអធ្យាស្រ័យ និងការទទួលស្គាល់នៅក្នុង សង្គមកម្ពុជា ។ ទោះបីជាមានការប្រកាន់រើសអើងពីសំណាក់ជនជាតិ ខ្មែរ និងក្រុមជាតិពន្ធុផ្សេងទៀតក្តី ដែលទម្លាប់នេះតែងត្រូវបានទទួល យកថាជារឿងធម្មការរវាងក្រុមជាតិពន្ធុនៅក្នុងរដ្ឋតែមួយក្តី រាជ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានដាក់វិធានការណ៍ក្នុងការបង្រួបបង្រួមក្រុម ជាតិពន្ធុទាំងអស់នេះ ដូចជា អនុញ្ញាតឱ្យសិស្សនិស្សិតជនជាតិចាម ពាក់ហ៊ុំចាប់ទៅសាលារៀន បង្កើតបន្ទប់ថ្វាយបង្គំនៅព្រលានយន្ត ហោះក្នុងពេញ សង់បន្ទប់ថ្វាយបង្គំសម្រាប់បុរសនិងស្រ្តីដាច់ដោយឡែក ពីគ្នានៅទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងតែងតាំងជនជាតិចាមឱ្យកាន់ តំណែងរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ខ្ពស់ ។

ទីប្រាំពីរ ជាទូទៅយើងទទួលស្គាល់ថាសហគមន៍ចាមបានរួប រួមចូលនៅក្នុងសង្គមខ្មែរ ។ ចំណុចនេះ អាចមិនមែនជាការពិតទាំង ស្រុងនោះទេ ប៉ុន្តែជាទូទៅ ទាំងជនជាតិខ្មែរ និងចាមទទួលស្គាល់ថា ជនជាតិចាមបានរួបរួមចូលក្នុងសង្គមខ្មែរយ៉ាងល្អប្រសើរ ។ ចាប់ តាំងពីការបង្កើតទស្សនៈខ្មែរអ៊ីស្លាមរបស់សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ មក ទាំងជនជាតិខ្មែរនិងចាមចង់បាននូវទស្សនៈជាតិនិយម មួយដែលជនជាតិទាំងពីរជាប្រជាជនខ្មែរតែមួយគ្រាន់តែប្រតិបត្តិ

សាសនាខុសគ្នា ។ នៅក្នុងភាសានយោបាយកម្ពុជា មានតែពាក្យ “ខ្មែរ អ៊ីស្លាម” ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាជាន់ពាក្យ “ចាម” ។

ចុងក្រោយ មានកត្តាមួយចំនួនទៀតដែលអាចបញ្ចូលជនជាតិ ចាមនៅក្នុងបរិបទអំពើហិង្សាដែលការពិតមិនមែនដូច្នោះនោះ ទេ ។ ជាជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម ជនជាតិចាមគ្មានការផ្ទុកផ្ទុក ចិត្ត អ្វីជាមួយនឹងប្រជាជនកម្ពុជានោះទេ ។ ជនជាតិចាម និងខ្មែររស់ នៅក្នុងភាពក្រីក្រដូចគ្នា ។ ការអប់រំក៏មានកម្រិតទាបដូចនឹងជនជាតិ ខ្មែរដែរ ។ កត្តាចុងក្រោយនេះធ្វើឱ្យជនជាតិចាមសម្រេចចិត្តមិនចូល សិក្សានៅក្នុងការអប់រំធម្មតា តែបែរជាជ្រើសរើសការអប់រំបែប សាសនាវិញ ។ គ្មានគោលនយោបាយណាមួយដែលប្រកាន់រើស អើងជនជាតិចាមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានោះទេ ។ ទស្សនៈពិភព លោករបស់ជនជាតិចាម មិនទាន់ទិតទៅដល់ចំណុចមួយដែលគាត់ អាចកំណត់អត្តសញ្ញាណខ្លួនឯងជាមួយនឹងអត្តសញ្ញាណមូស្លីម សកល ឬក្នុងតំបន់នៅឡើយទេ ។ ក្រុម តាប៊ីហ្គី ចាម៉ាត់ ធ្លាប់មាន សកម្មភាពនៅប្រទេសកម្ពុជា និងប្រហែលជាបាននាំយកកំនិត ចាស់ដើមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែក្រុមនេះមិនដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ នឹងនយោបាយនោះទេ តែផ្ដោតទៅលើការកាត់បន្ថយភ្នំនាទីស្តី នៅក្នុងសង្គម កាត់បន្ថយការសិក្សាបែបវិទ្យាសាស្ត្រ និងផ្ដាច់ខ្លួន ចេញពីសង្គមព្រះពុទ្ធសាសនាជាទូទៅ ។

៦) វិធានការណ៍ប្រឆាំងនឹងក្រុមហ៊ុនកេរ្តិ៍ដោយរដ្ឋាភិបាល កម្ពុជា

រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចាត់វិធានការណ៍ប្រឆាំងនឹងសកម្មភាព កេរ្តិ៍កម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា ហើយបានធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធនឹងរដ្ឋា ភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកដើម្បីបង្រួបបង្រួមអំពើហិង្សាដែលនាំមុខដោយ សាសនានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ នៅឆ្នាំ២០០៥ ប្រទេសកម្ពុជាបាន បង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលជាតិប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សា ដែលដឹកនាំដំបូង ដោយលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីបច្ចុប្បន្នដឹកនាំដោយកូនប្រុសច្បង របស់លោកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដែលធ្លាប់បានទទួលការ សិក្សានៅសាលាបណ្ឌិតយោធាវ៉េស៊ីញ “West Point” ។ មជ្ឈ មណ្ឌលនេះជួយសម្រួលឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងការសម្របសម្រួល និងការចែកចាយព័ត៌មានក្នុងចំណោមទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល ។

ក្រសួងមហាផ្ទៃបានអនុវត្តការគ្រប់គ្រងយ៉ាងតឹងរ៉ឹងទៅ

លើការប្រើប្រាស់អាវុធ និងគ្រឿងផ្ទុះ ។ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានធ្វើសកម្មភាពនៅក្នុងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ។ នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០៧ រដ្ឋាភិបាលបានប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ប្រឆាំងនឹងការលាងលុយ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុដល់ការធ្វើភេរវកម្ម (AML/CFT) ដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយធនាគារជាតិកម្ពុជា នៅខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ ។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានបង្កើតអង្គភាពភ្នាក់ងារហិរញ្ញវត្ថុ (FIU) ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់នេះ ។ អង្គភាពនេះធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើចរាចរណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រូវសង្ស័យមកពីប្រទេស និងអង្គការមូស្លីម ហើយធ្វើការជិតស្និទ្ធជាមួយអង្គភាពស៊ើបអង្កេតឧក្រិដ្ឋកម្មហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ។ រាជរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកបានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអំពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យនៅតាមព្រលាយន្តហោះនៅភ្នំពេញ និងសៀមរាបអំពីការស៊ើបអង្កេតទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការប្រឆាំងនឹងការលាងលុយ ។

ប្រទេសកម្ពុជាក៏ធ្លាប់បានសហការជាមួយរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងតំបន់ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្មដែលអាចកើតមាននៅពេលអនាគត ។ រដ្ឋាភិបាលអូស្ត្រាលីបានផ្តល់វត្ថុបណ្តុះបណ្តាលស្តីអំពីការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្មនិងច្បាប់ប្រឆាំងនឹងការលាងលុយ ។ មន្ត្រីកម្ពុជាក៏ត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលនៅប្រទេសចិន ឥណ្ឌា ម៉ាឡេស៊ី និងសិង្ហបុរី អំពីអំពើភេរវកម្មឆ្លងព្រំដែន ។ ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី៥ ដល់ថ្ងៃទី៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៨ នាយកដ្ឋានប្រតិបត្តិកិច្ចការប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្មអង្គការសហប្រជាជាតិ (CTED) បានទៅធ្វើទស្សនកិច្ចដល់ទីកន្លែងនៅប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីត្រួតពិនិត្យមើលការអនុវត្តនូវសេចក្តីសម្រេចលេខ ១៣៧៧ ដែលបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ២០០១ ក្រោយព្រឹត្តិការណ៍វាយប្រហារលើអគារពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ឆ្នាំ២០០១ ។ នេះគឺជាផ្នែកមួយនៃដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់គណៈកម្មការទៅកាន់រដ្ឋដែលជាសមាជិកដើម្បីត្រួតពិនិត្យមើលការអនុវត្តច្បាប់ក៏ដូចជាវាយតម្លៃស្ថានភាព និងកម្រិតនៃជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេសដែលប្រទេសជាសមាជិកអាចត្រូវការ ។ ក្នុងពេលធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចនោះ CTED បានផ្តោតជាសំខាន់លើច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្ម វិធានការណ៍ទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិដើម្បីបម្រើដល់អំពើឧក្រិដ្ឋកម្ម ប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់ យន្តការ

សម្រាប់ការធ្វើសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ការគ្រប់គ្រងទឹកដី និងជំនួយផ្នែកបច្ចេកទេស ។ ជាទូទៅ នាយកដ្ឋាន CTED ធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចបែបនេះដោយនាំមកជាមួយនូវអ្នកជំនាញមកពីអង្គភាពប៉ូលីសព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (INTERPOL) អង្គភាពកុលាភពិភពលោក (WCO) និង (FATF) ។

នៅថ្ងៃទី៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១០ រដ្ឋសភាជាតិកម្ពុជាបានបង្កើតច្បាប់មួយដែលអនុញ្ញាតឲ្យរដ្ឋាភិបាលចូលរួមក្នុងអនុសញ្ញាសមាគមអាស៊ានស្តីអំពីការប្រឆាំងអំពើភេរវកម្មដែលមានគោលបំណងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងសកម្មភាពភេរវកម្មពិភពលោក ។

នៅឆ្នាំ២០០៨ ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកបានរកឃើញថាអង្គការមួយដែលមានមូលដ្ឋាននៅប្រទេសកុយវ៉ែត បានផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុទៅក្រុមអាល់កៃដា និងសម្ព័ន្ធមិត្តរបស់អាល់កៃដា រួមមាន ក្រុម ឡាសហការ Lashkar e-Tayyiba (LeT) ក្រុមចេម៉ាស អ៊ីស្លាមីយ៉ៈ និងក្រុម អាល់ អ៊ីទីហាដ អាល់ អ៊ីស្លាមីយ៉ៈ (Al Itihaad al Islamiyah) ។ ក្រសួងនោះក៏បានកំណត់អត្តសញ្ញាណអង្គការអ៊ីស្លាមបួន នៅកម្ពុជាដែលធ្លាប់បានទទួលជំនួយទប់ស្កាត់ពី RIHS រួមមាន មណ្ឌលកុមារកំព្រាកម្ពុជា-កុយវ៉ែត RIHS មណ្ឌលកុមារកំព្រាកុយវ៉ែត-កម្ពុជា មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវប្បធម៌អ៊ីស្លាមកុយវ៉ែត-កម្ពុជា និងមជ្ឈមណ្ឌលចោមចៅ RIHS ។ ការកំណត់របស់រដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិកនេះ នាំឲ្យមានការបញ្ឈប់ចរាចរណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់ RIHS ក្រោមច្បាប់សហរដ្ឋអាមេរិក ។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ យោងតាមរដ្ឋាភិបាលអាមេរិក RIHS-HQ បានប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងទៀត ក្នុងការបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួនរួមមានការផ្តល់ជំនួយទៅកាន់សម្ព័ន្ធមិត្តនៅប្រទេសមួយចំនួនតាមរយៈអង្គការសប្បុរសធម៌ និងបុគ្គលដើម្បីជៀសវាងការចាប់បានតាមប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ។ នៅក្នុងប្រទេសខ្លះការិយាល័យសាធារណៈរបស់ RIHS-HQ បានប្តូរឈ្មោះដើម្បីបន្តកិច្ចប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួន ។ វិសាលភាពរបស់សៀវភៅនេះ មិនអាចធ្វើការវាយតម្លៃពីគុណភាពរបស់របាយការណ៍សហរដ្ឋអាមេរិកថាត្រូវបានជឿទុកចិត្តបានប៉ុណ្ណា ទាក់ទងនឹងការកំណត់ទាំងនេះទេ ។

សព្វថ្ងៃ មណ្ឌលកុមារកំព្រាចោមចៅនៅបើកដំណើរការ

ដែលមានឈ្មោះថា វិទ្យាល័យកម្ពុជាអ៊ីស្លាម (Islamic Light of Cambodia High School) ។ សាលារៀននេះបានផ្តល់នូវជំនួយផ្នែកអប់រំ បន្ទប់ និងការស្នាក់នៅដល់កុមារកំព្រាកម្ពុជាពាន់នាក់ ហើយសព្វថ្ងៃសាលារៀននេះនៅបើកដំណើរការ និងគ្រប់គ្រងទាំងស្រុងដោយជនជាតិបាមម្នាក់ ។ ខ្ញុំបានជួបជាមួយសិស្សនិងក្រុមមួយចំនួនក្នុងពេលធ្វើការស្រាវជ្រាវនេះ ហើយរកមិនឃើញមានសញ្ញានៃភាពជ្រុលនិយម ក្នុងចំណោមសិស្ស និងគ្រូនៅទីនោះឡើយ ។

៧) សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

នៅក្នុងជំពូកនេះ សៀវភៅព្យាយាមឆ្លើយទៅនឹងសំណួរថា តើជនជាតិបាមក្លាយជាក្រុមជ្រុលនិយមដែរឬទេ ហើយតើក្រុមនេះពាក់ព័ន្ធនឹងក្រុមភេរវកម្មអ៊ីស្លាមប៉ុណ្ណា ។ ការស្រាវជ្រាវនេះរកឃើញថា ទោះបីជាមានការចោទប្រកាន់លើជនជាតិបាមជាញឹកញាប់ក៏ដោយ មានភស្តុតាងតិចតួចណាស់ដែលបានរកឃើញថាជនជាតិបាមមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងក្រុមភេរវករ ឬអំពើភេរវកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជា ថៃ និងប្រទេសផ្សេងៗទៀត ។ ជនជាតិបាមត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើភេរវកម្មដោយសារតែខ្លួនបានដាស់ប្តូរអត្តសញ្ញាណសាសនារបស់ខ្លួនក្នុងសម័យកាលដែលសង្គមកម្ពុជាកំពុងបើកចំហទទួលយកឥទ្ធិពលសកលលោក ។ បំណងក្នុងការធ្វើឲ្យសហគមន៍ និងសាសនារបស់ខ្លួនរស់ឡើងវិញដោយគ្មានទិសដៅច្បាស់លាស់ធ្វើឲ្យអ្នកអង្កេតជាច្រើននាក់ជឿជាក់ថា ក្រុមភេរវករកំពុងតែជ្រើសរើសជនជាតិបាមជាសមាជិកថ្មីរបស់ខ្លួនឬប្រើប្រាស់សហគមន៍បាមធ្វើជាទីតាំងស្នាក់នៅដើម្បីរៀបចំការវាយប្រហារនៅប្រទេសដទៃទៀត ។ ស្ថានភាពនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជារួមមានការផ្លាស់ប្តូរក្នុងការត្រួតពិនិត្យនៅប្រកបព្រំដែន អំពើពុករលួយ កង្វះខាតនីតិវិធី ប្រព័ន្ធធនាគារទន់ខ្សោយ ការគោរពសិទ្ធិមនុស្សនៅមានកម្រិត និងការជួញដូរអារ៉ុធខុសច្បាប់ធ្វើឲ្យការចោទប្រកាន់នេះមានកាន់តែខ្លាំងឡើងចំពោះជនជាតិបាម ។ ចាប់តាំងពីអង្គការ អុំ អាល់ការវ៉ា និងសាលារៀនសាសនាព័រទៀតនៅខេត្តកណ្តាល និងកំពង់ឆ្នាំង ត្រូវបានបិទទ្វារមក ការចោទប្រកាន់ថាជនជាតិបាមមានជាប់ពាក់ព័ន្ធក្នុងអំពើភេរវកម្ម និងអំពើហិង្សានោះ បានកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ វាហាក់ដូចជាការចោទប្រកាន់

មួយនាំទៅដល់ការចោទប្រកាន់មួយទៀត ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងករណីការចាប់ខ្លួនជនជាតិថៃពីរនាក់ និងជនជាតិអេហ្ស៊ីបម្នាក់នៅឆ្នាំ២០០៣ ដែលនាំទៅដល់ការចាប់ខ្លួនជនជាតិបាមម្នាក់នៅក្នុងឆ្នាំតែមួយ ។ ការចាប់ខ្លួនទាំងអស់នេះនាំឲ្យសមាជិកមួយចំនួននៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងសារព័ត៌មានថៃសង្ស័យថា ជនជាតិបាមមានជាប់ពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងចលនាបះបោរនៅប្រទេសថៃភាគខាងត្បូង ។

ហេតុការណ៍នេះ នាំឲ្យមនុស្សជាច្រើនទាញការសន្និដ្ឋានថា សាសនាអ៊ីស្លាមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានគ្រោះថ្នាក់ ។ បើក្រឡេកមើលទៅក្រោយវិញ ការចោទប្រកាន់ទាំងអស់នេះ គ្មានមួយណាដែលមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់នោះទេ ។

រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចាត់វិធានការត្រឹមត្រូវក្នុងការទប់ស្កាត់ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្មដែលអាចកើតមាននៅប្រទេសកម្ពុជា ។ ទន្ទឹមនឹងមានការចោទប្រកាន់ចំពោះជនជាតិបាមនេះ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានការបើកចំហជាងមុន ដោយអនុញ្ញាតឲ្យសិស្សនិស្សិតជនជាតិបាមពាក់ហ៊ីចាប់ នៅសាលារៀន បង្កើតបន្ទប់ថ្វាយបង្គំនៅព្រលាយន្តហោះអន្តរជាតិភ្នំពេញ បន្ទប់ថ្វាយបង្គំពីរនៅទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី និងតែងតាំងជនជាតិបាមក្នុងតំណែងខ្ពស់ក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាល ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន បានការពារជនជាតិបាមប្រឆាំងនឹងការចោទប្រកាន់របស់ប្រទេសថៃ ព្រមទាំងដាក់ចុះនូវគោលនយោបាយ ដែលបែងចែកសាសនាអ៊ីស្លាម និងជនជាតិបាមចេញពីភេរវកម្ម និងក្រុមភេរវករអ៊ីស្លាម ។

បន្ថែមពីលើនោះទៅទៀត រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានធ្វើសហប្រតិបត្តិការចូលរួមក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្ម ដែលដឹកនាំដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ និងសហរដ្ឋអាមេរិក ។ រដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើតអង្គភាពប្រឆាំងនឹងអំពើភេរវកម្ម និងយន្តការច្បាប់ដើម្បីទប់ស្កាត់ការផ្តល់ជាហិរញ្ញវត្ថុទៅក្រុមភេរវករ ។ ជាលទ្ធផល ប្រទេសកម្ពុជាមិនទាន់ជួបប្រទះនូវការវាយប្រហារពីក្រុមភេរវកម្មអ៊ីស្លាមប្រឆាំងនឹងស្ថាប័នក្នុងប្រទេស ឬអន្តរជាតិណាមួយនៅឡើយ ។

(ក្រដាសខ្មៅ)
អេច កុកថាយ

អាថ៌កំបាំងរបស់ ប៉ុល ពត

(ភីលីប៊ីន)

អតីតឯកអគ្គរដ្ឋទូតខ្មែរក្រហមម្នាក់ប្រចាំនៅអឺរ៉ុបខាងកើត សព្វថ្ងៃបានដកខ្លួនថយទៅរស់នៅដោយលាក់មុខក្នុងប្រទេសមួយ ដែលប្រើភាសាបារាំង បានបញ្ជាក់ថា “វាជារឿងដែលគេចាត់ទុក ថាមិនសមហេតុសមផលនៅពេលដែលគេបានដឹងពី “របៀប” ដែលគាត់បានប្រព្រឹត្តទៅលើបណ្តាមិត្តភក្តិដ៏ជិតស្និទ្ធបំផុតរបស់ គាត់ ។ កាលណោះពួកគេសុទ្ធតែរស់នៅឯបរទេស គាត់បានប្រមូល មកកម្ចាត់ចោលជាហូរហែ នៅឆ្នាំ១៩៧៦ និង១៩៧៧ បន្ទាប់ពី បានអញ្ជើញពួកអ្នកទាំងនោះឲ្យមកជួបគាត់នៅភ្នំពេញ ។ ក្នុង ចំណោមនោះ មានមិត្តខ្ញុំម្នាក់ឈ្មោះ សៀង អាន ជាឯកអគ្គរដ្ឋទូត កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រចាំក្រុងហាណូយ ហើយជាអ្នកធ្លាប់បាន

រៀនសូត្រជាមួយគាត់នៅប៉ារីស និងភ្នំពេញ ។ អ្នកទាំង២ រាប់អាន គ្នាដូចបងប្អូន ។ ខ្ញុំបានឃើញការសប្បាយរីករាយរបស់គាត់ថែម ទៀត នៅពេលដែល សៀង អាន និងប្រពន្ធចុះពីយន្តហោះនៅ ចំណតអាកាសយានដ្ឋានពោធិ៍ចិនតុង ដើម្បីមកចូលរួមធ្វើបដិវត្តន៍ តាមសំណើរបស់ ប៉ុល ពត ។ ប៉ុន្តែ៣ថ្ងៃក្រោយមក ពួកអ្នកទាំងនោះ បានត្រូវគេយកទៅសម្លាប់ម្តងមួយៗ បន្ទាប់ពីត្រូវគេធ្វើទារុណកម្ម រួចមក” ។

ឥរិយាបថរបស់ជនផ្តាច់ការ ប៉ុល ពត ចំពោះនារីៗ ភាពងាយ ស្រួលក្នុងការផ្លាស់ប្តូរស្រីទៅតាមទំនើងចិត្តភ្លើតភ្លើនរបស់គាត់ និងការធ្វើឲ្យនារីៗទាំងនោះទៅជាម្តាយគេ បានធ្វើឲ្យគេភ្ញាក់ផ្អើល យ៉ាងខ្លាំងចំពោះការដែលគាត់ដាក់ច្បាប់បញ្ញត្តិដ៏តឹងរ៉ឹងចំពោះពួក

ប៉ុល ពត

យុទ្ធិកៈរបស់គាត់ ក្នុងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេ ជាមួយ “ភេទទី១ ឡាយ” ។ ចំពោះសេចក្តីសម្រេចនេះ អ្នកស្រាវជ្រាវសញ្ជាតិ បារាំងម្នាក់ឈ្មោះ គ្រីស្តូហ្វ ប៊េសស្ត បានសរសេរក្នុងការស៊ើបអង្កេត ការពិតរបស់គាត់ ស្តីពី “ការស្តាប់លេខខ្មែរក្រហម និងវាយ ដណ្តើមយកភូមិធានាឡើងវិញ” នោះ បានលើកយកចម្លើយសាក្សី ជាអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម មកនិយាយសម្លេងថា “ទំនាក់ទំនង ដូចភេទដែលខុសច្បាប់ គឺការរៀបការលួចលាក់ សុទ្ធតែត្រូវហាម ឃាត់ ជាពិសេសទៅទៀត គឺការរំលោភលើខ្លួនប្រាណស្រីភេទ ។ បទល្មើសទាំងនេះ បានត្រូវគេដាក់ទោសយ៉ាងធ្ងន់បំផុត ។ ក្នុងកង ឯកភាពមួយ បើសិនជាមានទោសច្រើននាក់រួមដណ្តើមជាមួយស្រីៗ នៃកងឯកភាពដឹកជញ្ជូនរបស់ខ្លួន មេបញ្ជាការកងឯកភាពនោះ ត្រូវតែទទួលទោសប្រហារជីវិត ព្រោះថា ការអនុញ្ញាតឲ្យមានអំពើ អនាថារ និងការអនុគ្រោះឲ្យមានកំរុំអាក្រក់នេះ នឹងធ្វើឲ្យខូចខាត ដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ និងប្រសិទ្ធភាពនៃកងឯកភាពរបស់ខ្លួនមិនខាន” ។

ខុយ ប៊ុនរ៉េត បានវាយតម្លៃថា ពួកខ្មែរក្រហមរស់នៅដល់ ថ្ងៃចុងក្រោយរបស់ខ្លួនហើយ “សព្វថ្ងៃ ពួកនោះមានការលំបាក និងធ្វើសង្គ្រាមខ្លាំងណាស់ ។ ពួកគេខ្វះការផ្គត់ផ្គង់ខាងស្បៀងអាហារ និងគ្រាប់រំសេវ ជាពិសេស កាំភ្លើងបាញ់គ្រាប់រ៉ុក្កត ។ ពួកចិនលែង ដួលរលំមកឲ្យទាំងអស់ ពួកថៃនៅតែធ្វើត ធ្វើថ្មង់ជាញឹកញយចំពោះ សំណើផ្សេងៗរបស់ប៉ុល ពត ។ ពេលនេះ គេត្រូវតែកាត់យកអាវុធ ដែលពួកគេស្តុកទុកក្នុងដីមកប្រើប្រាស់ជាចាំបាច់ ហើយទឹកចិត្តប្រយុទ្ធ របស់យុទ្ធជនក៏ត្រូវធ្លាក់ចុះយ៉ាងទាបបំផុត ។ ពួកកូនទាហានធ្វើមុខ ក្រញូរនៅពេលទទួលបញ្ជាចេញទៅប្រយុទ្ធម្តងៗ ។ មិនដែលមាន ការឈប់សម្រាក ការអនុញ្ញាតច្បាប់ឈប់សោះឡើយ ។ មានតែពួក ជនជាតិភាគតិចប៉ុណ្ណោះ ដែលនៅតែគោរពធ្វើតាមបញ្ជាដោយ គ្មានតួញត្រូវដូចជា ពួកទំពួន កាចក់ ក្លាយ ត្រីង និងកាវ៉ែត ជាដើម ។ មនុស្សទាំងនេះពូកែស្ម័គ្រចិត្តណាស់ ។ ពួកគេអាចស្ថិតនៅរាប់ថ្ងៃ ដោយមិនបរិភោគបាយ និងដឹកទឹក ។ សោតឯ ពួកទាហានដែល ទើបនឹងចូលថ្នាក់កម្របានចេញទៅប្រយុទ្ធដែរ គេសុខចិត្តអត់ប្រសើរ ជាងឃើញទាហានទាំងនោះរត់ប្រាសអោយ ពេលដែលពួកគេប្រាប់កាំភ្លើង ដំបូង” ។

រ៉េត បានរំលឹកប្រាប់ឲ្យដឹងថា ក្នុងអំឡុងពេលប្រជុំការងារ

រាល់ៗ លើក ប៉ុល ពត មានលក្ខណៈ ដូចជាសាស្ត្រាចារ្យទស្សនវិជ្ជា ម្នាក់ ដែលត្រូវកូនសិស្សរបស់គាត់គោរពកោតខ្លាចយ៉ាងចម្លែក ។ ដោយគ្មានរំភើប ភ្នែកបើកព្រឹមៗ គាត់ផ្ទៀងស្តាប់អ្នកមកប្រជុំធ្វើ ការស្ទង់ទិន្នន័យម្តងៗ ដោយយកដិតបកបង្ហើរតិចៗទៅលើ សក់ដាច់រំពង់ស្រស់របស់គាត់ ។ “នៅពេលដែលគាត់ចាប់ផ្តើមនិយាយ មនុស្សទាំងអស់បានផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ ដោយគ្មានហ៊ានកម្រើក ឡើយ ។ ពេលនោះ គេអាចស្តាប់ឮសំឡេងសត្វ មូស ហើរបាន ។ គាត់ មានសំឡេងមិនខ្ពស់មិនទាប គឺស្មើរហូត ។ គាត់មិនដែលខឹងច្រឡោត សោះឡើយ ទោះជាត្រូវរងការទិញនៃឆ្លងយ៉ាងណាក៏ដោយ ។ គេយល់ថា គាត់ជាមនុស្សដែលមានជំនឿចិត្តលើខ្លួនឯង ។ បន្ទាប់ ពីបានដួលឱវាទជាយុទ្ធសាស្ត្រខ្លះៗមក គាត់ក៏ឆ្លងទៅរកការបង្រៀន ផ្នែកទ្រឹស្តីម្តង ។ “យើងត្រូវតែវាយប្រយុទ្ធរហូតទទួលបានជ័យជម្នះ ដើម្បីបញ្ចប់ជាមួយពួកឈ្មោឌបរទេស ការពារភាពបរិសុទ្ធនៃ ពូជសាសន៍ខ្មែរ បញ្ចៀសការកាត់ពូជសាសន៍ ត្រៀមលះបង់ជីវិត របស់ខ្លួន ដើម្បីបក្ស និងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយក្នុងប្រការនេះ យើងត្រូវតែលត់ដំខ្លួនឲ្យខ្លាំងក្លា” ។

ភាគច្រើននៃពួកខ្មែរក្រហម ដែលរត់មកចុះចូលនឹងរដ្ឋា ភិបាលស្របច្បាប់ បានបញ្ជាក់អះអាងគ្រប់ៗគ្នាថា ភាសាថ្មីរបស់ ប៉ុល ពត និងបណ្តាអនុប្រធានរបស់គាត់ មានខ្លឹមសារថា បំភ្លេច បដិវត្តន៍សង្គមនិយមមួយរយៈ ហើយយើងត្រូវតែប្រឹងឆ្ពោះទៅ កាន់សង្គមប្រជាធិបតេយ្យវិញ ។ អតីតទុក្ខសេនីយ៍ រ៉េត និង ហួត ហ៊ុម នៅតែលាន់ឮសម្តីគួរឲ្យជឿនឆ្ងល់របស់ ប៉ុល ពត រងក្នុង ត្រចៀករបស់ខ្លួនដែលថា “យើងត្រូវតែរៀបចំខ្លួនសម្រាប់ការ រស់នៅក្នុងសង្គមសេរីមួយ” ។ រ៉េត បានបន្ថែមថា “បញ្ចប់ការច្រាន ចោលរបស់ពិភពលោកសម័យទំនើប ។ សព្វថ្ងៃ នៅក្នុងសាលាទាំង ឡាយសម្រាប់បណ្តុះបណ្តាលកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ដែលស្ថិត នៅកណ្តាលទ្រូងព្រៃ ក៏មានបង្រៀនភាសាអង់គ្លេសដែរ” ។ នៅ ក្រុងភ្នំពេញ ស គឺមលុត ដែលរត់មកចុះចូលតាំងពីខែធ្នូ១៩៧៤ គឺពិតជាមនុស្សដ៏សំខាន់ម្នាក់នៅក្នុងបណ្តាឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ។ ជាអ្នកមានបរិញ្ញាបត្រផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ជាធនាគារិកនៅកម្ពុជា បន្ទាប់ ពីបានធ្វើកម្មសិក្សានៅធនាគារបារាំង-ចិន នាទីក្រុងប៉ារីស បញ្ចប់ឆ្នាំ អាយុ ៦៤ ឆ្នាំនេះ បានមកនៅជាមួយពួកខ្មែរក្រហមតាំងពីឆ្នាំ

១៩៧៦ ម៉្លេះ ។ ក្រោយពីបានបង្កើតធនាគារដែលមានតែមួយ គត់របស់ខ្មែរក្រហម ឈ្មោះ “ធនាគារពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស នៃកម្ពុជា” រួចមក ។ គាត់បានត្រូវ ប៉ុល ពត តែងតាំងជារដ្ឋ លេខាធិការក្រសួងដីធ្លីជញ្ជូន និងភ័ស្តុភារ ។ គាត់បញ្ជាក់ថា នេះជា តំណែងមួយដែលប្រឌិតឲ្យតែមានប៉ុណ្ណោះ ។ ស គឹមលុត ត្រូវបាន ទុកជា ជាមនុស្សដ៏ជិតស្និទ្ធម្នាក់នឹងមេដឹកនាំកំពូល គាត់ធ្លាប់បាន មកសម្ភាសន៍ជាមួយ ប៉ុល ពត ផ្ទាល់ ពេលដែលគាត់ដើរទៅ បរិភោគអាហារថ្ងៃត្រង់ជាមួយគ្នា ដែលមានសេចក្តីថា វាមាន លក្ខណៈពិបាកនឹងបន្តមាតិកាបដិវត្តន៍សង្គមនិយមណាស់ ហើយថា ការកង់វង់របស់ប្រជាជាតិ និងបក្ស បានចាប់បង្ខំឲ្យយើងត្រូវតែ ដើរឆ្ពោះទៅកាន់សេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗ ដែលមាននិន្នាការកាន់តែកើន ឡើងៗជាប់ដាច់ ។ ប៉ុល ពត បានបន្ថែមដោយសំឡេងមួយៗ ទាំងមានកាន់បីយែរថែមមួយដប ក្នុងដៃដងថា បើមិនដូច្នោះទេ យើងមិនអាចរស់ចុះសម្រុងជាមួយអ្នកដទៃជារៀងរហូត ។ រស់ នៅជាមួយប្រពន្ធ និងកូនស្រីរបស់គាត់ ស គឹមលុត ក៏ដូចជាពួកខ្មែរ ក្រហមជាច្រើនទៀតដែរ អាចមានសិទ្ធិមើលទូរទស្សន៍របស់បណ្តា ប្រទេសជិតខាង មានសិទ្ធិអានកាសែត ហើយជួនកាល ក៏អាចធ្វើ ដំណើរទៅប្រទេសថៃ ឬម៉ាឡេស៊ី ជាសម្ងាត់ ដើម្បីព្យាបាលរោគ នៅទីនោះទៀតផង ។ ការស្តាប់វិទ្យុសហរដ្ឋអាមេរិក និងប៊ីប៊ីស៊ី ក៏គេមិនបានហាមឃាត់គាត់ដែរ ចំណែករូប ប៉ុល ពត ផ្ទាល់ ក៏ មិនដែលខកខានស្តាប់ម្តងណាឡើយ ។ អតីតរដ្ឋលេខាធិការរូបនេះ មិនសូវជឿភាសាសាស្ត្រ ដែលគាត់អាចស្តាប់ឮស្តីពីសង្គមសេរី និង សេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗប៉ុន្មានទេ ព្រោះថា តើគេអាចគោរពភាសាបែបនោះ បានទេ ក្នុងពេលដំណាលគ្នាដែលគេឲ្យដំបូន្មានពីសង្គ្រាមគ្នាឈប់ ឈរនេះតាមរបៀបផ្សេងទៅវិញ? ហើយតើគេអាចលុបបំបាត់ ពីសតិអារម្មណ៍មនុស្សគ្រប់រូបនូវការសម្លាប់រង្គាល់ប្រជាជនកម្ពុជា រាប់លាននាក់ ដែលមនុស្សពាក់អាវសម្បុរច្រើន និងមានវ័យចំ ណាស់នេះ បានរៀបចំ “កម្មវិធីសម្លាប់តាមរបៀបវិទ្យាសាស្ត្រ” ដែលគាត់ (ស គឹមលុត) ធ្លាប់តែឃើញជិតស្និទ្ធចំពោះមុខគាត់ ដោយរបៀបណាទៅ? ជួនជាគ្រោះអាក្រក់ តើ ប៉ុល ពត អាច ប្រព្រឹត្តកំហុសនេះឡើងវិញទេ បើសិនជាថ្ងៃក្រោយគាត់អាច ដំណើរបានកម្ពុជាទាំងមូលមកកាន់កាប់ជាថ្មីទៀតនោះ ។ ស គឹម

លុត បាននិយាយថា “គេមិនដែលហ៊ានបោទសួរសំណួរដែលទាក់ទង នឹងរឿងនេះសោះឡើយ ពីព្រោះគេខ្លាច” ។

៦) ប៉ុល ពត ចាត់ទុកការសម្លាប់រង្គាល់ប្រជាជនកម្ពុជា ជា “ការប្រព្រឹត្តមិនត្រូវមាតិកា”

ថ្ងៃមួយ ស គឹមលុត បានឮ ប៉ុល ពត បកស្រាយដូច្នេះថា “នោះគឺជាការប្រព្រឹត្តខុសពីមាតិកាបដិវត្តន៍ ព្រោះយើងទាំងអស់គ្នា ប្រៀបដូចជាកូនក្មេងដែលកំពុងរៀនដើរ” ។ ក្រោយមក គាត់បាន ទម្លាក់ការទទួលខុសត្រូវអំពីការសម្លាប់រង្គាល់នេះទៅលើពួកវៀត ណាមទៅវិញ ។ នេះជាការបកស្រាយមួយ ដែលប្រជាកសិករកម្ពុជា ជាអ្នកធ្លាប់មានការស្អប់ខ្ពើមបំផុត ចំពោះអ្នកនៅក្បែរខាងនោះ ហើយ បានឈប់លែងទទួលស្គាល់ “ចំណុចនេះ” បន្តិចម្តងៗ ។

ដូច្នេះ អ្វីៗទាំងអស់ដែលរៀបចំឡើងដោយពួកខ្មែរក្រហម គឺដើម្បីបង្ហាញឲ្យប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា ក៏ដូចមតិសាធារណៈអន្តរជាតិ ដឹងថា ពួកគេពិតជាផ្លាស់ប្តូរដំហូរច្រកដទៃ ។ ប៉ុល ពត ខិតខំប្រឹង ប្រែង ដើម្បីធ្វើឲ្យគេជឿថា “មនុស្សខ្មាំងពានក ដែលបង្កើតឡើង ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់គឺគាត់នួន ជា អៀង សារី បានចាត់ចេញពីអំណាច ហើយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ “អ្នកប៉ុនប្រសប់ខាងចរចា” ខៀវ សំផន ដែលឈឿឈ្មោះនៅបសិមប្រទេសថា ជាអ្នកនិយមដូរកណ្តាល ម្នាក់ ហើយដែលត្រូវបានគេជ្រើសតាំងជារដ្ឋមន្ត្រីទី១ នៃរដ្ឋាភិបាល ចម្រុះត្រីភាគី ។ ប៉ុល ពត បាននិយាយឲ្យដឹងជាច្រើនលើក ច្រើនសា ថា “ពួកយើងដល់អាយុត្រូវចូលរុំត្រួតហើយ វាដល់ពេលដែលពួក យើងត្រូវដកខ្លួនដែរ” ។ នេះជាសម្តីភូតកុហកយ៉ាងច្រកដ ព្រោះ គាត់នៅតែបន្តត្រួតត្រា “ឆាកល្បោង” កម្ពុជា ដោយកណ្តាប់ដៃដៃក ដដែល ។ គ្មានប្រតិបត្តិការយោធាណាមួយ គ្មានការព្រួសស្ទាក់ធម្មតា ណាមួយ ត្រូវដាក់ចេញដោយពួកខ្មែរក្រហមទេ បើសិនជាគ្មានការ សម្រេចរបស់គាត់ ។ វរសេនីយ៍ទោ ឈូក រិន អតីតមេបញ្ជាការ ខ្មែរក្រហមមួយរូប កំពុងនៅជាមួយរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដើម្បីធ្វើជា សាក្សីក្នុងរឿងនេះ ។ គាត់បានចូលធ្វើទាហានក្នុងអាយុ ១៥ ឆ្នាំ ក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ គាត់ជាអ្នកត្រួតត្រាលើកង ឯកភាពមួយមាន ៣កងវរសេនាតូច និងមានកម្លាំង៣៣០ នាក់ក្នុង មួយកង នៅភាគនិរតីកម្ពុជា ។ នៅទីកាសនៃការបោះបង់ចោល បក្សពួករបស់គាត់នាខែកញ្ញា ១៩៧៤ កងឯកភាពនេះ មានសល់

មនុស្សទាំងអស់តែ២០០ នាក់ប៉ុណ្ណោះ ។ ឈ្មោះរបស់អ្នកចុះចូលរូបនេះ បានត្រូវបង្ហាញប្រាប់សាធារណជនក្នុងស្ថានភាពមានអន្តរជាតិជាច្រើនដងមកហើយ ព្រោះថា គាត់គឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងការចាប់ពួកបស្ចឹមប្រទេស៣នាក់ជាចំណាប់ខ្លាំង នៅថ្ងៃ២៦ កក្កដា ១៩៩៤ ក្នុងនោះមានជនជាតិបារាំងម្នាក់ឈ្មោះ ហ្សង់មីស្តូល ប្រាក ដែល២ខែក្រោយមកពួកទាំងនេះ ត្រូវពួកខ្មែរក្រហមសម្លាប់ចោលទាំងអស់ ។ ចំពោះ រិន ក៏ដូចអតីតឧត្តមសេនីយ៍ខ្មែរក្រហម២រូបនោះដែរ បានឲ្យដឹងថា សព្វថ្ងៃ កងទ័ពខ្មែរក្រហមមានកម្លាំងមិនលើសពី ៧.០០០ ទៅ ៨.០០០ នាក់ឡើយ (កាលពីឆ្នាំ១៩៨០ មាន៤ម៉ឺននាក់) ដោយសារការរត់ចោលជួរ និងការថយចុះនៃពួកឧហានថ្មី ដែលបានបាត់បង់ស្មារតីប្រយុទ្ធទាំងអស់ ។ ឈូក រិន បាននិយាយទៀតថា “ពួកវៀតណាមបានចាកចេញពីប្រទេសអស់ហើយ កូនឧហានរបស់យើងក៏មើលឃើញដែរ ពេលនេះ តើមានអ្វីសម្រាប់បន្តការប្រយុទ្ធទៀត? ប្រទេសជាតិបានងើបឡើងវិញបន្តិចម្តងៗ ហេតុអ្វីក៏យើងនៅតែចង់វាយប្រហារខ្មែរក្លាងតទៅទៀតនោះ? ហេតុអ្វីយើងមិនខិតខំរកដំណោះស្រាយមួយដោយការចរចាវិញ?”

សម្តេចក្រមព្រះ នរោត្តម រណបូទិ៍ បានកំណត់រយៈពេល៣ឆ្នាំ ដើម្បីធ្វើឲ្យពួកខ្មែរក្រហមរលត់រលាយ ។ ព្រះអង្គមានព្រះតម្រិះថា “ពួកនោះសុទ្ធតែជាពួកចោរព្រៃ ។ នៅពេលដែលយើងទទួលជោគជ័យលើភាពក្រីក្រ យើងច្បាស់ជាបញ្ចប់រឿងនេះព្រមជាមួយគ្នាមិនខាន” ។ ប៉ុន្តែ ព្រះមហាក្សត្រ នរោត្តម សីហនុ មិនសូវមានសុទិដ្ឋិនិយមប៉ុន្មានទេ “ពួកថៃ និងពួកម៉ាឡេស៊ី បានប្រើពេលវេលាប្រហែល១៤ឆ្នាំ ដើម្បីកម្ទេចពួកទ័ពព្រៃកុម្មុយនីស្តក្នុងប្រទេសរៀងៗខ្លួន” ។

មនុស្សគ្រប់រូបសុទ្ធសឹងតែយល់ឃើញដូចៗគ្នាថា បញ្ហាខ្មែរក្រហមនឹងត្រូវបញ្ចប់ ឬក៏យ៉ាងណាទៀត? ។ ប៉ុន្តែ តើវាអីចឹងមែនឬ? វាជាការត្រឹមត្រូវណាស់ក្នុងការរំពួកឡើងវិញថា កម្ពុជាធ្លាប់ត្រូវគ្របដណ្តប់ដោយកំនរសាកសពនៃបណ្តាជនដែលរងគ្រោះដោយពួក ប៉ុល ពត ឬដោយពួកខ្មែរក្រហម ហើយក្នុងចំណោមអ្នកទាំងនោះ ខ្លះក៏ធ្លាប់បានមើលស្រាលទៅលើ ប៉ុល ពត និងខ្មែរក្រហមផងដែរ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បច្ចុប្បន្ននេះ មានមតិភាគច្រើនហាក់ដូចជាយល់ថា គ្រោះថ្នាក់មួយបែបនោះបានផុតរលត់អស់ទៅហើយ ។ សម្តេច សីហនុ បានហៅការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣ ដែលរៀបចំឡើងដោយ អ៊ុនតាក់ ថា “ជាជោគជ័យជាប្រវត្តិសាស្ត្រ” ទៅលើពួកខ្មែរក្រហម ។ លោក វ៉ែរវ៉ែន ត្រីស្តូហ្វ រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសនៃរដ្ឋាភិបាលលោក គ្លីនតុន បានហៅការបោះឆ្នោតនេះថា “ជាជ័យជម្នះនៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ” ។ ចំណែក លោក វ៉ែនស្តុន ឡូត ឧបការីរងក្រសួងការបរទេសអាមេរិក បាននិយាយថា ខ្មែរក្រហមឥឡូវនេះ លែងស្ថិតនៅក្នុងភាពជា “អ្នកកាន់កាប់ត្រួតត្រា” ទៀតហើយ ។ ការិយាល័យចារកម្មរបស់រដ្ឋបាលគ្លីនតុន បានផ្តល់នូវប្រវត្តិខ្លីៗ ដោយបញ្ជាក់អះអាងថា “ពួកគេធ្លាប់តែចូលចិត្តរស់នៅក្នុងព្រៃ ពួកនេះនឹងដូចជាព្រៃព្រឹក្សាលាវូលីអ៊ីចឹង” ។

ប្រហែលជាមានការអធិប្បាយតាមរបៀបផ្សេងគ្នាជាច្រើនទៀត ចំពោះទស្សនៈជាសាធារណៈទៅលើផ្នែកមួយនៃអត្ថបទរបស់លោក នេត ថាយយ័រ ដែលមានចំណងជើងថា “ទីណាទៅសម្រាប់ខ្មែរក្រហម” ។ លោក ថាយយ័រ បានសរសេរថា ពួកខ្មែរក្រហមកំពុងស្ថិតក្នុងភាពឯកោ និងរងការឈឺចាប់ ។ ដោយសារគ្មានសម្ព័ន្ធមិត្តជាមួយនរណាទៀតនោះ ពួកខ្មែរក្រហមបានពឹងផ្អែកទៅលើរបៀប ដែលពួកគេធ្លាប់អនុវត្តតាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ មក ។ ពួកខ្មែរក្រហមមិនអាច “ប្រមូលផ្តុំកងទ័ព ដែលនៅបែកខ្ញែកគ្នាបានឡើយ” ។ ដោយហេតុនេះ ពួកគេក៏មិនអាចត្រួតត្រាទឹកដីឲ្យបានច្រើនដូចមុនទៀតដែរ ។ ការដែលហ៊ុនស៊ីនបិទបោះបង់សម្ព័ន្ធភាពជាមួយខ្មែរក្រហម បានធ្វើឲ្យខ្មែរក្រហមខាតដល់ប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើន ។ ខ្មែរក្រហមក៏ទំនងជាមើលឃើញដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ថា ពួកខ្លួនកំពុងប្រឈមមុខនឹងគោលដៅនៃយុទ្ធនាការរបស់អន្តរជាតិក្នុងការផ្តល់ជំនួយយោធាមកឲ្យរដ្ឋាភិបាលស្របច្បាប់សម្រាប់បំផ្លាញពួកគេចោលតែម្តង ។

នៅផ្នែកទី២ នៃអត្ថបទរបស់គាត់ លោក នេត បានអះអាងថា ខ្មែរក្រហមបានឈានមកដល់ទីបញ្ចប់ហើយ ។ ច្បាស់លាស់ថា ប៉ុល ពត ខ្លួនឯងពិតជាបានដឹងពីស្ថានភាពបែបនេះដែរ ។ ប៉ុន្តែ គេត្រូវតែរំពួកឡើងវិញថា កាលពី៣០០ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ អ្នកនិពន្ធប្រជាប្រិយជនជាតិចិនមួយរូបឈ្មោះ ស៊ីន ហ្សូ បានសរសេរយ៉ាង

ក្បែរក្បាលនៅក្នុងបទនិពន្ធរបស់គាត់មួយដែលមានចំណងជើងថា “សិល្បៈនៃការធ្វើសង្គ្រាម” ដែលមានសេចក្តីថា “រាល់ការធ្វើចម្បាំងសុទ្ធតែផ្អែកទៅលើមូលដ្ឋាននៃការបោកប្រាស់ទាំងអស់” ។ នៅចុងបញ្ចប់នៃអត្ថបទ លោក ថាយយ៉ា បានអះអាងដោយខ្លួនឯងថា ថ្វីបើបាត់បង់សម្ព័ន្ធភាព តែខ្មែរក្រហមនៅតែរក្សាបានកម្លាំងរបស់ខ្លួននៅដដែល ។ អង្គការបាត់បង់របស់ខ្មែរក្រហមគ្មានកម្លាំងខូចខាតអ្វីជាក់ស្តែងទេ ហើយពួកគេនៅមានកម្លាំងមនុស្សយ៉ាងគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ “ទ្រទ្រង់” ចលនារបស់គេ និងមានការគាំទ្រពីប្រជាជនខ្មែរថែមទៀត ។ ពួកគេមានសមត្ថភាព ទាំងខាងរដ្ឋបាល និងយោធានៅក្នុងតំបន់រួមគ្នាដែលគេត្រួតត្រា ជាតំបន់ដែលសម្បូរទៅដោយស្រូវ ត្បូងថ្ម ឈើមូល និងមានប្រព័ន្ធកមនាគមន៍ផ្គត់ផ្គង់យ៉ាងសុខសាន្ត ងាយស្រួលដល់ការរកស៊ីទៀតផង ។ លើសពីនេះទៅទៀត កងទ័ពរបស់ខ្មែរក្រហមមានចំនួនកើនឡើង ដោយបានទទួលបានអាវុធច្នៃពីពួកខ្មែរសេនីយ៍ថៃ ដែលសហរដ្ឋអាមេរិកអង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រភពព័ត៌មានផ្សេងៗ បានបញ្ជាក់អះអាងថា មានពិតប្រាកដមែន ។

បើធ្វើការប្រៀបធៀបស្ថានភាពរបស់ពួកខ្មែរក្រហមបច្ចុប្បន្ននេះ (១៩៧៣) ទៅនឹងស្ថានភាពរបស់ពួកគេ ការទទួលបានជ័យជំនះស្រុងក្នុងភាពឯកោ និងភាពនិរទេស (១៩៧៩ - ១៩៨០) នោះ គេអាចនិយាយបានថា ជាការពិត ខ្មែរក្រហមមានកម្លាំងប្រសើរជាងមុន ។ ប៉ុន្តែ គេរស់នៅក្នុងរបបនៃការបោកប្រាស់ទាំងស្រុង ។ ដូចដែល ស៊ុន ហ៊ីរ្យ បានសរសេរថា “ដោយបោកប្រាស់ខ្លួនឯង ធ្វើបូកជាអ្នកអង្គអាចក្លាហាន ក៏អាចលើកទឹកចិត្តខ្លួនឯងមានភាពក្រអឺតក្រអួលបានដែរ” ។ ប៉ុន្តែ វាមិនមែនសុទ្ធតែអីចឹងទាំងអស់ទេ ។ តាមពិត ប៉ុល ពត គឺជាអ្នកយុទ្ធសាស្ត្រនយោបាយគ្រាន់បើម្នាក់ ។

បើសិនជា ប៉ុល ពត គាត់ពឹងផ្អែកតែទៅលើកម្លាំងយោធាក្នុងបក្សរបស់គាត់តែមួយមុខគត់ នោះប្រហែលជាគាត់មិនអាចឈានទៅដល់តំណែងកំពូលពីឆ្នាំ១៩៧៥ - ១៩៧៩ បានឡើយ ។ ខ្មែរក្រហមដែលចូលមកកាន់អំណាចបាននៅឆ្នាំ១៩៧៥ គឺដោយសារការបង្កើតរណសិរ្សរួមជាតិជាមួយ សម្តេច សីហនុ ដែលត្រូវបានផ្តល់រំលំដោយរដ្ឋប្រហាររបស់ លន់ នល់ ។ កត្តាសម្ព័ន្ធភាពនេះ

ហើយដែលធ្វើឲ្យពួកគេបានទទួលជ័យជម្នះ គឺបានមកដោយសារសេចក្តីស្មោះត្រង់របស់ប្រជាកសិករកម្ពុជាទៅវិញទេ ។ អត្តសញ្ញាណរបស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម និងអត្ថិភាពនៃបក្សកុម្មុយនីស្តរបស់គេកាលនោះ សុទ្ធតែត្រូវរក្សាការសម្ងាត់ដាច់ខាត ។ គោលដៅរបស់ខ្មែរក្រហម គឺបំផ្លាញចោលអ្នកនយោបាយរាជានិយម និងពួកនយោធាជាបន្តបន្ទាប់ ដរាបទាល់តែ ប៉ុល ពត អាចមានសន្តិសុខនិងត្រួតត្រាលើក្របដែងនានាបាន ។

នៅពេលនោះឯង ប៉ុល ពត បានសម្រេចចិត្តប្រើព្រនង់ជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្រនៃភាពជាអ្នកឈ្នះរបស់គាត់ ។ បន្ទាប់ពីរៀនណាម បានផ្តល់រំលំរបបកាប់សម្លាប់មនុស្សរបស់គាត់នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ប៉ុល ពត បានប្រកាសថា “បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជាត្រូវរំសាយចោលហើយ” ។ ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់សម្រេចចិត្តចូលនិវត្តន៍ពីឆាកនយោបាយ ដើម្បីទៅធ្វើជាគ្រូបង្រៀនម្នាក់ ក្រុមខ្មោចយុទ្ធសាស្ត្រសង្គ្រាម និងសម្រេចចិត្តអនុម័តយករបបមូលធននិយមវិញ ។

ក្រោយមក ពួកខ្មែរក្រហមបានចូលរួមបង្កើតរណសិរ្សឯកភាពមួយជាមួយសម្តេច សីហនុ ទៀត ដើម្បីធ្វើសង្គ្រាមប្រឆាំងរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ។ ឆាកមួយដែលរៀបចំឡើងដោយខ្មែរក្រហមនេះ គឺជារឿងដែលគួរឲ្យអស់សំណើចខ្លាំងណាស់ ព្រោះរឿងបែបនេះគ្មាននរណាធ្លាប់បានគិតថា វាកើតមានឡើងទាល់តែសោះ ប៉ុន្តែក៏ជារឿងដែលអាចធ្វើឲ្យមនុស្សស្លាប់ម្តងទៀតបានដែរ (ប្រសិនបើគេជឿ) ។

យោងទៅតាមសម្តីរបស់ពួកខ្មែរក្រហមដែលចូលសារភាពបានឲ្យដឹងថា ប៉ុល ពត បានបង្រៀនមន្ត្រីយោធាខ្មែរក្រហមនៅឆ្នាំ១៩៨៨ ថា “ដៃឈើវាទៅតែដដែលទេ គឺមានតែសម្បកប៉ុណ្ណោះដែលផ្លាស់ប្តូរ” ។ នៅក្នុងឯកសារដែលគេដណ្តើមបានពីខ្មែរក្រហមចុះកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី១០ - ១ - ៩២ បានសង្កត់ធ្ងន់ថា “យើងត្រូវតែផ្តោតអារម្មណ៍ដំបូងបំផុត ទៅលើការបង្កើនល្បឿនជ្រៀតចូលក្នុងក្រុមណាមួយ ដើម្បីបន្តិចម្តងៗ យើងបង្កើតបាននូវភាពជាអ្នកនាំមុខនៃអតីតសម្ព័ន្ធភាពរបស់យើង ។ ជាថ្មីម្តងទៀត ខ្មែរក្រហមនឹងបំផ្លាញរាជានិយម ដើម្បីដណ្តើមយកការគ្រប់គ្រងលើរណសិរ្សឯកភាពទាំងមូលជាថ្មី ។

សម្តេច សីហនុ បានរំពូកឡើងវិញនូវអ្វីដែលខ្មែរក្រហមធ្លាប់

បានធ្វើទៅលើរណសិរ្សរួមជាតិរបស់ព្រះអង្គ កាលពីអំឡុងទសវត្សរ៍១៩៧០ ថា ព្រះអង្គបានលាបលែងពីតំណែងជាមេដឹកនាំក្រុមរាជានិយមនៅមុនចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងក្រុងប៉ារីស ម្ល៉េះ ហើយពេលនេះ ព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលថា “ខ្មែរក្រហមបានចូលកាន់កាប់តួនាទីសំខាន់ៗ នៅក្នុងហ៊ុនស៊ីនប៊ុច ពួកគេបានក្លាយទៅជាប្រធានការិយាល័យ ប្រធានអង្គការថ្នាក់ខេត្ត ។ តាមប្រមើលមើលទៅនៅក្នុងចំណោមខ្មែរក្រហមទាំងនោះ គឺមានជនដែលជាយាតករផងដែរ ។

អ្នកជំនាញខាងបញ្ហាខ្មែរក្រហមមួយរូប គឺលោក ហ្សាក់ ថៃយ៉ា បានធ្វើការសង្កេតថា “នៅក្នុងតំបន់ដែលត្រួតត្រាដោយអតីតអ្នកតស៊ូអ្វីៗ ទាំងអស់គឺស្ថិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃយោធា ហើយប្រជាជនត្រូវបានគេកាប់សម្លាប់ស្ទើរតែរៀងរាល់ថ្ងៃ ដោយសំអាងទៅលើលេសនេះ លេសនោះ មិនចេះចប់” ។ លោក ថៃយ៉ា បានបន្ថែមថា “ឧហានមួយចំនួនធំរបស់ហ៊ុនស៊ីនប៊ុច និងរណសិរ្សរំដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែររបស់លោក សឺន សាន បានត្រូវបាត់ខ្លួនជាបន្តបន្ទាប់ ។ ពួកយោធាខ្មែរក្រហមជាអ្នកផ្តល់សន្តិសុខនៅទីនោះ ដែលគេហៅថា តំបន់រំដោះមិនមែនកុម្មុយនីស្ត” ។

អង្គការសហប្រជាជាតិ និងប្រភពព័ត៌មានផ្សេងៗ បានឲ្យដឹងថា ក្រុមកងទ័ពរាជានិយម ត្រូវបានពួកខ្មែរក្រហមប្រគល់មុខងារឲ្យធ្វើជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ភស្តុភារ គឺពួកហ៊ុនស៊ីនប៊ុច ជាអ្នកដឹកជញ្ជូនសព្វាវុធសម្ភារសឹកយោធាពីពួកកងទ័ពថៃទៅឲ្យខ្មែរក្រហមជួរមុខរបស់ខ្មែរក្រហម ។ ហេតុការណ៍នេះបញ្ជាក់ថា ប៉ុល ពត បានប្រគល់ឲ្យកងទ័ពរាជានិយមនូវតួនាទីសំខាន់មួយ ដែលបង្ហាញឲ្យឃើញថាពួកខ្មែរក្រហម បានបំពេញទាំងស្រុងនូវភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីបង្កើតការត្រួតពិនិត្យទៅលើផ្នែកដ៏សំខាន់ៗ របស់កងទ័ពរាជានិយម ។

មេបញ្ជាការយោធារបស់ហ៊ុនស៊ីនប៊ុច ប៉ុន្មានរូបដែលស្មោះត្រង់នឹងរាជានិយមកម្ពុជា បានទទួលដឹងថា ពួកគេមិនអាចការពារ “ស្ថានភាព” របស់ខ្លួនបានឡើយ ។ ក្នុងចំណោមអ្នកទាំងនោះមានមេបញ្ជាការ៥រូប បានមកសុំចុះចូលជាមួយកណ្តាប់ក្រុងប្រជាជនកម្ពុជា ។

នៅលើរណសិរ្សនយោបាយ តាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ ពួកខ្មែរក្រហមបានអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ “ស្បែកខ្លា” ដើម្បី

បញ្ជូនកម្មាភិបាលរបស់ខ្លួនឲ្យចូលទៅតាមភូមិនានា ក្នុងគោលដៅធ្វើសកម្មភាពនយោបាយដោយលួចលាក់ ។ យុទ្ធវិធីនេះមានគោលដៅច្រើនបែបយ៉ាង គឺចូលស៊ើបការណ៍ យោសនាអូសទាញប្រជាជន បង្កើនមានភាពច្របូកច្របល់នៅក្នុងតំបន់របស់សត្រូវ និងជ្រៀតចូលឲ្យដល់អង្គការនយោបាយរបស់សត្រូវតែម្តង ។ ប្រជាជនរាប់ពាន់នាក់ដែលចាកចេញពីជម្រកខ្មែរក្រហមនៅឯព្រំដែនថៃឥឡូវនេះ បានមករស់នៅពាសពេញផ្ទៃប្រទេសដូច្នេះ តើវាមានចំនួនប៉ុន្មាននាក់ទៅដែលនៅបម្រើការងារឲ្យខ្មែរក្រហម?

បញ្ហាទាំងអស់នេះហើយ ដែលអាចពន្យល់បាននូវហេតុការណ៍ដែលខ្មែរក្រហមមិនបានធ្វើការឆ្លើយតបដល់ការប្រឈមក្នុងពេលបោះឆ្នោតនាខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៩៣ នោះ ។ ប៉ុន្តែជួយទៅវិញគេបានជំរុញឲ្យពួកអ្នកដើរតាមគេចេញទៅបោះឆ្នោតឲ្យកណ្តាប់ក្រុមហ៊ុនស៊ីនប៊ុចថែមទៀត ។ យុទ្ធវិធីនេះ បានទទួលជោគជ័យធំធេងក្រៃលែង ។ អ្នកជំនាញក្នុងរឿងខ្មែរក្រហមជាច្រើនរូបត្រូវបានដូចជា លោក វ៉ាអ៊ុល ហ្សេនណា និងលោក ថៃន ឃៀន បានព្រមានទុកជាមុនរួចហើយថា កលល្បិចបញ្ចូលភ្នាក់ងារសម្ងាត់នៅក្នុងក្រុមសម្ព័ន្ធមិត្តរបស់ខ្លួន ឬចូលទៅក្នុងក្រុមសត្រូវរបស់ខ្លួន គឺជាកលល្បិចដែលពួកគេធ្លាប់ប្រើមកហើយ នៅក្នុងអតីតកាល និងមានប្រសិទ្ធភាពណាស់ ហើយឥឡូវនេះ ប៉ុល ពត កំពុងតែយកមកអនុវត្តដដែល ។

(តទៅលេខក្រោយ)
នេត រ៉េឌឃាន

អាណត្តិស្សនាវដ្តីតាមគេហទំព័រ

ទស្សនាវដ្តីស្វែងរកការពិតទាំងអស់ត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយតាមគេហទំព័ររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ។ អ្នកអានអាចរកបានតាម: http://d.dccam.org/Projects/Magazines/Magazine_Searching.htm ។ ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង សោម ប៊ុនថន ទូរស័ព្ទលេខ ០ ១២ ៩៩៦ ៧៥០ ឬ ០២៣ ២១១ ៨៧៥ ។

មន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល និងការបោសសម្អាត កម្មាភិបាលតំបន់-១០៥

១) ទីតាំងភូមិសាស្ត្រ និងលក្ខណៈទូទៅនៃមន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល

មន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល ជាមន្ទីរសន្តិសុខរបស់តំបន់ស្វយ័ត ១០៥ ។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះមានទីតាំងនៅជាប់ជើងភ្នំក្រោល ក្នុង ឃុំស្រែសង្កម ស្រុកកោះព្រៃក ខេត្តមណ្ឌលគីរី ។ មន្ទីរសន្តិសុខ ភ្នំក្រោល ត្រូវបានសាងនៅជុំវិញជាមួយមន្ទីរក-១១ របស់ ប៉ុត ភី ហៅ សុភា ប្រធានសន្តិសុខតំបន់ និង មន្ទីរក-១៧ របស់ សុផ ឡាំង (ហម) ប្រធានតំបន់ ១០៥ ។ មន្ទីរទាំងពីរនេះក៏ត្រូវបានប្រើ សម្រាប់ឃុំអ្នកទោសដែរ ។ តាមការរៀបរាប់របស់ ប៊ុន ឡឹងចូយ ហៅ ចាន់ ប៊ុនឡើត មន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោល សង់ពីលើ ដំបូល ប្រក់ស្បូវ មានចម្រុះពីទីជុំវិញ ។ រីឯមន្ទីរក-១៧ មានពីរជាន់ ។ ជាន់ក្រោមធ្វើពីថ្ម ជាន់លើធ្វើពីលើ ជញ្ជាំងក្តារ ដំបូលប្រក់ស្បូវ ។ តាមការអះអាងរបស់ នេត សាវ៉ាត ហៅ នេត ថា ជាន់លើប្រើ សម្រាប់ដាក់អ្នកទោសកម្រិតធ្ងន់ដែលត្រូវសម្លាប់ចោល (ខ្មាំង ប្រភេទទី១) ជាន់ក្រោមប្រើសម្រាប់ដាក់អ្នកទោសទូទៅ (ខ្មាំង ប្រភេទទី២) ។ នេត សាវ៉ាត និងក្រុមគ្រួសារគាត់ត្រូវគេឃុំនៅ ជាន់ក្រោមនេះ ។

សៅ សារុន អតីតប្រធាន តំបន់-១០៥ បញ្ជាក់ថា មន្ទីរ សន្តិសុខភ្នំក្រោលត្រូវគេស្គាល់ថាជាមន្ទីរកែប្រែ ។ មន្ទីរកែប្រែ

មិនត្រូវបានគេបង្កើតឲ្យមាន នៅតាមស្រុកនោះទេ គឺមានតែ នៅតំបន់ ។ ចម្លើយនេះស្របទៅ នឹងការអះអាងរបស់ វ៉េង សុន អតីតគណៈស្រុកកែវសីមា នៃ តំបន់១០៥ ដែលថា មន្ទីរសន្តិ សុខ មានតែនៅតំបន់ប៉ុណ្ណោះ គឺនៅភ្នំក្រោល ។ អ្នកទោសត្រូវគេបញ្ជូនពីស្រុកយកទៅតំបន់ ។ តាមការបញ្ជាក់របស់ សៅ សារុន និង វ៉េង សុន មន្ទីរសន្តិសុខ

ភ្នំក្រោលស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរួមរបស់ សុភា ។ គួរបញ្ជាក់ ថា សុភា ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅចុងឆ្នាំ១៩៧៨ គឺនៅពេលអង្គការ ហៅទៅភ្នំពេញជាមួយ សៅ សារុន, ឡាន, វ៉េង និង លក ។ នៅក្នុងបញ្ជីអ្នកទោសនៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ ឈ្មោះ ប៉ុត ភី ហៅ សុភា សមាជិកតំបន់១០៥ ត្រូវបានចាប់ខ្លួនបញ្ជូនទៅស-២១ នៅថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូឆ្នាំ១៩៧៨ ។

២) រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងតំបន់១០៥

តំបន់១០៥ ជាតំបន់ស្វយ័តមួយក្នុងចំណោមតំបន់ស្វយ័ត ទាំង៤ (តំបន់១០៣, ១០៥, ១០៦ និង តំបន់៥០៥) ក្នុងរបប កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ តំបន់នេះក្តោបខេត្តមណ្ឌលគីរីទាំងមូល ។ ខេត្តនេះត្រូវខ្មែរក្រហមរំដោះភ្លាមៗបន្ទាប់ពីមានរដ្ឋប្រហារទម្លាក់ សម្តេច សីហនុ ថ្ងៃទី១៨ ខែមីនា ឆ្នាំ១៩៧០ ។ តំបន់១០៥ គ្រប់ គ្រងដោយឈ្មោះ សុផ ឡាំង (ហៅ ហម ឬ ឆាន), ឃុំ ភូន, ប៉ុត ភី ហៅ សុភា, និង សៅ សារុន ។ ឡាំង (ជនជាតិព្នង) ជាលេខាតំបន់ ទទួលខុសត្រូវរួម ។ ឃុំ ភូន (លោកកាត់ទំព្រួន) ជាអនុលេខទទួលខុស ត្រូវសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ទាំងមូល ។ សុភា ជាសមាជិកទទួលបន្ទុកផ្នែកសន្តិ សុខតំបន់ ។ សុភា ត្រូវជាប្អូនថ្មីរបស់ សៅ សារុន ។ សៅ សារុន (ជនជាតិព្នង) ជាសមាជិកទទួលខុសត្រូវផ្នែកសង្គមកិច្ច (សុខា ភិបាល) របស់តំបន់ ។ ក្នុងពេលនោះដែរ សៅ សារុន ទទួលខុស ត្រូវស្រុកពីរគឺ ស្រុកពេជ្រចិន្តា និង ស្រុកអូររាំង ហើយក្រោយមក ក្លាយជាលេខាតំបន់១០៥ បន្ទាប់ពី ឡាំង និង ឃុំ ភូន ស្លាប់ ។ តាម ការបញ្ជាក់របស់ វ៉េង សុន និង សៅ សារុន ឈ្មោះ អនស៊ី និង លក ដែលសុទ្ធសឹងជាបងប្អូនបង្កើតរបស់ ឡាំង ក៏ត្រូវបានដំឡើងជា គណៈតំបន់១០៥ ដែរ ។

តាមការបញ្ជាក់របស់ សៅ សារុន តំបន់១០៥ មាន៥ ស្រុក គឺស្រុកពេជ្រចិន្តា កោះព្រៃក ច្បារ អូររាំង និង កែវសីមា ។ គណៈស្រុកពេជ្រចិន្តា រួមមាន សៅ សារុន, ដាក់, ដាំង និង ប៊ុន ស៊ូ

(ជនជាតិទំពួន) ។ ដាក់ និង ដឹង ត្រូវជាបងប្អូនរបស់ សៅ សារុន ។ បន្ទាប់ពី សារុន ទទួលបាននាទីជា លេខាតំបន់១០៥ ដាក់ ត្រូវ បានដំឡើងជាលេខាស្រុកពេជ្រ ចិន្តា ។ គណៈស្រុកកោះព្រែក មានឈ្មោះ ស្វាយ (ជនជាតិ ទំពួន) , សាន់រ៉ា ត្រូវជាកូនរបស់ ខាំ កូន) និង កែម ចាន់ ។ គណៈ ស្រុកច្បារ មានឈ្មោះ ចាំ, លក និង ហាន ។ គណៈស្រុកអូររាំង មានឈ្មោះ គី ជាប្រធាន និង ឃ្យៀន ជាអនុ ។ រីឯគណៈស្រុក កែវសីមា មានឈ្មោះ កាស៊ី, ចាន់ដើរ និង ខាំ ។

បើពិនិត្យមើលសមាសភាពកម្មាភិបាលដែលដឹកនាំនៅ តំបន់១០៥ (ចាប់ពីថ្នាក់តំបន់រហូតដល់ថ្នាក់ស្រុក) គឺស្ទើរតែទាំង អស់ជាជនជាតិភាគតិច (ជនជាតិក្រឹង, ទំពួន, លាវកាត់ព្នង និង លាវកាត់ព្នងជាដើម) ហើយភាគច្រើនជាសាច់ញាតិ ឬជាបងប្អូន ប្អូនស្រីនឹងគ្នា ។ ក្នុងនោះភាគច្រើនជាសាច់ញាតិរបស់ សុផ ឡាន, ខាំ កូន និង សៅ សារុន ។

៣) ការចាប់ខ្លួនជាប្រព័ន្ធនៅតំបន់១០៥

តាមការបញ្ជាក់របស់ ចាន់ ទូយ, ប៊ុន ឡឺងចូយ និង នេត សារ៉ាត ការចាប់ខ្លួនជាប្រព័ន្ធ នៅតំបន់១០៥ ធ្វើឡើងក្រោយ ពីមានហេតុការណ៍ ខាំ កូន សម្លាប់ សុផ ឡាន ។ ចាន់ ទូយ បានផ្តល់ សក្ខីកម្មជូនអង្គជំនុំជម្រះនៅ ថ្ងៃទី១០ ខែមីនាឆ្នាំ២០១៦ ថា បន្ទាប់ពីព្រឹត្តិការណ៍ ខាំ កូន សម្លាប់ ឡាន បន្ទាប់មកបាញ់សម្លាប់ខ្លួនឯង សៅ សារុន បានមកកាន់តំបន់ ១០៥ ហើយចាប់ផ្តើមចាប់ខ្លួនរបស់ ខាំ កូន ។ នេត សារ៉ាត បញ្ជាក់ស្រដៀងគ្នានេះដែរថា អ្នកធ្វើការនៅក្រោមការបង្គាប់ បញ្ជារបស់ ខាំ កូន ត្រូវបានចាប់ខ្លួនភ្លាមៗបន្ទាប់ពីមានហេតុការណ៍ សម្លាប់ ឡាន ។ កម្មាភិបាលជាច្រើនដែលធ្វើការនៅមន្ទីរពាណិជ្ជ កម្ម និងមន្ទីរពេទ្យតំបន់ ត្រូវបានចាប់ខ្លួនទាំងគ្រួសារៗ ។

ចាន់ ទូយ, នេត សារ៉ាត និង ប៊ុន ឡឺងចូយ គឺជាអតីតអ្នក ជាប់ឃុំនៅមន្ទីរក-១៧ ។ អ្នកទាំងនេះត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយរង ការចោទប្រកាន់ថាជាខ្សែក្បត់របស់ ខាំ កូន ។ ចាន់ ទូយ កើតនៅ ភូមិដីមៀត ឃុំដីមៀត ស្រុកកោះព្រែក ខេត្តមណ្ឌលគីរី ។ បច្ចុប្បន្ន រស់នៅស្រុកកំណើត ។ នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចាន់ ទូយ គឺជានិស្សារផ្ទាល់របស់ សាន់រ៉ា អនុលេខាស្រុកកោះព្រែក ។ ចាន់ ទូយ ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៧ ដោយរងការ ចោទប្រកាន់ថាជាខ្សែក្បត់របស់ សាន់រ៉ា កូនរបស់ ខាំ កូន ។ ប្រពន្ធរបស់ ចាន់ ទូយ ដែលជាប្រពន្ធស្រឡាយជាមួយ ខាំ កូន ក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួនដែរ ។ ចាន់ ទូយ និង ក្រុមគ្រួសារត្រូវបានឃុំនៅ មន្ទីរក-១៧ (នៅជាន់ដាលដី) ជាមួយអ្នកទោសផ្សេងទៀតដែល មានគ្នាប្រមាណ៨០ នាក់ ។ នៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងអស់រយៈពេល ១ខែ ចាន់ ទូយ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅធ្វើការនៅការដ្ឋានដើម្បីទទួលបាន លក់ដី ។

ប៊ុន ឡឺងចូយ ហៅ ចាន់ ប៊ុនឡើត មានស្រុកកំណើតនៅ ភូមិដីមៀត ឃុំដីមៀត ស្រុក កោះព្រែក ខេត្តមណ្ឌលគីរី ។ ប៊ុនឡើត ចូលរួមចលនាស៊ូ របស់ ខ្មែរក្រហមនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៨ ។ ឆ្នាំ១៩៧៣ ប៊ុនឡើត ធ្វើកងការពារព្យុទ្ធាយុទ្ធភណ្ឌ កាស៊ី លេខាស្រុកកែវសីមា ។ ចាប់ពីខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៥ ប៊ុនឡើត មានតួនាទីជាអនុប្រធាន មន្ទីរស្រុកកែវសីមា ។ ប៊ុនឡើត ត្រូវបានចាប់ខ្លួនក្នុងអំឡុងខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ១៩៧៧ ពេលគឺ ២ថ្ងៃក្រោយការចាប់ខ្លួន កាស៊ី និង រៀង ប្អូនប្អូនរបស់ (ប៊ុនឡើត) ។ អ្នកទាំងនោះត្រូវបានគេយកទៅឃុំ នៅមន្ទីរតំបន់១០៥ ។ តាមការបញ្ជាក់របស់ ប៊ុនឡើត បន្ទាប់ពី ជាប់ឃុំអស់រយៈពេលប្រហែល១ខែ កាស៊ី ត្រូវបានយកទៅសម្លាប់ ចោល ។ នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៧ កម្មាភិបាល១៨ នាក់ដឹកនាំ ដោយ ញ៉ាន ប្រធានមន្ទីរក-១៦ (មន្ទីរធ្វើការរបស់ ខាំ កូន) នាំគ្នា ភៀសខ្លួនទៅរៀងរាល់ ដោយសារអ្នកទាំងនោះចូលបក្សកុម្មុយ និស្តកម្ពុជាតាមរយៈ កាស៊ី ។ ប៊ុនឡើត ធ្លាប់ផ្តល់បទសម្ភាសន៍ជូន

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាថា ប្រពន្ធ និងកូនរបស់កម្មាភិបាល ដែលរត់ទៅរៀតណាមទាំងនោះត្រូវគេចាប់ខ្លួនទាំងខ្សែៗយកទៅ បាត់រហូត ។ យោងតាមបញ្ជីឈ្មោះអ្នកទោសនៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ ដាក់បង្ហាញដោយតំណាងសហព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិ ដែលសាក ប្រពន្ធរបស់កម្មាភិបាលទាំងនោះ ត្រូវគេបញ្ជូនមកទទួល ស្នែង (ស-២១) នៅថ្ងៃទី២២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ ក្នុងបញ្ជី នោះមានឈ្មោះ សេង ត្រីន ហៅ តឹម ហ៊ុន ប្រពន្ធរបស់ ញ៉ាន, ឈ្មោះ ហឿន ប្រពន្ធរបស់ ឡាន និងឈ្មោះ ស្រីន លី ប្រពន្ធរបស់ ឡាំ ។ ឡាំ ជាអ្នកដែលរត់ទៅរៀតណាមនោះបញ្ជាក់ថា ញ៉ាន បានមកប្រាប់ គាត់ថាកម្មាភិបាលនៅស្រុកកែវសីមា ត្រូវគេចោទថា ក្បាល យួនខ្លួនខ្មែរ ។

នេក សាវ៉ាត

នេក សាវ៉ាត ហៅ នេត ថា ជាអ្នកស្រុកកំណើតជាមួយ ប៊ុនឡើត ដែរ ។ ប្អូនស្រីបង្កើត របស់ សាវ៉ាត ឈ្មោះ នេត រឿន ជាប្រពន្ធរបស់ ម៉ែន សាន ហៅ យ៉ា លេខាភូមិភាគឦសាន ។ សាវ៉ាត ចូលរួមចលនាខ្មែរក្រហម

ក្នុងឆ្នាំ១៩៦៧ ជាមួយ ដាន យន ហៅ ជួន តាមការអូសទាញ របស់ ឡាន និង ខាំ កូន ។ ឆ្នាំ១៩៧០ ឡាន និង ខាំ កូន បញ្ចូល សាវ៉ាត ជាសមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា និងចាត់ឱ្យបម្រើ ការងារជាបុគ្គលិកសេដ្ឋកិច្ចក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ ខាំ កូន ។ ក្នុង របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ សាវ៉ាត មានតួនាទីជាអនុប្រធានផ្នែក ទទួលបន្ទុកអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចតំបន់១០៥ ដែលមានឈ្មោះ សុន ថន ជាប្រធាន ។ ឆ្នាំ១៩៧៧ សាវ៉ាត ប្រពន្ធ និងកូនទាំង៥ នាក់ របស់គាត់ត្រូវអង្គការចាប់ខ្លួនយកទៅឃុំនៅមន្ទីរក-១៧ ដោយ រងការចោទប្រកាន់ថាជាខ្សែរបស់ ខាំ កូន ។ ការចាប់ខ្លួននេះ ធ្វើឡើងប្រហែលមួយសប្តាហ៍ក្រោយមានការប្រកាសថា ខាំ កូន សម្លាប់ ហម ។ សុន ថន, កែម ចាន់, សាន រ៉ា និងប្រពន្ធឈ្មោះ បូឡែ បម្រើការនៅមន្ទីរពេទ្យតំបន់-១០៥ ហៅ (ក-២១) ក៏ត្រូវ បានចាប់ខ្លួនក្នុងអំឡុងពេលនោះដែរ ។ អ្នកទាំងនោះត្រូវគេឃុំនៅ មន្ទីរក-១៧ ហើយមួយរយៈពេលខ្លីក្រោយមកត្រូវគេនាំចេញ

ទៅបាត់រហូត ។ សាវ៉ាត បញ្ជាក់ថា អ្នកទោសប្រមាណ៨០ នាក់ មានទាំងក្មេង និងមនុស្សចាស់ត្រូវគេចាប់មកឃុំនៅមន្ទីរក- ១៧ ។ អ្នកទាំងនោះសុទ្ធសឹងជាកម្មាភិបាល និងសាច់ញាតិរបស់ ខាំ កូន ។ ដាន យន ហៅ ជួន មកមន្ទីរឃុំយ៉ាងប្រកាសប្រាប់អ្នក ទោសទាំងនោះថា ខាំ កូន ក្បត់ ។ គួរបញ្ជាក់ថា ជួន (ប្រធាន ពាណិជ្ជកម្មតំបន់-១០៥) ក្រោយមកត្រូវគេចោទថា ក្បត់ ហើយ ចាប់មកមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ សុទ្ធ ប្រធានរោងចក្រជួសជុល ក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួនដែរ ដោយទទួល រងការចោទប្រកាន់ថា ជាខ្សែក្បត់របស់ ជួន និងបានប្រព្រឹត្តខុស សីលធម៌ជាមួយនារី ។ ទាក់ទងនឹងការចាប់ខ្លួន សុទ្ធ នេះ សៅ សារុន បានរាយការណ៍ដោយផ្ទាល់ទៅ ប៉ុល ពត តាមរយៈទូរលេខ (លេខ ៥៤) ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

ក្នុងបទសម្ភាសន៍ដែលបានផ្តល់ជូនមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារ កម្ពុជា ក៏ដូចនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង សៅ សារុន តែងបដិសេធថាខ្លួនពុំបានដឹងពីការបោសសម្អាតកម្មាភិបាលនៅ តំបន់១០៥ ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៧៧ ដោយអះអាងថាខ្លួនទើប ចូលកាន់តំណែងលេខតំបន់១០៥ នៅអំឡុងខែកញ្ញា ឬ តុលា ឆ្នាំ ១៩៧៨ ។

មានភស្តុតាងមួយចំនួនអាចឆ្លុះបញ្ចាំងថា សៅ សារុន ទំនងក្លាយជាលេខាតំបន់១០៥ មុនឆ្នាំ១៩៧៨ ហើយដឹងពីការ បោសសម្អាតកម្មាភិបាលតំបន់១០៥ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ។ ភស្តុតាង ទីមួយ សៅ សារុន ខ្លួនឯងបានផ្តល់សក្ខីកម្មថា ខ្លួនបានមកភ្នំពេញ ជាមួយ ដាន យន ហៅ ជួន មកជួប ប៉ុល ពត, នួន ជា និង សុន សេន ភ្លាមៗបន្ទាប់ពី ឡាន ត្រូវបានសម្លាប់ ហើយពេលនោះ ប៉ុល ពត បង្គាប់ឱ្យខ្លួន (សៅ សារុន) ធ្វើលេខតំបន់១០៥ ។ ហេតុការណ៍ នេះជាក់ស្តែងណាស់ គឺកើតមុនពេលវេលាចាប់ខ្លួន ជួន ដែលត្រូវ គេបញ្ជូនមកមន្ទីរសន្តិសុខស-២១ នៅថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៧៧ ។ សៅ សារុន ធ្លាប់បញ្ជាក់ជូនសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ថា “ខ្ញុំបានទទួលទូរលេខផ្ទាល់ពី ប៉ុល ពត ប្រាប់ថាឈ្មោះ ជួន ត្រូវបានហៅទៅអប់រំកែប្រែនៅភ្នំពេញតាំងពី១០ ថ្ងៃមុន” ។ ភស្តុតាង ទី២ គឺពាក់ព័ន្ធនឹងការចាប់ខ្លួន នេក សាវ៉ាត ហៅ ណេត ថា ។ សាវ៉ាត អះអាងថា រូបគាត់ត្រូវចាប់ខ្លួនក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧

គឺប្រហែលមួយសប្តាហ៍ក្រោយពីមានហេតុការណ៍ ខាំ កូន សម្លាប់ ឡាន ។ សាក្សីត ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាជាខ្សែក្បត់របស់ ខាំ កូន ។ ការចាប់ខ្លួន សាក្សីត គឺបន្ទាប់ពីមានកិច្ចប្រជុំរវាង តាសាន ប្រធាន កងពល៩២០ ជាមួយ សុភា ប្រធានយោធាតំបន់ និង សៅ សារុន ។

សាក្សីត បញ្ជាក់ថា ក្នុងអំឡុងពេលដែលគាត់ជាប់ឃុំនៅ មន្ទីរក-១៧ ជាន់ យន ហៅ ជួន បានមកប្រកាសប្រាប់អ្នកទោស ថា ខាំ កូន ក្បត់ ។ មួយរយៈក្រោយមក ជួន ត្រូវគេចោទថា ក្បត់ ដែរ ។ ភស្តុតាងទី៣ គឺពាក់ព័ន្ធនឹងការចាប់ខ្លួន បាន ទូល ។ បាន ទូល ត្រូវបានចាប់ខ្លួននៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៧ ។ គាត់ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ដោយសារធ្វើជានិសាររបស់ សានរ៉ា ដែលជាក្មួយរបស់ ខាំ កូន ។ បាន ទូល បញ្ជាក់ថា សៅ សារុន មកកាន់តំបន់១០៥ បន្ទាប់ពី មានការបាត់ខ្លួន ឡាន និង ខាំ កូន ហើយពេលនោះចាប់ផ្តើមមាន ការចាប់ខ្សែរបស់ ខាំ កូន ។ ក្រៅពីនេះមានសារទូរលេខមួយចុះថ្ងៃ ទី១ ខែ មករា ឆ្នាំ១៩៧៨ ដែល សៅ សារុន រាយការណ៍ទៅមន្ទីរ ៨៧០ ។

សារទូរលេខនេះត្រូវ សារុន បញ្ជូនទៅ ប៉ុល ពត ដើម្បី រាយការណ៍អំពីការបោសសម្អាតគិញរៀតណាម៩៩៩ ដែល ចាប់បានក្នុងតំបន់១០៥ ។ សារុន ទទួលស្គាល់ថាខ្លួនទើបតែមាន សិទ្ធិរាយការណ៍ទៅ ប៉ុល ពត ក្រោយពេល ឡាន ស្លាប់ប៉ុណ្ណោះ “បាទ! កាលពីមុនខ្ញុំក៏អត់មានសិទ្ធិអីណាដែរ គឺខ្ញុំនៅស្រុក ។ ពេល តា ឡាន ស្លាប់ទៅ បានគេចាត់តាំងឲ្យខ្ញុំបាទកាន់កាប់ហ្នឹង បានមាន សិទ្ធិជូនសេចក្តីរាយការណ៍អីជូន ប៉ុល ពត “បាទ! ពីមុនអត់មាន” ។ តាមរយៈភស្តុតាងទាំងនេះយើងអាចសន្និដ្ឋានបានជាប់ថា សៅ សារុន ទំនងជាកាន់តួនាទីជាលេខាតំបន់១០៥ តាំងពីមុនថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

៥) ការឃុំឃាំងអ្នកទោស

តាមការបញ្ជាក់របស់ នេត សាវ៉ាត អ្នកទោសដែលឃុំនៅ អគារក-១៧ ត្រូវបានបែងចែកជាពីរប្រភេទ ។ អ្នកទោសកម្រិត ធ្ងន់ដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាប្រភេទខ្លាំងទី១ត្រូវសម្លាប់ចោល គឺត្រូវគេឃុំនៅជាន់លើ ។ អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវគេដាក់ខ្នោះជើង ជាប់គ្នា ។ សាក្សីត បញ្ជាក់ថា សានរ៉ា, សុន ថន និង កែម បាន ត្រូវ

គេឃុំនៅជាន់នោះ ។ មួយរយៈក្នុងក្រោយមកអ្នកទាំងនោះត្រូវគេ នាំខ្លួនទៅបាត់រហូត ។ ចំពោះអ្នកទោសទូទៅដែលត្រូវគេកំណត់ថា ជាប្រភេទខ្លាំងទី២ដែលត្រូវឃុំឃាំង គឺត្រូវគេឃុំរួមគ្នានៅជាន់ ផ្ទាល់ដី ។ បាន ទូល, នេត សាវ៉ាត, បាន ប៉ុនឡើត និងក្រុមគ្រួសារ របស់អ្នកទាំងនោះត្រូវគេឃុំនៅជាន់ផ្ទាល់ដី គឺនៅជុំគ្នាជាមួយអ្នក ទោសផ្សេងទៀតដែលមានទាំងកូនក្មេង និងមនុស្សចាស់ស្រុប ប្រមាណ៨០ នាក់ ។ តាមការបញ្ជាក់របស់ សាក្សីត អ្នកទោសទាំង អស់ លើកលែងកូនក្មេង គឺត្រូវគេចងស្លាប់សេកមកក្រោយដោយ ប្រើខ្សែអង្រឹង ។ បាន ទូល បញ្ជាក់ដែរថា នៅពេលយប់អ្នកទោស ត្រូវគេចងជើងចងដៃជាប់កៅអីដាក់តម្រៀបគ្នា ហើយពេលថ្ងៃគេ ស្រាយចំណងជើងឲ្យជាន់គ្រាប់ក្រចៅ ។

សាក្សីត បញ្ជាក់ថា អ្នកទោសទទួលបានរបបអាហារមិន គ្រប់គ្រាន់ ហើយត្រូវរស់នៅក្នុងស្ថានភាពខ្វះអនាម័យ ។ អ្នក ទោសត្រូវគេអនុញ្ញាតឲ្យឆ្លងទឹកមួយសប្តាហ៍ម្តង នៅក្នុងអូរក្បែរ កន្លែងឃុំឃាំង ដោយមានសន្តិសុខនៅយាមកាមជាប់រហូត ។ តាម ការបញ្ជាក់របស់ បាន ទូល អ្នកទោសជាច្រើនកើតជំងឺរមាស់ ដោយសារមន្ទីរឃុំឃាំងខ្វះអនាម័យ ។

៥) ការលក់ដី និងការសម្លាប់អ្នកទោស

បាន ប៉ុនឡើត បញ្ជាក់ថា អ្នកទោសនៅមន្ទីរសន្តិសុខ ភ្នំក្រោលត្រូវគេយកទៅសម្លាប់ចោលនៅមុំត្រពាំងព្រីង ។ ទីតាំង នេះនៅតាមផ្លូវទៅខេត្តក្រចេះ ស្ថិតនៅចម្ងាយប្រមាណ៤គីឡូ ម៉ែត្រពីភ្នំក្រោល ។ អ្នកទោសទាំងនោះត្រូវគេដឹករណ្តៅកប់ និង លុបពង្រាបដោយប្រើគ្រាប់ទ័រ ។ មានករណីខ្លះ អ្នកទោសត្រូវគេ សម្លាប់នៅក្បែរមន្ទីរសន្តិសុខភ្នំក្រោលតែម្តង ។ ចំពោះអ្នកទោស ដែលមិនត្រូវបានសម្លាប់ គឺត្រូវគេបញ្ជូនទៅធ្វើការលក់ដីនៅ ការដ្ឋានរយ័ (ក-៣៧) ស្ថិតនៅចម្ងាយប្រមាណ ៨គីឡូម៉ែត្រពី មន្ទីរក-១៧ ។

ប៉ុនឡើត ដែលត្រូវគេបញ្ជូនទៅលក់ដីនៅទីនោះបានបញ្ជាក់ ថា អ្នកទោសធ្វើការនៅការដ្ឋានរយ័ ត្រូវគេចាប់ខ្លួនទៅបាត់ជា បណ្តើរៗ ។ ប៉ុន្តែគាត់ពុំដឹងអ្នកទោសនោះត្រូវគេយកទៅសម្លាប់ ឬយ៉ាងណានោះទេ ។

បាន ប្រញ

ការអប់រំអំពីប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា

ការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ឆ្នាំ១៩៧៩)

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលគរុសិស្សនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលគរុកោសល្យភូមិភាគកាកែវ

ចាប់ពីថ្ងៃទី ០៩ ដល់ថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលគរុសិស្សលើកទី៣ ឆ្នាំ២០១៦ បានប្រព្រឹត្តទៅនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលគរុកោសល្យភូមិភាគកាកែវ ចាប់ពីថ្ងៃទី០៩ ដល់ថ្ងៃទី១៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦ ។ គរុសិស្សចំនួន៥៨នាក់ ដែលមានឯកទេសលើមុខវិជ្ជា ប្រវត្តិវិទ្យា, ភូមិវិទ្យា, អក្សរសាស្ត្រខ្មែរ និងសីលធម៌ ត្រូវបានអញ្ជើញឲ្យចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរយៈពេល៥ថ្ងៃ ។ គរុសិស្សមកពីខេត្តផ្សេងៗ ពីគ្នា ដូចជា ខេត្តកាកែវ, ខេត្តកំពត, ខេត្តកែប និងខេត្តព្រះសីហនុ ។ គោលបំណងចម្បងនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ គឺដើម្បីបំពាក់បំប៉ន

ចំណេះដឹងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដល់សិស្សានុសិស្ស និងផ្តល់ឱកាសឱ្យគេបានជួបជុំគ្នាជាមួយគ្នា ជាមួយវិជ្ជាសាស្ត្របង្រៀនបែបទំនើប ដើម្បីយកមកប្រើប្រាស់ទៅក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់ខ្លួន ។ អ្នកចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ទទួលបាន ៖

- ១) សៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមួយក្បាល
- ២) សៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀន

លោកជំទាវ ទន់ សារ៉ុម ចូលរួមជាគណៈអធិបតីក្នុងពិធីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ពីឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩) នៅមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគ ខេត្តកាកែវ ។

៣) ឧបករណ៍ផ្ទុកព័ត៌មាន (USB ទំហំ ៨GB) ដែលមានផ្ទុក ឯកសារបង្រៀនមួយចំនួន រួមបញ្ចូលទាំងឯកសារជា PDF នៃ សៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ, សៀវភៅណែនាំ សម្រាប់គ្រូបង្រៀន, និងចម្រៀងខ្មែរក្រហម៣៣បទ, ចម្រៀងពី ដើម៧៧បទ, ឯកសារសំឡេងជាMP3នៃសៀវភៅ *Breaking the Silence*, រូបថតខ្មែរក្រហម, តារាងវាលពិឃាត (រណ្តៅសាក សព្វរួម, មន្ទីរសន្តិសុខ និងស្តុបរំពួកវិញ្ញាណក្ខន្ធ) និងភាពយន្ត ឯកសារចំនួន៤ ។

៤) សៀវភៅលំហាត់

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលមានគោលបំណង ដើម្បីរៀបចំសិក្ខាកាម ឲ្យទទួលបានចំណេះដឹងប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងវិធី សាស្ត្របង្រៀន ។ បន្ថែមលើនេះទៀត សិក្ខាកាមដែលបានចូលរួម វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ នឹងទទួលបានចំណេះដឹងពីរបៀបបង្រៀន ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម តាមរយៈវិធីសាស្ត្របង្រៀនផ្សេងៗ ដែលត្រូវបានផ្តល់ឲ្យនៅពេលបង្រៀនសិស្សរបស់ខ្លួននៅក្នុងថ្នាក់ ជាក់ស្តែង បន្ទាប់ពីទទួលបានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ។

ពិធីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល

ពិធីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ត្រូវបានប្រព្រឹត្តទៅនៅសាល ប្រជុំធំនៃមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលករុកោសល្យភូមិតាកែវ និង ត្រូវបានរៀបចំដោយក្រុមការងារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត ។ ក្រុមការងារមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថាន ស្ទីករីត បានអញ្ជើញ លោក មាស ដុន នាយករងមន្ទីរអប់រំខេត្ត និង លោក ង៉ែត សូដា នាយកមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលករុកោសល្យ ភូមិភាគ ចូលរួមពិធីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ។ ភ្ញៀវភិត្តិយស ទាំងពីរបានមកដល់សាលប្រជុំប្រហែលម៉ោង ៧:៤៥ នាទីព្រឹក ។

លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុយ អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បានអញ្ជើញមកដល់សាលប្រជុំនៅម៉ោង ៧:៥៥ នាទីព្រឹក ។ អមដំណើរដោយបុគ្គលិកនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត និងមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ។ កម្មវិធី បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលក៏បានចាប់ផ្តើម ។

- ◆ ពិធីស្វាគមន៍ ដោយអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី
- ◆ ការគោរពភ្លេងជាតិ ដោយសិក្ខាកាម

◆ បទបង្ហាញពីសារសំខាន់នៃការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន ដោយលោក វ៉ាន់ ថាន់ ពៅដាវ៉ា នាយករងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

◆ របាយការណ៍សង្ខេបនៃចំនួនគ្រឹះស្ថានសិក្សា (បឋមសិក្សា, អនុវិទ្យាល័យ និងវិទ្យាល័យ) និងចំនួនសិស្សានុសិស្សនៅក្នុងខេត្ត តាកែវ ដោយលោក មាស ដុន នាយករងមន្ទីរអប់រំខេត្ត

◆ សុន្ទរកថាស្វាគមន៍ ការផ្តល់អនុសាសន៍ និងការបើកកម្ម វិធីបណ្តុះបណ្តាលថ្ងៃនេះ ដោយលោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុយ

◆ ពិធីបិទកម្មវិធី ដោយអ្នកសម្របសម្រួល

◆ ការបែកសម្ភារបណ្តុះបណ្តាល

◆ ការបែងចែកជាក្រុម ដោយលោក វ៉ាន់ ថាន់ ពៅដាវ៉ា

សារសំខាន់នៃការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលគ្រូបង្រៀន ដោយលោក វ៉ាន់ ថាន់ ពៅដាវ៉ា

លោក វ៉ាន់ ថាន់ ពៅដាវ៉ា បានចាប់ផ្តើមថ្ងៃនៃសុន្ទរកថា ដោយ បានលើកឡើងពីកិច្ចសហការរវាងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ។ លោក ដាវ៉ា បានថ្លែងថា យើង (មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា) បានសហការគ្នាមកគ្នា ចាប់តាំង ពីឆ្នាំ២០០៤ ដើម្បីចងក្រង “សៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជា ធិបតេយ្យ” ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩” និងបង្កើតវគ្គបណ្តុះ បណ្តាលសម្រាប់គ្រូបង្រៀនថ្នាក់រៀនខេត្ត និងជាតិទូទាំងប្រទេស ។ លោក ដាវ៉ា បានលើកឡើងថា សៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀន ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ គ្រូបង្រៀនកម្ពុជាក្នុងការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិប តេយ្យ ហើយថ្មីៗនេះកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលករុកោសល្យ ត្រូវបាន ចាប់ផ្តើមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរបស់ខ្លួនសម្រាប់សិក្ខាកាមនៅមជ្ឈ មណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលករុកោសល្យថ្នាក់ភូមិភាគទាំង៦ នៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ។ វគ្គបណ្តុះបណ្តាលករុកោសល្យ ត្រូវបានប្រព្រឹត្ត និង បានបញ្ចប់នៅខេត្តកណ្តាល និងខេត្តបាត់ដំបង នៅឆ្នាំ២០១៦ នេះ ។ លោក ដាវ៉ា បានពន្យល់ថា មូលហេតុដែលយើងត្រូវសិក្សា ប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ ពីព្រោះរបបខ្មែរក្រហមគឺជារបបឈោរឈៅ ដែល នាំប្រទេសធ្លាក់ទៅក្នុងការកាប់សម្លាប់ ភាពអត់ឃ្លាន ការបង្ខំ

ឲ្យធ្វើការហួសកម្លាំង និងការបែកបាក់ក្រុមសាមី លោក ង៉ាវ៉ា បានបញ្ជាក់បន្ថែមទៀតថា អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (ECCC) តែម្នាក់ឯងគឺគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍នាពេលអនាគត ប៉ុន្តែក៏ទាមទារឲ្យមានការសិក្សាស្វែងយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីជួយការពារកុំឲ្យមានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នាពេលអនាគត ។ នៅចុងបញ្ចប់នៃសន្ទនា លោក ង៉ាវ៉ា បានលើកឡើងថា មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាវិទ្យាស្ថានស្ទីករីត រំពឹងទុកថា ការបណ្តុះបណ្តាលនេះ នឹងជួយសិក្សាក្រុមមានការរៀបចំបានក្នុងការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ បន្ទាប់បញ្ចប់ការសិក្សារបស់ខ្លួននៅឆ្នាំនេះ ។

របាយការណ៍អប់រំសង្ខេបនៅខេត្តតាកែវ ដោយលោក មាស ដុន

ឈរនៅលើវេទិកាចំពោះមុខសិក្សាក្រុមទាំងអស់ លោក មាស ដុន បានថ្លែងអំណរគុណដល់លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុម ដែលបានចំណាយពេលវេលាចូលរួមក្នុងពិធីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងថ្លែងអំណរគុណដល់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងវិទ្យាស្ថានស្ទីករីត ដែលបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះឡើង ។ លោក មាស ដុន បានរាយការណ៍ពីចំនួនគ្រឹះស្ថានសិក្សាទាំងអស់នៅក្នុងខេត្តតាកែវ ក្នុងនោះមាន សាលាបឋមសិក្សាចំនួន៣៧ និងវិទ្យាល័យចំនួន៤៧ ។ នៅឆ្នាំនេះ សិស្សថ្នាក់ទី១២ ដែលបានប្រឡងជាប់ថ្នាក់ជាតិ មានការកើនឡើងរហូតដល់១៣៣នាក់ ។ ក្នុងចំណោមសិស្សដែលបានប្រលងជាប់ មានសិស្ស១៣៦នាក់ បានដាក់ពាក្យធ្វើជាគ្រូបង្រៀន និងបានកំពុងសិក្សានៅសាលាគុកសាល្យនៅខេត្តតាកែវ ។ លោក មាស ដុន ក៏បានជំរុញឲ្យសិក្សាក្រុមទាំងអស់ឲ្យត្រៀមខ្លួនសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលនេះ និងយកចិត្តទុកដាក់លើការសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ពីព្រោះការសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ។

សុំនូវកថាស្វាគមន៍របស់លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុម

បន្ទាប់ពីទទួលស្វាគមន៍សិក្សាក្រុម និងភ្ញៀវភតិយស ក្នុងបរិយាកាសយ៉ាងរស់រវើករាក់ទាក់ លោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុម បានចាប់ផ្តើមចោទសួរដាសំណួរទូទៅ “តើនរណាឈឿយឆ្ងាយជាងគេនៅខេត្តតាកែវនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម? មិនមានសិក្សាក្រុមណា

ម្នាក់បានលើកដៃឆ្លើយសំណួរនេះទេ ប៉ុន្តែលោកជំទាវ បានចង្អុលសិក្សាក្រុមប្រុសម្នាក់ ដែលអង្គុយនៅជួរខាងមុខ ឲ្យឆ្លើយសំណួរ ។ ករុសិស្សបានឆ្លើយថា “តា ម៉ុក ជាមនុស្សឈឺម្នាក់ក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម” ។ ក្រោយមក លោក ជំទាវ បានប្តូរមកនិយាយអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់គ្រូបង្រៀន ដោយបានបញ្ជាក់ថា “ក្នុងនាមជាគ្រូបង្រៀន យើងទាំងអស់គ្នាគួរតែប្រាកដថា យើងមានចំណេះដឹងជ្រៅជ្រះទៅលើមុខវិជ្ជាបង្រៀន និងវិធីសាស្ត្របង្រៀន ។ បន្ទាប់ពីការពិភាក្សា លោកជំទាវ បានលើកយកបទពិសោធន៍បង្រៀនផ្ទាល់ខ្លួន ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៦៧ ជាទទាហរណ៍ ។ លោកជំទាវ បានបំពេញកាតព្វកិច្ចលើកដំបូងជាគ្រូបង្រៀននៅខេត្តតាកែវ ហើយក្រោយមក លោកជំទាវ បានផ្លាស់ទៅបង្រៀននៅឯទីក្រុងភ្នំពេញ មុនពេលខ្មែរក្រហមបានឡើងកាន់អំណាច ។ លោកជំទាវ បានសួរសំណួរមួយផ្សេងទៀត “តើហេតុអ្វីបានជាវិធីសាស្ត្របង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមត្រូវបានធ្វើឡើងនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលករុសល្យនេះ? ដូច្នេះយើងនឹងមានជំនាញគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម នៅពេលដែលយើងក្លាយជាគ្រូបង្រៀន” នៅចុងបញ្ចប់សុំនូវកថា លោកជំទាវ បានស្នើឲ្យសិក្សាក្រុមទាំងអស់ចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ គាំទ្រពីការចាប់ផ្តើមរហូតដល់បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាល ។

សម្ភារបណ្តុះបណ្តាល និងការប្រឡងវាស់ស្ទង់កម្រិតយល់ដឹង

បន្ទាប់ពីលោកជំទាវ ទន់ សាអ៊ុម បានចាកចេញពីសាលាប្រជុំក្រុមការងារ បានចែកសម្ភារបណ្តុះបណ្តាល និងឯកសារទៅដល់សិក្សាក្រុម ។ នៅក្នុងបន្ទប់នីមួយៗ មានសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ សៀវភៅណែនាំគ្រូបង្រៀន កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងការបែងចែកជាក្រុម ។ ក្រុមការងារ ក៏បានផ្តល់ឲ្យសិក្សាក្រុម រយៈពេល២០ នាទី ដើម្បីបំពេញសំណួរវាស់ស្ទង់កម្រិតយល់ដឹង ។

ក្រុមទី១ (លោក ផេង ពង្ស វ៉ាស៊ី និងអ្នកគ្រូ ម៉ុ ម៉េត)

ថ្នាក់សិក្សាពេលព្រឹក

ថ្នាក់សិក្សាពេលព្រឹក ចាប់ផ្តើមនៅម៉ោង ៨:៥០ នាទី ។ សិក្សាក្រុម១៩ នាក់នៅក្នុងក្រុមទី១ ។ សិក្សាក្រុមទាំងអស់ត្រូវបានបែងចែកជា៤ក្រុមពិភាក្សា ។ អ្នកគ្រូ ម៉ុ ម៉េត បានពន្យល់សិក្សាក្រុម

ថា ក្រុមពិភាក្សាភូមិៗទាំងនេះ នឹងផ្តល់ឱកាសឲ្យសិក្សាការទាំងអស់ ធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយគ្នាទៅលើមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងសៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀន ។

លោក វ៉ាស៊ី បានធ្វើបទបង្ហាញរយៈពេលពីរម៉ោង (ចាប់ពីម៉ោង ៩:០០ ដល់ម៉ោង ១១:០០ ព្រឹក) ចាប់ពីជំពូក១ ដល់ជំពូក៣ នៃសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

សំណួរពីសិក្សាការ

១) តើវាជាការពិតឬ ដែលថាខ្មែរក្រហមបានសម្លាប់បញ្ចវត្ត? តើអ្នកជឿថាវាបានកើតឡើងនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហមដែរឬទេ?

២) សម្តេច នរោត្តម សីហនុ បានហៅ ក្រុមទី៣ព្រៃខ្មែរ ជា “ខ្មែរក្រហម” ចុះហេតុអ្វីបានជាសម្តេចវិលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញនៅឆ្នាំ១៩៧៥ ចូលរួមជាមួយខ្មែរក្រហម និងបានព្រមទទួលយកតំណែងជាប្រមុខរដ្ឋ?

៣) ហេតុអ្វីបានជារបបខ្មែរក្រហមកើតឡើង?

៤) តើមនោកម្មវិជ្ជាអ្វីដែលត្រូវបានប្រើនៅក្នុងរបបខ្មែរ

ក្រហម?

ថ្នាក់សិក្សាពេលរសៀល

អ្នកគ្រូ ម៉ុ ម៉េត បានណែនាំខ្លួនទៅកាន់សិក្សាការ និងបន្ទាប់មក អ្នកគ្រូបានចាប់ផ្តើមបទបង្ហាញ ។ ជាប់ម៉េ អ្នកគ្រូ បានឲ្យសិក្សាការបើកសៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀន ដោយមើលជំពូក១ ។ ក្រុមសិក្សាការទទួលបានកិច្ចការអំពី៖

១) វត្ថុបំណងនៃមេរៀន

២) លំនាំបង្រៀន (ការផ្តើមបង្រៀន ការបង្រៀន និងសំយោគ) ។ ក្រុមទី១ បានអានវត្ថុបំណងនៃមេរៀន ខណៈក្រុមទី២ បានអានការផ្តើមបង្រៀន និងក្រុមទី៣ បានអានសំយោគ ។ មុនពេលពន្យល់កំនួសភាព K-W-L នាងបានសួរសំណួរមួយចំនួនអំពីវិធីសាស្ត្របង្រៀន (មាន៣ដំណាក់កាល និង៥ដំណាននៃលំនាំបង្រៀន) ។ នាងបានសួរថា “តើអ្នកនឹងធ្វើអ្វីក្នុងអំឡុងពេលបង្រៀន?” មានសិស្សស្រីបានឆ្លើយថា :

១) ខ្ញុំនឹងពិនិត្យមេរៀនបង្រៀនមុនឡើងវិញ

២) ខ្ញុំនឹងសួរសំណួរជាច្រើនទាក់ទងនឹងមេរៀន

គរុសិស្សកំពុងស្តាប់ការណែនាំរបស់គ្រូបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ពីឆ្នាំ១៩៧៥ - ៧៩) នៅមជ្ឈមណ្ឌលគរុកោសល្យភូមិភាគខេត្តតាកែវ ។

៣) ខ្ញុំនឹងចាប់ផ្តើមពន្យល់មេរៀននេះ ។ សំណួរមួយទៀត ត្រូវបានចោទសួរថា “តើអ្នកនឹងប្រើវិធីសាស្ត្របង្រៀនយ៉ាងដូចម្តេច ពេលបង្រៀន? និងតើអ្នកនឹងបង្រៀនតាមរបៀបនេះ ជាមួយសិស្សយ៉ាងដូចម្តេច? ករុសិស្សផ្នែកប្រវត្តិវិទ្យាម្នាក់បានឆ្លើយថា :

- ១) ខ្ញុំនឹងឲ្យសិស្សបើកសៀវភៅ
- ២) ខ្ញុំនឹងអានចំណងជើងមេរៀន
- ៣) ខ្ញុំនឹងឲ្យសិស្សស្វែងរកពាក្យពិបាក
- ៤) ខ្ញុំនឹងបើកឲ្យសួរសំណួរពីមេរៀននេះ

៥) ខ្ញុំនឹងដឹកនាំបង្កើតកិច្ចពិភាក្សាមួយ ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ករុសិស្សផ្នែកអក្សរសាស្ត្រខ្មែរម្នាក់ទៀត បានលើកឡើងថា ខ្ញុំនឹងសួរសិស្សថាតើពួកគេមានសំណួរសួរដែរឬទេ ហើយខ្ញុំនឹងសរសេរចំណងជើងនៃមេរៀននេះនៅលើក្តារខៀន ។ បន្ទាប់មក ករុសិស្សដដែល បានបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំនឹងពន្យល់រូបភាពនៅកាន់សិស្សនិងឲ្យពួកគេស្វែងរកពាក្យពិបាក ។ ជាចុងក្រោយ ខ្ញុំនឹងបង្រៀនមេរៀន និងឲ្យសិស្សធ្វើកិច្ចពិភាក្សាអំពីមេរៀននេះ ។

មុនចាប់ផ្តើមចូលជំពូកនេះ អ្នកគ្រូ ម៉ែត បានពន្យល់តាមដំណាក់កាលពីសកម្មភាពនៅក្នុងសៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀនចាប់ពីជំពូក១ ដល់ជំពូក៣ ។ អ្នកគ្រូក៏បានបង្រៀនមេរៀនកម្រិតមួយចំនួនសម្រាប់សិស្សនិស្សិតដែលជាសិក្សាកាម ។

ការសង្កេតការណ៍

សិក្សាកាមបានយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើមេរៀនសិក្សានៅពេលព្រឹកនេះ ។ អ្នកទាំងអស់បានអង្គុយយ៉ាងស្ងៀមស្ងាត់ និងស្តាប់ការធ្វើបទបង្ហាញពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្ន ។ សំណួររបស់សិក្សាកាមកាន់តែជ្រៅ និងពិបាកខ្លាំងទៅៗ ។ សិក្សាកាមភាគច្រើន បានព្រួយប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យពីឪពុកម្តាយរបស់ខ្លួន ដូច្នេះពួកគេបានយល់ពីប្រវត្តិសាស្ត្រយ៉ាងឆាប់រហ័ស ។ នៅក្នុងម៉ោងសិក្សាពេលរសៀល សិក្សាកាមមួយចំនួនមិនសូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើ “វិធីសាស្ត្របង្រៀន” ។ ការពន្យល់នៃវិធីសាស្ត្រក្នុងការបង្រៀននេះហាក់ដូចជាមិនរៀបចំបានល្អ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ បញ្ហាចោទទាំងអស់ត្រូវបានដោះស្រាយនៅចុងបញ្ចប់នៃម៉ោងសិក្សាពេលរសៀលនេះ ។

ថ្ងៃទី២

ម៉ោង៨ព្រឹក សិក្សាកាមទាំងអស់បានមកជួបជុំគ្នានៅសាលប្រជុំ ដើម្បីមើលការបញ្ជាក់កូដកសារដែលមានចំណងថា “តំបន់រំដោះ ឆ្នាំ១៩៧៣” ។

មុនពេលបញ្ជាក់កូដកសារនេះ លោកនាយករងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា វ៉ាន់ថាន់ ពេជ្រាវ៉ា បានចំណាយពេលប្រមាណពីរបីនាទី ដើម្បីពន្យល់ដោយសង្ខេបពីសាច់រឿងនៅក្នុងកូដកសារនេះប្រាប់ដល់សិក្សាកាមទាំងអស់ ។ គាត់បានប្រាប់ថា កូដកសារនេះមានរយៈពេល៤៥ នាទី ហើយវាមានប្រយោជន៍ច្រើនសម្រាប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាល ព្រោះនៅក្នុងកូដ មានរួមបញ្ចូលទាំងគណៈប្រតិភូរៀតណាមមកទស្សនកិច្ចតំបន់រំដោះរបស់ខ្មែរក្រហមក្នុងខេត្តកំពង់ចាម និងបានជួបជាមួយមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដូចជា ខៀវ សំផន, ហ៊ុំ នឹម, កុយ ធួន ព្រមទាំងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមមួយចំនួនទៀត ។ កូដឯកសារនេះ ក៏បានបង្ហាញផងដែរពីសកម្មភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់នោះ ។ បន្ទាប់ពីបញ្ជាក់កូដកសាររួចមក លោក ជេង ពង្ស័រវ៉ាស៊ី បានសួរទៅសិក្សាកាមទាំងអស់ដែលមានចម្ងល់ទាក់ទងនឹងកូដកសារនេះ ។ លោក វ៉ាស៊ី ក៏បានពន្យល់លម្អិតដល់សិក្សាកាមអំពីកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើនៅថ្ងៃទី១ នៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាលដោយធ្វើការពិភាក្សាផ្ដោតទៅលើវិធីសាស្ត្របង្រៀន K.W.L (K អ្វីដែលបានដឹង, W អ្វីដែលចង់ដឹង, L អ្វីដែលសិក្សារួចហើយ) និងការអានអត្ថបទ នៅក្នុងជំពូក២ និងជំពូក៣ ។

បន្ទាប់ពីសម្រាករយៈពេលខ្លី សិក្សាកាមបានបំបែកទៅជាក្រុមតូចដើម្បីឡើងបង្រៀនគំរូ ។

ក្រុម ៣ B

សមាជិកនៅក្នុងក្រុម គឺកញ្ញា នាក់ ស្រីល័ក្ខ បានចាប់ផ្តើមឡើងបង្រៀនគំរូ ត្រង់ជំពូក២ មេរៀនទី១ : ការអានជំពូក២ : តើខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាចដោយរបៀបណា? ស្រីល័ក្ខ បានចាប់ផ្តើមបង្រៀនដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ K.W.L ។ នាងបានសួរពីចំណេះដឹងរបស់សិស្សទាក់ទងនឹងរបបខ្មែរក្រហមថាតើខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាចដោយរបៀបណា? សិស្សម្នាក់បានឡើងឆ្លើយថា គាត់បានដឹងថាខ្មែរក្រហមបានឡើងកាន់អំណាចនៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ។ សិស្សផ្សេងទៀតបានឆ្លើយថា ខ្មែរក្រហម

បានឡើងកាន់អំណាច ពេលដែលពួកគេបានជម្លៀសប្រជាជនចាក
ចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅតំបន់ជនបទនៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា ។
ចំណែកសិស្សទី៣ បានដឹងថា ឈ្មោះខ្មែរក្រហម ត្រូវបានដាក់ដោយ
សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ នៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ នៅពេល
ដែលព្រះអង្គហៅក្រុមឆ្នើមនិយមមួយក្រុមដែលប្រឆាំងជាមួយ
នឹងព្រះអង្គ ។

បន្ទាប់មក ស្រីល័ក្ខ បានសួរសិស្សនៅអ្វីដែលសិស្សទាំងអស់
ចង់ដឹងអំពីខ្មែរក្រហម និងខ្លឹមសារនៅក្នុងមេរៀន ។ សិស្សម្នាក់បាន
និយាយថា គាត់ចង់ដឹងថា តើនរណាជាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់នៃរបប
ខ្មែរក្រហម ។ សិស្សផ្សេងទៀតចង់ដឹងថា មូលហេតុអ្វីបានជាខ្មែរ
ក្រហមបង្ខំប្រជាជនឲ្យជម្លៀសចេញពីភ្នំពេញទៅរស់នៅជនបទ ។

ស្រីល័ក្ខ បានបន្តការបង្រៀនកម្រិតរូបសំនាង ដោយស្នើសិស្ស
ពិរេនកុំឡើងអានវត្ថុបំណងមេរៀនសិស្សផ្សេងទៀតស្តាប់ ។ បន្ទាប់
មកនាង បានស្នើសួរសិស្សនៅក្នុងថ្នាក់ពន្យល់ពាក្យសំខាន់ៗនៅក្នុង
មេរៀន រួចហើយស្នើសួរសិស្សទាំងអស់អានសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រ
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩) ត្រង់ជំពូក២ រយៈ

ពេល១០ នាទី រៀងៗខ្លួន ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃការបង្រៀនកម្រិតរូបសំនាង នាងបានសួរ
សំណួរមួយចំនួនដើម្បីវាយតម្លៃថាតើសិស្សបានរៀនសូត្រអ្វីខ្លះពី
មេរៀននេះ ។

សង្កេត : ខ្ញុំបានសង្កេតឃើញ ស្រីល័ក្ខ មានការអៀនខ្មាស
និងមានការភ័ន្តច្រឡំពេលធ្វើបង្ហាញរវាងសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រ
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩) និងសៀវភៅណែនាំ
គ្រូបង្រៀន ។ ខ្ញុំបានផ្តល់នូវការណែនាំមួយចំនួនដល់នាង ដើម្បីឲ្យនាង
ធ្វើតាមបែបបទ និងលំនាំនៃបង្រៀនដូចជា ការចាប់ផ្តើមការពិនិត្យ
និងការសង្ខេបតាមរយៈមេរៀនដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅណែនាំ
គ្រូបង្រៀន ។

ការចាប់ផ្តើមបង្រៀនកម្រិតលើកទីពីរ គឺកញ្ញា ប្រាក់ ចិន្តា ឡើង
បង្រៀនត្រង់ជំពូក៣ មេរៀន ទី១ : ការអានជំពូក៣ ។ ចិន្តា បាន
ចាប់ផ្តើមដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ K.W.L ដោយគូសដូរក្រាម នៅ
លើតួរខ្សែនពណ៌ស រួចហើយនាងបានសួរទៅសិស្សថាអ្វីខ្លះដែល
អ្នកបានដឹងពីរបបខ្មែរក្រហម និងខ្លឹមសារនៅក្នុងមេរៀន ។ សិស្ស

គូសិស្សឡើងបង្រៀនសាកល្បងពីមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ឆ្នាំ១៩៧៥-៧៩) បង្ហាញដល់មិត្តរួមថ្នាក់

ម្នាក់បានឆ្លើយតបមកវិញថា ខ្មែរក្រហមបានធ្វើការដម្លៀសដោយបង្ខំ និងឲ្យកាត់ដើមឈើតូចៗធ្វើជាដី ។ នាងបានសួរទៅសិស្សផ្សេងទៀតថា តើអ្នកចង់រៀនអំពីអ្វី? សិស្សម្នាក់បានឆ្លើយនិយាយថា កាត់ចង់ដឹងថាមូលហេតុអ្វីបានខ្មែរក្រហមធ្វើបាបប្រជាជន ហើយថា តើប្រជាជនអាចយករបស់របរមានតម្លៃដាក់តាមខ្លួនបានទេនៅអំឡុងពេលដម្លៀស?

ចិត្តា បានបន្តដោយស្នើឲ្យសិស្សអានពីវត្ថុបំណងមេរៀននិងបានស្នើទៅសិស្សផ្សេងទៀតពន្យល់ពាក្យសំខាន់ៗ ។ នៅពេលនោះដែរ នាងក៏បានណែនាំសិស្សទាំងអស់ឲ្យអានសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យត្រង់ជំពូក៣ រៀងៗខ្លួន ។ បន្ទាប់មក នាងបានសួរពីរបីសំណួរទៅកាន់សិស្ស ថាតើមូលហេតុអ្វីបានជាខ្មែរក្រហមបង្ខំប្រជាជនឲ្យចាកចេញពីទីក្រុងទៅរស់នៅជនបទ? តើខ្មែរក្រហមបង្ខំប្រជាជនឲ្យទៅរស់នៅកន្លែងណាខ្លះ? តើអ្វីជាលទ្ធផលនៃការដម្លៀសដោយបង្ខំ? នាងបានពន្យល់ថា ប្រជាជនជួបប្រទះការអត់ឃ្លាន និងការបែកបាក់ពីសមាជិកគ្រួសារ និងមិនអាចយករបស់របរទៅជាមួយខ្លួនបាននោះទេនៅពេលដម្លៀស ។

នៅពេលរសៀល លោក ឡុង ដានី បានធ្វើបទបង្ហាញពីសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រង់ជំពូក៤ “ការបង្កើតរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ” ។

ដានី បានបំបែកសិស្សចេញជាបីក្រុមតូចៗដើម្បីពិភាក្សាលើជំពូកនេះ ហើយបន្ទាប់ពីពិភាក្សាបញ្ចប់រួចរាល់ សមាជិកក្រុមនីមួយៗត្រូវបានចាត់តាំងឲ្យទៅឈរនៅខាងមុខ រួចហើយឲ្យឡើងបង្ហាញពីប្រធានបទ ដែលបានផ្តល់ឲ្យពួកគេពិភាក្សា ។ ក្រុមទី១ ធ្វើបទបង្ហាញពីប្រធានបទទី១ និងទី២ ទោះបីយ៉ាងណា សមាជិកក្រុមរបស់ពួកគេភាគច្រើនអានសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាធិបតេយ្យព្យា ។ ក្រុមទី២ ធ្វើបង្ហាញពីប្រធានបទទី៣ និងទី៤ ដោយអ្នកធ្វើបទបង្ហាញនិយាយយ៉ាងច្បាស់ និងធ្វើឲ្យមានការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំង ។ ចំណែកក្រុមចុងក្រោយ បានធ្វើការពិភាក្សាត្រង់ចំណុចទី៥ និងទី៦ ។ អ្នកឡើងធ្វើបទបង្ហាញបានរៀបចំយ៉ាងល្អ និងបានចាប់ផ្តើមពីចំណុចមួយទៅចំណុចមួយទៀតយ៉ាងច្បាស់លាស់ ។ បន្ទាប់ពីសិស្សធ្វើបទបង្ហាញលើប្រធាននៅក្នុងជំពូក៤ រួចមក ដានីបានចាប់ផ្តើមបន្តចូលជំពូក៥ “ភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលកម្ពុជាប្រជា

ធិបតេយ្យ” ។ ដានី បានសួរទៅសិស្សថាតើរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមានការបែងចែកតំបន់រដ្ឋបាល ដូចសម័យមុន ឬសម័យបច្ចុប្បន្នទេ ឬតែគ្មានសិស្សណាម្នាក់ឆ្លើយទៅនឹងសំណួរនេះទេ ។

នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រទេសត្រូវបានបែកចែកទៅជា៦ភូមិភាគ ៖

◆ ភូមិភាគបូព៌ា (២០៣) បែងចែកចេញជា៥តំបន់ តំបន់ (២០, ២១, ២២, ២៣ និង២៤) ក្រោមការដឹកនាំរបស់ សោភ័ក

◆ ភូមិភាគនិរតី (៤០៥) បែងចែកចេញជា៤តំបន់ តំបន់ (១៣, ៣៥, ៣៧ និង ២៥) ក្រោមការដឹកនាំរបស់ តាម៉ុក ហៅឈ្មួត ជឿន លេខាភូមិភាគ

◆ ភូមិភាគឧត្តរ (៣០៣) បែងចែកចេញជា៣តំបន់ (តំបន់ ៤១, ៤២ និង ៤៣) ក្រោមការដឹកនាំដំបូងរបស់ កុយ ធួន លេខាភូមិភាគ និង កែ ពក លេខាភូមិភាគ ពីឆ្នាំ១៩៧៧-៧៩ ។

◆ ភូមិភាគពាយ័ព្យ (៥៦០) បែងចែកចេញជា៧តំបន់ (តំបន់១, ២, ៣, ៤, ៥, ៦ និង ៧) ក្រោមការដឹកនាំរបស់ រស់ ញឹម លេខាភូមិភាគរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៨ ។

◆ ភូមិភាគបស្ចិម (៤០១) បែងចែកចេញជា៥តំបន់ (តំបន់ ៣១, ៣២, ៣៧, ១៥ និង ១១) ដឹកនាំដោយ ជួ ជេត ហៅស៊ី លេខាភូមិភាគរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៨

◆ ភូមិភាគឦសាន (១០៨) បែងចែកចេញជា៦តំបន់ (តំបន់១០១, ១០២, ១០៤, ១០៥, ១០៧ និង៥០៦) ក្រោមការដឹកនាំរបស់ ណែ សារ៉ាន់ ហៅ យ៉ា លេខាភូមិភាគ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៦

ពេលនោះមានតំបន់ស្វយ័តចំនួនពីរ គឺតំបន់១០៦ និងតំបន់១០៣ ក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ខ្មែរក្រហមបានបង្កើតភូមិភាគថ្មីមួយទៀត គឺភូមិភាគឧត្តរថ្មី ដែលរួមបញ្ចូលតំបន់ស្វយ័តពីរ គឺតំបន់១០៦ និងតំបន់១០៣ ។ កងចាប ហៅ សៃ គឺលេខាភូមិភាគថ្មីនេះ ។

ការសន្តតៈ : ខ្ញុំសន្តតឃើញថា សិស្សបានយកចិត្តទុកដាក់ និងស្តាប់ត្រឡប់ទៅសនាម ។

ម៉ោង ៣ : ១៥ ដល់ ម៉ោង៥ ល្ងាច អ្នកក្រុ ភេង សុភាលក្ខ័រ មិនបានធ្វើបទបង្ហាញអំពីសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិប

គេយកត្រង់ជំពូក៦, ៧ និង ៨ ទេ។ អ្នកក្រុមបានបែងចែកសិស្ស ចេញជា៤ក្រុមតូចៗពិភាក្សាទៅលើជំពូកនីមួយៗ ។ អ្នកក្រុមបាន ផ្តល់ពេលឲ្យសិស្ស៣០ នាទី ដើម្បីអានជំពូកនីមួយៗ និងធ្វើការកត់ ត្រា។ បន្ទាប់មកអ្នកក្រុម បានស្នើឲ្យគំណាងក្រុមនីមួយៗឡើងធ្វើ បទបង្ហាញថាក្រុមរបស់ខ្លួនបានធ្វើអ្វីខ្លះ ។

ថ្ងៃទី៣

របាយការណ៍នេះនឹងធ្វើការអង្កេតទៅលើការបណ្តុះបណ្តាល នៅថ្ងៃទី៣ ដែលនៅក្នុងក្រុមនេះ ដឹកនាំដោយក្រុបគ្រោល ផង ពង្សរ៉ាស៊ី និងអ្នកក្រុម ម៉ូ ម៉េត ។

វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះចាប់ផ្តើមពីម៉ោង៨ព្រឹក ។ សកម្មភាព ដំបូងសម្រាប់សិក្ខាកាមគឺឡើងបង្រៀនសាកល្បងនូវមេរៀនកម្រ ត្រង់ជំពូក៤ និងជំពូក៥ ទាក់ទងនឹងប្រអប់សង្គ្រោះជីវិត និងឈ្មោះ របស់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំក្រុបបង្រៀន។ សិក្ខាកាមពីរនាក់បានឡើងបង្រៀនជាគំរូរៀងៗខ្លួន។ សិក្ខាកាម ទាំងពីរបានបង្រៀនមេរៀនទាំងនេះបានយ៉ាងល្អ ដោយបានបង្ហាញ នូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀនសូត្រពីវិធីសាស្ត្រថ្មី សម្រាប់បង្រៀន ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

នៅអំឡុងពេលសម្រាកលើកទី១ សិក្ខាកាមនៅក្នុងក្រុម បានមករកខ្ញុំ រួចហើយនិយាយពីការសង្កេតរបស់នាងទៅលើវិធី សាស្ត្របង្រៀនរបស់ក្រុបគ្រោល។ នាងបាននិយាយថា លោក រ៉ាស៊ី បានប្រើប្រាស់ការបញ្ជាងស្វាយដើម្បីធ្វើបទបង្ហាញដែលធ្វើឲ្យមាន ការចាប់អារម្មណ៍ និងទាក់ទាញនូវចំណាប់អារម្មណ៍របស់សិស្ស ច្រើន។ ផ្ទុយមកវិញ នាងបាននិយាយថា អ្នកក្រុម ម៉ូ ម៉េត បានប្រើ វិធីសាស្ត្រចាស់ ដោយសរសេរអក្សរធំៗនៅលើក្តារខៀនពណ៌ស។ ខ្ញុំគិតថា ការសង្កេតរបស់នាងគឺបានផ្លាស់ប្តូរទៅតាមសម័យកាល បច្ចេកវិទ្យាដែលបានផ្តល់ឲ្យក្រុបបង្រៀននូវជម្រើសដើម្បីទាក់ទាញ នូវចំណាប់អារម្មណ៍របស់សិស្ស។

សម្រាប់មេរៀនទី២ នៅពេលព្រឹក អ្នកក្រុម ម៉ូ ម៉េត បានធ្វើ បទបង្ហាញអំពីមេរៀន នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំក្រុបបង្រៀន ត្រង់ ជំពូក៦ (ភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ), ជំពូក៧ ផែនការ៤ឆ្នាំ (១៩៧៦-១៩៨០) និងជំពូក៨ (ជីវិតប្រចាំថ្ងៃ នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ) ។

កញ្ញា ស្រីទាវ ជាសិក្ខាកាម ត្រូវបានជ្រើសរើសឲ្យដើរតួជា ជនរងគ្រោះ។ នាងសម្តែងបានយ៉ាងល្អ។ នាងមានការក្រៀមក្រំ យ៉ាងខ្លាំងទាក់ទងនឹងសាច់រឿងនេះ។ សិក្ខាកាមផ្សេងទៀតនៅក្នុង ថ្នាក់មានការស្ងៀមស្ងាត់។ មិនយូរប៉ុន្មាន សំឡេងរបស់នាងប្រែទៅ ជាញ័រ នៅពេលដែលនាងបាននិយាយរៀបរាប់ពីរឿងរ៉ាវរបស់ ក្មេងម្នាក់ដែលបានបែកពីម្តាយ ហើយបានលួចរត់ទៅជួបគ្នានៅ អំឡុងពេលរបបខ្មែរក្រហម។

នៅពេលនោះ សិក្ខាកាមក៏បាននិយាយខ្សឹបខ្សៀវពីការ បង្រៀនរបស់ក្រុបគ្រោលដែរ។ សិក្ខាកាមបាននិយាយថា ក្រុប គ្រោលម្នាក់បាននិយាយខ្សឹបៗនៅក្នុងថ្នាក់ ដែលធ្វើឲ្យពួកគេមាន ការពិបាកយល់ពីខ្លឹមសារមេរៀន។ សិក្ខាកាមក៏បានសួរសំណួរពី ភាពជំនាញរបស់ក្រុបគ្រោលផ្សេងទៀតដែរ។ ការលើកឡើងទាំង នេះធ្វើឲ្យខ្ញុំគិតថា ប្រហែលសិក្ខាកាមសំដៅទៅលើអ្នកក្រុម លក្ស័ នៅក្នុងក្រុមទី២ ប៉ុន្តែ លោក ឡុង ដានី តែងតែបន្ថែមនូវចំណុចខ្លះ ខាតមួយចំនួននៅពេលអ្នកក្រុបបញ្ចប់មេរៀន។

នៅពេលព្រឹក ក្រុមការងាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ជូនដំណឹងដល់សិក្ខាកាមទាំងអស់ឲ្យចូលរួមទស្សនាការតាំងពិព័រណ៍ ស្តីពី “ការជម្លៀសប្រជាជនដោយបង្ខំនៅអំឡុងពេលរបបកម្ពុជា ប្រជាធិបតេយ្យ” នៅសារមន្ទីរខេត្តតាកែវ។ យើងបាននិយាយ ប្រាប់សិក្ខាកាមអំពីការតាំងពិព័រណ៍ និងស្នើឲ្យពួកគេចូលរួមទស្សនា ទៀតផង។ កម្មវិធីពេលព្រឹកបានបញ្ចប់នៅម៉ោង១១ និងចាប់ ផ្តើមវិញនៅម៉ោង២ រសៀល។

កម្មវិធីពេលរសៀល គឺបែងចែកសិក្ខាកាមចេញជាពីរ ក្រុម។ ក្រុមទី១ បានផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការធ្វើបទបង្ហាញ ត្រង់ ជំពូក៩ (មន្ទីរស-២១) និង ជំពូក១០ (ទំនាក់ទំនងការបរទេស) ក្នុងសៀវភៅប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ បទបង្ហាញ នេះធ្វើឡើងដោយលោក រ៉ាន់ថាន់ ពៅដារ៉ា។

បទបង្ហាញនេះបានបើកឲ្យមានការសួរសំណួរ និងការឆ្លើយ សំណួរ។ សំណួរទី១ សិក្ខាកាមស្រីម្នាក់ដែលមានភាពរវាងរ៉ៃចង់ ដឹងថា ហេតុអ្វីបានជាមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមសម្លាប់ប្រជាជនក្នុងទ្រង់ ទ្រាយធំបែបនេះ? នាងមានអារម្មណ៍ពិបាកនឹងជឿថាមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមហ៊ានសម្លាប់ប្រជាជនដូច្នេះ។ សិក្ខាកាមស្រីផ្សេងទៀត

បានសួរសំណួរសំខាន់ៗទាក់ទងនឹងការជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ។ នាងបាននិយាយថា ប្រទេសកម្ពុជាបានចូលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិតាំងពីឆ្នាំ១៩៥៥ ក៏ប៉ុន្តែ នៅពេលប្រទេសកម្ពុជាជួបប្រទះនូវការកាប់សម្លាប់យ៉ាងរង្គាលនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម តើអង្គការសហប្រជាជាតិនៅឯណា? នាងឆ្លើយថា ហេតុអ្វីបានជាអង្គការសហប្រជាជាតិមិនមកសង្រ្គោះប្រជាជនកម្ពុជាពីការកាប់សម្លាប់ដែលប្រព្រឹត្តឡើងដោយមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម?

វគ្គទី២នៃកម្មវិធីពេលរសៀល បានផ្ដោតសំខាន់ទៅលើការធ្វើបទបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្របង្រៀន យកចេញពីជំពូក៩ និងជំពូក១០ នៅក្នុងសៀវភៅណែនាំគ្រូបង្រៀន ដោយអ្នកគ្រូ ម៉ូម៉េត។ អ្នកគ្រូបានចែករំលែកនូវរឿងរ៉ាវផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកគ្រូជាមួយសិក្សាការនៅក្នុងក្រុមទី១ទាក់ទងនឹងទស្សនកិច្ចលើកទី១របស់អ្នកគ្រូទៅសារមន្ទីរប្រល័យពូជសាសន៍ទួលស្វែង។ អ្នកគ្រូ ម៉ូម៉េតបាននិយាយថា គាត់បានយំនៅក្នុងអំឡុងពេលទស្សនាសារមន្ទីរ

ដោយគាត់មិនបានផ្ដោតអារម្មណ៍ទៅលើអ្វីផ្សេងទៀតទេ នៅពេលដែលគាត់ឃើញគំនរខោអាវរបស់ជនរងគ្រោះនៅក្នុងបន្ទប់នៃសារមន្ទីរទួលស្វែង។ អ្នកគ្រូបានបាត់បង់ប្តី និងប្អូនស្រីនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។ អ្នកគ្រូបានបន្តថា ប្តីរបស់គាត់ ត្រូវខ្មែរក្រហមនាំយកទៅឃុំឃាំងនៅមន្ទីរសន្តិសុខស្រុកបាទី (ខេត្តតាកែវ)។ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ក៏គាត់មិនដែលបានទៅមើលមន្ទីរសន្តិសុខដែលប្តីរបស់គាត់ធ្លាប់ឃុំនោះដែរ។

នៅចុងបញ្ចប់នៃមេរៀន ខ្ញុំបានផ្តល់ឱកាសដល់សិក្សាការឡើងបញ្ចេញមតិយោបល់ទាក់ទងនឹងការបណ្តុះបណ្តាលចាប់តាំងពីថ្ងៃដំបូង រហូតមកដល់ថ្ងៃនេះ។

កញ្ញា លីនដា ជាសិក្សាការបាននិយាយថា “ខ្ញុំបានរៀនសូត្រច្រើន និងយល់ច្បាស់លាស់ពីរបបខ្មែរក្រហម”។ ខ្ញុំបានរៀនសូត្រពីភាពលំបាករបស់ប្រជាជនកម្ពុជាដែលបានឆ្លងកាត់របបនេះ។ ខ្ញុំក៏បានសិក្សារៀនសូត្រពីវិធីសាស្ត្របង្រៀនច្បាស់លាស់ដែរ។

សិក្សាការ និងគ្រូបណ្តុះបណ្តាល២៩កូបដំបូង បន្ទាប់ពីទទួលបានសៀវភៅស្តីពី “ការជម្លៀសដោយបង្ខំ” ម្នាក់មួយក្បាលពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កញ្ញា ស្រីទាវ ជាសិក្សាកាម បាននិយាយថា “ខ្ញុំបានរៀន សូត្រនូវមេរៀនមួយចំនួនដែលខ្ញុំមិនដែលបានរៀន និងជួបប្រទះ ពីមុនមក” ។ ខ្ញុំធ្លាប់ឮរឿងរ៉ាវក្នុងរបបខ្មែរក្រហមពីឪពុកម្តាយ របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំបានរៀនពីវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មី ។ ខ្ញុំចាប់អារម្មណ៍នៅ ក្នុងការសិក្សាជាក្រុមដែលជាវិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មី ។ ប៉ុន្តែកម្មវិធី នេះមានរយៈពេលខ្លីក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល និងមិនមានពេលវេលា គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់សិក្សាកាមដើម្បីក្រែបយកចំណេះដឹង” ។

ថ្ងៃទី៤

វិទ្យាស្ថានស្ទីករីត ដែលជាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា អចិន្ត្រៃយ៍ សហការជាមួយក្រសួង អប់រំ យុវជន និងកីឡា បាន រៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលលើកទី៣ ស្តីពីការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដល់ករុសិស្សចំនួន៥៨នាក់ នៅមជ្ឈមណ្ឌល ករុកោសល្យភូមិភាគខេត្តតាកែវ ។ ថ្ងៃនេះ ជាថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦ ដែលជាថ្ងៃទីបួននៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល ។ ករុសិស្ស ទាំងអស់នៃមជ្ឈមណ្ឌលករុកោសល្យភូមិភាគខេត្តតាកែវ ត្រូវបាន ជ្រើសរើសដើម្បីចូលរួមវគ្គបណ្តុះបណ្តាល នេះដើម្បីផ្តល់ឲ្យពួកគេ នូវចំណេះដឹងពីប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងការប្រើ ប្រាស់វិធីសាស្ត្របង្រៀនថ្មីៗ ដែលយកចេញពីសៀវភៅណែនាំ គ្រូបង្រៀន ។ មជ្ឈមណ្ឌលករុកោសល្យ ស្ថិតនៅចំកណ្តាល ក្រុងដូនកែវ ហើយកៀកទៅនឹងបឹងធំមួយដែលព័ន្ធជុំវិញ អតីតផ្ទះ របស់ តាម៉ុក លេខាភូមិភាគនិរតីដែលធ្លាក់ពីអំណាច ។ តាម៉ុក ដែល មានឈ្មោះពិតប្រាកដ ឈ័ត ជឿន ដែលត្រូវបានគេដឹងព្រទូទៅថា ជាអ្នកកាប់សម្លាប់ គឺជាអ្នកស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ ។ ករុសិស្ស ក៏អាចធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សានៅសារមន្ទីរខេត្តតាកែវ ដែលត្រូវបាន ដាក់តាំងពីព័រណ៍ក្រោមប្រធានបទ “ការជម្លៀសដោយបង្ខំ” ។ ករុសិស្សទទួលបានសៀវភៅម្នាក់មួយក្បាល “ការជម្លៀសដោយ បង្ខំ” ដែលមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាធ្វើជូនមជ្ឈមណ្ឌលករុកោ សល្យភូមិភាគខេត្តតាកែវ ។

នៅព្រឹក ថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៦ មានការបញ្ចាំង ខ្សែភាពយន្តឯកសារ “នៅក្រោយជញ្ជាំង ស-២១ : រឿងរ៉ាវ ផ្ទាល់មាត់ពីអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបខ្មែរក្រហម” ដោយលើក យករឿងរ៉ាវរបស់អ្នករស់រានមានជីវិតពីរនាក់ពីកុលស្វែង ឬ

ស-២១ គឺលោក ប៊ូ ម៉េង និង ជុំ ម៉ី និងឆ្លាំមន្ទិរសន្តិសុខ ស-២១ ហ៊ឹម ហ៊ុយ ។ ប៉ុន្តែខណៈនោះ ដោយសារពេលវេលាមិនត្រូវ បានផ្តល់ឲ្យករុសិស្សពិភាក្សាអំពីរឿងភាពយន្តឯកសារនេះ ដូច្នេះ ជំនួសមកវិញ ការពិភាក្សានេះបានប្តូរទៅកម្មវិធីមួយទៀត គឺការ អញ្ជើញវាគ្មិនគឺលោក សាយ សែម ឲ្យឡើងមកនិយាយប្រាប់ទៅ ករុសិស្សទាំងអស់ ។

សាយ សែម បាននិយាយប្រាប់ករុសិស្សអំពីបទពិសោធន៍ ជីវិតរបស់គាត់ដែលបានឆ្លងកាត់របបខ្មែរក្រហម ។ គាត់ជាប់ឃុំ ឃាំងនៅមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ ដែលមានទីតាំងនៅក្នុងស្រុក ត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ ។ ខាងក្រោមនេះជាការដកស្រង់នូវការ និយាយរៀបរាប់របស់គាត់ ៖

ខ្ញុំកើតនៅស្រុកតាកែវ ។ ម្តាយរបស់ខ្ញុំគឺជាអ្នកស្រុក សំរោង រីឯពួករបស់ខ្ញុំឈ្មោះ សាយ ជាអតីតចៅហ្វាយ ស្រុកត្រាំកក់ ។ ម្តាយរបស់ខ្ញុំ អតីតអ្នកបម្រើនៅផ្ទះឪពុក របស់ខ្ញុំ ។ ខ្ញុំមិនបានគិតថា វាស្របច្បាប់ ឬជាប្រពៃណីទេ ដើម្បីទទួលស្គាល់កូនប្រុសឬយ៉ាងណានោះទេ ។ នៅពេល ខ្ញុំនៅវ័យក្មេង ខ្ញុំមិនបានរស់នៅជាមួយឪពុកម្តាយខ្ញុំទេ ។ នៅអំឡុងពេលរបបខ្មែរក្រហម ខ្ញុំត្រូវបានឃុំឃាំងនៅ ក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខក្រាំងតាចាន់ ។ ខ្ញុំបានទទួលការធ្វើបាប យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។ ទោះបីយ៉ាងណា ខ្ញុំមិនដឹងថាគួរតែសន្សំសឹកជា មួយពួកគេឬយ៉ាងណានោះទេ ប្រសិនបើខ្ញុំមានឱកាស ។ មានជនដែលជាច្រើនរស់នៅទីនោះ ។ ខុច ដែលត្រូវ បានហៅថា “ខុច ភូច” គឺជាអ្នកដែលបានវាយធ្វើបាប ខ្ញុំ ។ ខុច បានសម្លាប់បុរស និងស្ត្រីជាច្រើន ។ ខ្ញុំត្រូវបាន បញ្ជាឲ្យកាប់សាកសពទាំងនោះ ។ នៅពេលខ្ញុំគិតពីរឿង នេះ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ឈឺចាប់ និងចង់គំនុំ ។ ការរស់នៅ ពេលនោះគឺវេទនាខ្លាំងណាស់ ។ អ្នកទោសនៅមន្ទីរសន្តិ សុខក្រាំងតាចាន់ទាំងអស់ត្រូវបានឃុំឃាំងដោយអមនុស្ស ធម៌ ។ ខ្ញុំត្រូវទទួលបញ្ជាឲ្យសែងសាកសពយកទៅកប់ ។ ខ្ញុំថែមទាំងត្រូវទទួលបញ្ជាឲ្យកាប់ខុស អមជាមួយការ ចាក់ចម្រៀង ដើម្បីពង្រឹងនូវចំណាប់អារម្មណ៍របស់ប្រជា ជននៅពេលដែលខ្មែរក្រហមកំពុងសម្លាប់ជនគ្រោះ ។

ខ្ញុំឃើញដោយផ្ទាល់នូវការសម្លាប់ជនរងគ្រោះ និងរោះជនរងគ្រោះ ។ ទោះបីយ៉ាងណា ខ្ញុំអាចរស់ជីវិតពីរបបនោះ ដោយសារមូលហេតុពីរគឺ ទី១) ប្រវត្តិរូបមិនពិតប្រាកដ ដែលប្រពៃណីមិនទទួលស្គាល់ និង ទី២) ខ្ញុំដឹងពីវិធីធ្វើទឹកភ្នែកសម្រាប់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ។ នៅពេលនេះខ្ញុំនៅតែខឹងខ្មែរក្រហម ។

បន្ទាប់ពីយប់សម្រាក ការបង្រៀនក្នុងបង្គោលដើមដំបូងសិក្សាក្រោយដែលមាន កញ្ញា វ៉ែន សុខុម, ស្វាយ សុភា, ចាប់ ស្រីប៊ុយ និងលោក ជួន សុផាតិ ។ នៅខណៈពេលពួកគេបង្រៀនសាកល្បងសិក្សាក្រោយផ្សេងទៀតមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ដើម្បីផ្តល់នូវមតិកែលម្អដល់សិក្សាក្រោយប្រកបដោយបានឡើងបង្រៀន ។

កញ្ញា សុខុម បានបង្រៀនសាកល្បងមេរៀនទី២ ជំពូក៦ “ក្នុងសាស្ត្ររដ្ឋបាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ” ។ មេរៀនទី២ “ការសម្តែងសកម្មភាពរបស់ជនរងគ្រោះ និងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម” ដែលមានវត្ថុបំណងដូចតទៅ : ទី១) សិស្សសម្តែងដោយប្រើប្រាស់អត្ថបទសម្ភាសន៍ទាំងជនរងគ្រោះ និងកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហម ទី២) សិស្សសម្តែងការអាណិតអាសូរចំពោះអ្នករស់រានមានជីវិតពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ទី៣) សិស្សពិនិត្យមើល និងពិចារណាអំពីតវិយាបថ និងជំនឿរបស់ប្រជាជនក្នុងបរិបទនៃជីវិតក្រោមរបបខ្មែរក្រហម និងទី៤) សិស្សកត់ត្រា និងសរសេរកថាខណ្ឌពីការសម្តែង ។ បន្ទាប់មក កញ្ញា សុខុម បានណែនាំសិស្សឲ្យអានដោយស្ងៀមស្ងាត់នូវសាច់រឿងរបស់ជនរងគ្រោះ និងជនដៃដល់ ។ រយៈពេល៥ នាទីបន្ទាប់ពីការអាន នាងបានសួរកម្មករក្រចិត្តដើម្បីឡើងសម្តែង ។ សិស្សផ្សេងទៀតបានត្រងត្រាប់ស្តាប់និងកត់ត្រាដោយសង្ខេប ។

កញ្ញា សុភា បានចាប់ផ្តើមបង្រៀនមេរៀនកម្រិតរបស់នាងត្រង់ជំពូក៧ “ផែនការ៤ឆ្នាំ” ក្នុងសៀវភៅណែនាំបង្រៀន ។ នាងបានបង្រៀនមេរៀនទី៣ ស្តីពី “ការវិភាគមនោគមវិជ្ជារបស់ខ្មែរក្រហម” ។ មេរៀននេះមានវត្ថុបំណងដូចតទៅ គឺ ទី១) សិស្សធ្វើការវិភាគ និងវាយតម្លៃពាក្យស្នាក់ខ្មែរក្រហមដើម្បីអភិវឌ្ឍការយល់ដឹងពីមនោគមវិជ្ជារបស់ខ្មែរក្រហម និងគោលនយោបាយរបស់ខ្មែរក្រហម ទី២) សិស្សដោះស្រាយបញ្ហាប្រកបដោយ

ភាពចម្រុះចម្រាសនៅក្នុងលក្ខណៈមួយដែលមានអត្ថន័យបំផុត ទី៣) សិស្សពិចារណាទៅសីលធម៌ និងជំនឿផ្ទាល់ខ្លួន និងទី៤) សិស្សកំណត់និយមន័យនៃពាក្យស្នាក់ និងមនោគមវិជ្ជា ។ កញ្ញា សុភា បានស្នើសុំសរសេរនាងឲ្យជ្រើសរើសពាក្យស្នាក់ : “ទុកក៏មិនចំណេញ ដកចេញក៏មិនខាត”, “ដឹកស្មៅ ត្រូវដឹកទាំងឫស” និង “សុខចិត្តចាប់ខុស១០ នាក់ មិនឲ្យលែងខុស១” ។ កញ្ញា សុខុម បានបែងចែកសិស្សចេញជាច្រើនក្រុម ។ បន្ទាប់ពីចំណាយពេល១០ នាទីដើម្បីពិភាក្សា កញ្ញា សុខុម បានអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមនីមួយៗឡើងធ្វើបទបង្ហាញនូវការបកស្រាយរបស់ពួកគេ ។ នាងបានផ្តល់នូវសេចក្តីសង្ខេបទៅសិស្សនៅក្នុងថ្នាក់ មុនពេលបញ្ចប់មេរៀនរបស់នាង ។

បន្ទាប់មក ស្រីប៊ុយ បានឡើងបង្រៀនបន្ត ដោយធ្វើការពិភាក្សា ត្រង់ជំពូក៨ “ជីវិតរស់នៅប្រចាំថ្ងៃក្រោមរបបខ្មែរក្រហម” ។ នាងបានជ្រើសរើសមេរៀនទី២ “កំណត់ហេតុអំពីជីវិតរបស់ខ្ញុំក្រោមរបបខ្មែរក្រហម” ។ នាងបានពន្យល់នូវវត្ថុបំណងរបស់មេរៀនដូចតទៅ : ទី១) សិស្សប្រើប្រាស់នូវព័ត៌មានដែលខ្លួនបានរៀនអំពីជីវិតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ដើម្បីសរសេរអំពីស្ថានភាពរស់នៅក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ទី២) សិស្សវិភាគ និងវាយតម្លៃពីផលប៉ះពាល់នៃការរស់នៅក្រោមរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមកលើខ្លួន ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន និងមកលើប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល ទី៣) សិស្សរៀបរាប់ពីស្ថានភាពរស់នៅជាមួយដ្ឋាននៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និងទី៤) សិស្សពន្យល់ពីគោលនយោបាយរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលបានបង្កើតនូវស្ថានភាពរស់នៅបែបនេះ ។

បន្ទាប់ពីសម្រាកពេលថ្ងៃត្រង់ លោក សុផាតិ បានផ្តើមបង្រៀនមេរៀនទី២ ជំពូក៩ “ប្រព័ន្ធសន្តិសុខ” ។ គាត់បានធ្វើការកត់សម្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃការយល់ដឹងពីវត្ថុបំណងរបស់មេរៀន មុនពេលគាត់ចាត់តាំងសិស្សឲ្យធ្វើការងារជាក្រុម ។ គាត់បានស្នើឲ្យសិស្សអានពីវត្ថុបំណងរបស់មេរៀន : ទី១) សិស្សស្វែងយល់ពីស្ថានភាពរស់នៅដែលបាត់បង់របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ទី២) សិស្សឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាពអស់សង្ឃឹមរបស់មនុស្សក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ទី៣) សិស្សពិចារណាពីវិធីដែល

ប្រជាជនខំប្រឹងប្រែងដើម្បីរស់ជីវិតនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ទី៤) សិស្សនេះបញ្ចប់រាល់ការសិក្សាបច្ចេកវិទ្យាបច្ចេកទេសប្រជាធិបតេយ្យមកលើអ្នករស់រានមានជីវិតនាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ សុជាតិ បានស្នើឲ្យសិស្សសង្ខេបមេរៀន ។ សំខាន់ជាងនេះ គាត់បានអនុញ្ញាតឲ្យសិស្សរបស់គាត់ គឺ សុខ ង៉ុយ ឡើង បង្ហាញពីភាពឈឺចាប់របស់អ្នកស្រី ម៉ុក ស៊ិនហៀង ។ យោងតាមសៀវភៅណែនាំរបស់ក្រុមប្រឹក្សា អ្នកស្រី ម៉ុក ស៊ិនហៀង បាននិយាយអំពីការស្លាប់របស់ប្អូនស្រីគាត់ឈ្មោះ ស៊ិនអ៊ូ ។ ស៊ិនហៀង បាននិយាយថា “ស៊ិនអ៊ូ ហាក់ដូចជាដឹងថា នាងបម្រុងនឹងស្លាប់នៅយប់នោះ ពីព្រោះនាងបានរំពឹងពីអនុស្សាវរីយ៍ល្អៗ កាលពីនៅផ្ទះ ។ ខ្ញុំទិបបង្អួចស្រីរបស់ខ្ញុំដែលកាន់តែខ្សោយៗទៅ ហើយយើងក៏រង់ចាំរង់ចាំអស់គ្នា ។ លុះព្រឹកឡើង ខ្ញុំបានព្យាយាមដាស់នាងប៉ុន្តែនាងបានស្លាប់បាត់ទៅហើយ” ។ ទាំងអស់គ្នាហាក់ដូចជាស្ងៀមស្ងាត់ និងមានអារម្មណ៍អាណិតអាសូរចំពោះការបាត់បង់នេះ ។

បន្ទាប់ពី សុជាតិ ឡើងបង្រៀនកម្ម សិក្សាកាមផ្សេងទៀត បានផ្តល់យោបល់ លើការបង្រៀននេះ ។ លោក ឆែត ស៊ីថា បាននិយាយនៅត្រង់ចំណុចនេះថា ការបង្រៀនកម្មបានល្អប្រសើរជាងមុន ដោយសារពួកគេទទួលបានបទពិសោធន៍ពីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនេះ ។

ថ្ងៃទី៥

វាជាថ្ងៃបញ្ចប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យរយៈពេលមួយសប្តាហ៍កន្លងមក ។ ក្រុមបានចាប់ផ្តើមជាមួយសំណួរ និងចម្លើយ ។ លោក លី សុខឃាង ឲ្យសិស្សម្នាក់ៗសរសេរសំណួរដែលពួកគេចង់ដឹងខ្លាំងបំផុតព្រមជាមួយមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រ និងវិធីសាស្ត្របង្រៀន ។ ក្រុមបង្កើតទាំងអស់ រួមមាន លោកក្រូ ស៊ីវ៉ា គួន, អ្នកក្រូ ម៉ុ ម៉េត, អ្នកក្រូ តេន សុភាលក្ស្មី, លោក វ៉ាន់ថាន់ ពៅដាវ៉ា, លោក ឡុង ដានី និងលោក លី សុខឃាង នឹងធ្វើជាវាគ្មិន ដើម្បីឆ្លើយសំណួរទៅតាមពេលវេលាដែលបានផ្តល់ឲ្យ ។

មានសំណួរសម្រាំងមួយចំនួនដែលបានមកពីសិក្សាកាម គឺ សំណួរទី១) បន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមដួលរលំ តើខ្មែរក្រហមមាន

បន្ទូលទុកនូវឯកសារ រូបថត និងភស្តុតាងដែរឬទេ? ទី២) អង្គការសហប្រជាជាតិបង្កើតឡើងតាំងពីឆ្នាំ១៩៤៥ ចំណែករបបខ្មែរក្រហមឡើងកាន់អំណាច នៅឆ្នាំ១៩៧៥ តើមូលហេតុអ្វីបានជាអង្គការសហប្រជាជាតិបណ្តោយឲ្យអំពើប្រល័យពូជសាសន៍កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា? តើមានមូលហេតុអ្វីខ្លះដែលបណ្តាលឲ្យអង្គការសហប្រជាជាតិមិនមកជួយខ្មែរ? ទី៣) មូលហេតុអ្វីបានជាប្រទេសចិនផ្តល់ជំនួយ និងទីប្រឹក្សាដល់របបខ្មែរក្រហម នៅខណៈដែលគេបានដឹងថាខ្មែរក្រហមបានសម្លាប់ប្រជាជនយ៉ាងច្រើន? ទី៤) ហេតុអ្វីបានជាខ្មែរក្រហមស្អប់រឿងតណាម និងធ្វើឲ្យផ្ទុះសង្គ្រាមឡើង? ហេតុអ្វីបានជាមានក្រុមរត់គេចខ្លួនទៅសុំការជួយជ្រោមជ្រែងពីរឿងតណាម? ទី៥) ហេតុអ្វីបានជា លន់ នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ? ទី៦) តើខ្មែរក្រហមបានប្រព្រឹត្តទុក្ខដ្ឋកម្មដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ឬយ៉ាងណា? មេដឹកនាំខ្មែរក្រហម គឺជាខ្មែរ តើហេតុអ្វីបានជាពួកគេសម្លាប់ប្រជាជនខ្លួនឯង? ឬក៏មានហេតុផលផ្សេងទៀតនៅពីក្រោយការសម្លាប់នេះ? ទី៧) ហេតុអ្វីបានជា រឿងតណាមយល់ព្រមជួយទម្លាក់មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមចេញពីអំណាច? ទី៨) តើការធ្វើបន្ទុះទុក្ខកើតឡើងនៅពេលណា? តើការធ្វើបន្ទុះទុក្ខនេះមានគោលបំណងអ្វី? ទី៩) ហេតុអ្វីបានជា របបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យបង្កើតសហករណ៍ឡើង? ទី១០) តើយើងគួរមានវិធានការយ៉ាងណាដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យរបបឈោរឃោរនេះកើតឡើងម្តងទៀត? ទី១១) តើរបបខ្មែរក្រហម (ឆ្នាំ១៩៧៥ - ៧៩) មានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះដល់សង្គមខ្មែរក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន? បន្ទាប់ពីវាគ្មិនឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរទាំងនេះ សិក្សាកាមទាំងអស់បានបំពេញសំណួរស្ទាបស្ទង់ក្រោយវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងតារាងវាយតម្លៃ ។ ដើម្បីបញ្ចប់កម្មវិធី លោក លី សុខឃាង បានឡើងនិយាយតាងនាមឲ្យមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាដោយថ្លែងអំណរគុណដល់សិក្សាកាម អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ និងមន្ទីរដែលបានសហការរៀបចំឲ្យមានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពី “ការបង្រៀនប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ” ឆ្នាំ (១៩៧៥ - ៧៩) ។ នេះកើតឡើង និងបានបញ្ចប់ទៅដោយរលូន ។

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

រសាត៌កាមខ្យល់

(ភពីលេខមុន)

ការប្រយុទ្ធគ្នាបន្ទាយពេលរហូតដល់មួយម៉ោង ស្ករ គ្រាប់ក៏បានស្ងប់ស្ងាត់ទៅវិញ ដូចជាជននៅក្នុងភ្នាក់ងារក្រោយ វត្តក្បាមបំប្លែងខ្លួនត្រូវបានក្លាយទៅជាចំណីព្រះអគ្គិយ៉ាងសន្តោរ សន្តៅ ។ គំនិតថ្ងៃនោះមក ខ្ញុំពុំដែលឃើញមានវត្តមានកន្លែងទីតាំង ចក្រពន្យ ឆ្លងកាត់ទីនោះជាថ្មីទៀតឡើយ ហើយមួយសប្តាហ៍ក្រោយ មកនៅអូរឡេង និងនៅឃុំព្រែករំដេងត្រូវបានរៀបចំចាត់គាំទ្រ អំណាចក្រមិយុសាជាថ្មីម្តងទៀត ។

ប្រមាណមួយខែក្រោយមក នៅឯចុងកោះអណ្តែតមាន រៀបចំធ្វើបុណ្យផ្សាយរហូតដល់ទៅបីបីថ្ងៃ តិបុណ្យឆ្លងព្រះវិហារ វត្តចុងកោះ ដែលមើលពីភូមិព្រៃជ្រឹងទៅឃើញភ្លើងអគ្គិសនីនេះភ្លឺ ព្រោងព្រាត មានរំពឹងមួយយប់ៗទល់ភ្លឺផង ។

ថ្ងៃបុណ្យបំប្លែង ដោយខ្លាចសម្រក ខ្ញុំគ្រាន់តែដើរឆ្លងអូរ ខាងក្រោយដូចលោកពូឃ្លៀត តែមួយស្របក់ ក៏បានមកដល់វត្តចុង កោះ ។ ពេលនោះក្រុមភ្លើងបងសៀង អូរឡេងកំពុងតែប្រគុំចង្វាក់រំ រង់ ខ្ញុំក៏ដើរតម្រង់ទៅយល់មើល ។ ក្នុងចំណោមប្រជាជនច្រើនកកុញ ខ្ញុំមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង លាយលំនឹងសេចក្តីត្រេកអររីករាយ ឥតទប់ទល់ដោយខ្ញុំបានឃើញអាពាហ៍ពិពិធកំពុងតែព័ត៌មានចាក់ក្បាច់រំ

រង់ ។ រំភើបត្រេកអរខ្លាំងពេកខ្ញុំបំប្លែងស្ទើរតែពុំបាន តែខ្ញុំរង់ចាំរហូត ទាល់តែអាពាហ៍ពិពិធកំដើរចេញពីរង់ ទើបបានខ្ញុំដើរតម្រង់ទៅរកវា ។

អាពាហ៍ពិពិធកំ ក្នុងចិត្តវាក៏ត្រេកអរមិនស្ទើរទេ ពេលដែលវាបាន ក្រឡេកភ្នែកឃើញខ្ញុំ វាស្ទុះមកទាត់ជាក់ខ្ញុំយ៉ាងញឹកញាប់តែខ្ញុំ និយាយសួរអ្វីក៏មិនទាន់ អាពាហ៍ពិពិធកំ នៅបានពេលមកកាន់ខ្ញុំទាំងទឹក មុខសប្បាយរីករាយថា៖ “អាពាហ៍ពិពិធកំឯងឃើញទេ អញថាដែនដីមូល ក៏មូលមែន” ។

ល្ងាចថ្ងៃបុណ្យនោះ ខ្ញុំនៅបានសប្បាយលើសនេះទៅទៀត នៅពេល អាពាហ៍ពិពិធកំ នាំខ្ញុំទៅជួបប្រជុំជន និងប្អូនប្រពន្ធជា ។ ប្អូន មានផ្ទៃពោះច្រើនខែហើយ ខ្ញុំបានលួចសរសើរនៅចំពោះមុខប្អូន ដុន ថា “អាដល់មាន ផ្ទៃពោះអីចឹងរឹតតែស្អាត” ។

ខ្ញុំបានទៅលេងដូច អាពាហ៍ពិពិធកំ ដែលនៅមិនឆ្ងាយពីវត្ត ។ ថ្ងៃបន្ត បន្ទាប់មកទៀត ខ្ញុំក៏បានឆ្លៀតទៅលេងដូចប្អូន ដុន ដែលនៅជុំគ្នា ទាំងអស់ជាមួយឪពុកម្តាយ និងមីនម្តាយប្អូនប្រពន្ធ ។ ដូចដែលដុន នៅទំនងដូចជាយ៉ាងជាក់លាក់ សង់ពីឈើប្រក់ស្លឹកនៅលើទ្វារប្រប នឹងមាត់អូរ ដោយគ្រាន់តែខណ្ឌជាបន្ទប់ៗ ចែកគ្នានៅ ។

ខ្ញុំបានទៅលេងដុន និងប្អូន ចុងក្រោយ គឺនៅពេលដែល ប្អូន ឆ្លងទន្លេបានកូនប្រុសមួយ ។ ឆ្លងទន្លេ ពួកគេទាំងពីរនាក់ កូនណាស់តែសប្បាយត្រេកអរ តែដុលស្រឡះទៅវិញ ប្អូន ដែល នៅសរសៃខ្ចី បែរជាកើតទុក្ខក្រៀមក្រំ ចំបែងចិត្តរកគិតមិនយល់ ។

ប្អូន បានប្រាប់ខ្ញុំទាំងទឹកភ្នែកថា៖ “ខ្ញុំទាំងពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធ ស្រឡាញ់គ្នាណាស់ តែមួយរយៈកន្លងមកនេះ ចាស់ៗ ចេះតែមិនសូវ ត្រូវគ្នា ដែលដោះស្រាយយ៉ាងខ្លាំងមកដល់ប្តីប្រពន្ធទាំងពីរនាក់ ខ្ញុំ ពិបាកចិត្តខ្លាំងណាស់ មិនដឹងត្រូវរកយ៉ាងណាទេ ព្រោះមែន គាត់ទ្រាំទៅទៀតលែងបានហើយ គាត់បង់ទៅរស់នៅឯស្រែដង្កោ វិញ ដុន ប្តីខ្ញុំដាច់ខាតមិនគាមខ្ញុំចោលមែនបងប្អូនគេទេ ចំណែកខ្ញុំ ក៏មិនដាច់ចិត្តឲ្យមែនទៅរស់នៅឯស្រែដង្កោតែម្នាក់ឯងដែរ” ។

ខ្ញុំបន្តសួរទៅ ប្អូន ទៀតថា “ចុះកូនដែលនៅក្រហមរងាល

នេះ? បូជនីយ បានតបមកខ្ញុំវិញថា៖ “បញ្ហាកូនជាបញ្ហាចម្បងដែល ខ្ញុំកំពុងតែប្រឈមមុខរាល់ថ្ងៃ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ខ្ញុំត្រូវ យកកូនទៅស្រែដង្កោជាមួយខ្ញុំ តែប៉ុន្មាន និងឪពុកម្តាយគេមិនព្រម ដាច់ខាត” ។

នៅឯវត្តព្រៃជ្រឹង មានរឿងដ៏បំផ្លាញអស្ចារ្យមួយបានកើត ឡើង ធ្វើឲ្យអ្នកស្រុក អ្នកភូមិមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ដែល ម្នាក់ៗសឹងតែមិនជឿថាអាចមានរឿងរ៉ាវបែបនេះកើតឡើងទៅបាន រណ្តៅសាកសពរួម ក្នុងបរិវេណវត្តជាប់នឹងរបងខាងជើងចំនួនពីរ រណ្តៅជាប់គ្នា ត្រូវបានជនមិនស្គាល់មុខមួយក្រុម លួចដឹករើកាយ សាកសព ជជុះខោអាវជនរងគ្រោះរាយ ជ្វាយពាសវាលដើម្បីរក មាស ។

ភ្លាមនោះ រដ្ឋអំណាចភូមិឃុំមានវិធានការជាបន្ទាន់ ដោយ បានបញ្ជូនកម្លាំងកងស៊ុយត្រាណាមួយចំនួនឲ្យមកការពារ ទប់ស្កាត់ កុំឲ្យមានអំពើអមនុស្សធម៌បែបនេះកើតឡើងជាថ្មីទៀត ព្រោះ សាកសពក្នុងរណ្តៅរួមទាំងនេះ គឺជាសាកសពជនស្លាប់គ្រង់ រង គ្រោះម្តងរួចមកហើយ បើមិនបានគោរពអាណិតអាសូរមិនបាន ជួយរកយុត្តិធម៌ឲ្យគ្នាទេ សូមធ្វើយ៉ាងណាកុំឲ្យគ្មានគ្រោះជាលើក ទីពីរទៀត សូមឲ្យវិញ្ញាណក្ខន្ធគ្នាបានស្ងប់បានស្ងៀមផង ។

ស្ងប់មិនបានប៉ុន្មានថ្ងៃផង ស្រាប់តែលេចពូជណឹងថាពួកកង ស៊ុយត្រាណាត្រូវរំលោភជាមួយក្រុមកាយខ្មោចរកមាស ទិញស្រា គ្រឿងក្លែងមកដឹកស៊ីជុំក្នុងវត្តស្រីវិញ្ញាណសប្បាយក្អាកក្អាយ ។ ពីរបីយប់បន្ទាប់មកទៀត រណ្តៅសាកសពរួមដែលនៅសល់ត្រូវបាន ពួកវាដឹកកាសកាយរើជជុះខោឡើងអស់គ្នាសល់មិនតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុង បរិវេណវត្តទាំងមូល មានជំងឺស្តាយយ៉ាងខ្លាំង រហូតអ្នកភូមិចូល សឹងតែមិនចុះ ។

ដោយមានការជួយជ្រោមជ្រែងពីបង គីមលី កូនប្រសារ តាប៉ាង ដែលរស់នៅក្បែរខាងនោះ ខ្ញុំដើរឡើងបានកង់កញ្ចាស់មួយ ។ បងគីមលី គាត់ប៉ិនប្រសប់ណាស់ គ្រាន់តែយាយប្រពន្ធតាច្រីក ឲ្យភ្នក់មួយមកខ្ញុំភ្លាម ភ្នក់ដែលគាត់ចង់ព្យួរចោលនៅនឹងជញ្ជាំង ខាងក្រោយផ្ទះតាំងពីយូរណាស់មកហើយ បងគីមលី ជួយផ្សំ នេះ ផ្សំនោះបន្ថែមដើម្បីឲ្យខ្ញុំមានកង់មួយគ្រាន់នឹងជាក់ទៅរកស៊ីហ្នឹងគេ ។ ខ្ញុំត្រេកអរយ៉ាងខ្លាំង បានកង់កញ្ចាស់មួយពេលនោះ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍

រហូតដល់ទៅគិតថាមានរថយន្ត Mercedes មួយគ្រឿងក៏មិនស្មើ ផង ។ ខ្ញុំពុំមានមាសធ្វើជាដើមទុនសម្រាប់ទៅរកស៊ីរត់ពន្ធនឹងគេនៅ ឯព្រំដែនទេ ម្យ៉ាងបើទោះជាមានមាស មានដើមទុនក៏ខ្ញុំមិនប្រថុយ ស្បែកប្តូរជីវិតដែរ ព្រោះបីឆ្នាំ ប្រាំបីខែ និងម្ភៃថ្ងៃបានរួច ផុតពីរបប ប្រល័យពូជសាសន៍ បាននៅរស់រានមានជីវិត អាចទុកជាសំណងខ្ញុំ ធំណាស់ ។

នៅភូមិព្រៃជ្រឹងប្រជាជនស្ទើរតែគ្រប់ផ្ទះ ជាពិសេសស្រ្តីៗ នាំ គ្នាប្រកបមុខរបរត្បាញកន្ទេលកក់ ។ ម្តាយ និងប្អូនស្រីឆ្លាតវៃ ទាំងពីរ នាក់ជារៀងរាល់ថ្ងៃក៏ខិតខំត្បាញកន្ទេលកក់នឹងគេដែរ ដោយមាន ឆ្លាតវៃ និងរូបខ្ញុំទៅប្រកក់ពីក្នុងបឹងខាងក្រោយវត្តយកមកដាក់ហាល ពង្រាយពាសពេញផ្ទះផ្ទះ ។

ពេលត្បាញកន្ទេលបាន ហើយមានប្រជាជនមកពីភូមិ ផ្សេងៗ ដើរទិញតាមផ្ទះដោយដូរជាស្រូវ អង្ករ ត្រី សាច់ ស្ករ ត្នោត ជាដើម ក្រៅពីនោះផងដំណាំបន្លែផ្លែឈើសព្វមុខក៏ដោះដូរគ្នាទៅ វិញទៅមកដែរ ។ រាល់ៗ ព្រឹក ចាមនៅទន្លេក្បែរដឹកត្រីទន្លេស្រស់ៗ ដើរមកដូរតាមផ្ទះ ហើយថ្ងៃបន្តិច ចិនកាប់ជ្រូកនៅព្រែករំដេងដឹក សាច់មកដូរពេញៗ កង់ ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនពេលនោះ មិនមានស្តី សម្បូរបូរបៀបទេ តែបើគ្រាន់តែរស់នៅពីមួយថ្ងៃទៅ មួយថ្ងៃ ដូចជាមិនមានបញ្ហាអ្វីជាក់ក្នុងឆ្នើយ សំខាន់បំផុតប្រជា ជនបានរស់នៅដោយសុខសន្តិភាព ពុំមានភិតភ័យ និងការកាប់ សម្លាប់ទៀតឡើយ ។

ថ្ងៃមួយ បងគីមលី និងប្អូនប្រសាររបស់គាត់ម្នាក់ទៀតឈ្មោះ ស្រេង បានមកបបួលខ្ញុំជាក់កង់ដឹកកន្ទេលយកទៅលក់ ដោយមាន បងប្រុសម្នាក់ទៀតឈ្មោះលន់រួមដំណើរទៅជាមួយដែរ បានគ្នាទាំង អស់បួននាក់ ។ ខ្ញុំបានយល់ព្រម ហើយយើងក៏បានមូលមតិគ្នាថានឹង ចេញដំណើរនៅថ្ងៃបន្ទាប់ ។ អាស្រេង បានមកជួយរៀបចំកន្ទេល ដាក់កង់ឲ្យខ្ញុំ កង់នីមួយៗ បើយើងរៀបចំឲ្យស្រួលដឹកបានកន្ទេលម្ភៃ និងស្បៀងសម្រាប់រយៈពេលតិចបំផុតមួយសប្តាហ៍ ។

ក្រៅពីអង្ករ ប្អូនស្រីឆ្លាតវៃ នៅបានរៀបចំសម្រាប់ខ្ញុំនូវម្ហូប ក្រៀមក្រោះដូចជាត្រីឆ្អើ ត្បាយត្រាំ និងត្រសក់ស្រូវត្រាំទឹកដុកជា ដើម ។ ថ្ងៃចេញដំណើរជាក់កង់ទៅលក់កន្ទេលដំបូង ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ សែនរំភើប វាជាលើកដំបូងហើយក្នុងជីវិតខ្ញុំនេះ ដែលបានធ្វើដំណើរ

ធាតុកំដៅរកស៊ីបែបផ្សេងៗទៀត ។

យើងធាតុកំដៅបន្តកន្លែងពេញមួយថ្ងៃ សម្រាកតែពេល បាយទេ ដោយនាំគ្នាលេចកំដៅក្រោមម្លប់ឈើ ដាំបាយហូប រួចធាតុ កំដៅបន្តទៅទៀតនៅឃ្លីងកំពង់ចម្លងព្រែកក្តាម យើងបានឆ្លងទូកដ តូចៗថ្ងៃចម្លងទាំងមូលទាំងកំពង់ចម្លងអង្គរ ។ ល្ងាចនោះយើង បានចូលទៅសុំផ្ទះអ្នកស្រុកនៅក្បែរផ្សារព្រែកក្តាមសម្រាកពេល យប់ៗ បងប្រុសម្ចាស់ផ្ទះឈ្មោះអៀន ជាអ្នកលក់មាសនៅផ្សារព្រែក ក្តាមចិត្តល្អណាស់ ដោយគាត់ទាំងពីរនាក់ប្តីប្រពន្ធបាន យាត់មិនឲ្យពួក ខ្ញុំទៅសម្រាកនៅទីណាផ្សេងទេ ពេលថ្ងៃនាំគ្នាចេញទៅលក់កន្ទេល ល្ងាចទើបយើងសម្រេចត្រឡប់មកជួបជុំគ្នានៅផ្ទះបងអៀន វិញ ។ បងលន់ និងអារស្រង់ បែកពីខ្ញុំតម្រង់ទៅលក់នៅផ្សារព្រែកក្តាម ចំ ណែកខ្ញុំ និងបង តឹមលី ធាតុកំដៅលក់តាមភូមិអ្នកស្រុកនាជើងភ្នំ បាសិត ។

ពេលមកដល់ភូមិមួយឈ្មោះភូមិត្រពាំងត្នោត បងតឹមលី បែកពីខ្ញុំ ។ ទាំងរូបគាត់ និងរូបខ្ញុំសុទ្ធតែមិនស្គាល់ភូមិសាស្ត្រស្រុកគេ ដូចគ្នា ។ បែកពីបងតឹមលី ហួសពីភូមិតូចនោះមក ស្រាប់តែខ្ញុំបានមក ជួបនឹងវាលធំមួយ ខ្ញុំចេះតែធាតុកំដៅបន្តទៅមុខទាំងប្រថុយប្រថាន ដុតពីវាលចូលព្រៃបូស្សី ។ ជាញឹកញយ ខ្ញុំចុះបណ្តើរកង់គាត់វាល ខ្សាច់តាមបណ្តោយផ្លូវទេតូចត្បូង ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍នឹកភ័យ ខ្លាចក្នុងព្រៃស្ងាត់ជ្រងំ ដែលជាញឹកញយខ្ញុំបានពើបប្រទះនឹងកង ទ័ពរៀតណាម ស្តាយកាំភ្លើងឈរយាមដោយប្រុងប្រយ័ត្ន ។

ដុតពីនោះមក ខ្ញុំបានធាតុកំដៅឆ្លងកាត់ផ្លូវតូចមួយដែលត្រូវ ខូចខាតខ្ទេចខ្ទីអស់ក្នុងរូបបប៉ូល ពត ហើយត្រូវបោះបង់ចោលក្នុង កណ្តាលទ្រូងព្រៃស្នាម ។ ដំបូលវិហារបែកបាក់ធ្លុះធ្លាយ ព្រះពុទ្ធ បដិមាត្រូវបានវាយកម្ទេចដោយពួកទម្ងន់អត់សាសនា គ្មានកុដិ គ្មានព្រះសង្ឃមួយអង្គឡើយ ក្នុងបរិវេណវត្តទាំងមូលមានដុះស្មៅ និងកូនឈើតូចៗយ៉ាងទ្រូងទ្រូលខ្ញុំឃើញមានស្នាមកង់ទេះដែល អ្នកស្រុកបរទៅមកកាត់ទីនេះ ។

ដុតពីវត្តនោះបន្តិចមក ខ្ញុំក៏បានមកដល់ភូមិមួយទំនងបែបជា ភូមិកំរុកដំនាន់ប៉ូល ពត ព្រោះនៅអមសងខាងផ្លូវលំដីទូលាយ គ្រង់ភ្លើងកណ្តាលភូមិមានសំណង់ផ្ទះរបបដូចៗគ្នាសង់តម្រៀបជា ជួរយ៉ាងស្អាតរំលេចទៅដោយ ដំណាំ និងដើមឈើស៊ីដៃគ្រប់ផ្ទះយ៉ាង

ខៀវស្រងាត់ ។ ការពិតភូមិនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយក្នុងរបប ប៉ូល ពត មែន ហើយអ្នកភូមិម្នាក់បានប្រាប់ខ្ញុំថា ភូមិនេះឈ្មោះភូមិ ថ្មី ។

នៅនឹងភូមិថ្មីនេះហើយ ដែលអ្នកស្រុកអ្នកភូមិបាននាំគ្នាមក ចោមរោមកង់កន្ទេលកក់របស់ខ្ញុំ ។ កន្ទេលកក់មួយកង់ តែមួយ ស្របក់ធំអ្នកភូមិថ្មីបានមកដោះដូរអស់លើដីពីកង់របស់ខ្ញុំ កន្ទេល មួយដូរបានអង្ករពីរគីឡូក្រាម ហើយអ្នកខ្លះទៀតបានមកសុំដូរកន្ទេល កក់ខ្ញុំនឹងស្ករត្នោត ។ កន្ទេលកក់មួយដូរស្ករត្នោតបានពីរគីឡូក្រាម ដែរ ទាំងអ្នកលក់ទាំងអ្នកទិញគ្មានជញ្ជីងថ្មីទេ អង្ករយើងវាលនឹង កំប៉ង់ទឹកដោះគោបួនកំប៉ង់ស្មើនឹងមួយគីឡូក្រាម ចំណែកស្ករត្នោតវិញ អ្នកភូមិថ្មីចាក់វាលនឹងកេសដែកដាក់គ្រាប់កាំភ្លើងយន្តរបស់ទាហាន ដែលសេសសល់ពីសង្គ្រាម ស្ករត្នោតពេញមួយកេសគ្រាប់ មាន ទម្ងន់បួនគីឡូក្រាម ។

គ្រាន់តែខ្ញុំលក់កន្ទេលអស់ពីកង់ភ្លាម មួយស្របក់ក្រោយ មកស្រាប់តែឃើញ បងតឹមលី ក្រឡឹមៗមកដល់ភូមិថ្មីនេះដែរ ។ កន្ទេលបងតឹមលីប្រហែលមិនទាន់លក់ដាច់ខ្លះនៅឡើយទេ ។ ធាតុកំដៅ លក់កន្ទេលជើងដំបូងនោះ ខ្ញុំលក់កន្ទេលអស់មុនគេ ខ្ញុំនៅសម្រាកផ្ទះ បងអៀន រង់ចាំអ្នកដែលលក់មិនទាន់អស់ ចាំទាល់តែលក់អស់គ្រប់គ្នា ទើបធាតុកំដៅត្រឡប់មកភូមិវិញ ។

ពេលដែលខ្ញុំត្រឡប់មកពីលក់កន្ទេលវិញ អាពន្ធក ឧស្សាហ៍ ឆ្លងអូរមកលេងខ្ញុំណាស់ ជាពិសេសពេលយប់ខែភ្លឺ ។ អាពន្ធក ខ្ញុំ ឆ្លាក់ និងបងប្រុសដ៏ដូនមួយរបស់ ឆ្លាក់ ពីរនាក់ទៀត ទាំងអស់គ្នា សុទ្ធតែស្មារ៉ា អង្គុយនៅនឹងកាំដំណើរផ្ទះដៃក្នុងមិនអស់សេចក្តី ពីនេះពីនោះមិនចេះអស់រឿង ជួនកាលដៃក្នុងរហូតដល់មាន់រងាវ ទៀបភ្លឺទើបបែកគ្នា ហើយ អាពន្ធក ក៏ឆ្លងអូរត្រឡប់ទៅចុងកោះវិញ ។

ទំរាំតែអ្នកផ្ទះត្បាញកន្ទេលបានគ្រប់ចំនួនសម្រាប់ពួកខ្ញុំ ដាក់ កង់យកទៅលក់ជើងបន្ទាប់ទៀតនោះ ពួកខ្ញុំត្រូវរង់ចាំរយៈពេលមួយ ប្រហែលជាមួយសប្តាហ៍ ជួនកាលត្រូវខ្ចីកន្ទេលគ្នាទៅវិញទៅមក ដើម្បីប្រស្រ័បជើង ។ ធាតុកំដៅដឹកកន្ទេលមកលក់ជើងទីពីរនេះ មានវត្ត មានបងយ៉ែន ហើយខ្ញុំដូចជាមានបទពិសោធន៍ខ្លះៗក្នុងការលក់ដូរ ។ ក្រោយពីហូបបាយថ្ងៃត្រង់រួចហើយនៅឃ្លីងសាលាសំណាក់ធំមួយ តាមបណ្តោយផ្លូវជាតិលេខ១ប្រាំចន្លោះ កំពង់ហ្លួង និងទង្គុ ពួកខ្ញុំក៏

បានបំបែកផ្លូវគ្នាចេញទៅលក់ដូចលើកមុនៗ ។

បងយ៉ែន និងអាស្រ័យ ចេញទៅលក់នៅកំពង់ឃ្លាតាមផ្ទះ អ្នកភូមិបណ្តោយមាត់ទន្លេ ខ្ញុំ និងបងគឹមលី ធ្លាក់កង់តាមបណ្តោយ ផ្លូវជាតិកម្រិតទី១ ដោយណាត់ជួបគ្នាពេលល្ងាចនៅហ្នឹង សាលាសំណាក់ដៃល ។ ពេលមកដល់ភូមិមួយឈ្មោះភូមិដើម អំពិល ក្នុងឃុំទន្លេ ខ្ញុំ និងបងគឹមលី ក៏បែកផ្លូវគ្នាទៅលក់ដូចក្នុងភូមិម្ខាង ម្ខាង ។ នៅឆ្ងាយបន្តិចពីមុខខ្ញុំ ខ្ញុំបានឃើញកង់ស្វយ័តស្រាណាមួយកំពុង ក្រោយកាំភ្លើងនៅនឹងស្នានិវត្តន៍ម្នាក់ ទៀតកំពុងដើរតម្រង់មករកខ្ញុំ ខ្ញុំនឹកក្នុងចិត្តថា អាចនឹងមានរឿងអ្វីមួយកើតឡើងជាមិនខាន ។ ខ្ញុំនៅ បានពពាយនាយលក់កន្ទេលជាធម្មតា ហើយពេលដើរមកដល់កង់ខ្ញុំ ស្រាប់តែកង់ស្វយ័តស្រាណាទាំងពីរនាក់បានស្ទុះមកចាប់ដៃកង់ខ្ញុំជាប់ ដែលធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ។

ស្របពេលជាមួយគ្នានោះ បុរសដែលមានវ័យប្រមាណ ៤០ឆ្នាំសក់ស្លឹកស្លឹកខ្ពស់បន្តិច ក្នុងសម្លៀកបំពាក់ខ្មៅបង់ក្រមា ក្រហមសំទីនិងជាប្រធានភូមិដើមអំពិលនេះ បានស្រែកសម្តែងយ៉ាង ម៉ាត់ៗសួរមកកាន់ខ្ញុំថា៖ “ចុះមិត្តឯងមកពីណា? ហ៊ានដើរដូរស្រូវ អង្ករនៅក្នុងភូមិខ្ញុំ មានសុំច្បាប់អ្នកណាទេ?” ខ្ញុំស្រឡាត់កាំង នឹងសម្តីយ៉ាងកំបុកកំបុយរបស់គាត់ ខ្ញុំបានតបទៅគាត់វិញដោយ ខំប្រឹងធ្វើទឹកមុខធម្មតាថា៖ “បាទ! ខ្ញុំមកពីខេត្តកំពង់ចាម” ។ បុរស នោះសួរមកខ្ញុំបន្តទៀតថា៖ “ ចុះមិត្តឯងមានសំបុត្រស្នាមឬទេ?” “បាទ!...មាន” គាត់មិនបានសុំពិនិត្យសំបុត្រស្នាមរបស់ខ្ញុំទេ គាត់ បែរជាប្រែសម្តីទាំងកំហកមកកាន់ខ្ញុំថា៖ “មិត្តឯងចូលមកដោះដូរ ស្រូវអង្ករក្នុងភូមិនេះមានសុំច្បាប់ពីរដ្ឋអំណាចភូមិទេ?” ខ្ញុំបាន តបទៅវិញថា “ខ្ញុំអត់មានបានសុំច្បាប់ទេ” គាត់ក៏បន្ថែមទៀតថា៖ “អ្នកស្រុកអ្នកភូមិខ្ញុំកំពុងតែប្រឈមមុខនឹងការខ្វះខាតស្រូវអង្ករ យ៉ាងខ្លាំង មិនអនុញ្ញាតឲ្យមិត្តឯងដើរដោះដូរស្រែចំណែកក្បាល ចិត្តអីចឹងទេ” ។

នៅឆ្ងាយបន្តិចពីខ្ញុំ ឃើញ បងគឹមលី កំពុងតែធ្លាក់កង់បត់ ចូលប្រកបផ្លូវមួយក្បែរនោះ ពេលដែលគាត់បត់កង់ចេញមកវិញ ខ្ញុំ ឃើញគាត់ឈប់កង់ស្ងៀមឈរមើលមកខ្ញុំពីចម្ងាយ រួចគាត់ប្រញាប់ ធ្លាក់កង់ចេញពីភូមិដើមអំពិលនោះភ្លាមទៅ ។

ក្រៅដែលខ្ញុំកំពុងតែប្រឈមមុខនឹងសភាពការណ៍ដ៏តឹងតែង

ខ្ញុំបានឮបុរសនោះនិយាយមកកាន់ខ្ញុំទៀតថា៖ “បើគ្មានច្បាប់ទម្លាប់ ទេ ទៅដោះស្រាយគ្នាទៅទីស្នាក់ការ” ។ ខ្ញុំត្រូវបានពួកគេទាំងបីនាក់ បណ្តើរចេញពីភូមិដើមអំពិលតម្រង់ទៅផ្លូវជាតិ ដោយមានកង់ស្វយ័ត ស្រាណាម្នាក់ ដើរនាំមុខ និងម្នាក់ទៀតដើរពីក្រោយ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ ព្រួយបារម្ភ និងខ្មាញ់ខ្លាំងយ៉ាងខ្លាំង ។ ដើរលើចិញ្ចើមថ្នល់ជាតិបណ្តើរ ខ្ញុំនឹកគិតបណ្តើរថា នៅពេលបានទៅដល់ទីស្នាក់ការ តើមានរឿងអី កើតឡើងចំពោះរូបខ្ញុំទៀត? ខ្ញុំមានអ្វីអ៊ុសដោយគ្រាន់តែចូលមក លក់កន្ទេលកន្លងមក ម្តេចក៏មិនមានរឿងរ៉ាវបែបនេះកើតឡើង? ខ្ញុំ បានផ្ទុះស្រាលក្នុងចិត្តបន្តិចឡើងវិញ នៅពេលដែលខ្ញុំបាននឹកគិតថា ខ្ញុំជាខ្មែរ ពួកគាត់ក៏ជាខ្មែរនិយាយភាសាតែមួយ ទោះជាយ៉ាងណា ក៏ដោយក៏កង់តែនិយាយស្តាប់គ្នាបានដែរ ម្យ៉ាងវិញទៀត ពួកខ្មែរ ក្រហម ដៃកាន់អាវុធ ដៃប្រលាក់សុទ្ធតែឈាមប្រជាជន គង់ទទួល បាននូវការសណ្តោសប្រណីលើកលែងទោះ ចុះរូបខ្ញុំ? ។

ដើរមកដល់វិទ្យាល័យទេពប្រណម្យ ក្នុងចិត្តខ្ញុំបានគិតថាទី ស្នាក់ការភូមិឃុំប្រហែលជានៅក្នុងវិទ្យាល័យនេះហើយ តែខុស ស្រឡះខ្ញុំត្រូវបានពួកគេបណ្តើរហួសទៅមុខទៀត ។ បោះដំហាន ទៅមុខបណ្តើរនឹកឆ្ងល់ក្នុងចិត្តបណ្តើរ ទីស្នាក់ការភូមិឃុំនៅដល់ទីណា ទៅមើលក៏ក្រដល់ម្ល៉េះ? ។ ចម្ងាយប្រហែលពីរបីរយម៉ែត្រពីខ្ញុំ ខ្ញុំ នៅបានឃើញបង គឹមលី ធ្លាក់កង់យឺតៗតាមមើលខ្ញុំពីក្រោយ រហូត ។

ខ្ញុំរឹតតែឆ្ងល់ខ្លាំងឡើងថែមទៀត នៅពេលដែលបានដើរ មកដល់ផ្សារទន្លេហើយ នៅមិនទាន់ឃើញទីស្នាក់ការភូមិឃុំទៀត ។ ហួសឆ្ងាយពីផ្សារទន្លេប្រហែលពីរកីឡូម៉ែត្រមកទៀត ពួកគេ បាននាំខ្ញុំដើរចុះពីថ្នល់ជាតិកម្រិតទី១ចូលទៅកាន់ទីធ្លាសាលាមួយ ឈ្មោះ អនុវិទ្យាល័យក្រាំងពង្រ ដែលជាបន្ទាយរបស់កងទ័ពវៀតណាម ដោយមានរថក្រោះ និងរថយន្តហ្វូង អ៊ីម សេដាច្រើនគ្រឿងចត ពាសពេញ ។

នៅតាមអគារសង់ផ្ទាល់នឹងដី ខ្ញុំឃើញពួកទាហានវៀត ណាមខ្លះកំពុងតែដណ្តាំស្ន ខ្លះកំពុងតែដើរយាមចុះឡើង និងខ្លះ ទៀតកំពុងតែឆ្លុះទឹកបោកគក់ខោអាវនៅមាត់ស្ទឹងក្រាំងពង្រ ក្បែរ ស្ពានថ្មធំមួយដែលបាក់បែកខូចខាតអស់ដោយសង្គ្រាម ។

ដើរមកដល់រោងក្រណាត់ពាណិជ្ជកម្មឈើមួយ ដែលក្នុងនោះ

ខ្ញុំឃើញមានឧបាសនារៀនណាមួយក្នុងសម្លៀកបំពាក់ស៊ីវិលកំពុង តែអង្គុយសរសេរនៅក្នុងចម្ងាយ ។ ខ្ញុំត្រូវបានពួកគេឲ្យឈររង់ចាំ ឆ្ងាយបន្តិច ហើយប្រធានក្រុមដើមអំពិលក៏បានដើរចូលទៅនិយាយ ជាមួយកងទ័ពរៀនណាមួយនោះ ដោយបានចង្អុល និងងាកមក កាន់ខ្ញុំជារឿយៗ ។

ក្នុងឱកាសដែលកំពុងតែឈររង់ចាំដោយក្តីព្រួយ បារម្ភ លាយឡំនឹងចម្ងល់កាន់តែខ្លាំងឡើងក្នុងចិត្តខ្ញុំនៅបានដំណឹងស្នេហា ឯងថា៖ “តើកុំហុសរបស់ខ្ញុំមានកម្រិតធ្ងន់ប៉ុណ្ណា បានជាមិន និយាយដោះស្រាយគ្នាជាមួយខ្មែរ និងខ្មែរក្នុងឯង ហេតុអ្វីបានជាឆាប់ ខ្ញុំយកមកប្រគល់ឲ្យកងទ័ពរៀនណាមួយទៅវិញ?” ។

ក្រោយពីបានប្រគល់រូបខ្ញុំទៅកងទ័ពរៀនណាមួយចម្ងាយ ពួកគេទាំងបីនាក់ក៏បានវិលត្រឡប់ទៅវិញបាត់ទៅ ។ កងទ័ពរៀន ណាមួយក្នុងសម្លៀកបំពាក់ស៊ីវិលមុខមូលសក់រួញតិចៗ មានពុកមាត់ ក្រាស់ខ្មៅឆាត់ទាបបន្តិចក្នុងវ័យប្រមាណ២៣ឆ្នាំចង្អុលទៅកោអី កញ្ចាស់មួយឲ្យខ្ញុំអង្គុយ ហើយនៅពេលដែលគាត់បាននិយាយមក កាន់ខ្ញុំធ្វើឲ្យខ្ញុំមានការភ្ញាក់ផ្អើលយ៉ាងខ្លាំង ដោយគាត់ចេះភាសាខ្មែរ យ៉ាងច្បាស់ “មិត្តឯងមានទីលំនៅនៅឯណា?” ខ្ញុំតបទៅគាត់វិញ “បាទនៅខេត្តកំពង់ចាម” ខ្ញុំឃើញគាត់ហាក់ដូចជាភ្ញាក់ “យី...ម៉េច ក៏ជាក់កង់បានឆ្ងាយល្អម្ល៉េះ?” ខ្ញុំបានប្រាប់ទៅគាត់ថា “ជួនកាល ឆ្ងាយជាងនេះទៅទៀតមិនកំណត់ជាដាច់ឆ្ងាយទេ ទាល់តែលក់ កន្ទេលអស់ទើបត្រឡប់ទៅក្រុមវិញ” ។

ស្ទាត់មួយស្របក់គាត់បន្តសួរខ្ញុំទៀតថា៖ “និយាយប្រាប់ខ្ញុំ ឲ្យត្រង់ណា តើមិត្តឯងធ្លាប់ធ្វើឧបាសនាខ្មែរក្រហមទេ?” “បាទអត់ ទេ! ខ្ញុំឆ្លើយទៅគាត់វិញ៖ “ចុះកាលពីឆ្នាំ១៩៧៥ មិត្តឯងធ្វើអី ដែរ?” “បាទខ្ញុំនៅរៀនជាកូនសិស្ស” “មិត្តឯងរៀននៅសាលា ណា?” “ខ្ញុំរៀននៅវិទ្យាល័យទួលស្វាយព្រៃ” គាត់ហាក់ដូចជា ភ្ញាក់នឹងសម្តីមួយយូរចុងក្រោយរបស់ខ្ញុំ គាត់បានតបមកខ្ញុំវិញថា៖ “អូ! មិត្តឯងរៀននៅវិទ្យាល័យទួលស្វាយព្រៃ...ខ្ញុំស្មានតែរៀន នៅវិទ្យាល័យទួលគោកដែរ” ។

ដដែលក្តាមកដល់ត្រឹមណេះ ខ្ញុំបានទទួលអារម្មណ៍ផ្លូវស្រាល យ៉ាងច្រើន គាត់នៅបានបន្តប្រាប់ខ្ញុំទៀតថា កាលពីឆ្នាំ១៩៧៥ រូបគាត់រៀននៅលីសសេទួលគោក ។ ក្រោយពីពេលដែលពួកខ្មែរ

ក្រហមជម្លៀសប្រជាជនចេញពីភ្នំពេញរូបគាត់ក៏បានបង្ហូរទៅ ព្រៃគរតែម្តង គាត់បានរៀបការនៅទីនោះ ហើយសព្វថ្ងៃបានកូន ប្រុសមួយ ។

ចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ក្រោយពីរណសិរ្សសាមគ្គីសរស្រ្តះជាតិ កម្ពុជាត្រូវបានបង្កើតឡើង គាត់ត្រូវបានគេតម្រូវឲ្យចូលបម្រើ ក្នុងក្របខណ្ឌកងទ័ពយួនធ្វើជាអ្នកបកប្រែភាសាខ្មែររហូតដល់សព្វ ថ្ងៃ ដោយទុកប្រពន្ធកូនឲ្យនៅជាមួយឪពុកម្តាយក្មេកឯព្រៃគរ ។ កាលនៅរៀនឯវិទ្យាល័យឈ្មោះកំណើតរបស់គាត់ ហ៊ុំ ឱន ។

ពេលចូលបម្រើក្នុងក្របខណ្ឌយួន គាត់ដាក់ឈ្មោះផ្សេង គាត់នៅបានប្រាប់ខ្ញុំទៀតថា ដល់ពេលស្រុករៀបចំរដ្ឋអំណាច និង ស្ថាប័នរាល់ស្រួលចូលគាត់នឹងសុំផ្លាស់ចូលមកបម្រើការងារក្នុង ក្របខណ្ឌខ្មែរយើងវិញ ។

ស្តាប់គាត់និយាយមកដល់ត្រឹមនេះ ក្នុងចិត្តខ្ញុំសែនត្រេកអរ ផ្លូវស្មើ ពេលដែលបានមកជួបនឹងរូបគាត់ ដែលធ្លាប់មានអតីត ភាពជាកូនសិស្សដូចគ្នា ។

“មិត្តឯងកុំភ័យអី កន្ទេលទាំងអស់ទុកនៅទីនេះចុះ ប៉ុន្តែខ្ញុំអត់ មានអង្ករដូរទេ មានតែប្រាំងពេទ្យ” គាត់បានពោលហើយក្រោកដើរ តម្រង់ទៅកាន់ទូកូចមួយក្បែរនោះ ហើយយកប្រាំងពេទ្យពីកំប៉ុងចេញ មកដង ។ គាត់បានហុចប្រាំងពេទ្យទាំងពីរកំប៉ុងមកឲ្យខ្ញុំ ហើយបានប្រាប់ ខ្ញុំទៀតថា៖ “នេះជាប្រាំងពេទ្យ ក្នុងមួយកំប៉ុងមានចំនួន៥០០ គ្រាប់ មិត្តឯងយកទាំងអស់ចុះ” ។

ខ្ញុំបានអរគុណគាត់ ហើយបានដោះកន្ទេលទាំងអស់ចេញពី កង់ប្រគល់ឲ្យគាត់ ខ្ញុំលើកដៃសំពះជម្រាបលា គាត់ត្រឡប់មកវិញ ដោយរំភើបត្រេកអរ ។ នៅនឹងកំឡុងពេលនៃ ខ្ញុំបានឃើញបង តឹមលី កំពុងតែឈរចាំមើលផ្លូវខ្ញុំ ដែលពេលនោះ ទឹកស្ទឹងត្រង់ពន្លឺ កំពុងតែដង់ពេញព្រៀបមាត់ច្រាំងហូរក្នុងគ្រឿងយ៉ាងខ្លាំងខ្លាញ់ ។ ពេលត្រឡប់មកដល់ក្រុមវិញ ខ្ញុំបានទទួលដំណឹងពីអ្នកម៉ឺនម្នាក់ ឆាប់រហ័ស ថា អាពន្ធក បានមកលាខ្ញុំមុនពេល ដែលវាចាកចេញពីក្រុមចុង កោះទៅរស់នៅឯទីរួមខេត្តកំពង់ចាម ដោយឪពុកវាជាគ្រូបង្រៀន គាត់បានស្ម័គ្រចិត្ត ទៅជួយរៀបចំវិទ្យាល័យកំពង់ចាមឲ្យដំណើរការ សម្រាប់សិស្សានុសិស្សបានចូលរៀនឡើងវិញ ។

ចំណែកឪពុកម្តាយ និងក្រុមគ្រួសារជុំនុំ ក៏បានបែកខ្ញែកគ្នា

អស់ហើយដែរ ។ ដោយឧបទានកូនពីដុន មិនបានបូជន និងម្ហូបក៏
បានត្រឡប់ទៅរស់នៅដើរវាសនាឯភូមិស្រែដង្កោវិញ ។ ចំណែក
ឪពុកម្តាយដុន និងជាន់ ជាប្អូនប្រុសបានចេញពីភូមិចុងកោះទៅរស់
នៅឯទីរួមខេត្តកំពង់ធំដែរ ដោយឪពុកដុន បានចូលបម្រើការងារ
ក្នុងមន្ទីរកមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូនខេត្ត ។

តាំងពីបានទទួលដំណឹងថា បូជន ទៅរស់នៅឯភូមិស្រែដង្កោ
វិញ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍នឹកអាណិតអាសូរដល់វាសនាឆ្ងល់យ៉ាងកណ្តាប់
កណ្តែងក្នុងចិត្ត ។ អត់ពីដុន និងអាពន្ធក ទៅខ្ញុំហាក់ដូចជាឯកោដែល
ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃបានធ្វើឲ្យចិត្តខ្ញុំច្របូកច្របល់រាប់ដងមិនឈ្នះ ។
ដោយអ្នកដែលធ្លាប់តែរួមដំណើរទៅលក់កន្ទេលជាមួយគ្នាជាប់រវល់
ម្នាក់ៗមិនអាចឆ្លៀតពេលបាន ជើងនេះខ្ញុំសម្រេចចិត្តដឹកកន្ទេល
ទៅលក់តែម្នាក់ឯង ។ ដោយចង់ស្វាបស្វង់សភាពការណ៍នៅទីក្រុង
ភ្នំពេញផង ទិសដៅរបស់ខ្ញុំលើកនេះគឺតម្រង់ទៅលក់តាមជាយក្រុង
ភ្នំពេញម្តង ។

ពេលដែលខ្ញុំឆ្លងទូកមកដល់គ្រើយភ្នំម៉ែត្រលេខ៦ ខ្ញុំឃើញ
មានប្រជាជនច្រើនណាស់រស់នៅតាមជម្រក និងខ្ទមតូចៗទាំងសង
ខាងផ្លូវដែលមានសភាពយ៉ាងចង្អៀតកកកុញ ។ អ្នកដំណើរទាំងហ្នឹងៗ
ធ្វើដំណើរទៅមកឥតស្រាកស្រាន្ត ប្រជាជនដែលរស់នៅទីនោះ ប្រកប
របរលក់ដូរសព្វមុខលក់ហូរហែទាំងពីរទាក់ទងទឹករហូតដល់ថ្នល់
ជាតិ ។ នៅទីនោះហើយដែលគេបានឮឈ្មោះថា “ផ្សារភ្នំម៉ែត្រ
លេខ៦” គឺជាទីផ្សារដែលគេចាយអង្ករ និងមាស ។

នៅឯមាត់ទន្លេទូកបែរ ទូកម៉ាស៊ីនរាប់សិបគ្រឿងតម្រៀប
គ្នាដូចម្រាមដៃ ដែលប្រជាជនមកពីទីជិតឆ្ងាយ ចកន៍ចាំភ្នំដែលចូល
ទៅយកអីវ៉ាន់ពីយ៉ាងនានា តាមបណ្តោយមាត់ទន្លេ និងក្នុងទីក្រុង ។
អ្នកខ្លះយកបានអង្ករ អំបិល ខ្លះបានម៉ាស៊ីនដេរនាំគ្នាលើរត់តម្រង់ចុះ
ទូក ។

ខ្ញុំបញ្ឈរកន្លែងនៅក្រោមដើមទឹកដោះគោមួយដើម ក្បែររោង
ទីស្នាក់ការមួយដែលកំពុងប្រកាសផ្សាយរកអ្នកដែលរកអ្នកស្ម័គ្រ
ចិត្តចូលបម្រើការងារតាមក្រសួងមន្ទីរនានា ។ នៅនឹងផ្សារភ្នំម៉ែត្រ
លេខ៦នេះ ដែលជាលើកដំបូងបន្ទាប់ពីរបបប៉ុល ពត ត្រូវរលត់
រលាយទៅ ខ្ញុំបានឃើញអ្នកកាសែតអន្តរជាតិប្រុសៗពីរនាក់ និង
អ្នកបកប្រែភាសាម្នាក់កំពុងតែឈរសម្ភាសន៍ជាមួយប្រជាជន

តាមដងផ្លូវ ។
ក្រោយពីលក់កន្ទេលបានបួនប្រាំ ខ្ញុំក៏បានចាកចេញពីទីនោះ
ដោយធាក់កង់ស្បៀងៗ ចូលទៅជិតដល់កល់ស្ពានជ្រោយចង្ការ ។
ទីនោះគឺជាខ្សែក្រវាត់ការពារច្រកចូកភ្នំពេញ ដោយមានយ៉ាងរំនាំង
បន្ទាល្អសជាច្រើនជាន់ និងយាមកាមយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នដោយកម្លាំង
កងទ័ពវៀតណាម តាំងពីកល់ស្ពានរហូតដល់ផ្លូវដំបូលខាងមុខស្ពាន
ទូតបារាំង ។

នៅនឹងច្រកចេញចូលក្រុងខាងមុខស្ពានទូតបារាំងនេះ កងទ័ព
វៀតណាមមិនអនុញ្ញាតឲ្យប្រជាជនធម្មតាឆ្លងកាត់ឡើយ ។ ប្រជាជន
បាននាំគ្នាធ្វើដំណើរតាមទំនប់ទូលគោកដើរតាមផ្លូវទេះភ្លើងទៅផ្សារ
ដីហុយ អូរបែកក្អម ហើយតម្រង់មកពេទ្យលោកសង្ឃវិញ ។ ច្រក
ចូលភ្នំពេញត្រង់ពេទ្យលោកសង្ឃក៏មានកងទ័ពវៀតណាមយាមកាម
យ៉ាងតឹងរ៉ឹងដែរ ។

នៅទំនប់ទូលគោកខ្ញុំលក់កន្ទេលបានខ្លះ មកដល់ផ្សារអូរបែក
ក្អមនៅក្រោមម្លប់ដើមអំពិលបារាំងលើចិញ្ចើមថ្នល់ ខ្ញុំបានលក់កន្ទេល
បង្ហើយនៅទីនោះ ។ ពេលនោះថ្ងៃជិតរសៀលទៅហើយ ខ្ញុំបាននឹក
គិតថា ត្រូវប្រញាប់ឆ្លងទូកទៅគ្រើយម្ខាងទន្លេឲ្យបានមុខពេលល្ងាច
ព្រោះខ្លាចធ្លាក់ខ្យល់ពិបាកឆ្លង ហើយល្ងាចនោះខ្ញុំចង់សុំផ្ទះអ្នកភូមិ
នៅមុំរុក្ខសារិកាកែវ អរិយក្សត្រសម្រាកដល់ពេលព្រលឹមឡើង
ចាំបន្តដំណើរទៅមុខទៀត ។

ពេលដែលខ្ញុំកំពុងរៀបចំអីវ៉ាន់ដាក់កង់ ក្នុងវិនាទីជាមួយគ្នា
នោះ ហាក់ដូចជាបាននឹងកំពុងតែទទួលអារម្មណ៍ថា មានស្រមោលអ្នក
ណាម្នាក់ដែលខ្ញុំធ្លាប់ស្គាល់កំពុងតែព្យាយាមឆ្លងថ្នល់ពីមុខខ្ញុំ ។ ខ្ញុំ
ងើបមុខឡើងស្គាល់ជាក់ច្បាស់ជាអាយ្វី ខ្ញុំប្រញាប់ស្រែកហៅវាស្ទើរ
ភ្លាត់សំឡេង “អាយ្វី...អាយ្វីស្តីគេនេះ ឆ្អែងមិនព្រមហៅទេឬ?”
អាយ្វី ទុចដំហានឆ្លងកំពុងកណ្តាលថ្នល់រួចឯកមករកខ្ញុំ ។ គ្រាន់តែបាន
ឃើញខ្ញុំ អាយ្វី ស្ទុះភ្នែកបកក្រោយ ភ្លាមនោះ ខ្ញុំរកកល់នឹងទម្លាក់
កង់ចោល អាយ្វី ស្ទុះមកឱបរឹតខ្ញុំដោយក្តីនឹករលឹក ខ្ញុំក៏ដូច្នោះដែរ
ក្អកក្អួលអួលដើមកទាំងពីរនាក់ រលីងរលោងទឹកភ្នែក ។

(តទៅលេខក្រោយ)
ប៉ុក ប៉ុនសូម៉ាធី

សង្ខេបការព្រឹត្តិការណ៍ក្នុងអ្នកដែលបានស្លាប់ នៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា គ្រោងនឹងបោះពុម្ពផ្សាយនូវសៀវភៅមានកត់ត្រាល្មោះរបស់អ្នកដែលស្លាប់បាត់បង់ជីវិតនៅក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ។ កន្លងមក មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាបានចងក្រងនូវឈ្មោះអ្នកដែលស្លាប់ជាង១លាននាក់រួចមកហើយ ។ ប្រសិនបើលោកយាយ លោកតា អ៊ី ពូ មីន ប្រាជ្ញាចង់ឲ្យឈ្មោះសមាជិកក្រុមគ្រួសារដែលបានស្លាប់បាត់បង់ជីវិតមាននៅក្នុងសៀវភៅនេះ សូមទាក់ទងមកកាន់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាតាមរយៈ ញាណសុជាតិ ទូរស័ព្ទលេខ ០៧០ ៩៨៨ ៦៦៦ ឬ អ៊ីម៉ែល : truthsocheat@dccam.org ឲ្យបានឆាប់រហ័សតាមពេលវេលាដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

សូមផ្តល់ព័ត៌មានដូចខាងក្រោម៖

១) ឈ្មោះអ្នកប្រកាសប្រាប់, ២) តើមានបងប្អូនបង្កើតរួមទាំងឪពុកម្តាយស្លាប់ប៉ុន្មាននាក់នៅក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម? ៣) ឈ្មោះអ្នកស្លាប់, ៤) ភេទអ្នកស្លាប់, ៥) អាយុអ្នកស្លាប់ (បើអាចចាំបាន), ៦) ត្រូវជាអ្វីនឹងអ្នកប្រកាស (ឧទាហរណ៍: ឪពុក ម្តាយ បងប្រុស ប្អូនប្រុស បងស្រី ឬប្អូនស្រី), ៧) សាច់រឿងទាក់ទងនឹងការស្លាប់ (ឧទាហរណ៍ : ស្លាប់នៅទីណា? មូលហេតុអ្វី?), ៨) វត្តមានទាក់ទងនឹងអ្នកស្លាប់ (ឧទាហរណ៍: រូបថត ឯកសារ ឬវត្ថុផ្សេងៗ), ៩) ព័ត៌មានសម្រាប់មជ្ឈមណ្ឌលទាក់ទង (ឧទាហរណ៍: លេខទូរស័ព្ទ អាសយដ្ឋាន) ។

ប្រសិនបើចង់ស្វែងរកអ្នកដែលបាត់ខ្លួនសូមផ្តល់ព័ត៌មានខាងក្រោម៖

១) ឈ្មោះអ្នកបាត់ខ្លួន, ២) ភេទ, ៣) អាយុ, ៤) ត្រូវជាអ្វី, ៥) សាច់រឿងទាក់ទងនឹងការបែកគ្នា, ៦) វត្តមានទាក់ទងនឹងអ្នកបាត់ខ្លួន (ឧទាហរណ៍: រូបថត ឯកសារ ឬវត្ថុផ្សេងៗ) ។

ដើម្បីយុត្តិធម៌និងការចងចាំ ដែលជាមូលដ្ឋានដ៏សំខាន់ក្នុងការផ្សះផ្សាជាតិ

ឧបត្ថម្ភការបោះពុម្ពផ្សាយដោយ ទីភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ សហរដ្ឋអាមេរិក (USAID)
អនុញ្ញាតឲ្យបោះពុម្ពផ្សាយដោយក្រសួងព័ត៌មាននៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ប្រកាសទេសរដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មានលេខ ០២៩១ពម.៩៩ចុះថ្ងៃទី២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៩៩

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា : ការិយាល័យព័ត៌មានសាធារណៈ

ផ្ទះលេខ ៦៦, មហាវិថីព្រះសីហនុ ភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទូរស័ព្ទ : (៨៥៥) ២៣ ២១១ ៨៧៥ ទូរសារ : (៨៥៥) ២៣ ២១១ ៣៥៨

